Stanislaw Lem

ÎNTOARCEREA DIN STELE

CAPITOLUL UNU

N-am luat nimic cu mine, nici măcar o haină. Nu-i nevoie, mi-au spus. Mi-au permis să-mi păstrez puloverul negru: nu bate la ochi. Însă pentru cămaşă a fost nevoie să mă lupt. Am spus că voi învăţa treptat să mă descurc fără lucruri. Chiar la rampă, sub pântecele navei, unde ne-am oprit, înghesuiţi de mulţime, Abs mi-a întins mâna cu un zâmbet înţelegător:

— Ia-o încet...

Şi asta îmi amintesc. Nu i-am strivit degetele. Eram destul de calm. El voia să mai adauge ceva. L-am scutit de oboseală, întorcându-mă cu spatele, de parcă nu observasem nimic, am urcat treptele şi am intrat. Stewardesa m-a condus printre şirurile de fotolii, până în faţă. Nu dorisem un compartiment particular. M-am întrebat dacă îi spuseseră asta. Fotoliul meu s-a depliat silenţios. Fata i-a reglat spătarul, mi-a surâs şi a plecat. M-am aşezat. Pernele m-au înghiţit, moi, aşa cum erau peste tot. Spătarul era atât de înalt, încât de-abia îi puteam zări pe ceilalţi pasageri. Izbutisem deja să mă obişnuiesc cu straiele multicolore ale femeilor, dar pe bărbaţi continuam să-i suspectez, iraţional, de afectare, şi continuam să sper în taină că voi da peste cineva îmbrăcat normal — un reflex jalnic. Pasagerii s-au aşezat repede; nimeni nu avea bagaje. Nici măcar o geantă, sau un pacheţel. Chiar şi femeile. Acestea păreau a fi mai multe. În faţa mea: două mulatre în blănuri gal-ben-verde-papagal, zbârlite aidoma penelor — se părea că stilul acesta păsăresc era la modă. Ceva mai departe, un cuplu cu un copil. După stridenţa luminilor de seleniu ale platformelor şi tunelurilor, după insuportabila incandescenţă acută a străzilor, lumina din plafonul concav părea o licărire. Nu ştiam ce să fac cu mâinile, aşa că mi le-am pus pe genunchi. Toţi îşi ocupaseră locurile. Opt şiruri de fotolii cenuşii, un curent de aer cu aromă de brad, o pauză în conversaţii. Mă aşteptam la anunţarea

decolării, la nişte semnale, la solicitarea de-a ne pune centurile de siguranţă, dar nu se întâmplă nimic din toate acestea. Pe plafonul mat începură să se deplaseze umbre vagi, din faţă spre spate, ca nişte păsări din hârtie. Ce dracu-i cu păsările astea? m-am întrebat nedumerit. Înseamnă ceva? Amorţisem de atâta încordare de a nu face ceva greşit. Şi de-acum era a patra zi. Din primul moment. Invariabil, eram depăşit de orice s-ar fi petrecut, şi efortul permanent de a înţelege cea mai simplă situaţie sau conversaţie transforma tensiunea respectivă într-o senzaţie oribil de asemănătoare cu disperarea. Eram sigur că ceilalţi simţeau la fel, dar nu discutam despre asta, nici chiar când rămâneam singuri. Glumeam doar asupra muşchilor noştri, asupra acelei forţe excesive care rămăsese în noi şi, într-adevăr trebuia să fim permanent atenţi — la început, când voiam să mă ridic, pur şi simplu ţâşneam către tavan, iar orice obiect pe care îl apucam în mână îmi părea făcut din hârtie, gol. Am învăţat totuşi destul de repede să-mi controlez trupul. Dând mâna cu diverşi oameni, nu le mai zdrobeam degetele. Asta a fost uşor. Din păcate însă, şi cel mai puţin important.

Brusc, vecinul din stânga — corpolent, bronzat, cu ochii prea intens strălucitori (datorită lentilelor de contact?) — dispăru; fotoliul său se extinse, părţile laterale ridicându-se şi unindu-se ca să formeze un cocon de formă ovoidală. Câţiva alţi pasageri dispărură în asemenea separeuri. Sarcofaguri dilatate. Ce făceau oare acolo înăutru? Asemenea lucruri am tot întâlnit, dar atâta vreme cât nu mă afectau în mod direct nu le luam în seamă. Curios, îi tratam cu indiferenţă pe cei care căscau gura la noi aflând ce eram. Uluirea lor nu mă preocupa cine ştie ce, deşi pricepusem imediat că nu era vorba de nici o fărâmă de admiraţie. Cei care îmi stârneau antipatia erau cei ce aveau grijă de noi — echipele de la Adaptare. Principalul vizat era Dr. Abs, deoarece mă trata ca orice medic pus în faţa unui pacient anormal, prefăcându-se, în mod strălucit, de altfel, că avea de-a face cu un caz destul de obişnuit. Când asta devenea imposibil, trecea la glume. Mă săturasem de stilul lui direct şi de jovialitatea lui. Dacă ar fi fost întrebat (sau aşa, cel puţin, credeam eu), orice individ de pe stradă ar fi răspuns că Olaf sau eu eram asemănători lui — nu noi eram neobişnuiţi, ci trecutul nostru, el era neobişnuit. Pe de altă parte, Dr. Abs în schimb şi toţi cei de la Adaptare ştiau bine că eram în mod hotărât diferiţi.

Această diferenţă nu era un semn de distincţie, ci doar o barieră în calea comunicării, a celui mai banal schimb de cuvinte, ce mai! a deschiderii unei uşi, căreia i-au dispărut clanţele — cu cât timp în urmă? — nu mai ţineam minte, cincizeci sau şaizeci de ani.

Decolarea fu neaşteptată. Nu se petrecu nici un fel de modificare a greutăţii, nici un sunet nu pătrunse în interiorul sigilat ermetic, umbrele traversau plafonul cu aceeaşi regularitate — s-ar putea să fi fost obişnuinţa înrădăcinată de-a lungul atâtor ani, un vechi instinct, care mă anunţă că la un anumit moment ne găseam în spaţiu, deoarece era o certitudine, nu o presupunere.

Mă preocupa însă cu totul altceva. Zăceam pe jumătate lăsat pe spate, cu picioarele întinse, nemişcat. Ei cedaseră prea uşor înaintea hotărârii mele. Nici măcar Oswamm nu se opusese cine ştie ce. Contraargumentele aduse de el şi de Abs erau neconvingătoare — eu însumi aş fi putut găsi ceva mai bun. Insistaseră asupra unui singur aspect: fiecare dintre noi să zboare separat. Nici măcar nu-mi purtaseră pică pentru că izbutisem să-l stârneasc pe Olaf (deoarece, dacă n-aş fi fost eu, cu siguranţă el ar fi acceptat să rămână mai mult timp acolo). Asta fusese ciudat. Mă aşteptasem la complicaţii, ceva care urma să-mi strice planul în ultimele minute, dar nu se întâmplase nimic, şi iată că zburam. Această ultimă călătorie avea să dureze cincisprezece minute.

Era limpede, ceea ce hotărâsem, precum şi modul de realizare, faptul că aveam să le solicit devansarea plecării nu îi surprinsese. Probabil că aveau catalogată reacţia de acest tip, era un model comportamental caracteristic unui viteaz ca mine; căpătase un anumit număr în tabelele lor psihotehnice. Îmi permiseseră să zbor — de ce? Deoarece experienţa le spusese că nu aveam să fiu capabil să mă descurc pe cont propriu? Totuşi cum putea fi vorba de aşa ceva, când această întreagă escapadă "de independenţă" implica zborul de la un terminal la altul, unde mă aştepta cineva din sucursala pământeană Adapt, iar eu nu trebuia să fac altceva decât să-l caut într-un loc prestabilit?

Se întâmplă ceva. Am auzit glasuri ridicate. M-am aplecat peste braţul fotoliului meu. La câteva rânduri în faţă, o femeie împinse stewardesa, care, cu o mişcare lentă, de automat,

cauzată parcă de împingere — deşi aceasta nu fusese într-atât de violentă — se împletici mergând cu spatele pe culoarul de trecere, iar femeia repetă:

— Nu permit! N-o las să m-atingă.

Nu zăream chipul femeii. Tovarăşul ei o apucă de braţ, spunându-i ceva pentru a o calma. Care era înţelesul acestei scene? Ceilalţi pasageri n-o băgau în seamă. Pentru a suta oară eram cuprins de un sentiment de teribilă înstrăinare. Am ridicat ochii spre stewardesa care se oprise lângă mine şi-mi zâmbea ca mai înainte. Nu era doar un zâmbet exterior de politeţe oficială, un zâmbet care să mascheze un incident neplăcut. Femeia nu se prefăcea a fi calmă, era calmă cu adevărat.

— Ceva de băut? Prum, extram, morr, cidru?

Un glas melodios. Am clătinat din cap. Voiam să-i spun ceva amabil, dar n-am putut pronunţa decât întrebarea stereotipă:

— Când aterizăm?

— Peste şase minute. Doriţi să mâncaţi ceva? Nu trebuie să vă grăbiţi. Puteţi rămâne să mâncaţi chiar după aterizare.

— Nu, mulţumesc.

Stewardesa se îndepărtă. În aer, chiar înaintea ochilor mei, pe speteaza fotoliului din faţă, se aprinse un indicator STRATO, parcă scris cu capătul arzător al unei ţigări. M-am aplecat înainte, ca să văd de unde provenea indicatorul, şi m-am strâmbat. Spătarul fotoliului meu se deplasase odată cu mine, agăţându-se elastic de umeri. Ştiam deja că mobilierul se adapta fiecărei modificări a poziţiei, dar uitam mereu. Nu era o senzaţie plăcută — aveam impresia că cineva îmi urmărea fiecare gest. Am vrut să revin la poziţia iniţială, dar probabil că m-am mişcat prea repede. Fotoliul înţelese greşit şi se rabată aproape complet orizontal, aidoma unui pat. Am sărit în picioare. Era idiot! încă o dovadă. În cele din urmă, m-am aşezat. Literele roşietice STRATO pâlpâiră şi se transformară în altele: TERMINAL. Nici o zgâlţâitură, nici un avertisment, nici o sonerie. Nimic. Un glas îndepărtat răsună precum goarna unui poştalion, patru uşi ovale se deschiseră în capătul unui culoar, şi înăuntru năvăli un vuiet atotcuprinzător, cavernos, precum cel al mării. Vocile pasagerilor care îşi părăseau locurile erau complet înecate în el. Am rămas în fotoliu în vreme ce ei ieşeau, un şir de siluete plutind prin faţa luminilor din exterior, verde, violaceu, purpuriu — un adevărat bal mascat. Apoi dispărură.

M-am ridicat. Mecanic, mi-am aranjat puloverul. Cumva mă simţeam nelalocul meu, cu mâinile goale. Prin uşa deschisă pătrundea un aer mai rece. M-am răsucit. Stewardesa stătea lângă peretele despărţitor, fără să-l atingă cu spatele. Purta pe chip acelaşi zâmbet senin, adresat şirurilor goale de fotolii, care acum, singure, începuseră să se plieze, să se strângă aidoma unor flori cărnoase, unele mai repede, altele ceva mai încet — acestea erau singurele mişcări în vuietul uriaş amintind de ocean, ce se revărsa prin deschizăturile ovale. "N-o lăsa să m-atingă!" Brusc am descoperit în zâmbetul ei ceva suspect. Din uşă i-am spus:

— La revedere...

— Recepţionat.

Semnificaţia acelui răspuns, atât de ciudat pe buzele unei tinere frumoase, n-am priceput-o imediat, pentru că mi-a ajuns la urechi când eram cu spatele la stewardesă, pe jumătate ieşit. Coborâsem piciorul în căutarea unei trepte, dar nu exista nici o treaptă. Între fuselajul metalic şi marginea platformei se căsca o deschidere lată de un metru. Dezechilibrat, nepregătit pentru o asemenea capcană, am executat o săritură stângace şi, în aer încă, am simţit un câmp de forţă invizibil prinzându-mă de dedesubt, astfel încât am plutit în gol şi m-am trezit cu picioarele atingând moale o suprafaţă albă, elastică. Probabil că în timpul săriturii nu avusesem o expresie prea inteligentă întipărită pe faţă — am simţit mai multe priviri amuzate, sau cel puţin aşa mi s-a părut. Racheta cu care sosisem se afla acum într-un doc adânc, despărţită de marginile platformelor printr-un abis neprotejat. Ca din întâmplare, m-am apropiat de zona aceea şi, pentru a doua oară, am simţit o rezistenţă invizibilă care mă împiedica să traversez hotarul cel alb. Aş fi dorit să descopăr sursa acestei forţe ciudate, dar brusc, de parcă m-aş fi deşteptat din somn, mi-am dat seama: mă găseam pe Pământ.

Un val de trecători mă luă cu el; înghesuit, m-am deplasat înainte împreună cu mulţimea. Am avut nevoie de un moment să percep, într-adevăr, mărimea sălii. Era oare o sală? Nici un perete: o explozie aeriană, sclipitor de albă, de aripi incredibile; între ele, coloane, construite nu din materie, ci din mişcări ameţitoare. Erau jeturi verticale dintr-un lichid mai dens decât apa, iluminate din interior de reflectoare colorate? Nu... erau

tunele verticale din sticlă prin care circulau în sus vehicule având viteze colosale? Acum eram complet derutat. Permanent împins şi înghesuit în furnicarul mulţimii, am încercat să mă îndrept spre un spaţiu mai liber, însă aici nu exista aşa ceva. Fiind cu un cap mai înalt decât cei din jur, am izbutit să văd că racheta, goală acum, se îndepărta — ba nu, noi eram cei care glisam înainte, odată cu platforma. De deasupra, luminile izbucneau în vâlvătăi, iar în ele oamenii scânteiau şi pâlpâiau. Acum suprafaţa netedă pe care stăteam laolaltă începu să urce şi am zărit dedesubt, în depărtare, benzi duble albe, ticsite de oameni, şi hăuri căscându-se întunecate lângă fuselajele inerte — erau zeci de nave, identice cu a noastră. Platforma mişcătoare viră, acceleră şi continuă să urce. Vuind, răvăşind părul oamenilor datorită curenţilor puternici de aer, trecură pe lângă noi, ca pe nişte imposibile viaducte (erau parcă suspendate, fără piloni de sprijin), siluete ovale, vibrând de viteză şi lăsând în urmă dâre lungi de flăcări — luminile lor de semnalizare; iar apoi suprafaţa care ne purta începu să se dividă de-a lungul unor invizibile linii de sudură; banda mea trecu prin-tr-un interior plin cu oameni stând atât aşezaţi cât şi în picioare; îi înconjura o mulţime de străfulgerări micuţe, de parcă se ocupau cu lansarea unor jocuri de artificii colorate.

Nu ştiam încotro să privesc. În faţa mea stătea un bărbat îmbrăcat în ceva pufos, aidoma blănii, care, când era atinsă de lumină, scânteia ca metalul. Ţinea de braţ o femeie în stacojiu. Purta pe ea ceva, parcă numai ochi mari, ochi de păun, iar ochii clipeau. Nu era iluzie — într-adevăr, ochii de pe veşmintele ei se deschideau şi se închideau. Banda, pe care mă aflam înapoia celor dpi şi printre alţi vreo duzină de oameni, îşi spori viteza. Între suprafeţe de sticlă de culoarea alburie a fumului se deschi-deau pasaje iluminate colorat, cu plafoane transparente, călcate continuu de sute de tălpi mergând pe deasupra, la etajul superior; vuietul atotcuprinzător când creştea, când scădea, pe măsură ce mii de glasuri omeneşti şi sunete — de neînţeles pentru mine, limpezi pentru ei — erau înghiţite de fiecare tunel succesiv al acestei călătorii a cărei destinaţie n-o cunoşteam. În depărtare, spaţiul continua să fie brăzdat de fulgerele unor vehicule necunoscute mie — poate aparate de zbor, deoarece din când în când îşi schimbau brusc direcţia, în jos sau în sus, spiralând în spaţiu; aşteptam, fără să vreau, un accident teribil,

deoarece nu zăream nici fire de ghidaj, nici şine, în caz că ar fi fost trenuri suspendate. Când uraganele înceţoşate de mişcarea vertiginoasă se opreau pentru un moment măcar, dinapoia lor se iveau, maiestuoase şi lente, suprafeţe uriaşe pline de oameni, aidoma unor staţii zburătoare, îndreptându-se în diferite direcţii, trecând una pe lângă cealaltă, urcând şi pârând că se contopesc datorită iluziilor perspectivei. Era dificil să-ţi opreşti ochiul pe ceva care nu se găsea în mişcare, deoarece toată arhitectura înconjurătoare părea că este alcătuită numai din mişcare, din schimbări şi chiar ceea ce, iniţial, crezusem că este un tavan boltit erau, de fapt, etaje suprapuse, etaje care acum lăsau loc altora, şi mai înalte. Deodată, o lumină purpurie intensă, de parcă un foc atomic izbucnise undeva, hăt departe în inima clădirii, pătrunse prin sticla plafoanelor, a coloanelor misterioase, reflectându-se în suprafeţe argintii; sângera în fiecare colţ, în interiorul coridoarelor ce lunecau în jur, în trăsă-turile oamenilor. Verdele necontenitelor neoane săltăreţe deveni întunecat; albul lăptos al contraforţilor parabolici se transformă în trandafiriu. În această bruscă saturare a văzduhului cu roşu pândea o prevestire a catastrofei, sau cel puţin aşa mi se părea, însă nimeni nu acorda cea mai mică atenţie schimbării. Nu mi-am putut da seama când s-a limpezit totul.

De ambele părţi ale rampei noastre apărură cercuri verzi, rotitoare, ca nişte unde de neon suspendate în aer, după care, unii oameni coborâră spre ramificaţia ce se apropia a unei alte rampe sau promenade; am observat că puteai păşi prin liniile verzi ale acelor lumini fără probleme, de parcă ar fi fost imateriale.

Pentru o vreme m-am lăsat purtat de banda albă, până ce mi-am dat seama că probabil mă găseam deja în afara staţiei şi că panorama aceea fantastică de sticlă înclinată sub diferite unghiuri, care apărea permanent pe punctul de a decola, nu era altceva decât oraşul pe care-l părăsisem şi care exista acum numai în memoria mea.

— Scuzaţi-mă, am spus, atingând braţul bărbatului în blană. Unde ne aflăm?

Mă priviră amândoi. Când ridicară privirile, chipurile lor arătau surprinse. Nutream vaga speranţă că vinovată era doar statura mea.

— Pe politub, răspunse bărbatul. Unde schimbaţi?

Nu înţelegeam.

— Suntem... mai suntem în staţie?

— Bineînţeles mi-a răspuns cu o anumită reţinere.

— Dar... unde este Cercul Interior?

— L-aţi scăpat deja. Trebuie să vă întoarceţi.

— Ar fi mai bine cu rastul de la Merid, interveni femeia. Toţi ochii veşmântului ei păreau că mă examinează bănuitori şi uimiţi.

— Rastul? am repetat disperat.

— Acolo.

Arătă către o înălţime neocupată, cu laturi dungate în negru şi argintiu; părea o rachetă, ciudat vopsită, culcată pe o parte, vizibilă printr-un cerc verde care se apropia. Le-am mulţumit şi am ieşit de pe bandă, probabil în locul greşit, deoarece inerţia m-a făcut să mă împiedic. Mi-am regăsit echilibrul, însă m-am răsucit şi n-am mai ştiut în ce direcţie să merg. M-am gândit ce să fac, dar de data aceasta locul transferului meu se îndepărtase considerabil de fuzelajul negru-argintiu arătat de femeie, pe care nu-l mai vedeam. Majoritatea celor din jurul meu se îndreptau către o rampă ascendentă; i-am urmat. Ajuns pe ea, am remarcat un indicator uriaş arzând în aer: DUKT CENTR. Restul literelor, de ambele părţi, nu erau vizibile datorită mărimii lor. Silenţios, am fost transportat spre o platformă lungă de cel puţin un kilometru, de unde tocmai pleca un vehicul fusiform, arătându-şi, pe când se înălţa, partea inferioară presărată de lumini. Sau poate că silueta aceea în formă de balenă era platforma şi eu mă găsem pe "rast" — n-aveam nici măcar pe cine întreba, deoarece zona din jurul meu era pustie. Probabil că pornisem în direcţie greşită. O parte a "platformei" mele conţinea construcţii plate, lipsite de faţade. Apropiindu-mă de ele, am zărit baze scunde, slab luminate, în care erau garate nişte maşini negre. Am bănuit că sunt automobile. Însă când două, cele mai apropiate de mine, au ieşit şi, înaine de-a avea timp să mă retrag, au trecut pe lângă mine cu o viteză uriaşă, am văzut, înainte de-a dispărea în fundalul de rampe parabolice, că nu aveau roţi, parbrize sau portiere. Aerodinamice, precum nişte picături negre de lichid. Automobile sau nu — mi-am spus — oricum, acela părea un soi de parcaj. Pentru "rasturi"? Am decis că ar fi mai bine să aştept pe cineva pe care să-l însoţesc: cel puţin aş mai afla câte ceva. Platforma mea se ridică uşor,

precum aripa unui avion imposibil, dar rămase goală; erau numai maşinile negre, ieşind câte una sau mai multe odată din vizuinele lor metalice şi accelerând, întotdeauna în aceeaşi direcţie. Am coborât chiar până la marginea platformei, până când, iarăşi, forţa aceea invizibilă, elastică s-a făcut simţită, asigurând completa securitate. Într-adevăr, platforma atârna în văzduh, nesusţinută. Ridicând capul, am văzut multe asemănătoare, planând nemişcate în spaţiu, cu farurile mari stinse acum; pe altele, unde soseau aparate zburătoare, luminile mari ardeau. Însă rachetele, sau navele acelea, nu semănau cu cea care mă adusese de pe Lună.

Am rămas locului o vreme, până am observat, pe fundalul unor coridoare şi mai îndepărtate — deşi nu ştiam dacă erau reflexiile îndepărtate ale acestuia, sau reale — litere de foc deplasându-se neîntrerupt prin aer: SOAMO SOAMO SOAMO, o pauză, o străfulgerare albăstruie, apoi NEONAX NEONAX NEONAX. Ar fi putut să fie numele staţiilor, sau poate reclamele unor produse. Nu-mi spuneau absolut nimic.

E timpul să-l caut pe individul ăla, mi-am spus. M-am întors şi, zărind o bandă deplasându-se în direcţia opusă, am luat-o înapoi în jos. Acolo se dovedi a fi greşit nivelul, nu era nici măcar sala pe care o părăsisem: ştiam asta după absenţa coloanelor enorme. Acestea ar fi putut pleca însă în altă parte — de-acum, orice mi se părea posibil.

M-am pomenit într-o pădure de fântâni arteziene; ceva mai departe se zărea o încăpere alb-trandafirie, plină cu femei. Mergând, am pus mâna, fără să mă gândesc, în jetul unei fântâni iluminate, poate pentru că era plăcut să întâlnesc ceva cât de cât familiar. N-am simţit nimic, fântâna nu avea apă. După o clipă mi s-a părut că mirosea a flori. Am dus mâna la nas. Avea aromele a o mie de săpunuri parfumate. Instinctiv, mi-am frecat mâna de pantaloni. Acum ajunsesem înaintea acelei odăi pline cu femei, numai femei. Nu mi s-a părut a fi o toaletă publică, dar n-aveam cum să ştiu. Nu am întrebat nimic şi am pornit mai departe. Un tânăr, îmbrăcat în ceva similar mercurului care ar fi curs peste el solidificându-se apoi, bufant (sau poate spumos) pe braţe şi strâns lipit în jurul şoldurilor, discuta cu o fată blondă, rezemată cu spatele de bazinul unei fântâni arteziene. Fata, purtând o rochie deschisă la culoare, destul de banală (ceea ce m-a încurajat), ţinea un buchet de

flori roz pal; ascunzându-şi faţa printre ele, îi zâmbea băiatului din ochi. În clipa în care m-am oprit înaintea lor şi am deschis gura să-i vorbesc, am văzut că fata mânca din flori — şi am amuţit. Calmă, ea mesteca petalele delicate. Ridică privirea spre mine. Ochii îi îngheţară. Eram deja obişnuit cu reacţia aceasta. Am întrebat unde era Cercul Interior.

Băiatul mi s-a părut a fi surprins neplăcut, ba chiar furios, că cineva îndrăznise să le întrerupă intimitatea. Probabil comisesem vreo impoliteţe. Mă cercetă de sus până jos, parcă aşteptându-se să descopere nişte picioroange care să-mi justifice înălţimea. Nu spuse nici un cuvânt.

— Oh, uite, strigă fata, rastul de pe vuk, rastul dumitale, îl poţi prinde, grăbeşte-te!

Am început să alerg în direcţia indicată, fără să ştiu spre ce anume — în continuare, n-aveam nici cea mai mică idee cum arăta blestematul de rast — şi după vreo zece paşi am zărit coborând din înălţimi un tub argintiu, baza uneia dintre acele enorme coloane care mă uluiseră într-atât mai înainte. Oare puteau fi coloane zburătoare? Din toate direcţiile, oamenii se grăbeau spre ea; deodată, m-am izbit de cineva. Nu mi-am pierdut echilibrul, pur şi simplu am rămas locului, însă celălalt individ, un tip robust, în portocaliu, a căzut şi i s-a întâmplat ceva incredibil: haina de blană i s-a dezumflat sub ochii mei, strângându-se precum un balon înţepat! M-am aplecat deasupra lui, uluit, incapabil să murmur vreo scuză. S-a ridicat, mi-a aruncat o privire asasină, dar n-a spus nimic; s-a întors şi s-a îndepărtat pipăind ceva de pe piept — haina s-a umflat şi s-a luminat din nou...

De-acum, locul pe care mi-l arătase fata era pustiu. După incidentul anterior renunţasem să mai caut rasturi, Cercul Interior, tuburi şi schimburi; am hotărât să părăsesc staţia. Experienţele de până acum nu mă încurajau să-i interpelez pe trecători, aşa încât am urmat la întâmplare o săgeată albastră ascendentă; fără să încerc vreo senzaţie anume, am traversat două indicatoare strălucind în aer: CIRCUITE LOCALE. Am ajuns la o scară rulantă pe care se găseau destule persoane. Nivelul următor era colorat într-un arămiu închis, nervurat cu semne aurii de exclamare. Treceri fluide de la plafoane la pereţii concavi. Coridoare fără tavane, cu părţile superioare pierdute într-o pudră sclipitoare. Părea că mă apropii de un fel de zonă

rezidenţială, pe măsură ce împrejurimile căpătau aspectul unui sistem de gigantice recepţii hoteliere — ghişee, ţevi cromate în lungul pereţilor, nişe cu funcţionari; poate că acestea erau birourile pentru schimburi valutare, sau oficiile poştale. Am continuat să merg. Acum eram aproape sigur că nu eram pe drumul spre o ieşire şi (judecând după durata călătoriei în sus) că mă găseam în partea superioară a staţiei; cu toate acestea continuam să merg în aceeaşi direcţie. O pustietate neaşteptată, panouri zmeurii cu stele scânteie-toare, şiruri de uşi. Cea mai apropiată era deschisă. Am privit înăuntru. Din celălalt capăt al odăii mă privi un bărbat masiv, cu umeri laţi. Imaginea mea într-o oglindă imensă. Am deschis mai larg uşa. Porţelan, ţevi argintii, nichel. Toalete.

Îmi venea să râd, deşi, în general, eram zăpăcit. M-am întors repede: alt coridor, benzi albe ca laptele curgând în jos. Balustrada scării rulante era moale, caldă; n-am numărat nivelele pe lângă care am trecut; tot mai mulţi oameni se opreau în faţa unor cutii emailate care ieşeau din perete la fiecare pas; le atingeau cu degetul şi ceva le cădea în palmă; apoi strecurau acel ceva în buzunar şi porneau mai departe. Fără să ştiu de ce, am imitat întrutotul gesturile bărbatului în haină largă, violetă, din faţa mea: am apăsat o tastă cu o mică depresiune pentru vârful degetului şi în palmă mi-a căzut un tub micuţ, colorat, translucid, călduţ. L-am clătinat, l-am ridicat înaintea ochilor — să fie un gen de pilule? Nu. O sticluţă? N-avea nici dop, nici picurător. Ce rol avea? Ce făceau ceilalţi oameni? Le băgau în buzunare. Inscripţia de pe cutia emailată: LARGAN. Am rămas locului; eram derutat. Şi deodată m-am simţit aidoma unei maimuţe căreia i-a fost dat un stilou, sau o brichetă; pentru o clipă m-a cuprins o furie oarbă; am strâns din fălci, am îngustat ochii şi, cu umerii adunaţi, m-am alăturat şuvoiului de pietoni. Coridorul se lărgi, deveni o sală. Litere arzătoare: AMOREAL AMOREAL.

Dincolo de curgerea grăbită a mulţimii, pe deasupra capetelor, am zărit o fereastră în depărtare. Prima fereastră. Panoramică, enormă.

Toate firmamentele nopţii atârnau parcă pe o suprafaţă netedă. Pe un orizont de ceţuri înflăcărate — galaxii multicolore de pieţe, aglomerări de spirale luminoase, fosforescenţe pâlpâind deasupra zgârie-norilor, străzile: o târâre, o viermuială

de mărgeluşe colorate, iar deasupra, perpendicular, vârtejuri de neon, penaje şi fulgere, cercuri, avioane şi sticle de flăcări, păpădiile roşii, ale semnalizatoarelor luminoase sori de — o clipă — şi hemoragii de reclame, mecanice şi violente. Am rămas locului şi am privit, auzind, înapoia mea, foşnetul permanent a sute de picioare. Brusc oraşul dispăru şi se ivi un chip uriaş, înalt de trei metri.

— Aţi vizionat secvenţe din jurnalele anilor şaptezeci, în cadrul serialului *Imagini ale vechilor capitale.* Acum ştirile. Transtel se extinde pentru a îngloba studiourile cosmolyte...

Am luat-o la fugă. Nu era o fereastră. Era un ecran de televizor. Am iuţit pasul. Începusem să transpir.

În jos. Mai repede. Pătrate aurii de lumină. În interior, mulţimi, spumă în pahare, un lichid aproape negru — nu bere, cu o sclipire verzuie, veninoasă — şi tineri, băieţi şi fete, ţinându-se pe după mijloc, în grupuri de câte şase, opt, blocând drumul de-a curmezişul întregii artere, îndreptându-se către mine; trebuiau să se despartă pentru a-mi face loc. Eram înghiontit. Fără să-mi dau seama, am păşit pe o bandă rulantă. Destul de aproape de mine sclipi o pereche de ochi surprinşi — o fată frumoasă, de culoare, îmbrăcată în ceva ce strălucea ca metalul impregnat cu fosfor. Ţesătura i se lipea de trup: părea dezbrăcată. Feţe albe, galbene, câţiva negri înalţi, totuşi eu rămâneam cel mai înalt. Oamenii îmi făceau loc. Sus de tot, înapoia ferestrelor convexe, goneau forme răzleţe, cântau orchestre invizibile. Aici continua o promenadă curioasă; în coridoarele întunecoase, siluetele lipsite de capete ale femeilor: puful ce le acoperea braţele iradia lumină, astfel încât numai gâturile lor înălţate se zăreau ca nişte lujeri albi şi ciudaţi, şi sclipirile risipite prin păr — o pudră luminiscentă? Un pasaj de legătură îngust mă conduse până la un şir de încăperi cu statui groteşti — se mişcau, ba chiar erau active; un fel de stradă largă, cu extremităţi ridicate, vuia de râsete. Oamenii se amuzau, dar ce anume îi făcea să râdă — statuile?

Forme gigantice în conuri de lumină; din ele se revărsa o lumină rubinie, o lumină aidoma mierii, groasă ca un sirop, o neobişnuită concentrare de culori. Am continuat să merg pasiv, cu pleoapele aproape lăsate, pierdut. Un coridor verde, abrupt, pavilioane groteşti, pagode cu podeţe de acces, peste tot cafenele micuţe, miros pătrunzător, înţepător, de mâncare

prăjită, şiruri de flăcări de gaz înapoia vitrinelor, clinchetul sticlei, sunete metalice, repetate, de neînţeles. Mulţimea care mă purtase aici se contopi cu alta, apoi se rarefie; toţi suiau în cupeuri deschise; ba nu, erau doar transparente, parcă modelate din sticlă, până şi locurile erau asemănătoare sticlei, deşi moi — fără să ştiu cum, m-am pomenit înăuntru. Ne deplasam. Cupeul gonea, oamenii strigau, acoperind sunetele unui difuzor care repeta: "Nivelul Meridional, Meridional, schimbă pentru Spiro, Atale, Blekk, Frosam; întregul vagon părea că se topeşte, străpuns de suliţi de lumină; pereţii treceau în zbor în dâre de foc şi culoare; arcuri parabolice, platforme albe. "Forteran, Forteran, schimbă pentru Galee, schimbă pentru rasturi exterioare, Makra", bolborosea difuzorul, vagonul se opri, apoi îşi reluă goana. Am descoperit un lucru remarcabil: nu exista nici o senzaţie de frânare sau accelerare, de parcă inerţia fusese anulată. Cum era posibil aşa ceva? Am experimentat, îndoindu-mi uşor genunchii, la trei opriri consecutive. Nici la viraje nu se întâmpla nimic. Oamenii coborau şi urcau. În faţă stătea o femeie cu un câine; nu mai văzusem un asemenea câine; era uriaş, avea capul ca o bilă, hidos; în ochii lui căprui, placizi, se reflectau ghirlande de lumini tot mai mici, îndepărtându-se. RAMBRENT RAMBRENT. Urmă o vâlvătaie dinspre tuburile fluorescente albe şi albăstrui; treptat, sclipirea lăsă loc rocii; vagonul se opri. Am coborât şi am înlemnit. Deasupra concavităţii tip-amfiteatru a opririi se înălţa o structură multietajată pe care am recunoscut-o; mă aflam tot în staţie, în alt loc din interiorul aceleiaşi săli gigantice, amplificată de vastele suprafeţe albe. M-am îndepărtat către marginea depresiunii perfect geometrice — vagonul plecase deja — şi am întânit altă surpriză. Nu mă găseam pe fund, aşa cum crezusem; de fapt, mă aflam destul de sus, cam la patruzeci de nivele deasupra benzilor vizibile în abis, deasupra punţilor argintii a veşnic plutitoarelor platforme; între acestea se deplasau forme lungi, silenţioase, iar oamenii ieşeau din ele prin şiruri de chepenguri; părea că nişte peşti monstruoşi, placaţi cu crom, depuneau, la intervale regulate, icre negre şi colorate. Peste toate, prin pâcla distantei, zăream cuvinte aurii deplasându-se:

REVENITĂ AZI GLENIANIA ROON CU ÎNREGISTRAREA EI MIMORFICĂ REALĂ ADUCE UN TRIBUT ÎN ORATORIU MEMORIEI LUI RAPPER KERX POLITR. BULETIN DE ŞTIRI TERMINAL: ASTĂZI

ÎN AMMONLEE PETIFARGUE A PRODUS SISTOLIZAREA PRIMULUI ENZOM. GLASUL DISTINSULUI GRAVISTICIAN VA FI TRANSMIS LA ORA DOUĂZECI ŞI ŞAPTE. ARRAKER ÎN FRUNTE. ARRAKER ŞI-A REPETAT SUCCESUL CA PRIMUL DISTRUGĂTOR AL SEZONULUI LA STADIONUL TRANSVAAL. M-am întors cu spatele. Deci se schimbase până şi sistemul orar. Sub lumina literelor gigantice care pluteau deasupra oceanului de capete ca nişte şiruri de acrobaţi arzători pe sârmă, ţesăturile metalice ale veşmintelor femeilor izbucneau în flăcări neaşteptate. Am continuat să merg, indiferent, dar ceva dinăuntrul meu repeta întruna: Deci s-a schimbat până şi timpul. Într-un fel, asta mi-a pus capac. Nu vedeam nimic, deşi ţineam ochii deschişi. Doream un singur lucru: să fug, să găsesc o ieşire din staţia aceea infernală, să ajung sub cerul liber, la aer, să văd stelele, să simt vântul.

Am fost atras de o alee de lumini alungite. Pe piatra transparentă a plafoanelor, era scris cu o flăcăruie ascuţită, încastrată în albastru: TELETRANS TELEPORT TELETON. Printr-un portal ogival (cu toate că era un portal imposibil, dezlipit de fundaţia sa, ca imaginea în negativ a unui bot de rachetă), am ajuns într-o sală tapisată cu foc auriu, îngheţat. În nişe aflate de-a lungul pereţilor se găseau sute de cabine; oamenii alergau în ele, năvăleau afară grăbiţi; unii azvârleau pe podea panglici rupte, nu benzi de telex, altceva, cu proeminenţe poansonate; alţii călcau peste ele. Voiam să părăsesc locul; din greşeală, am pătruns într-o odaie întunecată; înainte de-a avea timp să mă retrag, ceva bâzâi, o străfulgerare ca de bliţ fotografic, şi dintr-o fentă cu ramă metalică, de genul celor de la cutiile poştale, lunecă o foaie de hârtie lucioasă, împăturită în două. Am luat-o şi am desfăcut-o: apăru un chip, cu gura întredeschisă, cu buzele subţiri, puţin strâmbe; mă privea cu ochii mijiţi: eram eu însumi! Am împăturit foaia şi spectrul de plastic a dispărut. Am depărtat uşor marginile: nimic. Mai mult: apăru din nou, ivindu-se ca din neant, un cap retezat de restul trupului, atârnând deasupra foii şi cu o expresie nu prea inteligentă. Pentru o clipă mi-am contemplat figura — era o fotografie tridimensională? Am băgat hârtia în buzunar şi am ieşit din odaie. Un iad auriu părea că pogoară asupra mulţimii, un tavan din magmă arzătoare, ireal, dar scuipând flăcări adevărate, şi nimeni nu-i acorda atenţie; zoriţii fugeau de la o cabină la alta; ceva mai departe, litere verzi săreau şi coloane de cifre curgeau

în josul unor ecrane înguste; alte cabine ce aveau în loc de uşi obloane care se ridicau rapid la apropierea cuiva; în cele din urmă am găsit o ieşire.

Un coridor curbat, cu podeaua înclinată, aşa cum există în unele teatre; din pereţi răsăreau ghiocuri stilizate, iar deasupra lor alergau întruna cuvintele INFOR INFOR INFOR.

Prima dată când văzusem un infor fusese pe Lună, şi crezusem că era o floare artificială.

Mi-am apropiat faţa de potirul acvamarin.

— Cum ies de-aici? am întrebat, cam prosteşte.

— Unde mergeţi? răspunse imediat un alto plăcut.

— În oraş.

— Ce cartier?

— Nu contează.

— Ce nivel?

— Nu contează, vreau doar să ies din staţie!

— Meridional, rasturi: o sută şase, o sută şaptesprezece, zero opt, zero doi. Tritub, nivel AF, AG, AC, circuit M, niveluri doisprezece, şaisprezece, nivelul nadir duce în orice direcţie sud. Nivel central — glidere, roşu local, alb expres, A, B şi V. Nivel ulder, direct, toate opririle de la trei ascendent..., recită un glas feminin melodios.

Îmi venea să smulg din perete microfonul înclinat cu atâta solicitudine către mine. M-am îndepărtat. Idiotule! Idiotule! îmi răsuna în minte la fiecare pas. EX EX EX EX — repeta un indicator care se ridica, mărginit de o pâclă gălbuie. Exit? O ieşire?

Uriaşul indicator era EXOTAL. Pe neaşteptate, un curent de aer cald îmi flutură pantalonii. M-am pomenit sub cerul liber. Însă întunericul nopţii se retrăsese la mare distanţă, împins îndărăt de nenumăratele lumini. Un restaurant imens. Mese ale căror tăblii sclipeau în culori diferite; deasupra lor, chipuri, luminate de jos şi de aceea cumva stranii, pline de umbre intense. Fotolii joase, în pahare un lichid negru cu spumă verzuie, felinare ce răspândeau scântei mititele ba nu, licurici, roiuri de insecte incandescente. Haosul luminos estompa stelele. Ridicând capul am zărit doar un hău întunecat. Totuşi, în mod ciudat, în acel moment prezenţa lui oarbă mi-a insuflat curaj. Am rămas locului, privind. Ceva m-a atins; am simţit un iz de parfum, pătrunzător şi în acelaşi timp discret; trecuseră doi

tineri; fata se întoarse către bărbat; braţele şi sânii ei se pierdeau într-un nor pufos, ea veni în braţele lui şi începură să danseze. Deci, uite că se mai dansează, mi-am spus. Asta-i bine. Perechea schiţă câţiva paşi, şi un disc de culoare deschisă, făcut parcă din mercur, îi ridică împreună cu alte cupluri, umbrele lor roşu-întunecate mişcându-se sub placa uriaşă ce se rotea întruna parcă pe platanul unui picup. Nu era susţinută de nimic, nu avea nici măcar o axă, dar, plutind în văzduh, se rotea după muzică. Am păşit printre mese. Plasticul moale de sub tălpi dispăru, lăsând loc unei roci poroase. Am trecut printr-o cortină de lumină şi m-am trezit în interiorul unei grote stincoase. Semăna cu zece, cu cincizeci de naosuri gotice alcătuite din stalactite; filoane de minerale sidefii înconjurau gurile peşterii; în ele stăteau oameni, bălăngănind din picioare; între genunchii lor pălpâiau flăcărui, iar la fund se întindea suprafaţa netedă şi netulburată a unui lac subteran, care reflecta bolţile din stâncă. Şi acolo, parcă pe nişte plute mici şi fragile, erau întinşi oameni, toţi privind în aceeaşi direcţie. Am coborât până la marginea apei şi am zărit pe celălalt mal, pe nisip, dansatoare. Părea goală, dar albeaţa trupului nu era naturală. Cu paşi mici, nesiguri, alergă spre apă; când corpul i se reflectă în unde, întinse brusc braţele şi făcu o reverenţă — sfârşitul — dar nu aplaudă nimeni; dansatoarea rămase nemişcată câteva clipe, apoi, încet porni de-a lungul ţărmului, urmându-i linia sinuoasă. Se afla poate la vreo treizeci de paşi de mine, când i se întâmplă ceva. Cu o clipă înainte îi văzusem faţa zâmbitoare, obosită, apoi, brusc, conturul ei începu să tremure şi dispăru.

— O plută pentru dumneavoastră, domnule? se auzi o voce politicoasă înapoia mea. M-am întors; nu era nimeni, doar o masă aerodinamică, ce se mişca pe nişte picioare comic arcuite; pahare cu lichid spumos, aranjate în şiruri pe tăviţe laterale, tremurau, un braţ curtenitor oferindu-mi o băutură, un altul întinzându-se după o farfurie cu o gaură cât vârful unui deget, ceva asemănător unei palete de pictor, mică şi concavă — era un robot. Înapoia unui vizor micuţ din centru puteam vedea strălucirea inimii lui tranzistorizate.

Am evitat braţele acelea de insectă, întinse pentru a mă servi, încărcate cu delicatese pe care le-am refuzat, şi am părăsit în grabă peştera artificială, scrâşnind din dinţi de parcă fusesem, cumva, insultat. Am traversat întreaga lăţime a

terasei, printre mese în formă de S, pe sub alei de felinare, inundate de o pulbere foarte fină de licurici dezintegraţi, muribunzi, negri şi aurii. Chiar la margine era un parapet din piatră veche, acoperită cu licheni gălbui, şi acolo am simţit, în sfârşit, un vânt adevărat, proaspăt, răcoros. În apropiere se afla o masă goală. M-am aşezat cu stângăcie, cu spatele către oameni, privind în noapte. Dedesubt se întindeau bezna, vastă, informă şi necunoscută; doar departe, foarte departe, la marginea ei, sclipeau luminiţe slabe, pâlpâitoare, ciudat de variabile, de parcă n-ar fi fost electrice, iar şi mai departe, săbii de lumină se ridicau reci şi subţiri în aer, blocuri sau coloane, nu ştiam. Le-aş fi crezut razele unor proiectoare dacă n-ar fi fost străbătute de o reţea delicată — aşa ar fi putut arăta un cilindru din sticlă, cu o bază pe pământ şi cealaltă în nori, umplut cu lentile alternativ concave şi convexe. Trebuie să fi fost incredibil de înalte; în jurul lor, câteva lumini scânteind, pulsând, astfel, încât acum erau înconjurate de o ceaţă când portocalie, când aproape albă. Asta era totul, aşa arăta oraşul; am încercat să găsesc străzi, să ghicesc unde puteau fi acestea, însă spaţiul întunecat şi aparent lipsit de viaţă de dedesubt se întindea în toate direcţiile, fără să fie luminat de un singur licăr.

— Col...? am auzit; probabil cuvântul fusese rostit de mai multe ori, dar nu-mi dădusem imediat seama că mi se adresa mie.

Am schiţat gestul de a mă întoarce, însă scaunul, mai iute decât mine, mi-a luat-o înainte. În faţa mea se afla o fată, de vreo douăzeci de ani, îmbrăcată în ceva albastru ce era lipit de ea ca un lichid congelat; braţele şi pieptul îi erau ascunse într-un puf bleumarin ce devenea tot mai transparent în partea de jos. Pântecul ei frumos şi neted era aidoma unei sculpturi suflate în metal. La urechi îi lucea ceva, atât de mare, încât i le acoperea complet. O gură mică, desenând un surâs nesigur, buzele rujate, nările de asemenea roşii pe dinăuntru — observasem că aşa erau fardate cele mai multe femei. Apucă spătarul scaunului de lângă mine şi rosti:

— Cum merge, col?

Se aşeză.

M-am gândit că era beată.

— E plictisitor aici, continuă ea după un moment. Nu crezi. Nu plecăm undeva, col?

— Nu sunt un col..., am început. Ea îşi sprijini coatele pe masă şi-şi mişcă palma deasupra paharului pe jumătate plin, până când capătul lanţului de aur din jurul degetelor ei atinse lichidul. Se aplecă mult spre mine. Îi puteam simţi răsuflarea. Dacă era ameţită, nu era din cauza alcoolului.

— Cum adică? întrebă ea. Ba eşti. Trebuie să fii. Toţi sunt. Ce zici? O facem?

N-aveam nici cea mai mică idee la ce se referea.

— Bine, am încuviinţat.

Se ridică. M-am sculat şi eu din scaunul îngrozitor de jos.

— Cum faci asta? mă întrebă.

— Ce anume?

Îmi privi picioarele.

— Credeam că stai pe vârfuri...

Am zâmbit, dar n-am spus nimic. Se apropie de mine, mă luă de braţ şi fu din nou surprinsă.

— Ce-ai acolo?

— Unde, aici? Nimic.

— Căleşti, zise şi mă trase uşor după ea. Am trecut printre mese şi m-am întrebat ce însemna "căleşti" — poate "mă păcăleşti"?

Mă conduse către un perete de un auriu întunecat, spre un semn de pe el, oarecum asemănător cheii muzicale sol, luminoase. Când ne-am apropiat peretele s-a deschis. Am simţit un curent de aer fierbinte.

O scară rulantă, argintie, îngustă, curgea în jos. Stăteam unul lângă altul. Ea nu-mi ajungea nici măcar până la umăr. Avea cap ca de pisică, păr negru cu luciu albăstrui, şi un profil poate prea ascuţit, totuşi era drăguţă. Dacă n-ar fi fost nările acelea stacojii... Se ţinea strâns de mine cu mâna ei subţire, înfingându-şi unghiile verzi în pulovărul meu gros. Mi-a venit să zâmbesc, gândindu-mă unde fusese puloverul acela şi cât de puţin avea în comun cu degetele unei femei. Am ieşit în stradă de sub o cupolă circulară care răsufla lumină — de la roz la carmin, de la carmin la roz. Adică, eu credeam că este o stradă, însă bezna din jurul nostru era din când în când întreruptă, parcă de un răsărit timpuriu. În depărtare se deplasau siluete lungi, extrem de lungi, destul de asemănătoare unor automobile, dar ştiam că nu mai există automobile. Trebuie să fi fost altceva. Aş fi ales artera aceasta largă chiar dacă aş fi fost

singur, deoarece în faţa noastră străluceau literele SPRE CENTRU, deşi, cu siguranţă, asta nu însemna centrul oraşului. Oricum, m-am lăsat condus. Indiferent cum avea să ia sfârşit aventura aceasta, îmi găsisem o călăuză; mi-am amintit — acum fără mânie — de sărmanul individ care, la trei ore de la sosirea mea, mă căuta fără îndoială prin toate inforurile acestea staţii — oraş.

Am trecut pe lângă mai multe baruri pe jumătate goale, vitrine în care grupuri de manechine jucau întruna o aceeaşi scenă; mi-ar fi plăcut să mă opresc şi să văd ce făceau, dar fata se grăbi, ţăcănind din pantofi, până ce, la vederea unui chip de neon cu obraji roşii, pulsatorii care-şi lingea permanent buzele cu o limbă amuzant de mobilă, strigă:

— Oh, bonsuri! Vrei un bons?

— Tu vrei? am întrebat-o.

— Cred că da.

Am intrat într-o odăiţă puternic luminată. Nu avea plafon, ci rânduri lungi de flăcărui, asemenea unor lumini pilot; de deasupra se revărsa căldură, aşa încât s-ar fi putut într-adevăr să fie gaz. În pereţi am văzut nişte nişe cu tejghele. Când ne-am apropiat de una dintre acestea, din perete, de ambele noastre părţi, au ieşit scaune; la început, păreau a creşte, parcă, din zid, încă nedesfăcute precum mugurii, apoi se deschiseră în aer, devenind concave şi au rămas nemişcate. Ne-am aşezat unul vizavi de celălalt; fata ciocăni cu două degete în tăblia metalică a mesei — din perete ţâşni o gheară nichelată care aruncă în faţa noastră două farfurioare. Din două mişcări fulgerătoare, răsturnă pe fiecare farfurioară o porţie dintr-o substanţă albă care făcu spumă, apoi deveni castanie şi se întări; între timp, farfurioara însăşi se închise la culoare. După aceea, fata o împături — nu era câtuşi de puţin o farfurie — ca pe o clătită şi începu să mănânce.

— Oh, rosti ea cu gura plină, nici nu-mi dădeam seama ce foame mi-era!

Am imitat-o întru totul. Bonsul avea un gust pe care nu-l mai încercasem niciodată. Trosnea între dinţi precum coaja unei chifle proaspete, dar imediat se sfărâma şi se topea pe limbă; substanţa castanie din mijloc era plăcut condimentată. M-am gândit că bonusurile aveau să-mi placă.

— Altul? am întrebat, când l-a terminat pe al ei.

Fata zâmbi, clătinând din cap. Ieşind, pe culoar, îşi introduse ambele mâini într-o nişă micuţă, căptuşită cu faianţă; ceva bâzâi înăuntru. I-am urmat exemplul. Un curent uşor pişcător îmi suflă peste degete — când le-am scos, erau perfect curate şi uscate. După aceea am suit cu o scară rulantă largă. Nu ştiam dacă ne mai găseam încă în interiorul staţiei, dar am preferat să nu întreb. Fata mă conduse la o cămăruţă din interiorul unui perete, mai slab luminată; am avut impresia că pe deasupra treceau un fel de trenuri, deoarece podeaua trepida. Pentru o fracţiune de secundă se făcu întuneric, ceva de sub noi suspină adânc, ca un monstru metalic golindu-şi plămânii de aer, lumina reveni şi fata deschise uşa. Aparent, o stradă adevărată. Se părea că eram singuri aici. De ambele părţi se aflau garduri vii, tunse destul de scurt; ceva mai departe erau strânse laolaltă mai multe maşini negre, plate, din umbră apăru un bărbat care dispăru înapoia uneia dintre maşini — nu l-am văzut deschizând vreo portieră, pur şi simplu s-a făcut nevăzut. Vehiculul porni atât de brusc, încât trebuie să-l fi turtit pe pasager în scaun. Nu vedeam nici o clădire, doar drumul, neted ca o masă şi acoperit cu benzi de metal mat; atârnau deasupra un fel de semafoare portocalii şi roşii, care se legănau la intersecţii; semănau puţin cu semafoarele antiaerienei din timpul războiului.

— Unde mergem? întrebă fata. Continua să mă ţină de braţ. Încetinise pasul. O dâră roşie îi traversă chipul.

— Oriunde vrei.

— Atunci, la mine. Nu merită să luăm un glider. E aproape.

Am pornit mai departe. În continuare nu se zărea nici o casă, iar briza care venea din întuneric, dinapoia tufişurilor, era asemănătoare unui curent de aer într-un loc deschis. Aici, în jurul staţiei, chiar în Centru? Mi se părea ciudat. Vântul aducea o vagă mireasmă de flori, pe care am inspirat-o cu nesaţ. Flori de cireş? Nu, nu erau flori de cireş.

Am ajuns la o bandă rulantă; am urcat pe ea; eram o pereche ciudată. Luminile pluteau pe lângă noi; din când în când străfulgera câte un vehicul, turnat parcă dintr-un singur lingou de metal negru; vehiculele acestea nu aveau geamuri, nici roţi, nici măcar faruri. Goneau parcă orbeşte, cu viteze uluitoare. Luminile mişcătoare se revărsau din fante verticale, aflate puţin deasupra solului. Nu-mi puteam da seamă dacă aveau vreo

legătură cu traficul şi regulile sale.

La răstimpuri, un fluierat ascuţit şi tânguitor, sus, deasupra noastră, umplea cerul invizibil. Brusc, fata coborî de pe panglica mişcătoare, însă doar pentru a trece pe alta, care ţâşnia abrupt în sus. Fără să-mi dau seama, m-am pomenit la înălţime. Călătoria aeriană dură cam o jumătate de minut şi luă sfârşit înaintea unui fel de ieşind acoperit cu flori slab mirositoare, de parcă am fi ajuns la terasa unei clădiri întunecate, transportaţi de o bandă rulantă paralelă cu peretele. Fata intră în loggia aceea, iar eu, acomodat acum cu semiântunericul, am izbutit să disting contururile uriaşe ale clădirilor înconjurătoare, fără ferestre, negre, aparent lipsite de viaţă, căci nu numai luminile erau absente — nu auzeam nici cel mai mic sunet, exceptând şuieratul pătrunzător care anunţa trecerea, pe stradă, a uneia dintre maşinile negre. Mă nedumerea acest camuflaj, intenţionat, fără îndoială, ca şi absenţa reclamelor, după orgia de neon din staţie, însă n-am avut timp să reflectez prea mult.

— Vino, unde eşti? i-am auzit şoapta.

Zăream numai pata albicioasă a chipului ei. Întinse mâna spre uşă, şi aceasta se deschise, dar nu într-un apartament; podeaua se deplasa uşor, purtându-ne — aici nu poţi păşi deloc, mi-am spus, e de mirare că mai au picioare. Ironie jalnică; provenea din permanenta uimire, din sentimentul de irealitate a tot ceea ce se petrecuse cu mine în ultimele ore.

Ne aflam într-un fel de hol de intrare, gigantic, larg, aproape întunecat — doar colţurile pereţilor străluceau, luminate de benzi de vopsea fosforescentă. Ajunsă în porţiunea cea mai întunecoasă, fata întinse din nou mâna, lipindu-şi palma de plăcuţa metalică de pe o uşă, şi intră prima. Am clipit. Holul, puternic iluminat, era practic pustiu; am trecut la următoarea uşă. Când m-am apropiat de perete, acesta s-a deschis brusc, dezvăluind un interior ticsit cu un fel de sticluţe metalice. Totul se petrecuse atât de neaşteptat încât am înlemnit.

— Nu-mi da peste cap garderoba, rosti fata. Se afla deja în cealaltă odaie.

Am urmat-o.

Mobilierul — fotolii, o canapea joasă, măsuţe — părea turnat din sticlă, iar în interiorul materialului semitransparent circulau roiuri de licurici, uneori despărţiţi, apoi reunindu-se în şuvoaie, astfel încât prin mobilier părea că pulsează un sânge

luminos, verde deschis, cu scântei trandafirii.
— De ce nu stai jos?
Ea stătea mai încolo. Un fotoliu se deplie pentru a mă primi. Nu mi-a plăcut. Sticla nu era câtuşi de puţin sticlă; aveam impresia că stau pe nişte perne pneumatice; privind în jos prin suprafaţa curbă a fotoliului, puteam distinge, neclar, duşumeaua.
Când intrasem, crezusem că peretele opus uşii era din sticlă şi că prin el priveam în altă cameră, unde se aflau nişte oameni, de parcă acolo ar fi fost în toi o petrecere; însă oamenii aceia erau nefiresc de înalţi — am înţeles că aveam în faţa mea un ecran de televiziune de mărimea peretelui. Sonorul era închis. Acum, aşezat fiind, vedeam un enorm chip de femeie, ca şi când o uriaşă cu pielea închisă la culoare s-ar fi zgâit printr-o fereastră în odaie; buzele i se mişcau, vorbea. Cercei de mărimea unor scuturi îi acopereau urechile, scânteind diamantin.
M-am aşezat mai confortabil. Fata, cu mâna în şold — într-adevăr, abdomenul ei părea o sculptură în metal auriu — mă studia cu atenţie. Nu mai părea ameţită. Poate că fusese numai impresia mea.
— Cum te cheamă? m-a întrebat.
— Bregg. Hal Bregg. Dar pe tine?
— Nais. Câţi ani ai?
Ciudate maniere, mi-am spus. Asta e. Probabil aşa se obişnuieşte.
— Patruzeci — şi ce-i cu asta?
— Nimic. Credeam că ai o sută.
N-am putut să nu zâmbesc.
— Pot spune şi aşa, dacă insişti. Partea amuzantă, m-am gândit, e că ăsta-i adevărul.
— Ce-ţi pot oferi?
— De băut? Nimic, mulţumesc.
— Bine.
Se apropie de perete şi acesta se deschise ca un mic bar. Fata rămase o vreme acolo. Când reveni, purta o tavă cu pahare şi două sticle. Apăsând uşor pe una dintre sticle, îmi umplu un pahar până sus cu un lichid care arăta exact ca laptele.
— Mulţumesc, am rostit, pentru mine nu...
— Dar nu-ţi dau nimic. Era surprinsă.

Înţelegând că am făcut o gafă, deşi nu ştiam care anume, am bolborosit ceva şi am apucat cupa. Ea îşi turnă din a doua sticlă. Băutura ei era uleioasă, incoloră şi uşor efervescentă; în acelaşi timp se întuneca treptat, aparent în contact cu aerul. Fata se aşeză şi, atingând paharul cu buzele, întrebă degajată:

— Cine eşti?

— Un col.

Mi-am ridicat paharul, de parcă l-aş fi examinat. Laptele acela nu avea nici un miros. Nu l-am atins.

— Nu, vorbesc serios. Ai crezut că trimiteam în beznă, da? Da' de unde! Era numai un cals. Eram cu un şase, ştii, dar a devenit groaznic de înfundat. Orka nu era grozavă, şi una peste alta... tocmai voiam să plec când te-ai aşezat.

Ceva-ceva am izbutit să pricep: pesemne mă aşezasem la masa ei din întâmplare, când ea nu era acolo; oare să fi fost la dans? Am păstrat o tăcere plină de tact.

— De la depărtare, păreai atât de... Nu izbutea să găsească termenul.

— Serios? i-am sugerat.

Clipi din pleoape. Oare avea şi pe ele o peliculă metalică? Nu, era pesemne fardul. Înălţă capul.

— Ce înseamnă asta?

— Păi... hm-m-m... cineva în care poţi avea încredere...

— Vorbeşti ciudat. De unde eşti?

— De departe.

— Marte?

— Şi mai departe.

— Zbori?

— Am zburat.

— Şi acum?

— Nimic. M-am întors.

— Dar o să mai zbori?

— Nu ştiu. Probabil că nu.

Conversaţia trena oarecum. Mi se părea că fata începea să regrete invitaţia nechibzuită şi doream s-o ajut.

— N-ar trebui să plec? am întrebat-o. Continuam să ţin în mână paharul cu băutura neatinsă.

— De ce? Era surprinsă.

— M-am gândit că ţi-ar... conveni.

— Nu. Te-ai gândit... nu, de ce? De ce nu bei?

— O să beau.

Era într-adevăr lapte. La ora aceea şi în circumstanţele respective! Am fost atât de uluit încât a remarcat şi ea.

— Ce-i, nu-i bun?

— E lapte, am zis. Cred că arătam ca un idiot perfect.

— Ce? Ce lapte? E brit...

Am suspinat.

— Ascultă-mă, Nais... cred c-ar trebui să plec acum. Realmente. Va fi mai bine aşa.

— Atunci de ce-ai băut?

Am privit-o, fără un cuvânt. Limbajul nu se schimbase prea mult, totuşi nu pricepeam nimic. Absolut nimic. Schimbările erau în oameni.

— Bine, spuse ea în cele din urmă. Nu te ţin cu forţa. Şi acum...

Părea derutată. Bău din limonadă — aşa-i ziceam în sinea mea lichidului spumos — şi iarăşi n-am ştiut ce să mai spun. Cât de complicat era totul...

— Povesteşte-mi despre tine, i-am sugerat. Vrei?

— Bine. După aceea îmi spui şi tu...?

— Da.

— Sunt la Cavuta, în al doilea an. În ultima vreme m-am cam delăsat, n-am plastat regulat şi... asta e. Şasele meu nu e prea interesant. Aşa că, de fapt... n-am pe nimeni. E ciudat...

— Ce anume?

— Că n-am...

Din nou, neclarităţile astea. Despre cine vorbea? Pe cine n-avea? Părinţi? Iubiţi? Cunoscuţi? Abs avea într-adevăr dreptate când spunea că nu voi reuşi să mă descurc fără cele opt luni la Adaptare. Însă acum, poate chiar mai mult decât înainte, nu voiam să mă întorc, pocăit, la şcoală.

— Ce altceva? am întrebat-o şi, pentru că tot ţineam paharul în mână, am mai sorbit o gură de lapte. Ochii ei se dilatară, uluiţi. Ceva ca un surâs batjocoritor îi flutură pe buze. Îşi goli cupa, întinse o mână către materialul pufos ce-i acoperea umerii, şi-l smulse — nu-l descheie, nu-l scoase, pur şi simplu îl smulse, lăsând bucăţile să-i cadă dintre degete, ca nişte gunoaie.

— Şi totuşi, de-abia ne cunoaştem, vorbi ea. Se părea că era mai dezinvoltă acum. Zâmbi. Erau momente când devenea

destul de drăguţă, mai ales când îşi mijea ochii, iar buza inferioară, retrăgându-se, descoperea dinţii strălucitori. În chipul ei exista ceva egiptean. Opisică egipteană. Părul era mai negru decât negrul, iar când îşi rupsese blana pufoasă de pe umeri şi sâni, văzusem că nu era chiar atât de slăbuţă pe cât crezusem.

Dar de ce şi-o smulsese? Oare gestul respectiv avea vreun înţeles anume?

— Este rândul tău să povesteşti, îmi spuse, privindu-mă peste pahar.

— Da, am încuviinţat şi m-am simţit nervos, de parcă de vorbele mele ar fi depins Dumnezeu ştie ce. Sunt... am fost pilot. Ultima dată când am fost aici... să nu te sperii!

— Nu. Continuă!

Ochii îi sclipeau atenţi.

— A fost acum o sută şi douăzeci şi şapte de ani. Eu aveam treizeci de ani pe atunci. Expediţia... Eram unul din piloţii expediţiei spre Fomalhaut. E o stea ce se găseşte la douăzeci şi trei de ani-lumină depărtare. Drumul până acolo şi înapoi a durat o sută douăzeci şi şapte de ani după timpul Pământului şi zece ani după timpul navei. Ne-am întors acum patru zile... *Prometeu* — nava mea — a rămas pe Lună. Astăzi am venit de acolo. Asta-i tot.

Mă privea fix. Nu vorbea. Buzele i se mişcară, se deschiseră, se închiseră. Ce exprimau ochii ei? Surpriză? Admiraţie? Teamă?

— De ce taci? am întrebat-o. Am fost nevoit să-mi dreg glasul.

— Deci... câţi ani ai, de fapt?

A trebuit să zâmbesc; nu era un zâmbet plăcut.

— Ce înseamnă "de fapt"? Din punct de vedere biologic am patruzeci de ani, dar, după timpul Pământului, o sută cincizeci şi şapte...

O tăcere lungă, apoi brusc:

— Erau şi femei acolo?

— Stai aşa, am oprit-o. Ai ceva de băut?

— Cum adică?

— Ceva toxic, pricepi.? Tare. Alcool... sau nu se mai bea acum?

— Foarte rar, îmi răspunse încetişor, parcă gândindu-se la altceva. Mâinile îi coborâră lent, atingând albastrul metalic al

veşmântului. O să-ţi dau nişte... angehen, e bine? Deşi nu ştii ce este, da?

— Nu, habar n-am, am replicat, neaşteptat de îndârjit.

Merse la bar şi reveni cu o sticluţă pântecoasă. Îmi umplu un pahar. Conţinea alcool — nu mult — totuşi mai era ceva, un gust aparte, amărui.

— Nu te supăra, i-am spus, golind paharul şi turnându-mi încă unul.

— Nu sunt supărată. Nu mi-ai răspuns, dar poate că nu vrei?

— De ce nu? Îţi pot spune. Cu toţii am fost douăzeci şi trei, pe două nave. Cea de-a doua era *Ulise.* Fiecare navă avea câte cinci piloţi, iar restul erau oameni de ştiinţă. Nu existau femei.

— De ce?

— Din cauza copiilor, i-am explicat. Nu poţi creşte copii pe asemenea nave, şi chiar dacă ai putea, nimeni n-ar dori s-o facă. Nu poţi zbura înainte de-a împlini treizeci de ani. Trebuie să fi obţinut două diplome. Plus patru ani de antrenamente, cu totul doisprezece ani. Altfel zis — la treizeci de ani, de obicei, femeile au copii. Mai existau şi... alte aspecte.

— Dar tu?

— Eu eram celibatar. Au ales numai bărbaţi neînsuraţi. Adică — voluntari.

— Ai vrut să...

— Da. Bineînţeles.

— Şi n-ai...

Se opri. Ştiam ce voia să spună. Am tăcut.

— Trebuie să fî fost straniu, să te întorci aşa, şopti ea. Se înfioră. Brusc mă privi şi obrajii i se întunecară uşor, roşise: Ştii, ce-am spus înainte n-a fost decât o glumă, de fapt...

— Despre cei o sută de ani?

— Pur şi simplu ca să zic ceva, n-aveam...

— Termină, am mormăit. Dacă te mai scuzi mult, chiar c-o să mă simt aşa.

Tăcu. M-am străduit să-mi iau ochii de la ea. În cealaltă odaie, încăperea inexistentă dinapoia sticlei, un cap enorm de bărbat cânta fără nici un sunet; am văzut gâtlejul roşu-congestionat tremurând de efort, obrajii transpiraţi, întreaga faţă se supunea unui ritm neauzit.

— Ce vei face? mă întrebă încetişor.

— Nu ştiu. Nu ştiu încă.

— N-ai nici un plan?

— Nu. Am ceva — e un fel de... dobândă, înţelegi? Pentru toată perioada care a trecut. Când am plecat, a fost depusă la bancă pe numele meu — nu ştiu nici măcar ce sumă este. Nu ştiu absolut nimic. Auzi, ce-i Cavut ăla?

— Cavuta? mă corectă ea. Este... un fel de şcoală, plastare... nimic grozav în sine, dar uneori poţi ajunge în realuri...

— Stai... de fapt, ce faci tu?

— Plastez. Nu ştii ce este asta?

— Nu.

— Cum ţi-aş putea explica? Mai simplu spus, se fac haine, în general veşminte — totul...

— Un fel de croitorie...

— Ce înseamnă asta?

— Coşi ţesături?

— Nu înţeleg.

— Pe toţi dumnezeii! Eşti designer de îmbrăcăminte?

— Păi... da, într-un fel, da. Deşi nu sunt designer, eu le fac doar...

Am renunţat.

— Şi ce-i un real?

Întrebarea o năuci cu adevărat. Pentru prima dată mă privi de parcă aş fi fost o creatură din altă lume.

— Un real este... un real..., repetă neajutorată. Sunt... istorii, poveşti. Pentru privit.

— Asta? Am arătat către peretele din sticlă.

— Ah, nu asta este vizionare.

— Ce, atunci? Filme, teatre?

— Nu. Teatrul ştiu ce însemna — a existat acum mult timp. Ştiu — aveau chiar şi oameni acolo. Un real este artificial, dar nu poţi să-ţi dai seama de diferenţă. Doar dacă, bănuiesc, intri acolo, înăuntru...

— Să intri?

Capul gigantului îşi rostogoli ochii, se legănă, mă privi de parcă s-ar fi distrat teribil observând scena.

— Ascultă, Nais, am rostit brusc, ar fi cazul să plec chiar acum, deoarece e foarte târziu, sau...

— L-aş prefera pe "sau".

— Dar nu ştii ce vreau să spun.

— Spune, atunci.

— Bine. Voiam să întreb despre mai multe lucruri. Despre lucrurile mari, cu adevărat importante, ştiu deja câte ceva; am stat patru zile în Adaptare, pe Lună. Dar n-a fost decât aşa, la zile mari... Cu ce vă ocupaţi voi când munciţi?

— Poţi să faci o mulţime de lucruri, răspunse fata. Poţi călători, adevărat sau cu motul. Te poţi distra, să mergi la real, să dansezi, să joci tereo să faci sport, să înoţi, să zbori — orice doreşti.

— Ce este un mot?

— Seamănă cumva cu realul, numai că poţi atinge orice. Te poţi sui pe munţi, de altfel — vei vedea singur, nu este ceva care se poate descrie. Dar am avut impresia că doreai să întrebi despre altceva...?

— Aşa e. Cum este între bărbaţi şi femei?

Clipi.

— Bănuiesc că aşa cum a fost mereu. Ce s-ar fi putut schimba?

— Totul. Când am plecat — n-o înţelege greşit — o fată ca tine nu m-ar fi dus la ea acasă, la ora asta.

— Adevărat? De ce nu?

— Pentru că ar fi însemnat un singur lucru.

Rămase tăcută câteva momente.

— Şi de unde ştii că n-a fost aşa?

Expresia mea o amuză. Am fixat-o cu privirea; nu mai zâmbi.

— Nais... cum adică...? m-am bâlbâit. Iei un bărbat complet necunoscut şi...

Tăcea.

— De ce nu răspunzi?

— Pentru că nu înţelegi nimic. Nu ştiu cum să-ţi explic. De fapt, asta nu-i nimic, ştii...

— Aha. Nu-i nimic, am repetat.

Nu mai puteam sta locului. M-am ridicat. Nu mă controlasem şi aproape am sărit. Ea tresări.

— Scuză-mă, am murmurat şi am început să mă plimb prin odaie. Înapoia sticlei, un parc se întindea în lumina dimineţii; de-a lungul unei alei, printre copaci cu frunze roz-pal, mergeau trei tineri, în cămăşi ce sclipeau ca nişte armuri. Mai există

căsătorii? am întrebat-o.

— Bineînţeles.

— Nu-nţeleg! Explică-mi. Spune-mi. Vezi un bărbat care-ţi place, şi fără să-l cunoşti, imediat...

— Dar ce-i de spus? făcu ea fără tragere de inimă. Este chiar adevărat că pe vremea ta, în timpurile trecute, o fată nu putea aduce un bărbat în camera ei?

— Ba putea, cum să nu, şi chiar în scopul ăla, dar... nu la cinci minute după ce l-a întâlnit...

— Dar după câte minute?

Am privit-o atent. Era destul de serioasă. Da, de fapt, cum putea şti? Am ridicat din umeri.

— Nu era numai o chestiune de timp. La început ea trebuia să... vadă ceva în el, s-ajungă să-l cunoască, să-l placă; la început ieşeau împreună...

— Stai, zise fata. Se pare că nu înţelegi un lucru. La urma urmei, ţi-am dat brit.

— Ce brit? Ah, laptele? Ce-i cu el?

— Cum adică, ce-i cu el? Voi n-aveaţi... brit?

Începu să râdă; se zgâlţâia de râs. Apoi brusc, se opri, mă privi şi se înroşi teribil.

— Deci ai crezut... ai crezut că eu... nu!

M-am aşezat. Îmi tremurau degetele; trebuia să ţin ceva în ele. Am scos din buzunar o ţigară şi am aprins-o. Ea holbă ochii.

— Ce este asta?

— O ţigară. Ce... nu fumezi?

— Este prima dată când văd una... deci aşa arată o ţigară. Dar cum poţi inhala fumul aşa? Nu, stai — problema cealaltă este mult mai importantă. Britul nu este lapte. Nu ştiu ce *este* în el, dar întotdeauna unui străin îi dai brit.

— Unui bărbat?

— Da.

— Dar ce-i face?

— Îl face să se comporte... îl obligă să fie decent. Ştii... poate că un biolog ţi-ar putea explica.

— Dă-l naibii de biolog. Vrei să zici că un bărbat căruia i-ai dat brit nu poate face nimic?

— Bineînţeles.

— Şi dacă nu vrea să bea?

— Cum poate să nu vrea? Aici s-a oprit toată explicaţia.

— Păi nu-l poţi obliga să bea, am continuat răbdător.
— S-ar putea ca un nebun să nu bea, rosti ea încetişor, însă n-am auzit niciodată de aşa ceva, niciodată...
— E un fel de obicei?
— Nu ştiu ce să-ţi spun. Reprezintă un obicei faptul de-a nu umbla în pielea goală?
— Aha. Păi, într-un fel — da. Totuşi te poţi dezbrăca pe plajă.
— Complet? întrebă ea brusc interesată.
— Nu. În costum de baie... Deşi, pe vremea mea, existau grupuri de oameni, erau denumiţi nudişti...
— Ştiu. Nu, asta-i altceva. Credeam că voi, toţi...
— Nu. Deci băutul britului e similar purtatului de haine? La fel de necesar?
— Da. Când sunt... doi.
— Bun, şi dup-aia.
— Ce anume?
— Data următoare?
Conversaţia era complet idioată şi mă simţeam groaznic, dar trebuia să aflu.
— Data următoare? Depinde. Unora... le dai întotdeauna brit.
— Pretendentul respins, mi-au scăpat cuvintele.
— Ce înseamnă asta?
— Nu, nimic. Şi dacă o fată vizitează un bărbat, ce se-ntâmplă?
— Atunci îl bea la el acasă.
Mă privea aproape cu milă. Eram însă încăpăţânat.
— Şi când n-are?
— Să nu aibă deloc? Cum s-ar putea aşa ceva?
— Păi, l-a terminat. Sau...ar putea minţi.
Începu să râdă.
— Dar asta-i... crezi că ţin toate sticlele astea aici, în apartamentul meu?
— Nu? Atunci, unde?
— Nici nu ştiu de unde vin. Pe vremea ta, exista apă la robinet?
— Exista, am răspuns morocănos. S-ar fi putut să nu existe! Sigur. Poate că m-am urcat în rachetă direct din junglă. Am fost furios pe moment, dar m-am potolit; la urma urmei, nu era vina

ei.

— Atunci, răspunde-mi — ştiai din ce direcţie venea apa înainte de-a...

— Am înţeles, nu-i nevoie să continui. Bun. Deci, e un fel de măsură de siguranţă? Foarte ciudat!

— Mie nu mi se pare aşa, spuse fata. Ce ai acolo, chestia aceea albă de sub puloverul tău?

— O cămaşă.

— Ce este asta?

— N-ai văzut niciodată o cămaşă? Păi, un fel de îmbrăcăminte. Făcută din nailon.

Mi-am ridicat mâneca şi i-am arătat.

— Intresant, făcu ea.

— E un obicei, am zis neavând altă replică.

De fapt, în Adaptare îmi spuseseră să nu mă mai îmbrac în stilul de acum o sută de ani; eu n-am vrut. Totuşi trebuia să admit că avea dreptate; britul era pentru mine ceea ce însemna cămaşa pentru ea. De fapt, nimeni nu-i obligase pe oameni să poarte cămăşi, dar purtau toţi. Evident, şi cu britul era acelaşi lucru.

— Şi cât timp are britul efect? am întrebat.

Roşi din nou.

— Eşti foarte grăbit. Tot nu ştii nimic.

— N-am spus nimic rău, m-am apărat. Voiam doar să ştiu... de ce mă priveşti aşa? Ce-i cu tine? Nais!

Se sculă încet. Trecu îndărătul fotoliului.

— Cu cât timp în urmă, ai spus? O sută şi douăzeci de ani?

— O sută douăzeci şi şapte. Ce-i cu asta?

— Spune-mi, ai fost... betrizat?

— Ce mai e şi asta?

— N-ai fost?

— Nici măcar nu ştiu ce-nseamnă. Nais... fato, ce-i cu tine?

— Nu, n-ai fost, şopti ea. Dacă ai fi fost, ai fi ştiut.

Am vrut să mă apropii de ea. Ridică mâinile.

— Stai. Nu! Nu! Te rog! Se retrase până la perete.

— Dar tu singură ai zis că britul... M-am aşezat. Vezi, m-am aşezat. Linişteşte-te. Spune-mi, ce-i bet... sau cum naiba-i zice.

— Nu ştiu exact. Dar toţi sunt betrizaţi. La naştere.

— Şi ce se face?

— Mi se pare că ţi se introduce ceva în sânge.

— La toată lumea?

— Da. Pentru că... britul... nu are efect altfel. Nu te mişca!

— Fetiţo, nu fi ridicolă.

Mi-am stins ţigara.

— La urma urmei, nu sunt un animal sălbatic. Nu te enerva, dar... mi se pare că aţi luat-o cu toţii razna. Britul ăsta... păi, e ca şi cum le-ai pune cătuşe la toţi pentru că cineva s-ar putea să fi furat. Adică, vreau să spun c-ar trebui să existe şi puţină încredere.

— Eşti grozav. Părea mai calmă, totuşi nu se aşeza. Atunci, de ce erai aşa indignat, mai devreme, pentru că aduc străini în casă?

— Asta-i cu totul altceva.

— Nu văd diferenţa. Eşti sigur că n-ai fost betrizat?

— N-am fost.

— Nici acum? Când te-ai întors?

— Nu ştiu. Mi-au făcut tot felul de injecţii. E aşa de important?

— Este. Deci ţi-au făcut injecţii. Bun.

Se aşeză.

— Aş dori să te rog ceva, am rostit cât puteam de calm. Trebuie să-mi explici...

— Ce?

— Spaima ta. Credeai c-o să te atac, sau ce? Dar e ridicol!

— Nu. Dacă judeci raţional, nu, însă... am fost copleşită, înţelegi? A fost un şoc. N-am mai întâlnit o persoană care să nu fie...

— Dar nu-ti poţi da seama?

— Poţi. Oh, poţi!

— Cum?

Tăcu.

— Nais...

— Şi dacă...

— Ce?

— Mi-e frică.

— Să spui?

— Da.

— De ce?

— O să-nţelegi, dacă-ţi spun. Vezi tu, betrizarea nu-i făcută de brit. Cu britul este doar... un efect secundar... Betrizarea e în

legătură cu altceva.

Era palidă. Buzele îi tremurau. Ce lume, m-am gândit, ce lume mai este şi asta!

— Nu pot. Mi-e groaznic de frică.

— De mine?

— Da.

— Jur că...

— Nu, nu. Te cred, numai că... nu. Nu poţi înţelege asta.

— N-o să-mi spui?

Probabil ceva din tonul meu o făcu să se controleze. Chipul ei se încordă. Îmi dădeam seama după ochi de efortul pe care-l făcea.

— Este... ca să... pentru ca să fie imposibil să... ucizi.

— Nu se poate! Oameni?

— Orice.

— Şi animale?

— Şi animale. Orice.

Îşi răsucea întruna degetele, fără să mă slăbească din ochi, de parcă prin acele cuvinte mă eliberase dintr-un lanţ invizibil, de parcă îmi pusese în mână un cuţit, un cuţit cu care o puteam înjunghia.

— Nais, am rostit cât am putut de blând. Nais, nu te teme. Îţi dau cuvântul meu, n-ai de ce te teme.

Încercă să zâmbească.

— Ascultă...

— Da?

— Când am zis că...

— Da?

— N-ai simţit nimic?

— Dar ce-ar fi trebuit să simt?

— Imaginează-ţi că faci ceea ce ti-am spus.

— Că ucid? Asta să-mi imaginez?

Ea se înfioră.

— Da.

— Bun, şi-acum?

— Nu simţi nimic?

— Nu. Dar, la urma urmei, nu-i decât un gând, şi n-am nici cea mai mică intenţie...

— Dar poţi? Aşa-i? Chiar poţi? Nu, şopti ea ca pentru sine, nu eşti betrizat.

Abia acum mă izbi întregul înţeles, şi am priceput că *putea* fi un şoc pentru ea.

— Grozav, am murmurat. După o clipă, am adăugat: Dar poate c-ar fi mai bine dacă oamenii ar înceta s-o facă... fără mijloace artificiale.

— Nu ştiu, îmi răspunse. Poate. Inspiră adânc: Acum înţelegi de ce eram speriată?

— Da, deşi nu complet. Poate puţin. Totuşi n-ai crezut că eu...

— Ce ciudat eşti! Parcă n-ai fi... Se întrerupse.

— Om?

Clipi des.

— N-am vrut să te jignesc. Numai că, vezi tu, dacă se ştie că nimeni nu se poate nici măcar gândi — să ştii — la asta, şi deodată apare cineva, ca tine, atunci chiar posibilitatea... faptul că există cineva care...

— Nu pot crede că toţi sunt — cum ai zis? — ah, betrizaţi!

— De ce nu? Toţi, îţi spun!

— Nu, e imposibil, am insistat. Ce fac cei cu meserii periculoase? La urma urmei, ei trebuie...

— Nu există meserii periculoase.

— Ce tot spui, Nais? Dar piloţii? Sau cei din serviciile de salvare? Sau cei care se luptă cu incendiile, cu inundaţiile...?

— Nu există asemenea oameni, zise ea.

Mi s-a părut că n-am auzit bine.

— *Ce?*

— Nu există asemenea oameni, repetă fata. Toate acestea le fac roboţii.

S-a lăsat tăcerea. M-am gândit că n-avea să fie uşor pentru mine să diger această lume nouă. Şi brusc îmi trecu prin minte o reflecţie, surprinzătoare, eu însumi nu m-aş fi aşteptat niciodată la ea, dacă cineva mi-ar fi prezentat situaţia respectivă doar ca o posibilitate teoretică: mi-am dat seama că această distrugere a ucigaşului din om era o mutilare.

— Nais, am rostit. Deja s-a făcut târziu. Cred c-o să plec.

— Unde?

— Nu ştiu. Ba stai! Cineva de la Adaptare trebuia să mă aştepte în staţie. Am uitat complet! Nu l-am putut găsi, înţelegi? Aşa c-o să caut un hotel. Există hoteluri?

— Da. De unde eşti?

— De-aici. M-am născut aici.

Cu aceste cuvinte, senzaţia generală de irealitate a revenit, şi n-am mai fost sigur nici de oraşul acela, care exista doar în mine, şi nici de acesta, spectral, în care se zgâiau capete de giganţi, aşa încât, pentru o secundă, m-am întrebat dacă nu cumva eram la bordul navei, visând un alt coşmar extrem de intens al întoarcerii mele.

— Bregg.

I-am auzit glasul ca din depărtare. Am tresărit. Uitasem complet de ea.

— Da?

— Rămâi.

— Ce?

Tăcu.

— Vrei să rămân?

Nu răspunse. M-am îndreptat spre ea, m-am aplecat deasupra scaunului, am apucat-o de braţele reci şi am ridicat-o. Stătea docilă. Capul îi căzu pe spate şi i-am zărit dinţii sclipind; n-o doream, voiam doar să spun: "Dar ţi-e frică", iar ea să răspundă că nu era aşa. Atât. Ochii îi erau închişi, dar deodată albul lor sclipi de sub gene; m-am aplecat deasupra chipului, privind de aproape în ochii sticloşi de parcă doream să-i cunosc frica, s-o împărtăşesc. Gâfâind, se strădui să se desprindă, însă n-am simţit-o, abia când începu să geamă "Nu! Nu!", am slăbit strânsoarea. Se rezemă de perete, acoperind parţial o faţă rotofeie, uriaşă care ajungea până la tavan, şi care, acolo, înapoia sticlei, vorbea întruna, prea exagerat, mişcându-şi buzele gigantice şi limba cărnoasă.

— Nais..., am rostit încetişor. Am lăsat braţele să-mi cadă pe lângă corp.

— Nu te apropia de mine!

— Dar tu ai zis...

Ochii îi fulgerau sălbatici.

M-am plimbat agitat prin cameră. Nais mă urmărea din privire, de parcă aş fi fost... de parcă ea stătea într-o cuşcă...

— Plec, am anunţat.

Nu răspunse. Voiam să adaug ceva — câteva cuvinte de scuze, de mulţumiri, ca să n-o părăsesc astfel — însă n-am reuşit. Dacă i-ar fi fost teamă, doar aşa cum unei femei îi este frică de un bărbat, un bărbat ciudat, necunoscut, ba chiar

ameninţător, atunci nu mi-ar fi păsat; dar era altceva. Am privit-o şi am simţit furia cres-când în mine. Să apuc braţele acelea albe, goale şi s-o zgâlţâi...

M-am întors şi am plecat. Uşa exterioară cedă atunci când am împins-o; coridorul larg era aproape complet întunecat. Nu reuşeam să găsesc ieşirea către terasa aceea. Am ajuns la nişte cilindri umpluţi cu o lumină albăstruie blândă — lifturi. Cel de care mă apropiasem urca deja; poate că apăsarea piciorului meu pe prag era suficientă. Liftul coborî multă vreme. Am zărit straturi alternative de întuneric. Secţiunile transversale ale unor plafoane, albe, cu miezuri roşii, ca grăsimea pe muşchi, trecură în sus, le-am pierdut numărul, liftul căzu, căzu, era ca o călătorie în străfunduri, de parcă fusesem azvârlit în josul unei conducte sterile, iar această clădire colosală, cufundată în somnul şi siguranţa ei, scăpa de mine. O parte a cilindrului transparent se deschise. Am început să merg.

Cu mâinile în buzunare, în întuneric, pasul lung şi ferm, am inspirat adânc aerul răcoros simţind freamătul nărilor, inima lucrând lent, pompând sânge. În fantele joase de deasupra drumului pâlpâiau luminiţe, acoperite din timp în timp de maşinile silenţioase; nu exista nici un pieton. Printre formele negre se întrezărea o strălucire — m-am gândit că putea fi un hotel. Era însă o bandă rulantă iluminată. Am urcat pe ea. Deasupra mea pluteau nişte arca-de albicioase ale unor construcţii; undeva în depărtare, deasupra muchiilor întunecate ale clădirilor, defilau necontenit literele sclipitoare ale ştirilor; brusc, banda rulantă mă aduse într-un interior luminat şi se opri.

Nişte trepte late coborau, argintii ca o cascadă mută. Pustietatea mă surprindea; după ce o părăsisem pe Nais, nu mă întâlnisem cu nici un trecător. Scara rulantă era foarte lungă. Dedesubt lucea o stradă largă, de ambele părţi se deschideau pasaje în clădiri; sub un arbore cu frunze albastre — deşi poate că nu era un arbore adevărat — am zărit nişte oameni; m-am apropiat de ei, apoi m-am îndepărtat. Se sărutau. Am mers către sunetul înfundat al muzicii, vreun restaurant sau bar, aflat undeva în vecinătatea străzii. Câteva cupluri stăteau înăuntru. M-am gândit să intru şi să întreb de un hotel. Peodată m-am izbit, cu tot corpul, de o barieră invizibilă. Era un perete de sticlă, perfect transparent. Intrarea era în apropiere. Înăuntru, cineva începu să râdă şi mă arătă celorlalţi. Am intrat. La o

masă laterală, un bărbat într-un tricou negru (care era, de fapt, asemănător puloverului meu, dar cu un guler mare, umflat), ţinea un pahar în mână şi mă privea. M-am oprit în faţa lui. Zâmbetul îi îngheţă pe gura întredeschisă. Am rămas nemişcat. Se făcu linişte. Doar muzica mai continua, venind parcă dincolo de perete. Ofemeie scoase un sunet slab, ciudat. Am privit în jur, la chipurile imobile, apoi am plecat. Abia în stradă mi-am a-mintit că intenţionasem să întreb de un hotel.

Am pătruns într-un pasaj. Era plin cu vitrine. Birouri de turism, magazine de sport, manechine în diferite poziţii. De fapt, nu erau tocmai vitrine, deoarece totul se afla direct în stradă, de ambele părţi ale benzii rulante care trecea prin mijloc. De câteva ori am greşit, confundând cu oameni siluetele care se mişcau înăuntru. Erau marionete, pentru reclamă, executând mereu aceleaşi mişcări. Ovreme am privit una dintre ele — o păpuşă cu obrajii umflaţi, cântând la flaut. Ofăcea atât de bine, încât mi-a venit s-o strig. Ceva mai departe erau un fel de săli de jocuri; roţi uriaşe, rotindu-se aidoma unor curcubee infinite, conducte argintii atârnând din plafon şi ciocnindu-se între ele cu sunet de zurgălăi, oglinzi prismatice scânteind, însă totul era pustiu. Chiar la capătul pasajului, în beznă, clipea un semn: AICI HAHAHA. Dispăru. M-am îndreptat într-acolo. AICI HAHA-HA se aprinse din nou şi dispăru. În următoarea străfulgerare am întrevăzut o intrare. Am auzit glasuri. Am pătruns printr-o perdea de aer cald, mişcătoare.

Înăuntru se aflau două automobile fără roţi; câteva lămpi luminau sala, iar sub ele trei oameni gesticulau aprinşi, parcă certându-se. M-am apropiat de ei.

— Salut!

Nici măcar nu s-au întors; au continuat să discute, pre-cipitat. Nu înţelegeam mare lucru.

— Atunci stoarce, atunci stoarce, chiţăi cel mai scund dintre ei, care avea un pântece proeminent. Purta pe cap o calotă înaltă.

— Domnilor, caut un hotel. Unde-aş...?

Nu mă băgară în seamă, de parcă n-aş fi existat. M-am înfuriat. Fără un cuvânt, am păşit în mijlocul lor. Cel mai apropiat de mine (i-am zărit ochii stupizi, cu albul strălucind, şi buzele tremurătoare) bolborosi:

— Eu să storc? Stoarce-te tu!

De parcă ar fi vorbit cu mine.

— De ce faceţi pe surzii? am întrebat şi brusc, din locul unde mă aflam — parcă din interiorul meu, din pieptul meu — se auzi un ţipăt ascuţit:

— O să-ţi arăt. Acuşi!

Am sărit înapoi; apăruse cel care vorbise, grasul cu calotă. Am vrut să-l înhaţ de braţ, însă degetele mi-au trecut prin el, prinzând doar aerul. Am înlemnit, stupefiat; ei continuară să sporovăiască. Deodată mi s-a părut că din penumbra de deasupra maşinilor, de undeva de sus, mă privea cineva. M-am apropiat de marginea luminii şi am văzut pete palide de chipuri; acolo sus era ceva asemănător unui balcon. Orbit de lumină, nu puteam zări prea mult; destul, totuşi, să-mi dau seama cum mă făcusem de râs. Am fugit de parcă m-ar fi urmărit ceva. Următoarea stradă suia, terminându-se cu o scară rulantă. M-am gândit că poate acolo aveam să găsesc un Infor, şi am urcat pe treptele aurii. M-am pomenit într-o piaţetă circulară, destul de mică. În centru se ridica o coloană, înaltă, transparentă ca sticla; înăuntru dansa ceva —, forme purpurii, cafenii şi violete, ce nu semănau cu nimic văzut vreodată de mine, aidoma unor sculpturi abstracte care înviaseră, dar foarte amuzante. Mai întâi se dilată o culoare, apoi alta, după aceea se concentrară, căpătând formă într-un mod extrem de comic; acest mêlée de siluete, deşi lipsite de feţe, capete, braţe, picioare, era foarte uman în desen, ba chiar semăna cu o caricatură. După o vreme mi-am dat seama că violetul era un bufon, îngâmfat, arogant, şi în acelaşi timp laş; când explodă într-un milion de balonaşe dansatoare, albastrul se apucă de treabă, angelic, modest, stăpânit, dar cumva făţarnic, de parcă se ruga sieşi. Nu ştiu câtă vreme am privit. Nu văzusem niciodată ceva cât de cât asemănător. În afară de mine, nu mai era nimeni acolo, deşi traficul automobilelor negre era mai intens. Nu ştiam nici măcar dacă erau sau nu ocupate, deoarece n-aveau ferestre. Din piaţeta circulară se desprindeau şase străzi, unele în sus, altele în jos; se întindeau în depărtare, într-un mozaic delicat de lumini colorate. Nici un infor. Eram deja epuizat, nu doar fizic — simţeam că nu mai puteam înmagazina alte impresii. În anumite momente, umblând, scăpăm din vedere unele lucruri, deşi nu dormeam în picioare; nu mai ştiam cum, sau când am intrat pe un bulevard larg; la o

intersecţie, mi-am încetinit mersul, am ridicat ochii şi am zărit strălucirea oraşului reflectată pe nori. Am rămas surprins — crezusem că mă aflam în subteran. Mi-am continuat drumul, acum într-un ocean de lumini mişcătoare, de vitrine fără geamuri, printre manechine gesticulând, învârtindu-se ca nişte sfârleze, execu-tând o gimnastică frenetică; îşi înmânau unul altuia obiecte sclipitoare, umflau ceva — nici măcar n-am privit în direcţia lor. În depărtare se deplasau câţiva oameni; nu eram însă sigur că nu erau păpuşi şi n-am încercat să-i ajung. Clădirile se despărţiră — am văzut un indicator uriaş — TERMINAL PARC — şi o săgeată verde luminoasă.

Oscară rulantă începea în spaţiul dintre clădiri; dintr-odată intră într-un tunel argintiu, cu un puls auriu în pereţi, de parcă sub masca de mercur a zidurilor, metalul nobil curgea cu adevărat; am simţit o pală de aer fierbinte şi totul dispăru — mă aflam într-un pavilion de sticlă. Avea forma unei scoici, cu un plafon striat care scânteia într-un verde de-abia perceptibil; lumina provenea din vinişoare delicate, părând luminiscenţa unei singure şi gigantice frunze tremurătoare. În toate direcţiile se deschideau uşi; înapoia lor beznă şi litere micuţe, deplasându-se pe podea: TERMINAL PARC TERMINAL PARC.

Am ieşit. Era într-adevăr un parc. Copacii foşneau necontenit, invizibili în penumbră. Nu simţeam nici o adiere; probabil că vântul sufla mult mai sus; iar glasul arborilor, permanent, măreţ, mă acoperea cu o boltă nevăzută. Pentru prima dată, m-am simţit singur, totuşi nu ca într-o mulţime, pentru că senzaţia era plăcută. În parc trebuie să fi fost mai multe persoane: auzeam şoapte, din când în când întrevedeam pata indistinctă a unei feţe, ba o dată m-a atins cineva. Vârfurile copacilor se împreunau, astfel încât stelele erau vizbile numai printre ramuri. Mi-am amintit că pentru a ajunge în parc urcasem; totuşi, acolo, în piaţeta cu culorile acelea dansând şi unde străzile erau ticsite de vitrine, avusesem deasupra un cer înnorat; atunci cum se întâmpla că acum, la un nivel superior, cerul pe care-l vedeam era înstelat? Nu puteam să-mi explic.

Arborii se retraseră, şi înainte de-a zări apa i-am simţit mirosul, mireasma de mâl, de putreziciune sau frunze ude; am încremenit.

Tufişuri întunecate formau un cerc negru în jurul lacului. Puteam auzi foşnetul stufului şi al trestiilor, iar în depărtare, de

cealaltă parte, se înălţa, într-o imensitate singuratică, un munte de piatră sticloasă strălucitoare, un masiv translucid deasupra câmpiilor nopţii; nimbul spectral izvora din stâncile verticale, palide, albăstrui, bastion peste bastion, metereze de cleştar, prăpăstii — iar colosul acesta sclipitor, imposibil şi incredibil, era reflectat într-o copie prelungă, mai spălăcită, în apele negre ale lacului. Rămăsesem înlemnit şi fascinat; vântul aducea ecouri slabe, îndepărtate, de muzică şi, străduindu-mă, puteam vedea etajele şi terasele orizontale ale gigantului. Într-o luminare parcă mi-am dat seama că, pentru a doua oară, zăream staţia, măreţul Terminal prin care rătăcisem în ziua anterioară, şi că, poate, priveam chiar din fundul întinderii întunecate ce mă nedumerise într-atât în locul unde o întâlnisem pe Nais.

Oare aceea era tot arhitectură, sau construcţie-de-munţi? Probabil pricepuseră că, depăşind anumite limite, erau nevoiţi să abandoneze simetria şi regularitatea formei, şi să înveţe de la cel mai mare — elevi inteligenţi ai planetei!

Am ocolit lacul. Colosul părea că mă conduce, cu înălţimea lui nemişcată, luminoasă. Da, îţi trebuia curaj să proiectezi o asemenea formă, să-i dai cruzimea abisului, încăpăţânarea şi asprimea tancurilor, steiurilor, fără a cădea în imitaţie mecanică, fără a pierde nimic, fără a falsifica. Am revenit la zidul de copaci. Albastrul Terminalului, palid pe cerul negru, continua să se întrevadă printre ramuri, apoi dispăru, ascuns de hăţiş. Am depărtat crengile mlădii cu amândouă mâinile; rugii mă traseră de pulover, îmi sfâşiară pantalonii; scuturată de sus, rouă îmi căzu ploaie pe faţă; am apucat cu buzele câteva frunze şi le-am mestecat; erau fragede, amărui; pentru întâia dată după întoarcerea mea, simţeam că, în sfârşit, nu mai doream, nu mai căutam, nu mai aveam nevoie de nimic; îmi ajungea să înaintez orbeşte prin bezna aceasta, în hăţişul foşnitor. Oare la aşa ceva visasem zece ani?

Crengile se răriră. O potecă şerpuitoare. Pietrişul îmi scârţâia sub tălpi, strălucind uşor; preferam întunericul, însă am continuat pe cărare până la o boltă de piatră, sub care stătea o siluetă omenească. Nu ştiam de unde venea lumina care o scălda; locul era pustiu, în jur erau bănci, scaune, o măsuţă răsturnată, şi, nisip, afânat şi adânc. Mi-am simţit picioarele afundându-se şi am simţit că era călduţ, în ciuda nopţii răcoroase.

Sub cupola sprijinită de coloane crăpate, ruinate, se afla o femeie, parcă aşteptându-mă. Acum i-am zărit chipul, râul de scântei în discurile de diamant care-i acopereau urechile, veşmintele albe — în penumbră, argintii. Un vis? Mă găseam încă la câteva zeci de paşi de ea când a început să cânte. Printre copacii nevăzuţi, glasul îi era slab, aproape de copil, nu puteam distinge cuvintele, poate că nici nu existau cuvinte. Gura îi era pe jumătate deschisă, de parcă ar fi băut, iar pe faţă nu se vedea nici urmă de efort, absolut nimic, decât privirea fixă, de parcă ar fi zărit ceva imposibil de observat şi despre asta cânta. Mi-a fost teamă să nu mă vadă şi mi-am încetinit paşii. Pătrunsesem deja în inelul de lumină care înconjura cercul de piatră. Vocea ei spori în intensitate, conjura întunericul, implorând, nemişcată; braţele îi atârnau de parcă uitase că le avea, de parcă acum nu avea decât voce, în care se pierdea, i se dăruia, abandonând totul, şi îşi lua rămas bun, ştiind că odată cu ultimul ecou stins, avea să se sfârşească nu doar cântecul. Nu ştiusem că era posibil aşa ceva. Ea amuţi, totuşi continuam să-i aud glasul; deodată, înapoia mea răsunară paşi uşori; o fată alergă spre cântăreaţă, urmărită de cineva; cu un râset scurt, răguşit, urcă treptele şi trecu drept prin cântăreaţă — apoi fugi mai departe; cel care o urmărea ţâşni prin faţa mea, o siluetă întunecată; dispărură, am auzit iarăşi hohotul aţâţător al fetei şi am rămas precum o stană de piatră, înfipt în nisip, fără să ştiu dacă să râd sau să plâng; cântăreaţă inexistentă fredona încetişor ceva. Nu voiam să ascult. Am pornit prin beznă; aveam chipul inert, ca un copil căruia i s-a demonstrat falsitatea unui basm. Fusese un fel de profanare. Am mers, şi glasul ei m-a urmărit. Am cotit, cărarea continua, am zărit garduri vii sclipind palid, mănunchiuri de frunze ude atârnând peste o poartă metalică. Am deschis-o. Înapoia ei, lumina era mai puternică. Gardul viu se termina printr-o deschidere largă, în bolovani ascunşi pe jumătate în ierburi; unul dintre ei se mişcă, mărindu-şi dimensiunile; am privit în două flăcări decolorate — ochi. M-am oprit. Era un leu. Se ridică greoi, întâi pe labele anterioare. Acum îl zăream complet, la cinci paşi de mine; avea o coamă rară, încâlcită; se întinse, o dată, de două ori; unduind uşor din umeri, se apropie de mine, fără să se audă cel mai slab zgomot. Însă îmi revenisem.

— Gata, gata, fii cuminte, am rostit. Nu putea fi real — o

fantomă, aidoma cântăreţei, aidoma celor de lângă automobilele negre — căscă, la un pas depărtare. În caverna întunecată străfulgerară colţii, închise fălcile cu pocnetul unei porţi zăvorite, am simţit duhoarea răsuflării lui, ce...

Strănută. I-am simţit stropii de salivă, şi înainte de-a putea să mă înspăimânt, mă împunse în şold cu capul său uriaş, se frecă de mine, torcând; am simţit o gâdilătură idioată în piept...

Îşi întoarse gâtul spre mine, pielea aceea largă, atârnând îmblănită. Semi-conştient, am început să-l scarpin, să-l mângâi, şi el toarse mai sonor; înapoia lui sclipi altă pereche de ochi, încă un leu, nu, o leoaică, care-l împinse cu umărul într-o parte. În gâtlejul său se auzea un huruit, un tors, nu, un muget. Leoaica insistă. El lovi cu laba. Leoaica pufni mânioasă.

"N-o să se termine bine", mi-am spus. Eram lipsit de apărare şi leii erau pe cât de vii, pe cât de adevăraţi şi-i poate închipui cineva. Stăteam în mirosul greu al trupurilor lor. Leoaica mârâia întruna; brusc, leul îşi smulse blana aspră din mâinile mele, îşi întoarse către ea capul enorm, şi răcni; leoaica se prăbuşi la pământ.

"Trebuie să plec", le-am spus fără glas, mişcându-mi doar buzele. Am început să mă retrag, încetişor, în direcţia porţii; nu era o mişcare plăcută, dar se părea că leul nu mă observa. Se aşezase greoi, semănând iarăşi cu un bolovan alungit; leoaica stătea la căpătâiul lui şi-l împungea cu botul.

Când am închis poarta înapoia mea, am izbutit să n-o iau la goană. Genunchii îmi tremurau puţin şi gura îmi era uscată; am izbucnit într-un râs isteric. Îmi aminteam cum îi vorbisem leului, "Gata, gata, fii cuminte", convins că era doar o iluzie.

Vârfurile arborilor se conturau mai distinct pe cer; se iveau zorile. M-am bucurat, pentru că nu ştiam cum să ies din parc. Acum era complet pustiu. Am trecut pe lângă cupola de piatră unde apăruse cântăreaţa; pe următoarea alee, am întâlnit un robot care tundea gazonul. Nu ştia nimic despre vreun hotel, dar mi-a dat indicaţii cum puteam ajunge la cea mai apropiată scară rulantă. Cred că am coborât câteva nivele şi, ieşind din nou pe o stradă, la capătul scării, am revăzut cu surprindere cerul. Totuşi, capacitatea mea de a fi uimit se cam epuizase. Îmi era de ajuns. O vreme am mers. Îmi amintesc că mai târziu m-am aşezat lângă o fântână, deşi poate că nu era o fântână. Apoi m-am ridicat şi am păşit în lumina atotcuprinzătoare a noii zile, până

ce m-am trezit din stupoare înaintea unor ferestre mari, strălucitoare, şi a literelor incandescente HOTEL ALCARON.

În cuşca portarului care semăna cu o cadă de baie răsturnată, a unui uriaş, se afla un robot, minunat construit, semitransparent, cu braţe lungi, delicate. Fără să întrebe nimic, îmi întinse registrul de oaspeţi; am semnat şi am urcat, ţinând în mână un tichet mic, triunghiular. Cineva — habar n-am cine anume — mă ajută să deschid uşa sau, de fapt, o deschise în locul meu. Pereţi de gheaţă, iar în ei, circulau flăcărui; de sub fereastră, când m-am apropiat, un scaun a apărut de nicăieri şi a lunecat sub mine; tăblia unei mese a început să coboare, alcătuind un fel de birou. Însă eu doream un pat. N-am putut zări nici-unul şi nici n-am încercat să caut. M-am întins pe carpeta spumoasă şi imediat am adormit sub lumina artificială din odaia fără geamuri, deoarece ceea ce crezusem că era o fereastră se dovedise a fi, bineînţeles, un televizor, aşa încât am început să plutesc în somn cu ştiinţa că de acolo, dinapoia ecranului din sticlă, un chip gigantic se strâmba la mine, se gândea, râdea, flecărea, bolborosea... M-am cufundat, eliberat, într-un somn ca de moarte, în care până şi timpul încremenise.

CAPITOLUL DOI

Cu ochii încă închişi, mi-am atins pieptul; aveam puloverul pe mine; dacă aţipisem fără să mă dezbrac, însemna că eram de cart. "Olaf!" am vrut să spun, şi m-am ridicat brusc în capul oaselor.

Eram într-un hotel, nu pe *Prometeu.* Îmi aminteam totul: labirintul staţiei, fata, iniţierea mea, teama ei, stânca albăstruie a Terminalului deasupra lacului negru, cântă-reaţa, leii...

Căutând baia, am descoperit întâmplător patul; se afla într-un perete, şi cădea sub forma unui pătrat bombat, sidefiu, când se apăsa într-un anume loc. În baie nu exista cadă sau chiuvetă, nimic, doar plăcuţe strălucitoare în plafon şi o mică adâncitură pentru tălpi, căptuşită cu un plastic spongios. Nimic nu semăna cu un duş. Mă simţeam ca un Neanderthal. M-am dezbrăcat grăbit, apoi am rămas cu hainele în braţe, deoarece nu existau cuiere; exista în schimb un compartiment într-un perete — am azvârlit totul înăuntru. Lângă nişă, trei butoane,

albastru, roşu şi alb. Am apăsat pe cel alb. Pe cel roşu. Lumina se stinse. Se auzi un vuiet, dar nu era apă, ci un curent de aer puternic, care mă cuprinse, suflând ozon şi încă ceva; picături mari, sclipitoare, mi se depuneau pe piele. Sfârâiră şi se evaporară. N-am simţit umezeală, ci un fel de furnicar de electrozi moi, masându-mi muşchii. Am încercat butonul albastru: curentul se schimbă. Acum mă traversa o senzaţie extrem de aparte. M-am gândit că odată ce te obişnuiai cu aşa ceva, putea să-ţi placă. La Adaptare, pe Lună, n-aveau — existau numai băi obişnuite. M-am întrebat care putea fi motivul. Sângele îmi circula mult mai rapid, mă simţeam bine: singura problemă era că nu ştiam cum sau cu ce să mă spăl pe dinţi. În cele din urmă am renunţat. În zid exista încă o uşă, purtând pe ea indicaţia "Halate de baie". Am privit înăuntru. Nici un halat, doar trei flacoane metalice, cumva asemănătoare sifoanelor. Eram însă de-acum uscat şi nu mai trebuia să mă şterg.

Am deschis compartimentul unde îmi pusesem hainele şi am avut un şoc: era gol. Noroc că lăsasem slipul afară. Am revenit în cameră şi am căutat un telefon ca să aflu ce se întâmplase cu hainele. În cele din urmă, am descoperit telefonul lângă fereastră — continuam să denumesc astfel ecranul de televizor — de unde sărise, din perete, când am început să înjur cu glas tare, reacţionând, bănuiesc, la sunetul glasului. O manie idioată de a ascunde obiectele în ziduri. Recepţia răspunse. Am întrebat de haine.

— Le-aţi pus în spălătorie, rosti un bariton blând. Vor fi gata peste cinci minute.

Merge, mi-am spus. Stăteam lângă birou. Tăblia acestuia se deplasă îndatoritoare sub cotul meu de cum m-am aplecat înainte. Oare cum funcţiona? N-avea rost să-mi bat capul; majoritatea oamenilor beneficiază de tehnologia civilizaţiei lor fără s-o înţeleagă.

Stăteam dezbrăcat, doar cu slipul pe mine, şi analizam posibilităţile. Puteam merge la Adaptare. Dacă ar fi fost doar o introducere în tehnologie şi obiceiuri, n-aş fi ezitat, dar remarcasem încă pe Lună că, în acelaşi timp, se încerca o sugerare a unor anumite abordări, ba chiar aprecieri de fenomene; cu alte cuvinte, porneau cu o scară pregătită de valori, şi dacă nu le adoptai, îţi atribuiau reacţia respectivă — şi,

în general, totul — conservatorismului rezistenţei subconştiente, obiceiurile înrădăcinate, şi aşa mai departe. N-aveam de gând să renunţ la asemenea obiceiuri şi rezistenţă până ce nu mă convingeam că mi se oferea ceva mai bun, iar lecţiile primite în noaptea trecută nu contribuiseră cu nimic la schimbarea opiniei mele. Nu voiam şcolarizare sau reabilitare, în orice caz nu cu atâtea politeţuri, şi nu imediat. Era curios că nu mă betrizaseră. Trebuia să aflu de ce n-o făcuseră.

Puteam căuta pe unul dintre noi; pe Olaf. Asta ar fi contravenit în mod vădit recomandărilor Adaptării. Ah, da, ei nu ordonau niciodată; repetau întruna că acţionau numai în interesul meu, că puteam face orice doream, chiar să sar de pe Lună pe Pământ (spiritual dr. Abs), dacă eram aşa grăbit. Alesesem să ignor Adaptarea; dar poate că Olaf nu era de aceeaşi părere. Oricum, o să-i scriu. Aveam adresa lui.

Munca. Să-ncerc să-mi caut o slujbă? Ce anume, pilot? Şi să fac curse Marte-Pământ-Marte? Eram expert în aşa ceva, dar...

Deodată mi-am amintit că aveam ceva bani. De fapt, nu erau tocmai bani, deoarece li se spunea altfel, însă nu izbuteam să remarc diferenţa, atâta timp cât puteam obţine orice cu ei. I-am cerut recepţionerului o legătură cu oraşul. În receptor, o melodie îndepărtată. Telefonul nu avea cifre nici disc; trebuia să dau numele băncii? Îl notasem pe un cartonaş — era în haine. M-am uitat în baie: hainele erau curate; în buzunar aveam toate nimicurile mele, inclusiv cartonaşul.

Banca nu era o bancă — se numea Omnilox. Am rostit denumirea şi, imediat, de parcă apelul meu fusese aşteptat, a răspuns o voce aspră:

— Aici Omnilox.

— Mă numesc Bregg, am rostit, Hal Bregg, şi înţeleg că am un cont la dumneavoastră... aş dori să ştiu cât conţine.

Ceva pârâi şi un alt glas, mai ascuţit, întrebă:

— Hal Bregg?

— Da.

— Cine a deschis contul?

— Cosnav — Cosmic Navigation — din ordinul Institutului Planetologic şi al Comisiei pentru Afaceri Cosmice a Naţiunilor Unite, dar asta s-a petrecut acum o sută douăzeci şi şapte de ani.

— Aveţi vreo identificare personală?

— Nu, doar o hârtie de la Adaptarea de pe Lună, de la directorul Oswamm...

— Este perfect. Valoarea contului: douăzeci şi şase de mii patru sute şapte ea.

— Eţi?

— Da. Mai doriţi şi altceva?

— Aş vrea să scot nişte ba... adică nişte eţi.

— Sub ce formă? Doriţi un calster?

— Ce-i ăsta? Un carnet de cecuri?

— Nu. Puteţi plăti cu bani lichizi, oricând.

— Da. Bun.

— Cât de mare să fie calsterul?

— Nici nu ştiu... vreo cinci mii...

— Cinci mii. Perfect. Să vi-l trimit la hotel?

— Da. Staţi... am uitat numele hotelului.

— Nu este cel din care vorbiţi acum?

— Ba da.

— Este Alcaron. Vă trimitem calsterul imediat. Un ultim amănunt: vi s-a modificat cumva mâna dreaptă?

— Nu. de ce?

— În caz contrar, ar fi trebuit să schimbăm calsterul. Îl veţi primi foarte repede.

— Mulţumesc, am rostit, punând jos receptorul.

Douăzeci şi şase de mii, cât de mult însemna asta? N-aveam nici cea mai vagă idee. Ceva începu să bâzâie. Un radio? Era telefonul. Am ridicat receptorul.

— Bregg?

— Da, am răspuns. Pentru o clipă, inima mi-a bătut mai repede. Îi recunoscusem vocea. De unde ai ştiut că sunt aici? am întrebat-o, deoarece tăcuse un timp.

— De la un Infor. Bregg... Hal... uite, voiam să-ţi explic...

— N-ai ce să-mi explici, Nais.

— Eşti supărat. Dar încearcă să înţelegi...

— Nu sunt supărat.

— Hal, zău. Vino azi pe la mine. Vii?

— Nu, Nais; spune-mi, te rog — cât de mult înseamnă douăzeci şi şase de mii de eţi?

— Cum adică, cât de mult? Hal, trebuie să vii.

— Păi... cât poţi trăi cu suma asta?

— Cât doreşti. La urma urmei, traiul nu costă nimic. Dar să

lăsăm astea. Hal, dacă voiai să...

— Aşteaptă. Tu câţi eţi cheltuieşti într-o lună?

— Depinde. Uneori douăzeci, uneori cinci, sau nimic.

— Aha. Mulţumesc.

— Hal! Ascultă-mă!

— Te ascult.

— Să n-o terminăm aşa...

— Nu terminăm nimic, i-am zis, pentru că nici n-am început nimic. Mulţumesc pentru tot, Nais.

Am închis telefonul. Traiul nu costă nimic? În acel moment chestiunea respectivă mă interesa cel mai mult. Însemna oare că existau unele obiecte sau servicii gratuite?

Telefonul sună din nou.

— Aici Bregg.

— Recepţia. Domnule Bregg, un calster de la Omnilox. Vi-l trimit sus.

— Mulţumesc... alo!

— Da?

— Camera se plăteşte?

— Nu, domnule.

— Nimic?

— Nimic, domnule.

— În hotel există vreun restaurant?

— Da, există patru. Doriţi să dejunaţi în cameră?

— Da, şi... mâncarea se plăteşte?

— Nu, domnule. V-a sosit calsterul. Dejunul va fi servit imediat.

Robotul închise, şi n-am apucat să-l întreb unde trebuia să caut calsterul. Nu ştiam cum arăta. Ridicându-mă de la birou, care abandonat, se micşoră şi se plie imediat, am zărit un fel de suport crescând din peretele de lângă uşă; pe el se afla un obiect de plat, învelit în plastic transparent şi semănând cu o tabacheră micuţă. Pe o faţă avea un şir de fante mici. În ele se vedea numărul 1100 1000. Pe fundul obiectului existau două butonaşe inscripţionate "1" şi "0". L-am privit, derutat, până ce mi-am dat seama că suma de cinci mii era scrisă în sistem binar. Am apăsat pe "1" şi în palmă mi-a căzut un triunghi micuţ din plastic, stanţat cu cifra 1. Era deci un fel de ştanţă sau presă pentru bani, până la suma indicată în fante — numărul scăzuse cu o unitate.

Eram îmbrăcat şi gata de plecare, când mi-am amintit de Adaptare. Am telefonat şi le-am spus că nu izbutisem să-l găsesc pe omul lor în Terminal.

— Am fost îngrijoraţi, spuse un glas de femeie, dar azi dimineaţă am aflat că locuiţi la Alcaron...

Ştiau unde mă aflam. Atunci, de ce nu mă găsiseră în staţie? Fără îndoială, plănuiseră să fie aşa. Trebuia să mă rătăcesc, ca să-mi dau seama ce lipsită de temei fusese "rebeliunea" mea de pe Lună.

— Aşa este, am replicat politicos. Acum ies să vizitez oraşul. O să comunicăm mai târziu.

Am părăsit odaia; coridoarele curgeau, o mişcare argintie spre interior, şi peretele odată cu ele — ceva nou pentru mine. Am luat scara rulantă în jos şi la nivele succesive am trecut pe lângă baruri; unul dintre ele era verde, parcă scufundat în apă. Fiecare nivel avea culoarea lui dominantă, argintiu, auriu, deja începuseră să mă enerveze. Şi după numai o zi! Ciudat era că lor le plăcea. Stranii gusturi. Apoi însă, mi-am amintit imaginea Terminalului noaptea.

Trebuia să-mi fac rost de nişte haine. Odată luată această hotărâre am ieşit în stradă. Cerul era acoperit, dar norii erau luminoşi, sus de tot, iar ocazional soarele sclipea printre ei. Abia acum vedeam — de pe bulevard, prin mijlocul căruia se întindea un şir dublu de palmieri uriaşi, cu frunzele trandafirii ca nişte limbi — o panoramă a oraşului. Clădirile se ridicau aidoma unor insule; ici şi colo, câte un turn se înălţa către firmament, un jet îngheţat, dintr-un material lichid, de o înălţime incredibilă. Fără îndoială ajungeau până la câţiva kilometri. Ştiam — îmi spusese cineva, pe Lună — că nu mai construia nimeni aşa ceva, moda clădirilor înalte trecuse în mod natural. Erau monumente ale unei epoci arhitecturale nu prea fericite, deoarece, exceptând imensitatea lor, echilibrată doar de zvelteţea formelor, nu exista nimic care să încânte ochiul. Păreau nişte conducte cafenii şi aurii, negre şi albe, dungate transversal, sau argintii, cu scopul de-a susţine sau propti norii, iar platformele de aterizare ce înfloreau din ele, profilându-se pe fundalul cerului, atârnând în văzduh pe suporţi tubulari, te duceau cu gândul la rafturi de bibliotecă.

Mult mai atractive erau noile construcţii, fără ferestre, astfel încât toate zidurile lor puteau fi ornamentate. Întregul

oraş căpăta aspectul unei gigantice expoziţii de artă, o galerie pentru maeştrii culorii şi ai formei. Nu pot spune că-mi plăcea tot ceea ce împodobea înălţimile acelea de douăzeci şi treizeci de niveluri, însă pentru un personaj în vârstă de o sută cincizeci de ani eu nu eram, îndrăznesc să spun, exagerat de refractar. După gustul meu, cele mai atractive erau clădirile împărţite în două de grădini. Poate că nu erau locuinţe — faptul că structurile se întrerupeau la mijloc şi păreau că se sprijină pe perne de aer (pereţii acelor grădini înalte de un etaj fiind din sticlă) dădeau impresia de graţie; în acelaşi timp, benzi de iarbă unduitoare brăzdau edificiile cu o plăcută neregularitate.

Pe bulevarde, de-a lungul acelor palmieri cu aspect cărnos, care nu-mi plăceau în mod deosebit, curgeau două fluvii de automobile negre. Acum ştiam că se numeau glidere. Deasupra clădirilor zburau alte vehicule, nu elicoptere sau avioane; semănau cu nişte creioane ascuţite la ambele capete.

Pe benzile rulante se zăreau puţini oameni, nu atâţia câţi fuseseră în oraş cu o sută de ani în urmă. Exista o rarefiere pronunţată a circulaţiei, în special pedestre, poate datorită înmulţirii nivelurilor lor, deoarece dedesubtul oraşului se întindeau succesiv, tot mai adânc, straturi subterane, cu străzi, pieţe, magazine — un Infor de colţ îmi spuse, de pildă, că cel mai bine era să cumpăr de la nivelul Serean. Era un Infor de mâna întâi, sau poate că acum izbuteam să mă exprim mai bine, deoarece îmi dădu o cărticică din plastic conţinând patru pliante, hărţi ale sistemului de transport urban. Când doream să ajung undeva, atingeam denumirea tipărită în argintiu — stradă, nivel, piaţă — şi brusc pe hartă se lumina un traseu cu toate legăturile necesare. Puteam de asemenea călători cu gliderul sau cu rastul. Sau — în sfârşit — pe jos. Pricepusem însă că mersul pe jos (chiar cu benzile şi scările rulante) dura adeseori multe ore.

Serean, dacă nu mă înşelam, era al treilea nivel. Din nou, oraşul mă ului: ieşind din tunel, m-am pomenit nu în subteran, ci pe o stradă aflată sub cerul liber, în plină bătaie a razelor soarelui; în mijlocul unei piaţete creşteau pini uriaşi, ceva mai departe turnurile dungate căpătaseră o nuanţă albăstruie. În cealaltă direcţie, înapoia unei piscine micuţe în care copiii se zbenguiau, deplasându-se pe suprafaţa apei cu mici hidrobiciclete multicolore, se ridica un zgârie-nori alb, brăzdat

de benzi verde-închis şi cu o structură gen acoperiş extrem de ciudată, scânteind ca sticla. Am regretat că în jur nu exista nimeni pe care să-l pot întreba asupra acelui detaliu; apoi, deodată, mi-am amintit — sau, mai degrabă, stomacul mi-a amintit — că nu dejunasem încă. Uitasem complet că micul dejun urma să-mi fie trimis în camera de la hotel şi plecasem fără să-l aştept. Poate că robotul de la recepţie făcuse o greşeală.

Înapoi, deci, la Infor; deja nu mai făceam nimic fără ca mai întâi să verific exact ce şi cum, şi oricând Inforul îmi putea rezerva şi un glider, deşi n-aveam încă de gând să cer vreunul, deoarece nu ştiam cum să intru în el, ca să nu mai vorbim despre ce trebuia să fac după aceea; dar aveam timp.

În restaurant, uitându-mă peste meniu mi-am dat seama că, pentru mine, era altă limbă. Cu fermitate, am solicitat micul dejun, un mic dejun normal.

— Ozot, kress sau herma?

Dacă chelnerul ar fi fost om, i-aş fi cerut să-mi aducă ceea ce el însuşi prefera, dar era robot. Pentru un robot n-avea nici o importanţă.

— Cafea există? am întrebat nesigur.

— Da. Kress, ozot sau herma?

— Cafea, şi... păi, ce merge mai bine cu cafeaua, adică...

— Ozot, rosti şi dispăru.

Succes.

Probabil că totul era deja preparat. Robotul reveni imediat cu o tavă atât de încărcată încât am bănuit un truc sau o glumă. Totuşi, vederea ei mă făcu să simt că, exceptând bonsurile luate cu o zi în urmă şi un pahar din faimosul brit, nu mâncasem nimic de la întoarcere.

Singura cu aspect familiar era cafeaua, care semăna cu smoală clocotită. Frişca era în pete albastre, minuscule, şi cu siguranţă nu provenea de la o vacă. Doream să fi fost cineva pe care să-l observ, să-l văd cum mănâncă toate acestea, dar se părea că ora dejunului trecuse, deoarece eram singur. Farfurioare mici, în formă de semilune, conţineau grămăjoare a-burinde din care răsăreau un fel de scobitori, iar în mijloc se afla un măr copt; nu un măr, desigur, şi nici scobitori, iar ceea ce luasem drept fulgi de ovăz începu să se umfle la atingerea lingurii. Am mâncat totul; eram, se dovedi, înfometat, astfel

încât nostalgia după pâine (din care nu se zărea nici urmă) mă cuprinse abia mai târziu, ca un gând întârziat, când robotul apăru şi aşteptă la o distanţă respectuoasă.

— Cât am de plată?

— Nimic, mulţumesc, răspunse.

Era mai degrabă o piesă de mobilier decât un manechin. Avea un ochi rotund, din cristal. În interiorul robotului se întrezăreau nişte mişcări, dar nu aveam nici un chef să-i examinez stomacul. Nu exista nici măcar cineva căruia să-i dau un bacşiş. Mă îndoiam că avea să înţeleagă dacă-i ceream un ziar; poate că nici nu mai existau. De aceea, am pornit după târguieli. Dar mai întâi am descoperit agenţia de călătorii — o revelaţie. Am intrat.

Holul larg, argintiu, cu console de culoarea smaraldului (culorile acestea începuseră să mă obosească), era practic gol. Vitrine din sticlă striată, enorme fotografii color ale Marelui Canion, Craterului lui Arhimede, stâncilor Deimos, Palm Beach, Florida — executate astfel încât, privindu-le, aveai senzaţia profunzimii, ba până şi valurile oceanului se mişcau, de parcă n-ar fi fost fotografii, ci ferestre deschi-zându-se asupra unor pe-isaje reale. M-am apropiat de ghişeul cu denumirea PAMÂNT.

Bineînţeles, acolo era un robot. De această dată, unul auriu. De fapt, stropit cu aur.

— Cu ce vă putem ajuta? mă întrebă. Avea un glas baritonal. Dacă aş fi închis ochii, aş fi putut jura că vorbitorul era un bărbat brun, musculos.

— Vreau ceva primitiv, am răspuns. Tocmai m-am întors dintr-o lungă călătorie, o foarte lungă călătorie. Nu vreau prea mult confort. Vreau pace şi linişte, apă, copaci, poate să fie şi ceva munţi. Însă totul primitiv şi de modă veche. Ca acum o sută de ani. Aveţi aşa ceva?

— Dacă doriţi, trebuie să avem. Munţii Stâncoşi. Fort Plumm. Majorca. Antilele.

— Ceva mai apropiat. Da... la maximum o mie de kilometri. Există ceva?

— Clavestra.

— Unde-i asta?

Constatasem că n-aveam nici o dificultate în discuţiile cu roboţii, deoarece nu-i surprindea absolut nimic. Erau incapabili de uimire. O calitate foarte practică.

— O veche aşezare minieră lângă Pacific. Carierele n-au mai fost exploatate de aproape patru sute de ani. Excursii atractive pe benzile rulante subterane. Legături ulder şi glider convenabile. Case de odihnă cu asistenţă medicală, vile de închiriat, cu grădini, piscine, condiţionare climaterică; reprezentanţa noastră locală organizează felurite activităţi, excursii, jocuri, reuniuni. De asemenea — real, mot şi stereon.

— Da, aşa ceva s-ar putea să mi se potrivească, am încuviinţat. O vilă cu grădină. Dar trebuie să existe şi apă. Ziceai ceva de piscine?

— Da, domnule. Opiscină cu trambuline. Mai există şi locuri artificiale cu grote submarine, amenajări pentru scufundări, spectacole sub apă...

— Nu mă interesează spectacolele. Cât costă?

— O sută douăzeci eţi pe lună. Dar numai patruzeci, dacă împărţiţi cu altcineva.

— Să împart?

— Vilele sunt foarte spaţioase, domnule. De la douăsprezece la optsprezece odăi — serviciu automat gătitul opţional, local sau exotic, după cum doriţi...

— Da, s-ar putea... bine. Mă numesc Bregg. Sunt de acord. Care-i numele locului? Clavestra? Plătesc acum?

— Cum doriţi.

I-am întins calsterul.

Am aflat astfel că numai eu puteam opera calsterul, dar robotul nu era câtuşi de puţin surprins de ignoranţa mea. Începeau să-mi placă din ce în ce mai mult roboţii. Mi-a arătat ce aveam de făcut, astfel încât să iasă un singur disc, cel purtând ştanţată cifra corectă. Numerele din fanta-display se micşorau cu aceeaşi cifră, arătând contul curent.

— Când pot merge acolo?

— Oricând doriţi.

— Dar... cu cine împart vila?

— Cu Margerii. Un bărbat şi o femeie.

— Îmi poţi spune ce fel de oameni sunt?

— Doar că sunt tineri căsătoriţi.

— Hm. Şi n-o să-i deranjez?

— Nu. Jumătate din vilă este disponibilă pentru închiriat. Şi veţi avea la dispoziţie un etaj întreg.

— Bun. Cum ajung acolo?

— Cel mai bine ar fî cu ulderul.
— Şi cum procedez pentru asta?
— Vă trimit ulderul în ziua şi la ora pe care le hotărâţi.
— O să telefonez de la hotel. Este posibil?
— Bineînţeles, domnule. Plata se consideră din momentul când intraţi în vilă.

Când am plecat, aveam deja ideea aproximativă a unui plan. Aveam să cumpăr cărţi şi echipament sportiv. Cele mai importante erau cărţile. Ar fi trebuit de asemenea să mă abonez la nişte reviste de specialitate. Sociologie, fizică... fără îndoială în ultima sută de ani se făcuseră o mulţime de lucruri. Şi, da, trebuia să-mi cumpăr haine.

Dar am fost din nou abătut din drum. Dând colţul, am văzut — nu mi-a venit să-mi cred ochilor — un automobil. Un automobil adevărat. Poate că nu chiar cum îl ţineam minte: caroseria era alcătuită numai din unghiuri ascuţite. Cu toate acestea, era un automobil adevărat, cu anvelope, portiere, volan, şi înapoia lui se înşiruiau altele. În spatele ultimului o vitrină mare; pe ea scria cu litere de o şchioapă: ANTICHITĂŢI. Am intrat. Proprietarul, sau vânzătorul, era un om. Păcat, m-am gândit.

— Pot cumpăra un automobil?
— Bineînţeles. Pe care îl doriţi?
— Costă mult?
— Între patru şi opt sute de eţi.

Oho, mi-am spus. Ce să-i faci, antichităţile nu erau ieftine.

— Şi se poate călători cu el? am întrebat.
— Sigur că da. Nu peste tot, e adevărat — există unele restricţii locale — dar în general e posibil.
— Dar combustibilul? am continuat, precaut, deoarece n-aveam habar ce se ascundea sub capotă.

Nici o problemă. O încărcătură ajunge pentru toată durata de viaţă a automobilului. Incluzând, bineînţeles, şi parastasele.

— Bun, am încuviinţat, aş dori ceva puternic şi durabil. Nu trebuie să fie mare, doar rapidă.
— În cazul acesta vă sugerez acest Giabil, sau modelul acela...

Mă conduse pe un coridor larg, de-a lungul căruia se înşiruiau automobile ce sclipeau ca noi.

— Bineînţeles, urmă vânzătorul, nu se pot compara cu

gliderele, dar în ziua de azi automobilul nu mai este un mijloc de transport...

Şi atunci, ce este? am vrut să întreb, dar m-am abţinut.

— Bun, am spus, ăsta cât costă? Am arătat o limuzină bleu-pal cu faruri argintii, escamotabile.

— Patru sute optzeci de eţi.

— Dar îl vreau la Clavestra, am precizat. Am închiriat o vilă acolo. Poţi afla adresa exactă de la agenţia de voiaj, chiar de pe strada asta.

— Perfect, domnule. Poate fi trimis cu ulderul; nu va costa nimic.

— Chiar aşa? Eu o să plec tot cu ulderul.

— Atunci, anunţaţi-ne data şi-l vom pune în ulderul dumneavoastră. Aşa ar fi cel mai simplu. Doar dacă nu preferaţi...

— Nu, nu. E bine cum ai zis.

Am plătit pentru automobil — calsterul era într-adevăr o chestie bună — şi am părăsit magazinul de antichităţi, cu mirosurile sale de piele şi cauciuc — m-am desfătat.

În privinţa hainelor n-am avut noroc. După câte ştiam, nu exista aproape nimic. Oricum, am izbutit să aflu secretul flacoanelor misterioase de la hotel, din compartimentul cu inscripţia "Halate de baie". Nu numai halatele de baie, ci şi costumele, şosetele, puloverele, lenjeria — totul se obţinea prin pulverizare din sprayuri. Îmi dădeam seama cât de atrase de aşa ceva erau femeile, deoarece pulverizând din câteva flacone un lichid ce se transforma instantaneu în ţesături moi, sau aspre — catifea, blană, sau metal flexibil — puteau avea o nouă creaţie de fiecare dată, câte un unicat pentru fiecare ocazie. Desigur, nu toate femeile se "îmbrăcau" singure: existau saloane de plastat (deci cu asta se ocupa Nais!) speciale, însă moda strânsă pe trup ce rezulta din acest proces nu mă atrăgea. Iar îmbrăcarea prin pulverizare dintr-un tub mi se părea de-a dreptul neplăcută. Existau câteva articole de confecţii ce se puteau îmbrăca imediat, dar nu mi se potriveau; până şi măsurile cele mai mari erau cu vreo patru numere prea mici pentru mine. În cele din urmă, a trebuit să recurg la lenjerie din flacoane, deoarece mi-am dat seama, cămaşa mea n-avea să mai reziste mult timp. Bineînţeles, aş fi putut trimite după restul lucrurilor mele de pe *Prometeu,* însă la bordul navei nu

avusesem costume sau cămăşi albe — în vecinătatea constelaţiei Fomalhaut n-aveai prea mare nevoie de aşa ceva. De aceea am cumpărat, în plus, câteva perechi de pantaloni asemănători blugilor, aducând cu nişte salopete de grădinărit, dar având cracii destul de largi şi putând fi lungiţi. Pentru toate cumpărăturile am plătiţi un et — preţul pantalonilor. Restul nu costa nimic. Am cerut să mi se trimită hainele la hotel şi m-am lăsat convins să intru, pur şi simplu din curiozitate, într-un salon de modă. Acolo am fost primit de un individ cu aerul unui pictor care, în primul rând, m-a cântărit din ochi şi a fost de acord că trebuia să port straie largi; mi-am putut da seama că nu era extrem de încântat de mine. Nici eu de el. M-am ales cu câteva pulovere pe care mi le-a făcut în timp ce aşteptam. Am ridicat braţele, şi el s-a apucat de treabă, pulverizând din patru flacoane simultan. În aer, lichidul, alb ca spuma, se solidifica aproape instantaneu. Din el se închegau pulovere de diferite culori; unul avea o bandă transversală pe piept, roşu pe fond negru; am observat că partea cea mai dificilă o constituia încheierea gulerului şi a mânecilor. În mod sigur, pentru aşa ceva îţi trebuia dibăcie.

Îmbogăţit cu o experienţă care oricum nu costase nimic, m-am trezit pe stradă, sub soarele puternic al amiezii. Gliderele erau mai puţine; deasupra acoperişurilor însă, se zăreau multe din vehiculele elipsoidale. Oamenii se înghesuiau pe scările rulante, coborând spre nivelurile inferioare; toţi erau grăbiţi, cu excepţia mea. Timp de vreo oră m-am încălzit la soare, sub un rododendron cu coji lemnoase lăsate de frunzele moarte, apoi m-am întors la hotel. De la recepţie am obţinut un aparat de ras. Când am început să mă bărbieresc, în baie, am remarcat că, pentru a folosi oglinda, trebuia să mă aplec puţin deşi îmi aminteam că, anterior, mă putusem privi stând absolut drept. Diferenţa era minimă, dar cu câteva clipe înainte, când îmi scosesem cămaşa, mai observasem ceva ciudat: cămaşa era mai scurtă. De parcă intrase la apă. Acum am examinat-o cu atenţie. Am întins-o pe masă. Era aceeaşi cămaşă, şi totuşi, când am îmbrăcat-o, de abia îmi acoperea abdomenul. Eu mă transformasem, nu cămaşa; crescusem.

O idee absurdă; totuşi, mă îngrijora. Am sunat Inforul hotelului, solicitând adresa unui doctor, un specialist în medicina cosmică. Pe cât era posibil preferam să nu dau buzna la

Adaptare. După o scurtă pauză, de parcă automatul de la celălalt capăt al firului ar fi ezitat, am auzit adresa. Un medic locuia chiar pe aceeaşi stradă, la câteva blocuri depărtare. M-am dus acolo. Un robot m-a condus într-o odaie mare, semiântunecată. În afară de mine, nu se mai găsea nimeni acolo.

Nu după mult timp, a intrat medicul. Arăta de parcă coborâse dintr-un portret de familie aflat în cabinetul tatălui meu. Era scund, totuşi nu zvelt, cu păr grizonat; purta un barbişon alb şi ochelari cu rame aurite — primii ochelari pe care-i văzusem de la aterizare. Se numea Juffon.

— Hal Bregg? întrebă el. Dumneata eşti?

— Da.

Mă studie în tăcere.

— Ce te supără?

— De fapt, nimic, doctore, doar că... I-am relatat despre ciudatele mele observaţii.

Fără un cuvânt, deschise o uşă dinaintea mea. Am intrat într-un cabinet micuţ.

— Dezbracă-te, te rog.

— Complet? am întrebat, când rămăsesem numai cu pantalonii.

— Da.

Mă consultă atent.

— Bărbaţi ca dumneata nu mai există, murmură ca pentru sine. Îmi ascultă inima, lipindu-mi de piept un stetoscop rece. "Asta nu se va schimba nici peste o mie de ani", mi-am spus, şi gândul mi-a oferit o mică satisfacţie. Îmi măsură înălţimea, apoi îmi spuse să mă întind pe pat. Examină cicatricea de sub clavicula dreaptă, dar nu făcu nici un comentariu. Mă consultă timp de aproape o oră. Reflexe, capacitate pulmonară, electrocardiogramă — totul. După ce m-am îmbrăcat, se aşeză înapoia unui birou mic, negru. Sertarul scârţâi când îl trase ca să caute ceva. După toate mobilele acelea care te urmăreau, parcă posedate, biroul acesta de modă veche îmi făcea plăcere.

— Câţi ani ai?

I-am explicat situaţia.

— Ai corpul unui bărbat de treizeci de ani, îmi zise. Ai fost în hibernare?

— Da.

— Cât timp?
— Un an.
— De ce?
— Ne-am întors cu acceleraţie sporită. Era nevoie să stăm în apă. Absorbţia şocului, înţelegi, doctore, şi de aceea, pentru că ar fi fost dificil să stai un an în apă, rămânând conştient...
— Sigur că da. Crezusem că ai hibernat mai mult. Anul acela îl putem scădea cu uşurinţă. Nu patruzeci, ci doar treizeci şi nouă.
— Şi... chestiunea cealaltă?
— Aia-i un fleac, Bregg? Cât de mare a fost?
— Acceleraţia? Doi g.
— Deci, asta a fost. Credeai că ai crescut? Nu. Nu-i vorba de aşa ceva. Pur şi simplu sunt discurile intervertebrale. Ştii ce sunt?
— Da, un fel de cartilaje în coloană...
— Exact. Acum când ai scăpat de greutatea provocată de acceleraţie, ele se întind. Ce înălţime ai?
— Când am decolat, o sută nouăzeci şi şapte de centimetri.
— Şi după aceea?
— Nu ştiu. Nu m-am măsurat; existau alte probleme...
— Acum ai doi metri şi doi.
— Grozav, am făcut, şi-o să mai dureze mult?
— Nu. Probabil că s-a şi terminat... Cum te simţi?
— Perfect.
— Totul pare niţel mai uşor, nu?
— Acum nu mai e chiar aşa. La Adaptare, pe Lună, mi-au dat nişte medicamente pentru reducerea tensiunii musculare.
— Te-au degravitizat?
— Da. În primele trei zile. Mi-au spus totuşi că nu era suficient după atâţia ani; pe de altă parte, nu voiau să ne mai ţină închişi, după toate...
— Şi soarea dumitale mintală?
— Păi... Am ezitat. Sunt momente... când am impresia că sunt un Neanderthal care a fost adus în oraş...
— Ce intenţionezi să faci?
I-am povestit despre vilă.
— Poate că ar fi şi mai rău, a comentat, deşi...
— În Adaptare ar fi mai bine?
— Nu spun aşa ceva. Ştii că îmi amintesc de dumneata?

— Cum se poate? Doar nu aţi... fost...

— Nu. Am auzit despre dumneata de la tata. Când aveam doisprezece ani.

— Asta trebuie să fî fost la ani buni după startul nostru, am observat. Şi încă ne mai ţineau minte? Ciudat...

— Nu mi se pare nimic ciudat. Dimpotrivă, ar fi fost ciudat dacă ar fi uitat. Totuşi ştiai, nu-i aşa, cum avea să fie la întoarcere, deşi în mod evident, nu ţi-o puteai imagina în detaliu?

— Ştiam.

— Cine te-a trimis la mine?

— Nimeni. Adică... Inforul de la hotel. De ce?

— E amuzant, zise el. De fapt, nu sunt medic.

— Cum aşa?

— N-am mai practicat de patruzeci de ani. Lucrez la istoria medicinei cosmice, deoarece de-acum asta este istorie, Bregg, şi în afară de Adaptare, noi, specialiştii, n-avem de lucru.

— Scuzaţi-mă; n-am ştiut...

— Fleacuri. Eu sunt cel care ar trebui să-ţi fiu recunoscător. Eşti o dovadă vie împotriva tezei şcolii lui Millman, referitoare la efectele dăunătoare ale sporirii acceleraţiei asupra corpului omenesc. Nu ai nici hipertrofia ventriculului stâng, nici urme de emfizem... şi inima e excelentă. Dar ştiai toate astea, nu?

— Da.

— Ca medic, nu mai am absolut nimic să-ţi spun, Bregg; totuşi...

Ezită.

— Da?

— Te descurci în... actualul mod de viaţă?

— Mă chinui.

— Ai început să încărunţeşti, Bregg.

— Asta înseamnă ceva?

— Da. Firele albe înseamnă bătrâneţe. Acum nimeni nu încărunţeşte înainte de optzeci de ani, şi rareori şi atunci.

Mi-am dat seama că era adevărat: nu văzusem bătrâni.

— De ce? am întrebat.

— Există preparate, medicamente ce previn încărunţirea. Bineînţeles, poţi reface culoarea originală a părului, deşi nu-i chiar atât de simplu.

— Perfect, am încuviinţat, dar de ce-mi spuneţi toate astea?

Am văzut că era nehotărât.

— Femeile, Bregg, rosti brusc.

M-am încruntat.

— Adică, arăt ca un... moş?

— Ca un bătrân — nu, de fapt ca un atlet... dar, la urma urmei, nu umbli gol-puşcă. În special când stai aşezat, arăţi... mă rog, un tip obişnuit te-ar considera un bătrân care a trecut prin operaţia de reîntinerire, tratamentele hormonale şi tot restul.

— Nu-mi pasă, am replicat. Nu ştiu de ce privirea lui calmă mă făcea să mă simt atât de neplăcut, îşi scoase ochelarii şi-i aşeză pe birou. Avea ochii albaştri, puţin apoşi.

— Există multe lucruri pe care nu le înţelegi, Bregg. Dacă intenţionezi să trăieşti ca un pustnic pentru restul zilelor, atunci "Nu-mi pasă" ăsta e perfect, dar... societatea în care te-ai întors nu manifestă nici un entuziasm, pentru ceea ce... dumneata ţi-ai dat mai mult decât viaţa.

— Nu spuneţi asta, doctore.

— Spun ceea ce gândesc. Să-ţi jertfeşti viaţa, ce-nseamnă? Oamenii au făcut-o de veacuri. Dar să renunţi la toţi prietenii, părinţii, rudele, cunoştinţele, femeile — i-ai sacrificat pe toţi, Bregg!

— Doctore...

Cuvântul de-abia îmi ieşi din gâtlej. M-am sprijinit în cot pe biroul străvechi.

— Exceptând o mână de specialişti, nimănui nu-i pasă, Bregg. Ştii asta?

— Da. Mi-au spus pe Lună, la Adaptare, atât doar că ei au fost... mai delicaţi.

O vreme am rămas tăcuţi.

— Societatea în care te-ai întors e stabilizată. Viaţa este liniştită. Înţelegi? S-a dus romantismul zilelor de început de astronautică. Seamănă cu expediţiile lui Columb. Călătoria lui a fost ceva extraordinar, dar după două sute de ani pe cine a mai interesat soarta căpitanilor de galioane? întoarcerea voastră a fost consemnată în real printr-o ştire de două rânduri.

— Dar, doctore, asta nu-i important, am spus. Simpatia lui începuse să mă irite mai mult decât indiferenţa celorlalţi, deşi nu-i puteam spune asta.

— Ba este, Bregg, deşi nu vrei s-o recunoşti. Dacă ai fi

altcineva, aş tăcea, dar dumneata meriţi adevărul. Eşti singur. Un om nu poate trăi singur. Interesele dumitale, cele cu care te-ai întors, reprezintă o insulă într-un ocean de ignoranţă. Mă îndoiesc că mulţi vor dori să audă ce le-ai putea spune. Intâmplător eu sunt unul dintre cei interesaţi, dar am optzeci şi nouă de ani...

— N-am nimic de spus, am replicat furios. Nimic senzaţional. N-am descoperit nici o civilizaţie galactică, şi oricum am fost un simplu pilot. Am condus nava. Cineva trebuia s-o facă.

— Da? întrebă încetişor, înălţându-şi sprâncenele albe.

Afişam calmul, însă clocoteam de furie.

— Da! De o mie de ori dâ! Şi indiferenţa asta, acum — dacă vreţi să ştiţi — mă afectează doar din pricina celor lăsaţi...

— Cine a fost lăsat?

M-am potolit.

— Mai mulţi. Arder, Venturi, Ennesson, Doctore, de ce...?

— Nu te întreb din simplă curiozitate. Asta a fost — şi crede-mă, nici mie nu-mi plac vorbele mari — şi parte a propriei mele tinereţi. Din cauza voastră am urmat studiile astea. Noi suntem egali în inutilitatea noastră. Bineînţeles, poţi să nu fii de acord. Nu vreau să insist. Dar mi-ar plăcea să ştiu. Ce s-a întâmplat cu Arder?

— Nimeni nu ştie exact, i-am răspuns.

Nu mai conta. Şi-de ce să nu vorbesc despre asta? Am privit lacul negru şi plesnit al biroului. Nu-mi imaginasem vreodată că aşa avea să fie.

— Pilotam două sonde deasupra lui Arctur. Am pierdut legătura cu el. Nu, l-am putut găsi. Radioul lui amuţise, nu al meu. Când oxigenul mi s-a terminat, m-am întors.

— Ai aşteptat?

— Da. Adică, am ocolit Arcturul. Şase zile. O sută şi patruzeci şi şase de ore, ca să fiu exact.

— Singur?

— Da. Am avut ghinion, pentru că Arcturul a început să facă pete noi şi am pierdut complet contactul cu *Prometeu.* Cu nava mea. Numai electricitate statică. Fără un radio, el nu se putea întoarce singur. La Arder mă refer. Ştiţi, în sonde teleranul direcţional e conectat la radio. Nu se putea întoarce fără mine, şi nu s-a întors. Gimma mi-a ordonat să revin. Avea dreptate:

mai târziu, ca să-mi trec timpul, am calculat şansele de a-l găsi pe Arder prin mijloace vizuale, pe radar — acum nu-mi mai amintesc exact, dar era ceva de ordinul unu la un trilion. Sper că a făcut la fel ca Arne Ennesson.

— Ce-a făcut Arne Ennesson?

— A pierdut focalizarea jetului. Propulsia a început să dea rateuri. Ar fi putut rămâne pe orbită, nu ştiu exact, încă vreo douăzeci şi patru de ore; ar fi intrat într-o spirală şi în cele din urmă ar fi căzut în Arctur, aşa încât a ales să intre direct în protuberantă. A ars sub ochii mei.

— Câţi piloţi mai erau în afară de dumneata?

— Pe *Prometeu,* cinci.

— Şi câţi s-au întors?

— Olaf Staave şi cu mine. Ştiu la ce vă gândiţi, doctore — că asta a fost eroism. Şi eu credeam odată aşa, citind cărţi despre asemenea oameni. Dar nu-i aşa. Mă auziţi? Dacă aş fi putut, l-aş fi lăsat pe Arder şi aş fi revenit imediat, însă n-am putut. Nici el nu s-ar fi întors. Niciunul dintre noi n-ar fi făcut-o. Inclusiv Gimma...

— De ce protestezi aşa vehement? mă întrebă încet.

— Pentru că există o diferenţă între eroism şi necesitate. Am făcut ce ar fi făcut oricare altul. Doctore, ca să înţelegeţi ar fi trebuit să fiţi acolo. Un om este o bulă de fluid. Nu uitaţi trebuie altceva decât o propulsie defocalizată sau un câmp demagnetizat, apar vibraţii şi sângele se coagulează instantaneu. Nu uitaţi că nu vorbesc despre cauze externe, cum ar fi meteoriţii, ci doar de avarii, defecţiuni. Cel mai mic amănunt, un filament scurtcircuitat în transmitător — şi s-a terminat. Dacă oamenii s-ar abandona reciproc în asemenea condiţii, expediţiile ar echivala cu sinuciderea. Înţelegeţi?

Am închis ochii pentru o clipă.

— Doctore, acum nu se mai zboară? De ce? Cum se poate?

— Vrei să zbori?

— Nu.

— De ce?

— Să vă explic. Niciunul dintre noi n-ar fi zburat, dacă ar fi ştiut. Nimeni nu ştie cum este. Nimeni care n-a fost acolo. Eram un grup de animale disperate, înspăimântate de moarte.

— Cum se împacă asta cu ce-ai zis adineauri?

— Nu se împacă. Aşa a şi fost. Ne era frică. Doctore, când

eram pe orbită în jurul soarelui ăluia, aşteptându-l pe Arder, am invocat în minte diferite persoane şi am conversat cu ele. Vorbeam pentru mine şi pentru ele, iar către sfârşit eram convins că se aflau acolo, cu mine. Fiecare s-a salvat aşa cum ştia mai bine. Gândiţi-vă la asta, doctore. Uite, stau aici înaintea dumneavoastră. Am închiriat o vilă, am cumpărat un automobil vechi; vreau să învăţ, să citesc, să înot dar am toate astea înăuntrul meu. Spaţiul acela, tăcerea aceea, strigătul de ajutor al lui Venturi şi eu, care, în loc să-l salvez, am accelerat în direcţia opusă!

— De ce?

— Eu îl pilotam pe *Prometeu;* reactorul lui Venturi era avariat. Ne-ar fi putut arunca pe toţi în aer. N-a explodat; n-ar fi explodat. Poate că am fi avut timp să-l scoatem, dar n-aveam dreptul să risc. Atunci, cu Arder, a fost invers. Voiam să-l salvez, dar Gimma mi-a ordonat retragerea, deoarece se temea că vom muri amândoi.

— Bregg... spune-mi, ce aşteptaţi voi de la noi? De la Pământ?

— N-am idee. Nu m-am gândit niciodată la asta. Era de parcă cineva ar fi vorbit despre viaţa de apoi sau despre rai: aveau să vină, totuşi niciunul dintre noi nu şi le putea imagina. Doctore — ajunge. Să nu mai vorbim despre asta. Voiam să vă întreb un lucru. Betrizarea asta... ce înseamnă, de fapt?

— Ce ştii de ea?

I-am povestit, fără să explic cum sau de la cine aflasem.

— Da, încuviinţă, cam aşa este, în concepţia populară.

— Şi eu...?

— În cazul dumitale legea face o excepţie, pentru că betrizarea adulţilor poate afecta sănătatea, şi chiar să fie periculoasă. În plus, se consideră — în mod just, după părerea mea — că ai absolvit un test... de atitudine morală. Şi, oricum, sunteţi foarte puţini.

— Doctore, încă ceva. Aţi pomenit de femei. De ce aţi adus vorba de ele? Deşi cred că vă reţin cam mult.

— Nu, nici vorbă. De ce le-am pomenit? Bregg, un bărbat faţă de cine poate fi deschis? Faţă de părinţii lui. De copii. Prieteni. O femeie. Dumneata nu ai nici părinţi, nici copii. Nu poţi avea prieteni.

— De ce?

— Nu mă gândeam la tovarăşii dumitale, deşi nu ştiu dacă ai dori să fii mereu în compania lor, să-ţi aminteşti...

— Dumnezeule, nu! Niciodată!

— Şi atunci? Dumneata cunoşti două epoci. În prima dintre ele ţi-ai petrecut tinereţea, iar pe cea de-a doua vei ajunge s-o cunoşti în curând. Dacă includem acei zece ani, experienţa dumitale nu poate fi comparată cu cei de aceeaşi vârstâ. Nu poţi fi pe picior de egalitate cu ei. Şi atunci? Vei trăi printre bătrâni? Deci rămân femeile, Bregg. Numai femeile.

— Poate că doar una, am murmurat.

— Ah, una singură este dificil în ziua de azi.

— Cum aşa?

— Noi trăim într-o perioadă de prosperitate. Tradusă în limbajul chestiunilor sexuale asta înseamnă: arbitrarul. Pentru că nu poţi obţine dragostea sau femeile în schimbul... banilor. Aici factorii materiali au încetat să existe.

— Şi numiţi asta arbitrar? Doctore!

— Da. Fără îndoială că te gândeşti — deoarece am vorbit despre cumpărarea dragostei — că m-am referit la prostituţie, fie ea deghizată sau directă. Nu. Asta aparţine unui trecut îndepărtat. Cândva, succesul obişnuia să atragă o femeie. Un bărbat o putea impresiona cu salariul lui, cu calificările sale profesionale, cu poziţia socială. Într-o societate, cu drepturi e-gale asta nu-i posibil. Cu una sau două excepţii. Dacă, de pildă, ai fi un realist...

— Sunt un realist.

Doctorul zâmbi.

— Acum termenul are un alt înţeles. Un realist este un actor apărând în real. Ai fost la real?

— Nu.

— Ia vreo două melodrame şi vei înţelege care sunt cri-teriile pentru selecţia sexuală în ziua de azi. Lucrul cel mai important este tinereţea. Acesta e motivul pentru care toţi se zbat într-atâta pentru ea. Ridurile şi părul grizonat, mai ales când sunt premature, provoacă reacţii ca acelea trezite de lepră, cu secole în urmă...

— De ce?

— E greu să înţelegi. Argumentele bazate pe raţiune sunt lipsite de putere împotriva obiceiurilor dominante. Dumneata nu izbuteşti să apreciezi cât de mulţi factori, cândva decisivi în

sfera erotică, au dispărut. Natura are oroare de vid; alţi factori a trebuit să le ia locul. Consideră, de exemplu, ceva cu care ai început să te obişnuieşti, să te obişnuieşti într-atât încât nu mai poţi sesiza natura excepţională a fenomenului: riscul. El nu mai există, Bregg. Un bărbat nu poate impresiona o femeie cu acte de eroism, cu fapte temerare, şi totuşi, literatura, arta, întreaga noastră cultură a fost hrănită secole întregi de acest curent: dragostea în faţa potrivniciei. Orfeu a coborât în Hades după Euripide. Othelo a ucis din dragoste. Tragedia lui Romeo şi Julieta... Astăzi nu mai există tragedie. Nici măcar posibilitatea ei. Am eliminat iadul pasiunii, iar apoi s-a dovedit că, simultan, şi raiul a încetat să mai existe. Totul este acum moderat, Bregg.

— Moderat?

— Da. Ştii ce fac până şi cei mai nefericiţi îndrăgostiţi? Se comportă civilizat. Fără violenţe, fără rivalităţi...

— Vreţi să spuneţi că toate astea au dispărut? am întrebat.

Pentru prima dată simţeam un fel de teamă superstiţioasă faţă de această lume. Bătrânul doctor tăcea.

— Doctore, nu se poate. Chiar aşa?

— Da, chiar aşa. Şi trebuie s-o accepţi, Bregg, ca aerul şi apa. Am afirmat că este dificil să ai doar o femeie. Pentru toată viaţa este practic imposibil. Durata medie a unei căsătorii este aproximativ şapte ani. Şi asta reprezintă progres. Acum cincizeci de ani, era cel mult patru...

— Doctore, nu vreau să vă mai reţin. Ce mă sfătuiţi să fac?

— Ce-am spus şi mai înainte: revino la culoarea originală a părului. Pare o prostie, ştiu. Dar este important. Mă simt jenat să-ţi ofer asemenea sfaturi. Jenat nu pentru mine. Dar ce reprezint eu...?

— Mulţumesc. Cu adevărat. Ultima chestiune. Spune-ţi-mi, care-i imaginea mea pe stradă? Cum apar în ochii oamenilor? De ce...?

— Bregg, tu eşti diferit. În primul rând, statura ta. E desprinsă din *Iliada.* Proporţii antediluviene. Ar putea reprezenta chiar un avantaj, deşi cunoşti, nu-i aşa, soarta celor prea diferiţi?'

— O cunosc.

— Eşti puţin prea mare. Nu-mi amintesc de asemenea oameni nici pe vremea tinereţii mele. Acum eşti un bărbat foarte înalt, îmbrăcat îngrozitor, dar nu din cauză că hainele ar

sta rău pe dumneata, ci pentru că eşti incredibil de musculos. Aşa erai şi înaintea călătoriei?

— Nu, doctore. De vină au fost cei doi g, înţelegeţi...

— Se poate...

— Şapte ani de greutate dublată. Muşchii mei, respiratorii, abdominali, au fost nevoiţi să se mărească. Ştiu bine ce grumaz am. Dar altfel m-aş fi sufocat ca un şobolan. Muşchii mei lucrau chiar şi în timpul somnului. Chiar şi în timpul hibernării. Totul era de două ori mai greu. Ăsta a fost motivul.

— Şi cu ceilalţi s-a întâmplat la fel? Iartă-mă că te întreb, curiozitate profesională... Expediţia voastră a fost cea mai lungă din toate timpurile, ştii asta, nu?

— Ştiu. Ceilalţi? Păi, Olaf e cam ca mine. Sunt sigur că depinde şi de schelet; eu am fost dintotdeauna masiv. Arder era şi mai solid. Peste doi metri. Da, Arder... Ce spuneam? Ceilalţi — păi, eu eram cel mai tânăr şi de aceea capabil să mă adaptez mai bine. Cel puţin aşa zicea Venturi... Cunoaşteţi cercetările lui Janssen?

— Dacă le cunosc? Este un clasic pentru noi, Bregg.

— Adevărat? Mi se pare amuzant. Era un doctoraş plin de viaţă... Ştiţi că odată am testat, pentru el, şaptezeci şi nouă de g-uri timp de o secundă şi jumătate?

— Vorbeşti serios?

Am zâmbit.

— Există un raport scris. Dar asta se întâmpla acum o sută şi treizeci de ani. Acum şi patruzeci ar fi prea mult pentru mine.

— Bregg, azi nimeni n-ar rezista la douăzeci!

— De ce? Din cauza betrizării?

Tăcu. Mi se părea că ştie ceva ce nu voia să-mi spună. M-am ridicat.

— Bregg, vorbi el, deoarece am ajuns aici: ai grijă.

— De ce anume?

— De dumneata şi de alţii. Progresul nu este niciodată gratuit. Ne-am eliberat de o mie de primejdii şi conflicte, însă pentru asta a trebuit să plătim. Societatea a devenit moale, în vreme ce dumneata eşti... poţi fi tare. Mă înţelegi?

— Da, am încuviinţat, gândindu-mă la noaptea trecută şi la bărbatul din restaurant care râsese, dar amuţise când mă îndreptasem spre el.

— Doctore, tocmai mi-am amintit... Azi noapte am întâlnit

un leu. De fapt, doi. De ce nu m-au atacat?

— Nu mai există animale de pradă, Bregg... Betrizarea... I-ai întâlnit azi-noapte? Şi ce-ai făcut?

— I-am scărpinat, am răspuns şi i-am explicat cum anume. Totuşi, chestia aia cu *Iliada* e o exagerare, doctore. M-am speriat rău de tot. Cât vă datorez?

— Nici nu te gândi la aşa ceva. Şi dacă vreodată ai nevoie...

— Mulţumesc.

— Dar n-o amâna prea mult, adăugă el, aproape pentru sine, pe când ieşeam. Abia pe scări am înţeles ce voia să spună: avea aproape nouăzeci de ani.

M-am înapoiat la hotel. În holul recepţiei exista un frizer. Un robot, bineînţeles. L-am pus să mă tundă. Părul îmi crescuse destul de mult şi-mi stătea zburlit, mai ales deasupra urechilor. Tâmplele erau cele mai înspicate cu fire albe. Când termină, mi s-a părut că arătam mai puţin sălbatic. Cu un glas melodios, robotul întrebă dacă să-mi cănească părul.

— Nu, am răspuns.

— Aprex?

— Ce-i asta?

— Pentru riduri.

Am ezitat. Mă simţeam penibil, dar poate că doctorul avusese dreptate.

— Dă-i drumul, am încuviinţat.

Mi-a acoperit faţa cu un strat de gel cu iz înţepător, care se întări într-o mască. După aceea am zăcut sub comprese, mulţumit că nu mi se zărea chipul.

Am urcat în cameră; pachetele conţinând straiele "lichide" sosiseră deja. M-am dezbrăcat şi am intrat în baie, unde exista o oglindă.

Da. Puteam stârni spaimă. Nu ştiusem că arătam ca un atlet de circ. Pectorali reliefaţi, tors, eram un pachet de muşchi. Când am ridicat un braţ şi am încordat pieptul, pe el apăru o cicatrice de grosimea palmei. Am încercat s-o văd şi pe cealaltă, de lângă omoplat, pentru care mi se spusese băftos nenorocit, deoarece dacă schija ar fi pătruns cu trei centimetri mai la stânga mi-ar fi sfărâmat şira spinării. Am lovit cu pumnul în scândura stomacului.

— Animalule, m-am adresat oglinzii.

Doream să fac o baie, una adevărată, nu în curentul de

ozon. Abia aşteptam piscina vilei. Am hotărât să mă îmbrac cu unul din noile veşminte, totuşi nu mă puteam despărţi de pantaloni. De aceea mi-am tras pe mine numai puloverul alb, deşi l-aş fi preferat pe cel negru şi vechi, destrămat la coate, şi am pornit spre restaurant.

Jumătate din mese erau ocupate. Am străbătut trei saloane pentru a ajunge pe terasă; de acolo puteam zări bulevardele largi, şuvoaiele nesfârşite de glidere; dedesubtul norilor, ca virful unui munte, albăstrui în depărtare, se înălţa Terminalul.

Am comandat un prânz.

— Ce anume doriţi? întrebă robotul. Voia să-mi ofere un meniu.

— Nu contează. Un prânz fix.

Abia când am început să mănânc am remarcat că mesele din jurul meu erau goale. Automat, căutasem izolarea. Nici măcar nu-mi dădusem seama. Nu ştiam ce mâncam. Deja nu mai eram sigur dacă ceea ce hotărâsem era bine. O vacanţă, de parcă voiam să-mi ofer o recompensă, văzând că nimeni altcineva nu se gândise la asta. Chelnerul se apropie silenţios:

— Domnule Bregg?

— Da.

— Aveţi un musafir — în camera dumneavoastră.

— Un musafir?

Imediat m-am gândit la Nais. Am băut restul lichidului întunecat şi m-am ridicat, simţindu-mă privit în timp ce ieşeam. Ar fi fost bine dacă aş fi putut să retez vreo zece centimetri. În odaia mea era o femeie tânără pe care n-o cunoşteam. O rochie cenuşie înfoiată cu ornamente fanteziste, purpurii, pe umeri şi în jurul braţelor.

— Sunt de la Adaptare, rosti. Am vorbit astăzi cu dumneata.

— Ah, deci dumneata erai?

M-am crispat puţin. Ce mai voiau acum?

Se aşeză. M-am aşezat şi eu, încet.

— Cum vă simţiţi?

— Perfect. Am fost azi la un doctor şi m-a examinat. Totul e în ordine. Am închiriat o vilă. Vreau să citesc câte ceva.

— Foarte înţelept. Clavestra este ideală pentru aşa ceva. Veţi avea munţi, linişte...

Ştia deci de Clavestra. Mă spionau, sau ce? Am rămas nemişcat, aşteptând.

— V-am adus ceva de la noi.

Arătă un pacheţel de pe masă.

— Este invenţia noastră cea mai recentă. Vorbea cu o însufleţire ce părea artificială. Înainte de-a vă culca, porniţi acest aparat şi, în vreo zece nopţi, învăţaţi, în cel mai uşor mod posibil, fără nici un efort, o mulţime de lucruri folositoare.

— Chiar aşa? Asta-i bine.

Îmi zâmbi. I-am zâmbit şi eu, elevul bine crescut.

— Eşti psiholog?

— Da. Aţi ghicit.

Ezită. Mi-am dat seama că dorea să spună ceva.

— Dă-i drumul.

— N-o să vă supăraţi pe mine?

— De ce să mă supăr?

— Pentru că... ştiţi... felul cum sunteţi îmbrăcat este puţin...

— Ştiu. Dar îmi plac pantalonii ăştia. Poate cu timpul...

— Ah, nu, nu pantalonii. Puloverul.

— Puloverul? Eram surprins. Mi l-au făcut astăzi. E ultima modă, nu?

— Da. Atâta doar că n-ar fi trebuit să-l umflaţi, îmi permiteţi?

— Te rog, am răspuns încetişor.

Ea se aplecă înainte, mă împunse uşor în piept cu degetele şi scoase un strigăt uşor:

— Ce aveţi acolo?

— Sunt numai eu aici, am surâs răutăcios.

Îşi încleştă degetele mâinii drepte cu palma stingă şi se sculă. Calmul meu, ascunzând o satisfacţie maliţioasă, deveni ca de gheaţă.

— De ce nu stai jos?

— Dar... mă scuzaţi, am...

— Nu-i nimic. Lucrezi de mult la Adaptare?

— Sunt în al doilea an.

— Aha — şi primul dumitale pacient? Am arătat cu degetul spre mine. Ea roşi puţin. Pot să te-ntreb ceva?

Clipi des. Credea că aveam s-o dau afară?

— Bineînţeles.

— Cum se face că cerul este vizibil în toate nivelurile oraşului?

Îşi recăpătă încrederea în sine.

— Foarte simplu. Televiziune — aşa-i spuneau, cu mult timp în urmă. Plafoanele sunt acoperite cu ecrane. Ele transmit ceea ce se află deasupra Pământului — cerul, norii...

— Totuşi, nivelurile sunt foarte înalte am replicat. Acolo sunt clădiri de patruzeci de etaje...

— Este o iluzie, surâse ea. Clădirile sunt numai parţial reale; continuarea lor e o imagine. Înţelegeţi?

— Am înţeles cum se realizează, dar nu pricep motivul.

— Este pentru ca locuitorii fiecărui nivel să nu se simtă frustraţi. Sub nici o formă.

— Aha, am încuviinţat. Da, *e* inteligent. Încă ceva. Vreau să fac rost de nişte cărţi. Îmi poţi sugera ceva din domeniul dumitale? O lucrare de ansamblu...?

— Doriţi să studiaţi psihologia? Era surprinsă.

— Nu, doar aş dori să aflu ce s-a realizat în tot acest timp.

— Vă recomand Mayssen.

— Ce este?

— Un manual de şcoală.

— Aş prefera ceva mai cuprinzător. Compendii, monografii... se ştie că-i recomandabil să mergi direct la surse.

— S-ar putea să fie prea... dificile.

Am zâmbit politicos.

— Poate că nu. Care ar fi dificultăţile?

— Psihologia a devenit foarte matematizată...

— Aşa sunt şi eu. Cel puţin, aşa eram atunci când am plecat, acum vreo sută de ani. Trebuie să ştiu mai mult?

— Dar nu sunteţi matematician.

— Nu ca profesiune, însă am studiat matematica. Pe *Prometeu.* Aveam mult timp liber...

Încurcată, tulburată, nu mai zise nimic. Îmi scrise o listă de titluri pe o foaie. După ce plecă, am revenit la birou şi m-am aşezat greoi. Până şi ea, o angajată a Adaptării... Matematică? Vezi bine, mă consideră un sălbatic. Îi urăsc, mi-am spus. Îi urăsc, îi urăsc. Pe cine uram? Nu ştiam. Pe toţi. Da, pe toţi. Fusesem înşelat. Mă lăsaseră să plec, fără să ştie ce făceau. N-ar fi trebuit să mă întorc, ca Venturi, Arder, Thomas, însă eu mă întorsesem, pentru a-i înspăimânta, pentru a bântui ca o conştiinţă vinovată pe care n-o doreşte nimeni. Sunt inutil, m-am gândit. Dacă aş putea plânge. Arder ştia cum. El spunea că nu trebuie să te ruşinezi de lacrimi. Poate că-l minţisem pe

doctor. Nu povestisem nimănui lucrurile acelea, totuşi nu eram convins că aş fi făcut-o pentru altcineva. Poate c-aş fi făcut-o. Pentru Olaf, mai târziu. Însă eu nu eram pe de-a întregul sigur de asta. Arder! Ne-au distrus şi noi am crezut în ei, simţind tot timpul că Pământul era alături de noi, prezent, avea încredere în noi, era grijuliu cu noi. Nimeni nu vorbea despre asta. De ce să vorbeşti despre ceva evident?

M-am ridicat. Nu puteam sta locului. Am început să mă plimb prin încăpere.

Ajunge. Am deschis uşa băii, însă nu exista apă, desigur, ca să mă stropesc pe faţă. Prostii. Istericale.

Am revenit în odaie şi am început să împachetez.

CAPITOLUL TREI

Mi-am petrecut după-amiaza într-o librărie. Nu existau cărţi în ea. De aproape jumătate de secol nu se mai tipărise nici o carte. Şi cu câtă nerăbdare le aşteptasem, după microfilmele ce alcătuiau biblioteca de pe *Prometeu!* N-am avut noroc. Nu mai era posibil să rătăceşti printre rafturi, să cântăreşti volumele în mână, să le simţi greutatea, promisiunea palpabilă a lecturii. Librăria semăna cu un laborator electronic. Cărţile erau cristale înregistrate. Puteau fi citite cu ajutorul unui opton, care semăna cu o carte, dar nu avea decât o filă între coperţi. La o atingere, pe ea apăreau pagini succesive de text. Totuşi, îmi spuse robotul — vânzător, optonii erau puţin utilizaţi. Publicul prefera lectonii — lectonii citeau cu glas tare, şi puteau fi reglaţi pentru orice timbru, tempo şi modulaţie. Doar lucrările ştiinţifice având o difuzare extrem de limitată continuau să fie tipărite pe plastic imitând hârtia. De aceea, toate achiziţiile mele intrau într-un singur buzunar, deşi trebuie să fi fost aproape trei sute de titluri. Un pumn din grăunţe de cristal — cărţile mele. Am ales o serie de lucrări de istorie şi sociologie, câteva de statistică şi demografie şi ceea ce-mi recomandase fata de la Adaptare în domeniul psihologiei. Două cărţi mai masive de matematică — masive desigur, în sensul conţinutului lor, nu al mărimii fizice. Robotul care mă servise era el însuşi o enciclopedie, deoarece — aşa cum îmi spusese — era cuplat direct, prin fişiere electronice, la plăcile tipografice ale tuturor cărţilor de pe

Pământ. Ca regulă, o librărie avea o singură "copie" a cărţilor, iar când cineva avea nevoie de o carte anume, conţinutul ei era înregistrat într-un cristal.

Originalele — cristomatricele — nu se zăreau; erau ţinute înapoia unor panouri din oţel, emailate în bleu-pal. Deci o carte se tipărea ori de câte ori cineva avea nevoie de ea. Problemele tipăririi, tirajului, a epuizării exemplarelor încetaseră de-a mai exista. Era, într-adevăr, o mare realizare, totuşi eu regretam dispariţia cărţilor. Aflând că existau şi librării de mâna a doua unde se puteau găsi cărţi din hârtie, am pornit să caut şi am găsit una. Am fost dezamăgit; practic, nu existau lucrări ştiinţifice. Lecturi uşoare, câteva cărţi pentru copii şi câteva seturi de anuare vechi.

Am cumpărat (trebuiau plătite numai cărţile vechi) câteva basme vechi de patruzeci de ani, curios să aflu ce erau considerate acum drept basme, apoi am intrat într-un magazin de articole sportive. Aici dezamăgirea mea a fost totală. Materialele atletice erau în număr redus. Alergări, aruncări, sărituri, înot, însă nici un sport de înfruntare. Nu mai exista box, iar ceea ce numeau lupte era de-a dreptul ridicol, un schimb de îmbrânciturі în locul unei lupte respectabile. Am urmărit în camera de proiecţie a magazinului un meci din campionatul mondial şi am crezut c-o să explodez de nervi. După un timp, am început să râd ca un dement. Am întrebat de stilul liber american, de judo, ju-jitsu, dar nimeni nu pricepea despre ce vorbeam. Lesne de înţeles — fotbalul murise fără urmaşi, fiind considerat o activitate cu prea multe contacte violente şi vătă-mări corporale. Hocheiul mai exista, dar nu era hochei! Jucau în echipamente atât de voluminoase încât păreau nişte mingi enorme. Era amuzant să vezi cele două echipe tamponându-se elastic între ele, dar era o farsă nu un meci. Săriturile de la trambulină. Da, însă, de la o înălţime de numai patru metri. M-am gândit imediat la piscina mea (a mea!) şi am cumpărat o trambulină pliantă, pe care s-o adaug celei care trebuia să existe la Clavestra.

Degradarea aceasta era opera betrizării. Nu mă deranja faptul că dispăruseră coridele, luptele de cocoşi, şi alte spectacole sângeroase, şi nici nu fusesem vreodată un entuziast al boxului profesionist. Dar erzaţul călduţ ce rămăsese nu mă atrăgea câtuşi de puţin. Toleram invazia tehnologiei în sport

numai pentru afacerile turistice. Căpătase amploare, în special, în sporturile subacvatice. Am privit diferitele echipamente pentru scufundări: mici torpile electrice pe care le puteai folosi pentru deplasarea de-a lungul unui fund de lac; şalupe de viteză, hidrovehicule ce utilizau perne de aer, microglidere submarine, toate prevăzute cu dispozitive de siguranţă pentru prevenirea oricăror accidente.

Cursele, care se bucurau de o deosebită popularitate, nu puteau fi considerate un sport de unul ca mine; fără cai, bineînţeles, şi fără automobile — maşini telecomandate se întreceau între ele. Se puteau face pariuri. Competiţia în sine îşi pierduse importanţa. Mi s-a explicat că fuseseră atinse limitele capacităţilor fizice umane şi recordurile existente puteau fi depăşite doar de persoane anormale, mutanţi ai vitezei şi forţei. Din punct de vedere raţional, a trebuit să fiu de acord, iar popularitatea universală rămăşiţelor din disciplinele atletice care supravieţuiseră decimării merita lăudată; cu toate acestea, după trei ore de vizitare a magazinului, am plecat deprimat.

Am cerut ca echipamentul de gimnastică solicitat să fie trimis la Clavestra. După destulă gândire, hotărâsem să nu iau şalupa; doream să achiziţionez un iaht, însă nu exista niciunul cât de cât decent, adică cu velatură adevărată şi cu derivor, doar nişte bărci mizerabile ce garantau o asemenea stabilitate încât nu puteam înţelege cum navigaţia cu ele mai putea mulţumi pe cineva.

Era seară când am pornit spre hotel. Dinspre vest mărşăluiau nori stacojii, ca de vată, soarele apusese deja, luna răsărea în primul pătrar, iar la zenit strălucea altceva — un uriaş satelit artificial. Mult deasupra clădirilor roiau vehicule zburătoare. Pietoni erau mai puţini, doar gliderele se înmulţiseră, şi apăreau, brăzdând străzile, luminile acelea întrevăzute prin fante, al căror înţeles continua să-mi fie necunoscut. Am ales un alt traseu la întoarcere şi am ajuns într-un parc imens. La început am crezut că era Parcul Terminalului, însă muntele din sticlă al staţiei se înălţa în depărtare, spre nord, în partea mai ridicată a oraşului.

Panorama era neobişnuită — deşi întunericul, străpuns de luminile străzilor, învăluise toată zona, etajele superioare ale Terminalului continuau să scânteieze precum piscurile înzăpezite ale Alpilor.

Parcul era ticsit. Multe specii noi de arbori, în special palmieri şi cactuşi fără ţepi, înfloriţi: într-un colţ, departe de aleile principale, am izbutit să găsesc un castan ce trebuie să fi avut cam două sute de ani. Trei bărbaţi de dimensiunile mele nu i-ar fi putut cuprinde trunchiul. M-am aşezat pe o băncuţă şi am rămas privind cerul. Cât de nevinovate, cât de prietenoase păreau stelele, clipind, tremurând în curenţii invizibili ai atmosferei ce apăra Pământul de ele. Pentru întâia dată după ani de zile, m-am gândit la ele ca la "steluţe". Acolo sus, nimeni nu s-ar fi încumetat să-l numească astfel — l-am fi considerat nebun. Steluţe, da — steluţe vorace. Deasupra copacilor, acum complet în beznă, o jerbă de artificii explodă în depărtare şi brusc, cu o uluitoare precizie, am zărit Arcturul, munţii de foc deasupra cărora zburasem, cu dinţii clănţănind de frig, în vreme ce bruma de pe instalaţia de răcire, topindu-se, se prelingea roşie de rugină pe costumul meu. Culegeam eşantioane cu sifon de coronă, ascultând cu disperare fluieratul compresoarelor ca să prind pierderea eventuală de rotaţie — o întrerupere de o singură secundă ar fi dus la gripare, şi blindajul meu, echipamentul şi eu însumi ne-am fi transformat într-un norişor invizibil de aburi. O picătură de apă căzând pe o plită încinsă nu dispare cu viteza cu care m-aş fî evaporat.

Castanul îşi scuturase aproape toate florile. Niciodată nu-mi plăcuse aroma lor, însă acum îmi reamintea de timpuri îndepărtate. Peste gardurile vii sclipirile artificiilor apăreau şi dispăreau în valuri, creşteau zvonuri de orchestre întrepătrunzându-se, şi la fiecare câteva secunde, purtat de briză, revenea strigătul la unison al participanţilor la vreun spectacol sau poate al pasagerilor dintr-o cabină de funicular. Colţul meu rămânea însă netulburat.

O siluetă înaltă, întunecată, apăru de pe o alee laterală. Vegetaţia era acum complet cenuşie — am distins faţa individului doar când, păşind extrem de încet, de abia ridicându-şi tălpile de pe sol, se opri la câţiva metri de mine. Avea braţele vârâte în nişte excrescenţe asemănătoare unor pâlnii, din care ieşeau două tije subţiri terminate prin globuri negre. Se rezema pe ele, nu ca un paralitic, ci aidoma unui om extrem de slăbit. Nu mă privi şi nici nu făcu altceva — râsetele, strigătele, muzica, artificiile păreau că nu există pentru el. Rămase aşa aproape un minut, răsuflând cu greutate, şi-i

zăream chipul când şi când, în străfulgerările luminoase ale artificiilor, un chip atât de bătrân încât anii şterseseră orice expresie de pe el, rămânând numai piele şi os. Când începu să păşească din nou, înaintând cu acele ciudate cârje sau membre artificiale, unul din ele lunecă; am sărit de pe băncuţă să-l sprijin, dar îşi regăsise deja echilibrul. Era cu un cap mai scund decât mine, deşi înalt pentru un bărbat al acestor vremuri; mă privi cu ochi lucitori.

— Scuzaţi, am mormăit.

Voiam să plec, dar am rămas: în privirea lui era ceva autoritar.

— Te-am văzut undeva. Dar unde? rosti cu un glas surprinzător de puternic.

— Mă îndoiesc, am scuturat din cap. M-am întors de-abia ieri... dintr-o foarte lungă călătorie.

— De pe...?

— De pe Fomalhaut.

Ochii lui scânteiară.

— Arder! Tom Arder!

— Nu, am răspuns. Dar am fost cu el.

— Şi el?

— A murit.

Răsufla întretăiat.

— Ajută-mă să mă aşez.

L-am apucat de braţ. Sub materialul negru, lunecos, erau numai oase. L-am aşezat încetişor pe bancă. Am rămas în picioare.

— Stai... jos.

M-am aşezat. Continua să gâfâie, cu ochii pe jumătate închişi.

— Nu-i nimic... emoţia, şopti. După un timp deschise ochii. Eu sunt Roemer, spuse cu simplitate.

Am rămas năuc.

— Ce? E posibil... să... să...? Câţi ani...?

— O sută treizeci şi patru, rosti sec. Pe-atunci, aveam... şapte ani.

Mi-l aminteam. Ne vizitase împreună cu tatăl lui, strălucitul matematician care lucrase cu Geonides — părintele teoriei ce se afla la baza zborului nostru. Arder îi arătase băiatului uriaşa sală de încercări şi centrifugele. Aşa îmi rămăsese în memorie, viu ca

o flacără, la şapte ani, cu ochii negri ai tatălui său; Arder îl ridicase în aer pentru ca puştiul să vadă de aproape interiorul cabinei gravitaţionale, unde stăteam eu.

Tăceam amândoi. Întâlnirea aceasta avea un aer straniu. Am privit prin penumbră, cu un fel de lăcomie nerăbdătoare şi dureroasă la chipul lui teribil de bătrân şi am simţit un nod în gât. Voiam să scot o ţigară din buzunar, dar n-o puteam apuca, într-atât îmi tremurau degetele.

— Ce s-a întâmplat cu Arder? întrebă.

I-am povestit.

— N-aţi recuperat... nimic?

— De-acolo nu se mai recuperează nimic... ştii...

— Te-am confundat cu el.

— Da, am încuviinţat. Înălţimea şi altele...

— Da. Câţi ani ai acum, biologic?

— Patruzeci.

— Aş fi putut..., murmură el.

Am priceput la ce se gândea.

— Să nu-ţi pară rău, am rostit ferm. Nu trebuie să-ţi pară rău. Nu trebuie să regreţi nimic, înţelegi?

Pentru prima dată înălţă privirea către faţa mea.

— De ce?

— Pentru că aici eu n-am nimic de făcut. Nimeni n-are nevoie de mine. Şi nici eu... de nimeni.

Părea că nu mă aude.

— Cum te numeşti?

— Bregg, Hal Bregg.

— Bregg, repetă el. Bregg... Nu, nu-mi amintesc. Erai acolo?

— Da. La Apprenous, când tatăl tău a venit cu corecţiile făcute de Geonides în ultima lună dinaintea decolării... Coeficienţii de refracţie pentru pulberile negre fuseseră prea mici... Ştii ce înseamnă asta? M-am oprit, nesigur.

— Da, bineînţeles, răspunse cu o emfază aparte. Tatăl meu. Bineînţeles. La Apprenous? Dar ce făceai acolo? Unde erai?

— În camera de gravitaţie, la Janssen. Şi tu erai; Arder te-a adus înăuntru, te-a ridicat sus, pe platformă şi m-ai privit suportând patruzeci de g. Când am ieşit, îmi curgea sânge din nas. Mi-ai dat batista ta.

— Ah! Tu erai acela?

— Da.

— Totuşi ţin minte că bărbatul acela avea părul negru.

— Aşa este. Părul meu nu-i blond. E cărunt. Nu mai vezi prea bine la vârsta asta.

Urmă o tăcere, mai lungă decât până atunci.

— Eşti profesor acum? am întrebat numai ca să sparg tăcerea.

— Am fost. Acum... nimic. Timp de douăzeci şi trei de ani. Nimic. Şi repetă încă o dată, şoptind: Nimic.

— Azi am cumpărat nişte cărţi, iar printre ele topologia lui Roemes: Este a ta, sau a tatălui tău?

— A mea. Eşti matematician?

Mă privea cu un interes renăscut.

— Nu, am răspuns, dar aveam mult timp liber... acolo. Fiecare făceam ce doream. Pe mine m-a ajutat matematica.

— Ce vrei să spui?

— Am avut extraordinar de multe microfilme: ficţiune, romane, orice doream. Ştii că aveam trei sute de mii de titluri? Tatăl tău l-a ajutat pe Arder să completeze partea de matematică.

— Ştiam.

— La început, am considerat-o... un divertisment. Pentru omorârea timpului. Dar mai târziu, după câteva luni, când am pierdut complet contactul cu Pământul şi atârnam acolo — aparent nemişcaţi în raport cu stelele — atunci, ştii, citind că nu-ştiu-care Peter pufăia nervos din ţigară şi-şi făcea griji dacă va veni, sau nu, Lucy, şi că ea intra şi-şi răsucea mănuşile, la început începeai să râzi ca un idiot, iar apoi pur şi simplu vedeai roşu în faţa ochilor. Altfel zis, nimeni nu voia să se atingă de literatură.

— Nici de matematică?

— Nu. Nu la început. Prima dată m-am apucat de limbi, şi m-am ţinut de ele până la sfârşit, deşi ştiam că s-ar putea să fie zadarnic, deoarece atunci când m-aş fi întors unele ar fi putut deveni dialecte arhaice. Însă Gimma — şi, în special, Thurber — m-au îndemnat să studiez fizica. Spuneau c-ar putea fi utilă. Am studiat-o, împreună cu Arder şi Olaf Staave, dar noi trei nu eram oameni de ştiinţă...

— Aveai o diplomă.

— Da, eram licenţiat în teoria informaţiei şi cosmodromie, şi aveam o diplomă în ingineria nucleară, însă toate astea în

domeniul practic, nu teoretic. Ştii câtă matematică cunosc inginerii. Deci, trecusem pe fizică. Dar mai voiam ceva — numai al meu. În cele din urmă, am dat peste matematica pură. N-aveam nici un talent matematic. Niciunul. N-aveam altceva decât încăpăţânarea

— Da, încuviinţă încetişor. Trebuie s-o ai, ca să zbori...

— Mai ales ca să devii membru al expediţiei, l-am corectat. Şi ştii de ce matematica a avut efectul ăsta? Eu de-abia acolo am înţeles asta. Pentru că matematica se ridică deasupra tuturor. Opera lui Abel şi Kronecker este azi la fel de bună ca şi acum patru sute de ani, şi va fi mereu aşa. Apar căi noi, însă cele vechi continuă să înainteze. Nu se împotmolesc. Acolo... acolo există eternitatea. Numai matematica nu se teme de ea. Sus, acolo, am înţeles cât de decisivă este. Şi puternică. Nimic nu-i seamănă. Iar faptul că trebuia să mă lupt era de asemenea pozitiv. Învăţam din greu, iar când nu puteam dormi, revedeam, în minte, materialul studiat peste zi.

— Interesant, făcu el.

Totuşi, glasul lui nu trăda interes. Nu ştiam nici măcar dacă mă asculta. Departe, în parc, zburau coloane de foc, văpăi roşii şi verzi, însoţite de vuiete de încântare. Aici, unde stăteam, sub copaci, era întuneric. Tăceam. Dar tăcerea era insuportabilă.

— Pentru mine, am rostit, a avut valoarea autoconservării. Teoria mulţimilor... ştii, ceea ce-au făcut Mirea şi Averin cu moştenirea lui Cantor... Operaţii folosind mulţimi infinite şi transfinite, continuumul creşterilor discrete... era minunat. Îmi amintesc toate acestea de parcă ar fi fost ieri.

— Nu-i chiar atât de inutil pe cât crezi, mormăi. Ascultă, deci. Ai auzit de studiile lui Igalli?

— Nu, ce sunt?

— Teoria antipolului discontinuu.

— Habar n-am de nici un antipol. Ce este?

— Retronihilare. De aici a derivat parastatica.

— N-am auzit niciodată de termenii ăştia.

— Bineînţeles deoarece au apărut acum şaizeci de ani. Însă acesta a fost doar începutul gravitologiei.

— Îmi dau seama că va trebui să studiez destule, am zis. Gravitologie... asta-i teoria gravitaţiei?

— Mai mult. Poate fi explicată numai prin utilizarea matematicii. Ai studiat pe Appiano şi Froom?

— Da.

— Ei, bine, atunci n-ar trebui să ai greutăţi. Acestea sunt expansiuni metagene într-o serie n-dimensională, configuraţională, degenerativă.

— Da?! N-a demonstrat Skriabin că nu există alte metagene decât cele variaţionale?

— Ba da. O demonstraţie foarte elegantă. Dar, înţelegi, asta este transcontinuă.

— Imposibil! Asta ar fi... trebuie să fi deschis o întreagă lume nouă!

— Da încuviinţă el sec.

— Îmi amintesc o comunicare a lui Mianikowski...

— Ah, nu are nici o legătură. Cel mult, o direcţie similară.

— Mi-ar trebui mult să asimilez tot ce s-a făcut în anii ăştia? l-am întrebat.

Tăcu câteva clipe.

— La ce îţi foloseşte?

N-am ştiut ce să-i răspund.

— Nu vei mai zbura?

— Nu. Sunt prea bătrân. N-am putut suporta genul de acceleraţii care... şi oricum... n-aş mai zbura.

După aceste cuvinte am tăcut definitiv. Neaşteptata exaltare cu care vorbisem despre matematică se evaporase brusc. M-am aşezat lângă bătrân, simţindu-mi greutatea propriului trup, mărimea lui inutilă. Exceptând matematica, nu mai aveam ce discuta şi o ştiam amândoi. Atunci am înţeles că emoţia cu care vorbisem despre binecuvântatul rol al matematicii asupra călătoriei era o amăgire. Mă auto-amăgisem cu modestia, cu seriozitatea eroică a pilotului, care se preocupă, prin golurile nebuloaselor, cu studiile teoretice ale infinitului. Ipocrizie. Căci, ce fusese de fapt? Dacă un naufragiat, plutind pe ocean de luni de zile, a numărat de o mie de ori fibrele lemnoase din buştenii plutei, ar trebui el să se mândrească cu acest fapt atunci când ajunge la ţărm? Că a avut tenacitatea de-a supravieţui? Şi ce dacă? Cui îi pasă? De ce ar interesa pe cineva cum mi-am ticsit bietul creier în acei zece ani, şi de ce ar fi fost mai interesant decât felul cum mi-am umplut stomacul? Trebuie să termin cu jocul de-a eroul mut, m-am gândit. Voi fi capabil să-mi permit acest lucru când voi privi lucrurile cum o face bătrânul. Trebuie să mă concentrez asupra viitorului.

— Ajută-mă să mă ridic, îmi şopti.

L-am condus până la un glider din stradă. Am mers foarte încet. Acolo unde erau luminiş printre gardurile vii, oamenii ne urmăreau cu privirile. Înainte de a urca în glider, se întoarse să-şi ia rămas bun. Nici el şi nici eu n-am putut să ne găsim vorbele. Făcu un gest neclar cu mâna, din care una dintre cârje se ridica aidoma unei spade, clătină din cap şi intră; vehiculul negru se ridică silenţios. Am rămas cu braţele atârnând până ce gliderul întunecat dispăru în şuvoiul celorlalte. Mi-am înfundat mâinile în buzunare şi am pornit, incapabil să răspund la întrebarea: care dintre noi alesese mai bine?

Era un lucru bun faptul că din oraşul pe care-l părăsisem nu mai rămăsese nimic, nici măcar o rămăşiţă. Ca şi cum atunci, trăisem pe un alt Pământ, printre alţi oameni; *acela* începuse şi se sfârşise o dată şi pentru totdeauna, iar *acesta* era nou. Nici o rămăşiţă, nici o ruină care să arunce vreo îndoială asupra vârstei mele biologice; puteam uita despre socoteala ei terestră, atât de contrară naturii. Până ce această coincidenţă incredibilă mă adusese laolaltă cu o persoană pe care o văzusem pentru ultima dată în stadiul de copil; tot timpul, stând alături de el, privindu-i mâinile, uscate ca ale unei mumii, şi chipul, simţisem vinovăţie şi ştiam că era conştient de acest lucru. Ce întâmplare neverosimilă, mi-am repetat mereu şi mereu, prosteşte, până ce mi-am dat seama că ar fi putut să fie atras în acest loc din acelaşi motiv ca şi mine: la urma urmei, acolo creştea castanul acela, mai bătrân decât oricare dintre noi. Nu ştiam cât de departe ajunseseră în prelungirea duratei vieţii omeneşti, totuşi pricepeam că vârsta lui Roemer reprezenta ceva ieşit din comun: trebuie să fi fost ultimul, sau unul dintre ultimii din generaţia lui. M-am gândit că dacă n-aş fi părăsit Pământul n-aş mai fi fost în viaţă şi, pentru prima dată, am întrevăzut o altă şi neaşteptată faţetă a expediţiei noastre: subterfugiul, renghiul crud pe care-l jucasem altora.

Păşeam orbeşte. În jurul meu se auzea hărmălaia unei mulţimi, un şuvoi de pietoni mă purtă aproape pe sus, împingându-mă — apoi m-am oprit, dintr-odată conştient. Gălăgia era teribilă; printre strigătele întretăiate şi muzică, jerbe de artificii explodau pe cer, atârnând sus de tot în buchete multicolore; globuri arzătoare picurau pe vârfu-rile copacilor din apropiere; la intervale regulate se auzea sunetul ascuţit al mai

multor glasuri, un răcnet de spaimă şi râs, de parcă undeva în apropiere exista un montagnerusse; am căutat din ochi, în zadar, schelăria metalică. În mijlocul parcului se înălţa o clădire mare, cu turnuri şi metereze, precum un castel fortificat din Evul Mediu; văpăile reci ale neoanelor, sărutându-i acoperişul, se aranjau la fiecare câteva secunde în cuvintele PALATUL LUI MERLIN. Mulţimea ce mă târâse până aici se îndreptă în lateral, către peretele cărămiziu al unui pavilion, neobişnuit prin aceea că semăna cu un chip omenesc, cu ochi fumurii drept ferestre, şi o gură uriaşă, diformă, plină cu dinţi, deschisă pentru a înghiţi următoarea îmbucătură de public înghiontindu-se în acompaniamentul veseliei generale; de fiecare dată, gura consuma acelaşi număr de inşi — şase. La început, intenţia mea a fost să ies din îmbulzeală şi să plec, dar asta n-ar fi fost prea uşor şi, în plus, nu aveam unde merge. Mi-am spus că din toate modalităţile posibile de a-mi petrece restul serii, aceasta, necunoscută, s-ar fi putut să nu fie cea mai rea. Se părea că eu eram singurul fără pereche — majoritatea erau cupluri, băieţi şi fete, bărbaţi şi femei, înşiruiţi câte doi. Când mi-a venit rândul, anunţat de străfulgerarea albă a dinţilor uriaşi şi de hăul purpuriu întunecat al misteriosului gâtlej, m-am pomenit în încurcătură, deoarece nu ştiam dacă mă puteam alătura unei serii de şase deja formate. În ultima clipă, decizia a luat-o pentru mine o femeie care stătea alături de un tânăr brunet, îmbrăcat mai extravagant decât toţi ceilalţi: mă înhăţă de mână şi, fără ceremonie, mă trase după ea.

Se făcu aproape complet întuneric; am simţit mâna caldă şi puternică a femeii necunoscute, podeaua se mişcă, lumina reveni şi ne-am pomenit într-o grotă spaţioasă. Ultimii zece paşi urcau peste un fel de pietriş, printre grămezi de bolovani sfărâmaţi. Necunoscuta îmi dădu drumul — unul câte unul, gârbovindu-ne, am ieşit din peşteră.

Deşi mă aşteptam la o surpriză, am rămas cu gura căscată. Stăteam pe malul lat, nisipos, al unui fluviu, sub razele arzătoare ale unui soare tropical. Malul opus al fluviului era năpădit de junglă. În zonele despădurite erau amarate bărci, sau, mai degrabă, pirogi; pe fundalul apei maro- verzui care curgea leneşă înapoia lor, nişte negri imenşi stăteau încremeniţi în atitudini hieratice, goi, strălucind de ulei, acoperiţi cu tatuaje albe ca de cretă, fiecare rezemându-se de bordul pirogii cu

vâsla spatulată.

Una dintre pirogi tocmai pleca plină; echipajul de negri, cu lovituri de vâslă şi răcnete asurzitoare, alunga crocodilii care zăceau în mâl, pe jumătate scufundaţi, ca nişte buşteni; aceştia se întorceau şi clămpăneau fără chef din fălcile ameninţătoare, înainte de-a luneca în apa mai adâncă. Noi şapte am coborât malul abrupt; primii patru s-au suit în următoarea barcă. Cu vizibil efort, negrii împinseră cu vâslele în ţărm, dezlegând piroga instabilă, astfel încât se răsuci; eu rămăsesem ultimul, în faţa mea se găsea numai perechea căreia îi datoram prezenţa mea aici şi călătoria pe cale de-a începe. Apăru următoarea barcă, lungă de vreo zece metri; vâslaşi negri ne strigară şi, luptându-se cu curentul, acostară cu dibăcie. Am sărit în interiorul coşcovit, ridicând un praf ce mirosea a lemn ars. Tânărul în veşminte extravagante — o blană de tigru, de fapt o costumaţie, deoarece partea superioară a ţestei animalului, atârnată peste umărul lui, putea servi drept glugă — îşi ajută tovarăşa să se aşeze. Eu am luat loc vizavi de ei. Negrul cel înalt, care stătea la prova ascuţită a pirogii, scotea un răcnet sălbatic la fiecare câteva secunde; două rânduri de spinări se îndoiră, strălucind, vâslele loviră apa cu lovituri scurte, violente, fundul bărcii hârşâi peste nisip, se răsuci puţin, apoi pătrunse în curentul principal.

Se simţea mirosul greu, cald, al fluviului, al mâlului, al vegetaţiei putrezite ce plutea în jurul nostru de ambele borduri ale pirogii, aflate cu doar o palmă deasupra apei. Malurile se îndepărtară; am trecut pe lângă tufe verzi-cenuşii, parcă pârlite; de pe ţărmurile nisipoase, dogorite de soare, crocodilii lunecau în răstimpuri. Unul dintre ei — rămase destul timp în apropierea noastră, ţinându-şi capul alungit la suprafaţă; treptat, apa începu să-i înconjoare ochii bulbucaţi, apoi rămase numai botul, negru ca un bolovan de râu, lunecând rapid, despicând apa tulbure. Printre spinările, legănându-se ritmic, ale vâslaşiâor negri se puteau zări cocoaşe pe râu, acolo unde existau obstacole sub suprafaţa apei. Negrul de la provă scotea atunci un strigăt ascuţit, vâslele de la unul din borduri începeau să lovească mai viguros apa şi piroga schimba direcţia. Era greu de spus când icnetele seci ale vâslaşilor aplecându-se ritmic începură să se contopească într-un refren sumbru, repetându-se la nesfârşit, un fel de ţipăt mânios ce se transforma în bocet, al

cărui cor îl reprezenta plescăitul apei lovite de vâsle. Înaintam astfel, de parcă eram într-adevăr în inima Africii, pe un fluviu enorm în mijlocul unei jungle verzi-cenuşii. Zidul solid al arborilor se îndepărta treptat şi dispăru în cele din urmă într-o masă tremurătoare de aer fierbinte. Conducătorul pirogii iuţi ritmul. În savana depărtată, antilopele rumegau; la un moment dat, o turmă de girafe trecu într-un nor de praf, în trap lent; apoi am simţit privirea femeii aşezate în faţa mea şi m-am uitat la ea.

Frumuseţea ei mă surprinse. Observasem dinainte că era atrăgătoare, dar o văzusem doar în fugă şi nu-mi atrăsese atenţia. Acum eram prea aproape ca să fac aceeaşi greşeală; nu era frumoasă, era superbă. Avea părul negru, cu o strălucire arămie, o faţă albă, extrem de calmă, buze întunecate, nemişcate. M-a captivat. Nu ca femeie — mai degrabă în acelaşi fel ca întinderea aceea uriaşă şi tăcută sub soare. Frumuseţea ei avea acea perfecţiune care dintotdeauna mă înspăimântase puţin. Poate pentru că, pe Pământ, o cunoscusem prea puţin şi mă gândisem prea mult la ea; oricum, aici, înaintea mea era una dintre acele femei ce par modelate dintr-un lut diferit de cel al muritorilor obişnuiţi, deşi impresia este produsă doar de o anumită configuraţie a trăsăturilor şi este pe de-a întregul superficială — dar cine, privind-o, se gândeşte la aşa ceva? Îmi zâmbi, doar din ochi; buzele îi păstrau o expresie de indiferenţă dispreţuitoare. Nu faţă de mine — faţă de propriile ei gânduri, poate. Tovarăşul ei stătea într-un fel de nişă scobită în bordul pirogii; îşi lăsase mâna stângă să-i atârne, moale, peste copastie, astfel încât degetele îi brăzdau apa, dar nu privea într-acolo, sau la panorama Africii sălbatice deschizându-se de jur împrejur; pur şi simplu stătea, ca în antecamera unui dentist, complet plictisit, indiferent.

În faţa noastră apărură stânci sure, împrăştiate pe toată lăţimea fluviului. Cârmaciul începu să răcnească, parcă blestemând, cu glas puternic, pătrunzător; negrii loveau frenetic cu vâslele. Când stâncile se dovediră a fi hipopotami, piroga căpătase deja viteză. Turma de animale rămase îndărăt; dincolo de plescăitul ritmic al lopeţilor, dincolo de cântecul răguşit, apăsat al vâslaşilor, se putea auzi un vuiet cavernos, dinspre o sursă necunoscută. La distanţă, acolo unde fluviul dispărea între maluri tot mai abrupte, am zărit două curcubee imense,

pâlpâind, curbându-se unul către celălalt.

— *Age! Annai! Annai! Agee!* zbieră înnebunit cârmaciul. Negrii dublară ritmul şi barca ţâşni de parcă ar fi avut aripi; fără să privească, femeia întinse mâna, căutând-o pe cea a tovarăşului ei.

Cârmaciul zbiera. Piroga se deplasa cu o viteză incredibilă. Prova se înălţă, coborârăm de pe creasta unui val uriaş, parcă nemişcat, şi printre rândurile de spinări de abanos ce lopătau cu disperare am zărit un cot larg al râului: apele brusc întunecate izbeau într-o poartă din piatră. Curentul se împărţi în două; noi am tras către dreapta, unde apa se înălţa în creste tot mai albe de spumă, pe când braţul stâng al fluviului dispăru parcă retezat doar un tunet monstruos şi stâlpi de pâclă rotitoare indicau că stâncile acelea ascundeau o cascadă. Am evitat-o, intrând pe celălalt braţ de apă, dar nici aici nu era mai linişte. Piroga se scutura aidoma unui armăsar printre bolovanii negri — fiecare dintre aceştia spărgea în piept un zid înalt de apă vuind. Ţărmurile se apropiară, vâslaşii de la tribord se opriră şi ţinură la piept mânerele masive ale lopeţilor; apoi, cu un şoc a cărui forţă putea fî judecată prin bubuitul înfundat, piroga ricoşă din stâncă şi reveni în centrul curentului. Prova se ridică. Cârmaciul îşi păstră echilibrul printr-un miracol; am simţit gheaţa stropilor ce erau împroşcaţi în jurul bolovanilor în vreme ce barca, vibrând ca un arc, se năpusti în jos. Modul cum treceam pragurile era extraordinar. De ambele părţi fulgerau pietroaie întunecate cu coame curgătoare de apă; iarăşi şi iarăşi, piroga era îndepărtată de ele cu ajutorul vâslelor, ricoşa şi intra în curentul cel mai rapid, o săgeată eliberată prin spuma albă, am ridicat privirea şi am zărit, sus prin coroanele întreţesute ale sicomorilor, maimuţe mititele gonind. A trebuit să mă prind de bordurile bărcii, într-atât de puternic a fost şocul următor. O senzaţie de vomă şi, în vuietul apelor ce ne asalta din ambele părţi, udându-ne până la piele, am început să coborâm pe o pantă şi mai abruptă — cădeam, bolovanii de pe mal zburau pe lângă noi ca statuile unor păsări monstruoase într-un vălmăşag de aripi ascuţite, tunet, tunet. Pe fundalul cerului, siluetele încordate ale vâslaşilor, precum paznicii unui cataclism — ne îndreptam direct spre un stâlp de piatră, exact la mijlocul defileului, iar în faţa lui se rotea un vârtej întunecat. Zburam spre obstacol şi am auzit ţipătul unei femei.

Negrii se luptau cu frenezia disperării. Cârmaciul ridică braţele; i-am zărit buzele larg deschise într-un strigăt, dar n-am auzit nimic. Dansa la provă, piroga porni în lateral, un val ricoşat ne ţinu pe loc şi pentru o secundă am rămas nemişcaţi. Apoi, de parcă vâslitul ar fi fost zadarnic, barca se răsuci complet şi porni cu pupa înainte, din ce în ce mai rapid.

Într-o clipă cele două şiruri de africani, azvârlindu-şi vâslele, săriră fără ezitare peste bordurile pirogii. Ultimul care făcu saltul fu cârmaciul.

Femeia ţipă pentru a doua oară; tovarăşul ei se proptise cu tălpile în bordul opus al bărcii iar ea se agăţase de el; eu priveam, încremenit, spectacolul apei rostogolindu-se şi al curcubeelor urlătoare; piroga lovi ceva, un ţipăt, un ţipăt ascuţit...

De-a curmezişul torentului ce ne purta gonind în jos se afla, exact la suprafaţa apei, un copac, un uriaş al pădurii, care se prăvălise şi forma un fel de pod. Ceilalţi doi pasageri se trântiră pe fundul bărcii. În fracţiunea de secundă ce-mi rămăsese, am cumpănit dacă să-i urmez. Ştiam că totul — negrii, cataractele, cascada africană — era doar o iluzie extraordinară, totuşi nu puteam rămâne locului, nemişcat, în vreme ce prova pirogii lu-neca sub trunchiul picurând, răşinos, al arborelui gigantic. M-am întins fulgerător pe jos, dar în acelaşi timp am ridicat un braţ, care trecu prin copac fără să-l atingă; n-am simţit nimic, aşa cum mă aşteptasem, dar cu toate acestea senzaţia că scăpasem în mod miraculos de la o catrastrofă rămase intactă.

Totuşi nu se terminase; cu valul următor, barca se ridică aproape la verticală, un talaz enorm ne prinse şi ne răsuci, în următoarele câteva secunde piroga se roti nebuneşte, îndreptându-se către centrul vârtejului. Dacă femeia a ţipat din nou, n-am mai auzit-o, n-aş fi auzit nimic; am simţit izbitura, spargerea pirogii, cu întregul trup, urechile îmi erau parcă astupate de urletul cascadei; barca, azvârlită în sus cu o forţă extraordinară, rămase înţepenită între bolovani. Ceilalţi doi săriră afară pe o stâncă acoperită de spumă; se târâră în sus, urmaţi de mine.

Ne găseam pe un stei, între două braţe de o albeaţă tremurătoare. Malul drept era destul de îndepărtat; spre cel stâng ducea o punte ancorată în fisurile steiului, un fel de pasaj aerian deasupra valurilor care se năpusteau în adâncurile

cazanului drăcesc. Aerul era rece din cauza stropilor, a pâclei. Podeţul îngust atârna — fără balustrade, alunecos din pricina umezelii — deasupra peretelui de vuiete; trebuia să pui piciorul pe scândurile putrede, unite la intervale prin funii înnodate şi din câţiva paşi puteai ajunge pe mal. Cei doi stăteau în genunchi şi părea că să certau cine să meargă primul. Bineînţeles, nu auzeam nimic. Parcă văzduhul însuşi se solidificase sub tunetele permanente. În cele din urmă, tânărul se ridică şi-mi spuse ceva, arătând în jos. Am zărit piroga; pupa ei, ruptă, dansă pe un val şi dispăru, rotindu-se tot mai repede, atrasă de vârtej. Tânărul în costumul de tigru era mai puţin indiferent sau somnoros decât la începutul călătoriei; părea iritat, de parcă se afla acolo împotriva voinţei lui. Oprinse pe femeie de braţ. Am crezut că înnebunise, deoarece, fără urmă de îndoială, o împingea drept în curentul urlător. Ea îi spuse ceva, am văzut indignarea fulgerându-i în ochi. Mi-am pus palmele pe umerii lor, le-am făcut semn să mă lase să trec, şi am păşit pe podeţ. Se legănă şi dansă; am mers, nu prea repede, păstrându-mi echilibrul prin mişcări ale umerilor; pe la mijloc m-am clătinat o dată sau de două ori. Brusc, puntea începu să se zgâlţâie, astfel încât am fost gata să cad. Fără să aştepte să ajung la capăt, femeia păşise pe pod. De teamă să nu mă prăbuşesc, am sărit înainte; am aterizat chiar pe muchia stâncii şi m-am răsucit imediat.

Femeia nu trecuse: se întorsese înapoi. Tânărul porni primul, ţinând-o de mână; siluetele stranii create de cascadă, fantome albe şi negre, alcătuiau fundalul traversării lor nesigure. El era aproape; i-am întins mâna; în acelaşi timp, femeia se împiedică şi puntea începu să se legene. L-am smucit de parcă aş fi vrut să-i smulg braţul din umăr, numai să nu-l las să cadă; impulsul îl purtă doi metri, ateriză înapoia mea, pe genunchi — dar dăduse drumul femeii.

Ea se afla încă în aer când am sărit, cu tălpile înainte, ţintind astfel, încât să intru în apă sub unghi, între ţărm şi faţa verticală a celei mai apropiate stânci. La toate acestea m-am gândit mai târziu, când am avut timp. În esenţă ştiam că puntea şi cascada nu erau decât iluzii, iar dovada era trunchiul de copac prin care trecuse mâna mea. Cu toate acestea, am sărit de parcă într-adevăr viaţa ei ar fi fost în pericol, ba chiar îmi amintesc că, din instinct, m-am încordat înaintea impactului cu

apa rece, ai cărei stropi ne împroşcau întruna feţele şi veşmintele.

N-am simţit totuşi nimic, doar o pală puternică de vânt, şi am aterizat, cu picioarele uşor flexate, într-o încăpere spaţioasă. Ca şi cum sărisem de la o înălţime de cel mult un metru. Am auzit un cor de râsete.

Stăteam pe o duşumea dintr-un fel de plastic, moale, înconjurat de alţi oameni, unii cu hainele încă ude; cu capetele lăsate pe braţe spate, hohoteau amuzaţi.

Le-am urmărit privirea.

Nici urmă de cascade, stânci sau cer african. Am văzut un plafon iluminat, iar sub el tocmai apărea o pirogă; de fapt era un soi de decor, deoarece semnăna cu o barcă numai de sus şi din părţi; baza era un fel de construcţie metalică. Pe fundul ei zăceau întinşi patru oameni, însă în jurul lor nu era nimic; nici vâslaşi negri, nici bolovani, nici fluviu, doar jeturi subţiri de apă împroşcate din când în când prin nişte orificii camuflate. Ceva mai departe se înălţa obeliscul din piatră unde luase sfârşit călătoria noastră; se ridica aidoma unui balon ancorat, deoarece nu era susţinut de nimic. De la el, puntea suspendată mergea până la o proeminenţă stâncoasă ieşind din peretele metalic. Puţin mai sus, trepte mici, cu o balustradă şi o uşă. Asta era tot. Piroga cu oameni se zgâlţâi, se ridică şi căzu brusc, fără cel mai mic sunet; eu auzeam numai exploziile de ilaritate ce acompaniau fiecare etapă a aventurii pe cascada care nu exista. După o vreme piroga se izbi de stâncă, oamenii săriră din ea, începură să parcurgă puntea....

Trecuseră poate, douăzeci de secunde de la saltul meu. M-am uitat după femeie. Mă privea. M-am simţit derutat. Nu ştiam dacă trebuia să intru în vorbă cu ea. Însă mulţimea începu să plece şi în clipa următoare, ne-am pomenit unul lângă celălalt.

— Întotdeauna este la fel, spuse ea atunci. Întotdeauna cad!

Noaptea, în parc, artificiile şi muzica erau cumva, nu pe de-a întregul reale. Am pornit împreună cu mulţimea, aţâţată după spaimele prin care trecuse. Am zărit însoţitorul femeii croindu-şi drum către ea. Era din nou letargic. Păru că nici nu mă observă.

— Hai la Merlin, rosti femeia cu glas atât de tare, încât au

auzit-o.

Nu intenţionasem să trag cu urechea. Dar un alt val de oameni ieşind se apropiase şi mai mult. Din acest motiv continuasem să rămân lângă ei.

— Parcă ai vrea să scapi, zâmbi ea. Ce, ţi-e frică de vrăji?

Vorbea cu el, dar se uita la mine. Desigur aş fi putut să mă îndepărtez însă, ca întotdeauna în astfel de situaţii, mi-era teamă să nu par ridicol. Porniră, lăsând un gol în mulţime. Alţii, de lângă mine, hotărâră şi ei să viziteze Palatul lui Merlin; când m-am îndreptat într-acolo, despărţit de ea prin câteva persoane, am ştiut că nu mă înşelasem, cu un moment mai înainte.

Pe pajişte se aflau cazane cu păcură deasupra cărora pâlpâiau flăcări; lumina lor dezvăluia metereze înalte din cărămidă. Am trecut pe un pod mobil, deasupra unui şanţ cu apă, şi am păşit sub dinţii rânjiţi ai unui grilaj cu ţepi; ne îmbrăţişă penumbra şi răcoarea unei intrări de piatră, o scară în spirală urca, răsunând de ecourile tropăiturilor. Totuşi, pe coridorul boltit de la catul următor erau mai puţini oameni. Ducea până la o galerie ce se deschidea deasupra curţii, unde o mulţime gălăgioasă călare pe cai împodobiţi cu valtrapuri urmărea o monstruozitate neagră; am continuat să merg, ezitant, neştiind încotro s-o apuc, alături de câteva persoane pe care începusem să le recunosc; femeia şi însoţitorul ei trecură pe lângă mine, printre coloane; în nişele din pereţi stăteau armuri goale. Ceva mai departe, o uşă cu ornamente din aramă, o uşă pentru giganţi, se deschise, şi am intrat într-o odaie tapisată cu damasc roşu, luminată de torţe al căror fum răşinos irita nările. La mese petreceau meseni zgomotoşi, fie piraţi, fie cavaleri rătăcitori, bucăţi uriaşe de carne erau învârtite pe frigare, linse de flăcări, o lumină roşiatică scălda feţele asudate, oasele trosneau între dinţii veselilor comeseni care, la răstimpuri, se ridicau de la locurile lor şi se amestecau printre noi. În sala următoare câţiva giganţi jucau popice, folosind cranii în loc de bile; întregul spectacol mi se părea oribil de naiv, sub mediocru; mă oprisem lângă jucători, care erau de înălţimea mea, când cineva mă izbi în spate şi scoase un strigăt de surpriză. M-am întors şi am întâlnit ochii unui tânăr. Bolborosi o scuză şi dispăru iute, cu o expresie prostească pe chip; doar privirea brunetei datorită căreia ajunsesem în acest palat de minuni ieftine mă făcu să înţeleg ce se întâmplase; tânărul

încercase să treacă prin mine, considerându-mă unul dintre petrecăreţii ireali ai lui Merlin.

Merlin însuşi ne primi într-o aripă îndepărtată a palatului, înconjurat de un cortegiu de bărbaţi mascaţi, care asistau pasiv la isprăvile sale magice. Însă mă cam săturasem de toate acestea, şi am privit indiferent demonstraţiile de artă neagră. În curând spectacolul luă sfârşit, şi spectatorii începuseră să plece când Merlin, magnific, înveşmântat în cenuşiu şi ne bară drumul şi, în tăcere, indică spre uşa opusă, acoperită cu un văl.

Ne invită înăuntru doar pe noi trei. El însuşi nu intră. Ne-am pomenit într-o odăiţă destul de mică, foarte înaltă; unul dintre pereţi era o oglindă, din tavan până la podeaua din pavele albe şi negre. Impresia era a unei camere de două ori mai spaţioase, în care s-ar fi aflat şase persoane stând pe o tablă de şah din piatră.

Nu exista nici un fel de mobilier — nimic, doar o urnă înaltă din alabastru, cu un buchet de flori asemănătoare orhideelor, dar cu cupele neobişnuit de mari. Fiecare avea altă culoare. Am rămas în faţa oglinzii.

Apoi imaginea mea mă privi. Mişcarea respectivă nu era reflectarea unei mişcări ale mele. Eu încremenisem, însă celălalt, masiv, lat în umeri, o examină lent pe femeia cu părul negru, după aceea pe tovarăşul ei. Niciunul din noi nu se clintea, şi numai imaginile noastre, devenite independente de noi într-un mod misterios, jucară o scenetă mută între ele.

Tânărul din oglindă se apropie de femeie şi o privi în ochi; ea scutură din cap, a refuz. Luă florile din vasul alb, căută cu degetele printre ele, alese trei — una albă, una galbenă şi una neagră. Floarea albă i-o dădu lui, iar cu celelalte două veni la mine. La mine cel din oglindă. Îmi întinse ambele flori. Am luat-o pe cea neagră. Apoi ea reveni la locul ei şi toţi trei — acolo, în încăperea din oglindă — au adoptat exact poziţiile pe care le aveam în realitate. În clipa aceea, florile dispărură din mâinile dublurilor noastre, şi ele redeveniră răsfrângeri obişnuite, repetând cu precizie fiecare mişcare.

În peretele opus oglinzii se deschise o uşă; am coborât o scară spiralată. Coloane firide, arcade se transformară imperceptibil în albul şi argintiul plasticului coridoarelor. Mergeam tăcuţi, nici separaţi, nici laolaltă; situaţia devenea de nesuportat, dar ce trebuia să fac? Să ies în faţă şi să mă prezint

conform etichetei, cu un antic *savoir-vivre?*

Sunetele înăbuşite ale unei orchestre. Se părea că noi suntem în culisele unei scene nevăzute; existau câteva mese goale cu scaunele împinse îndărăt. Femeia se opri şi-şi întrebă însoţitorul:

— N-o să dansezi?

— Nu vreau, răspunse el. Îi auzeam vocea pentru prima oară.

Era arătos, însă sastistit de o inerţie, de o pasivitate inexplicabilă, de parcă nu-i păsa de nimic în lume. Avea buze frumoase, aproape buzele unei fete. Mă privi. După aceea o privi pe ea. Rămase locului, fără să spună nimic.

— Bine, atunci, pleacă, dacă vrei, rosti ea.

El dădu în lături o draperie ce era unul dintre pereţi, şi ieşi. M-am îndreptat într-acolo.

— Te rog! am auzit glasul femeii.

M-am oprit. Dinapoia draperiei răsunau aplauze.

— Nu vrei să stai jos?

M-am aşezat, fără un cuvânt. Avea un profil superb. Urechile îi erau acoperite cu scuturi mici din perle.

— Eu sunt Aen Aenis.

— Hal Bregg.

Păru surprinsă. Nu de numele meu — nu însemna nimic pentru ea — ci de faptul că primisem numele ei cu atâta indiferenţă. Acum o puteam privi mai de aproape. Frumuseţea ei era perfectă şi crudă, aşa cum era şi neglijenţa calmă, controlată a mişcărilor ei. Purta un veşmânt gri-roz, mai mult gri decât roz; scotea în evidenţă albeaţa chipului şi a braţelor.

— Nu mă placi? întrebă încet.

— Nu te cunosc.

— Eu sunt Ammai — din *Adevăraţii.*

— Ce-i asta?

Mă privi curioasă.

— N-ai văzut *Adevăraţii?*

— Nici măcar nu ştiu ce este.

— De unde vii?

— Am venit de la hotel

— Aha. De la hotel... Tonul ei era ironic: Şi unde ai fost, dacă îmi permiţi să te întreb, înainte de a ajunge la hotel?

— În Fomalhaut.

— Ce este asta?
— O constelaţie.
— Cum adică?
— Un sistem stelar, la douăzeci şi trei de ani-lumină depărtare.
Clipi de câteva ori. Întredeschise buzele. Era foarte drăguţă.
— Astronaut?
— Da.
— Înţeleg. Eu sunt o realistă — destul de cunoscută.
N-am spus nimic. Am tăcut amândoi. Se auzea muzica.
— Dansezi?
Aproape că am izbucnit în râs.
— Ce se dansează acum — nu.
— Păcat. Dar poţi învăţa. De ce-ai făcut aşa?
— Ce să fac?
— Acolo... pe podul aerian.
N-am răspuns imediat.
— A fost... un gest reflex.
— Erai obişnuit?
— Cu călătoria aceea imaginară? Nu.
— Nu?
— Nu.
Un moment de tăcere. Ochii ei, verzi pentru o clipă, acum deveniră aproape negri.
— Doar în copiile foarte vechi mai poţi vedea aşa ceva, zise ea, parcă involuntar. Nimeni n-ar... Nu-i posibil. Când am văzut, am crezut că... că tu...
Am aşteptat.
— ... ai putea să o faci. Pentru că ai luat-o în serios. Nu?
— Nu ştiu. Poate.
— Nu contează. Eu ştiu. Te-ar interesa? Sunt prietenă cu Frenet. Dar nu ştii cine este, nu? Trebuie să-i spun... E producătorul-şef al realului. Dacă te interesează...
Am izbucnit în râs. Ea tresări.
— Scuză-mă. Dar... să fiu al naibii, te-ai gândit să-mi oferi o slujbă ca...
— Da.
Nu părea ofensată. Dimpotrivă.
— Mulţumesc, dar nu. Nu cred că-i cazul.
— Dar poţi să-mi spui cum ai făcut-o? Nu-i un secret?

— Cum adică "cum am făcut-o"? N-ai văzut...?

M-am întrerupt.

— Vrei să ştii cum de-am putut s-o fac.

— Eşti extrem de perceptiv.

Ştia cum să zâmbească numai din ochi, ca nimeni altcineva. Stai puţin, m-am gândit, peste un minut n-o să mai vrei să mă seduci.

— E simplu. Şi nu-i secret. Nu sunt betrizat.

— O — o-o-h...

Pentru o clipă am crezut că se va ridica, dar s-a stăpânit. Ochii ei redeveniră largi şi avizi. Mă privea ca pe o fiară ce stătea la numai un pas depărtare, de parcă descoperise o plăcere perversă în groaza ce i-o provocam. Pentru mine era o insultă mai mare decât dacă ar fi fost doar înspăimântată.

— Poţi...?

— Ucide? am replicat, surâzând amabil. Da. Pot.

Am rămas tăcuţi. Orchestra cânta. De câteva ori femeia îşi ridică ochii spre mine. Nu vorbi. Nici eu. Aplauze. Muzică. Aplauze. Am stat aşa cam un sfert de oră. Brusc se ridică.

— Vii cu mine?

— Unde?

— La mine acasă.

— Să beau nişte brit?

— Nu.

Se întoarse şi plecă. Am rămas neclintit. O uram. Mergea fără să privească în jur mergea aşa cum nu mai văzusem nici o altă femeie. Nu umbla: plutea. Ca o regină.

Am ajuns-o din urmă la gardurile vii, unde era aproape întuneric. Ultimele raze de lumină dinspre pavilioane se amestecau cu sclipirile albăstrui ale oraşului. Probabil că-mi auzise paşii, dar continua să meargă, fără să întoarcă privirea, de parcă ar fi fost singură, chiar atunci când am apucat-o de braţ. Merse mai departe; parcă-mi dăduse o palmă. Am prins-o de umeri şi am răsucit-o spre mine; îşi înălţă chipul alb în beznă; mă privi în ochi. Nu încercă să se elibereze. Dar nici n-ar fi putut. Am sărutat-o brutal, plin de furie; am simţit-o tremurând.

— Eşti..., şopti ea, când mi-am dezlipit buzele.

— Taci.

Încercă să se desprindă.

— Nu încă, am spus şi am început s-o sărut iarăşi.

Brusc, furia mea se transformă în dezgust de sine, şi i-am dat drumul. Crezusem că avea să fugă. Rămase locului. Încercă să mă privească în ochi. Am întors capul.

— Ce s-a întâmplat? mă întrebă încet.

— Nimic.

Îmi prinse braţul.

— Vino.

O pereche trecu pe lângă noi şi dispăru printre umbre. Am urmat-o. Acolo, în întuneric, se păruse că orice ar fi fost posibil, dar pe măsură ce ne apropiam de lumină, izbucnirea mea de mai înainte — care ar fi trebuit să fie pedeapsa pentru o insultă — devenea pur şi simplu un amuzament. Simţeam că intram în ceva fals, fals aşa cum fusese şi pericolul, şi vrăjitoriile, totul — şi am mers mai departe. Fără mânie, fără ură, fără nimic. Nu-mi păsa. Am ajuns printre nişte lumini suspendate la înălţime şi am simţit această prezenţă uriaşă, apăsătoare a mea, care făcea grotesc fiecare pas al meu alături de femeie. Ea însă nu părea conştientă de aşa ceva. Pornise de-a lungul unui zid înapoia căruia se zăreau şiruri de glidere. Am vrut să rămân în urma ei, dar mă apucă de mână. Aş fi fost nevoit să mă smulg devenind şi mai comic — o întruchipare a virtuţii astronautice ispitită de soţia lui Putiphar. Am suit după ea, vehiculul vibră şi porni. Era prima mea călătorie într-un glider, şi acum înţelegeam de ce nu aveau geamuri. Dinăuntru erau complet transparente, parcă construite din sticlă.

Am mers mult timp, în tăcere. Clădirile din centrul oraşului lăsară loc unor forme bizare de arhitectură suburbană — sub mici sori artificiali, cufundaţi în vegetaţie, se aflau structuri cu linii unduitoare, sau dilatate precum nişte perne stranii, sau aripate, astfel încât graniţa dintre interiorul unei case şi împrejurimile ei nu era distinctă; acestea erau produsele unei fantasmagorii, a unor încercări neobosite de-a crea fără a repeta forme vechi. Gliderul părăsi şoseaua lată, ţâşni printr-un parc întunecat şi se opri înaintea unei scări ca o cascadă din sticlă; păşind pe trepte, am zărit o seră de portocali sub tălpi.

Poarta masivă se deschise tăcută. O sală uriaşă, înconjurată sus de o galerie, abajururile roz palide ale unor lămpi ce nu aveau suporţi şi nici nu erau suspendate; în pereţii înclinaţi existau ferestre ce păreau că dau într-un spaţiu diferit, nişe ce conţineau nu fotografii, nu manechine, ci pe Aen însăşi, enormă,

chiar în faţă — Aen în braţele unui bărbat tuciuriu care o săruta, deasupra scării unduitoare; Aen în alb, scânteierea permanentă a unei rochii; şi, într-o parte, Aen aplecată deasupra unor flori, crini mari cât faţa ei. Mergând înapoia femeii, am zărit-o iarăşi într-o altă fereastră, surâzând precum o fetiţă, lumina tremurând în părul ei arămiu.

Trepte verzi. O anfiladă albă. Trepte argintii. Coridoare dintr-un capăt în celălalt, şi în ele, mişcări lente, necontenite, de parcă spaţiul respira; zidurile lunecau îndărăt, silenţios, deschizând drum oriunde femeia dinaintea mea îşi îndrepta paşii. Puteai crede că un vânt imperceptibil rotunjea intersecţiile galeriilor, sculptându-le, şi că tot ceea ce văzusem până atunci era doar un prag, o introducere, un vestibul. Printr-o încăpere, iluminată dinăuntru de cele mai delicate vinişoare de gheaţă, atât de albă încât umbrele din ea păreau lăptoase, am intrat într-o odăiţă mai mică — după strălucirea pură a celeilalte, bronzul acesteia părea un ţipăt. Aici nu exista nimic decât o lumină misterioasă dintr-o sursă care părea răsturnată, astfel încât sclipea de dedesubt pe noi şi pe feţele noastre; femeia făcu un gest cu mâna şi lumina păli; se apropie de perete şi din câteva mişcări invocă din el o proeminenţă ce imediat începu să se desfacă într-un fel de pat dublu lat — cunoşteam îndeajuns de multă topologie pentru a aprecia cercetările ce stătuseră, de pildă, la baza reazemului pentru cap.

— Avem un musafir, rosti ea, oprindu-se.

Din lambriul deschis ieşi o masă joasă, complet aranjată, şi alergă spre ea aidoma unui câine. Luminile se stinseră când, deasupra unei firide cu fotolii — nu pot descrie ce fel de fotolii erau — ea conjură apariţia unei lămpi mici din perete. Se părea că are o mulţime din aceste piese de mobilier ce înmugureau şi înfloreau din ziduri; se aplecă peste masă şi întrebă, fără să privească spre mine:

— Blar?

— Bine, am răspuns. N-am întrebat nimic, eram un sălbatic, n-aveam ce să fac, dar cel puţin puteam fi un sălbatic tăcut.

Îmi întinse un con înalt ce conţinea un tub; scânteia precum un rubin, însă era moale, de parcă atinsesem pieliţa pufoasă a unui fruct. Luă şi ea unul. Ne-am aşezat. Inconfortabil de moale, ţi se părea că stăteai pe un nor. Lichidul avea gust de fructe necunoscute, şi conţinea bulgăraşi mititei care, în mod

neaşteptat şi amuzant, îţi explodau pe limbă.

— E bun? mă întrebă.

— Da.

Poate că era o băutură ceremonială. De pildă, pentru cei aleşi; sau, dimpotrivă, pentru a-i domoli pe cei extrem de periculoşi. Dar hotărâsem să nu pun întrebări.

— Este mai bine când stai jos.

— De ce?

— Eşti groaznic de mare.

— Ştiu asta.

— Te străduieşti să nu fii cuminte?

— Nu. E ceva natural.

Începu să râdă, încetişor.

— Sunt şi amuzant, am adăugat. Tot felul de aptitudini.

— Eşti diferit. Nimeni nu vorbeşte aşa. Spune-mi, cum este? Ce simţi?

— Nu-nţeleg.

— Te prefaci. Sau poate ai minţit — nu, e imposibil. N-ai fi fost în stare să...

— Sar?

— Nu mă gândeam la asta.

— Atunci, la ce?

Miji ochii.

— Nu ştii?

— Ah, chestia aia! am zis. Şi nu se mai face?

— Ba da, dar nu aşa.

— Am făcut-o aşa bine?

— Nu, bineînţeles că nu... dar a fost de parcă ai fi vrut să... Se opri.

— Să ce?

— Ştii doar. Am simţit-o.

— Eram furios, am recunoscut.

— Furios! făcu ea dispreţuitoare. M-am gândit că... nu ştiu la ce m-am gândit. Să ştii că nimeni n-ar fi îndrăznit.

Am început să zâmbesc uşor.

— Şi ţi-a plăcut?

— Nu pricepi nimic. Aceasta este o lume lipsită de teamă, dar tu, de tine ne putem teme.

— Mai vrei? am întrebat.

Buzele i se întredeschiseră, mă privi din nou ca pe o fiară

imaginară.
— Da.
Se apropie de mine. I-am luat palma şi am lipit-o, deschisă, de a mea — degetele ei de-abia depăşeau podul palmei mele
— Ce mână dură ai, vorbi ea.
— E din cauza stelelor. Au muchii ascuţite. Ia zi acum: "Şi ce dinţi mari ai."
Zâmbi.
— Ai nişte dinţi destul de obişnuiţi.
Apoi îmi ridică palma, şi o făcu cu atâta grijă, încât mi-am amintit de întâlnirea cu leul, dar în loc să mă simt ofensat, am surâs, deoarece era teribil de prostesc.
Femeia se ridică, îşi turnă un pahar dintr-o sticluţă neagră şi-l bău.
— Ştii ce-i asta? întrebă, strâmbându-se de parcă lichidul frigea. Avea gene enorme, fără îndoială false. Actriţele poartă întotdeauna gene false.
— Nu.
— N-o să spui nimănui?
— Nu.
— Perto.
— Aha, am remarcat cu indiferenţă.
Ea deschise ochii.
— Te-am văzut şi mai devreme. Erai împreună cu un bătrân oribil, apoi ai venit singur.
— Era fiul unui coleg mai tânăr de-al meu, am răspuns. Culmea era că spuneam chiar adevărul.
— Atragi atenţia — ştii asta?
— Ce pot face?
— Nu numai pentru că eşti aşa de mare. Umbli altfel... şi te uiţi în jur de parcă...
— Ce?
— Te-ai feri permanent.
— De cine?
Nu răspunse. Expresia i se schimbă. Răsuflând mai adânc, îşi privi propria mână. Degetele tremurau.
— Acum..., şopti şi zâmbi, deşi nu spre mine.
Zâmbetul deveni înaripat, pupilele se lărgiră, înghiţind irisurile, se lăsă încetişor pe spate până ce capul îi ajunse pe perna gri, părul arămiu îi alunecă despletit şi mă privi cu un fel

de indiferenţă triumfătoare.

— Sărută-mă.

Am cuprins-o în braţe, şi a fost groaznic, deoarece — voiam şi nu voiam. Mi se părea că încetase de-a fi ea însăşi — de parcă în orice clipă se putea transforma în altceva. Îşi afundă degetele în părul meu; răsuflarea ei, când se smulse de lângă mine, era precum un geamăt. Unul dintre noi e fals, demn de dispreţ, m-am gândit, dar cine, ea sau eu? Am sărutat-o, chipul ei era dureros de frumos, teribil de străin, apoi rămase numai plăcerea, insuportabilă, însă chiar şi atunci observatorul detaşat, tăcut era treaz în mine; nu m-am pierdut. Reazemul pentru cap, ascultător, deveni primitor pentru capetele noastre, era precum prezenţa unei terţe persoane, înjositor de atentă, şi, parcă conştienţi de asta, n-am schimbat nici un cuvânt în tot acest timp. Apoi am aţipit, cu braţele în jurul gâtului ei, şi totuşi mi se părea că cineva rămăsese şi privea, privea...

Când m-am trezit, ea dormea. Era o altă odaie. Ba nu, aceeaşi. Însă se modificase cumva — o parte din perete se deplasase, dezvăluind zorii. Deasupra noastră, parcă uitată, ardea o lampă îngustă. Drept înainte, peste vârfurile arborilor, care erau încă aproape negri, se făcea dimineaţă. M-am mişcat cu precauţie către marginea patului; ea murmură ceva aducând cu "Alan", şi continuă să doarmă.

Am trecut prin camere uriaşe, pustii. Toate aveau ferestre îndreptate către est. O lumină roşie intră şi umplu mobilierul transparent, care pâlpâia cu focul vinului rubiniu. Am zărit în depărtare o siluetă mergând — era un robot gri-perlat, fără faţă, al cărui trunchi radia o strălucire slabă; înăuntrul lui ardea o flăcăruie roşiatică, precum o candelă înaintea unei icoane.

— Vreau să plec, am rostit.

— Da, domnule.

Trepte argintii, verzi, albăstrui. Mi-am luat rămas bun de la toate chipurile lui Aen din sala înaltă cât o catedrală. Se luminase de ziuă. Robotul deschise poarta. I-am spus să-mi cheme un glider.

— Da, domnule. Îl doriţi pe cel al casei?

— Poate să fie şi al casei. Vreau s-ajung la hotelul Alcaron.

— Da, domnule. Recepţionat.

Mai mi se adresase cineva astfel. Cine? Nu-mi puteam aminti.

Am coborât împreună scara abruptă — astfel încât până jos îţi aminteai că acesta era un palat, nu o casă; am urcat în vehicul sub razele soarelui. Când gliderul porni, am privit îndărăt. Robotul continua să stea într-o poziţie servilă, semănând puţin cu o călugăriţă, datorită braţelor subţiri, articulate.

Străzile erau aproape pustii. În grădini, precum nişte corăbii stranii, abandonate, vilele se odihneau, da, se odihneau, de parcă de abia aterizaseră pentru o clipă printre garduri şi copaci, pliindu-şi aripile ascuţite, colorate. Spre centrul oraşului erau mai mulţi oameni. Turle cu vârfurile scânteind în soare, locuinţe înconjurate de palmieri, case gigantice pe piloni extrem de depărtaţi — străzile treceau prin ele, se pierdeau în orizontul albastru; n-am mai privit spre altceva. La hotel am făcut o baie şi am telefonat la agenţia turistică. Am rezervat un ulder pentru ora douăsprezece. Mă amuza puţin faptul că puteam utiliza numele cu atâta uşurinţă, fără să am cea mai mică idee ce anume era un ulder.

Mai aveam patru ore la dispoziţie. Am sunat Inforul hotelului şi am întrebat despre familia Bregg. Nu aveam urmaşi, dar fratele tatălui meu lăsase doi copii, un băiat şi o fată. Chiar dacă nu mai trăiau, copiii lor...

Inforul enumeră unsprezece Bregg. Am solicitat genealogia lor. S-a dovedit că numai unul dintre ei, un anume Atal Bregg, provenea din familia mea. Era nepotul unchiului meu, nici el prea tânăr: avea aproape şaizeci de ani. Aflasem deci ceea ce voiam să ştiu. Am apucat chiar receptorul, cu intenţia de a-i telefona, dar am renunţat. La urma urmei, ce aveam să-i spun? Sau el mie? Cum murise tata? Mama? Pentru ei, eu murisem de mult şi acum n-aveam nici un drept, în calitatea de urmaş al lor, să întreb. Ar fi fost — sau cel puţin aşa simţeam atunci — un act de trădare, ca şi cum i-aş fi păcălit, scăpând din faţa destinului printr-o laşă evadare, ascunzându-mă în interiorul timpului, care, pentru mine, fusese mai puţin ucigaş decât pentru ei. *Ei* mă înmormântaseră pe mine, printre stele, nu eu pe ei, pe pământ.

În cele din urmă, am apucat receptorul. Telefonul a sunat mult timp. Apoi robotul casei a răspuns şi m-a informat că Atal Bregg nu se afla pe Pământ.

— Unde e? am întrebat imediat.

— Pe Lună. E plecat de patru zile. Ce să-i transmit?

— Cu ce se ocupă? Ce profesiune are? Ştii... nu sunt sigur dacă el este cel pe care-l caut, poate a fost o greşeală...

Era mai uşor, cumva, să minţi un robot.

— Este psihoped.

— Mulţumesc. O să revin peste câteva zile.

Am închis. Cel puţin nu era astronaut; asta era bine.

Am apelat din nou la Inforul hotelului şi am întrebat ce anume mi-ar recomanda ca relaxare pentru două-trei ore.

— Încercaţi realonul nostru, mi-a răspuns.

— Ce-i acolo?

— *Logodnica.* Ultimul real al lui Aen Aenis.

Am coborât; se afla la subsol. Spectacolul începuse deja, dar robotul de la intrare mi-a spus că practic nu scăpasem nimic — doar câteva minute. M-a condus prin întuneric, mi-a tras un scaun de formă ovoidală şi, după ce m-am aşezat, a dispărut.

Prima mea impresie a fost că stăteam lingă scena unui teatru, ba nu — chiar pe scenă, atât de aproape erau actorii. Aveai impresia că, întinzând mâna, îi puteai atinge. Aveam noroc, deoarece era o poveste de pe timpul meu, sau altfel zis, o piesă istorică; anii când se desfăşura acţiunea nu erau specificaţi, dar, după unele detalii, se petrecea la un deceniu sau două după plecarea mea.

Imediat am fost încântat de costume, scenariul era naturalist, dar tocmai de aceea m-a distrat, deoarece am remarcat, o mulţime de greşeli şi anacronisme. Eroul, un brunet arătos cu păr şaten, pleca din casă într-un frac (era dimineaţa devreme) şi mergea cu automobilul să-şi întâlnească iubita; avea până şi un joben, însă unul gri, de parcă era un englez ducându-se la Derby. Mai târziu apăru un han romantic, cu un proprietar cum nu mai văzusem vreodată — arăta ca un pirat; eroul se aşeza pe cozile fracului şi bea bere cu paiul; şi aşa mai departe.

Brusc, m-am oprit din râs; apăruse Aen. Era îmbrăcată absurd, însă era lipsit de importanţă. Spectatorul ştia că ea iubea pe un altul şi-l înşela pe erou; rolul tipic, melodramatic al femeii fatale, sentimentalitate, clişee. Totuşi Aen îl interpreta în alt fel. Era o fată lipsită de profunzime, tandră, nepăsătoare şi datorită naivităţii fără de limite a cruzimii ei, o fiinţă inocentă, aducând tuturor nefericirea deoarece nu voia să facă pe nimeni

nefericit. Căzând în braţele unui bărbat, ea uita de celălalt, şi o făcea într-un asemenea mod, încât credeai în sinceritatea ei — pe moment.

Însă acest nonsens nu rezista, şi rămânea numai Aen, marea actriţă.

Realul era mai mult decât un simplu teatru teleghidat, deoarece atunci când mă concentram asupra unei părţi a scenei, aceasta se mărea şi se lărgea; altfel spus, spectatorul însuşi, prin alegere personală, hotăra dacă urma să vadă un prim plan sau întreaga imagine. În acelaşi timp, proporţiile a ceea ce rămânea la periferia câmpului său vizual nu sufereau nici o distorsiune. Era un truc optic diabolic de inteligent, producând iluzia unei realităţi extraordinar de vii, aproape amplificată.

După aceea am suit în odaie să împachetez, deoarece aveam să plec peste câteva minute. S-a dovedit că aveam mai multe lucruri decât crezusem. Nu terminasem când telefonul fluieră melodios: ulderul mă aştepta

— Cobor într-un minut, am anunţat.

Robotul hamal îmi luă bagajele, şi eram pe punctul de-a ieşi când telefonul sună din nou. Am ezitat. Semnalul plăcut se repetă, neobosit. Totuşi să nu pară că dau bir cu fugiţii, mi-am spus, şi am ridicat receptorul, nu pe de-a întregul sigur, însă, de ce anume o făceam.

— Tu, eşti?

— Da. Te-ai trezit?

— De mult. Ce făceai?

— Te-am văzut. În real.

— Da? a fost singura ei remarcă, însă i-am simţit satisfacţia din voce. Însemna: e al meu.

— Nu, am rostit.

— Nu ce?

— Fato, eşti o mare actriţă. Dar eu nu sunt câtuşi de puţin persoana pe care ţi-o imaginezi.

— Mi-am imaginat-o şi azi noapte? mă întrerupse. În glasul ei o undă de amuzament — şi brusc ridicolul reveni. Eram incapabil să-l evit. Quakerul din stele care căzuse o dată, sever, deznădăjduit şi modest.

— Nu, am răspuns controlându-mă, nu ţi-ai imaginat-o. Însă eu plec.

— Pentru totdeauna?

Îi plăcea conversaţia.

— Fato, am început, şi n-am ştiut ce să mai spun.

Pentru o clipă i-am auzit doar răsuflarea.

— Şi după aceea? mă întrebă.

— Nu ştiu M-am corectat repede: Nimic. Plec. Toate astea n-au nici un sens.

— Aşa este, încuviinţă ea, şi de asta poate fi splendid. Ce ai văzut? *Adevăraţii?*

— Nu, *Logodnica.* Ascultă...

— E o aiureală. Nici nu mă pot uita la aşa ceva. Cel mai slab lucru al meu. Vezi *Adevăraţii,* sau nu, vino diseară. O să ţi-l pun. Ba nu, nu, azi nu pot. Mâine.

— Aen, nu vin. Plec într-adevăr, peste un minut...

— Nu-mi spune "Aen", mă rugă, spune-mi "fato".

— Fato, luate-ar dracii!

Am lăsat receptorul, m-am simţit teribil de ruşinat, l-am ridicat, l-am aşezat iarăşi şr am ieşit în fugă din cameră, de parcă m-ar fi urmărit cineva. Ajuns jos, am aflat că ulderul se găsea pe terasă. Deci, din nou sus.

Pe terasă exista o grădină restaurant şi un aeroport. De fapt, un restaurant — aeroport, un vălmăşag de nivele, platforme zburătoare şi geamuri invizibile — nu mi-aş fi găsit ulderul nici într-un an, dar am fost condus până la el, practic dus de mână. Era mai mic decât crezusem. Am întrebat cât avea să dureze zborul, deoarece intenţionam să citesc câte ceva.

— Vreo douăsprezece minute.

Nu merita să mai încep ceva. Interiorul ulderului îmi amintea puţin de racheta experimentală Thermo-Fax pe care o pilotasem cândva, doar că era mult mai confortabil, iar când uşa se închise în faţa robotului ce-mi urase călătorie plăcută, pereţii deveniră brusc transparenţi, şi deoarece alesesem primul dintre cele patru locuri (celelalte nu erau ocupate), aveam impresia că zburam într-un fotoliu instalat într-o sticlă uriaşă.

Curios, însă ulderul n-avea nimic comun cu o rachetă sau un avion; era mai degrabă un covor fermecat. Se deplasa mai întâi vertical, fără cea mai mică vibraţie, producând un ţiuit prelung, apoi pornea pe orizontală, precum un glonte. Din nou, o chestiune pe care o mai remarcasem: accelaraţia nu era însoţită de creşterea inerţiei. Prima dată, la staţie, crezusem că eram

victima unei iluzii; însă acum puteam aprecia exact. E greu de exprimat în cuvinte ceea ce am simţit — pentru că dacă într-adevăr reuşiseră să facă acceleraţia independentă de inerţie, atunci, toate hibernările, testele, selecţiile, greutăţile şi frustrările expediţiei noastre se dovedeau a fi complet inutile; astfel încât, în clipa aceea, eram aidoma cuceritorului unui pisc himalaian care, după dificultatea de nedescris a căţăratului, descoperă că în vârf există un hotel plin de turişti, deoarece, în timpul suişului său singuratic pe panta opusă s-au construit telecabine şi alte atracţii de divertisment. Faptul că dacă aş fi rămas pe Pământ n-aş mai fi trăit probabil, să văd această uluitoare descoperire reprezenta o consolare prea mică pentru mine: o consolare ar fi fost, mai degrabă, gândul că poate a-ceastă invenţie nu era valabilă pentru navigaţia cosmică. Asta era, desigur, egoism pur din partea mea, recunosc, însă şocul era prea mare pentru a izbuti să manifest entuziasmul corespunzător.

Între timp ulderul zbura, acum silenţios; am privit în jos. Depăşeam Terminalul. Rămânea încet în urmă, o fortăreaţă de gheaţă; pe nivelele superioare, care nu puteau fi zărite din oraş, se întrevedeau, negre, uriaşe rampe pentru rachete. Apoi am trecut destul de aproape de turnul-ac, cel cu dungi negre şi argintii; se ridică deasupra ulderului. Înălţimea lui nu putea fi apreciată de pe Pământ. Era ca un pod dintr-un cilindru unind cerul şi oraşul, iar "rafturile" ce ieşeau din el erau ticsite cu uldere şi alte maşini, mai mari. Oamenii de pe aceste benzi de aterizare păreau nişte seminţe de mac vărsate pe o farfurie din argint. Am zburat peste colonii albe şi albastre de case, peste grădini; străzile se lăţeau întruna, suprafeţele lor erau de asemenea colorate — predominau ocrul şi rozul palid. Spre orizont se întindea un ocean de clădiri, întrerupte ocazional de centuri de verde, şi m-am temut că aşa avea să fie până la Clavestra. Însă vehiculul spori viteza, casele de veniră mai rare, împrăştiate prin grădini, apoi apărură bucle enorme şi panglici rectilinii de şosele, acestea se întindeau pe mai multe nivele, se uneau, se întretăiau, plonjau sub sol, convergeau în aranjamente de forme stelare şi se desprindeau în benzi de-a lungul unui şes neted gri-verzui sub soarele aflat sus de tot, forfotind de glidere. După aceea, printre patrulaterele de arbori, apărură construcţii uriaşe cu acoperişurile de forma unor oglinzi

concave; în centrul lor ardea ceva roşu. Mai încolo, drumurile se despărţeau şi predomina verdele, ici şi colo întrerupt de pătrate cu vegetaţie diferită — roşie, albastră — nu puteau fi flori, culorile erau prea intense.

Dr. Juffon ar fi mândru de mine, m-am gândit. A treia zi, şi deja... Şi ce început. Nu oricine. O actriţă extraordinară, faimoasă. Nu-i fusese teamă, şi dacă-i fusese atunci găsise plăcere şi în teamă. Ţine-o tot aşa. Dar de ce vorbise el despre intimitate? Aşa era intimitatea lor? Cât de curajos sărisem în cascadă. Nobila gorilă. Iar apoi o frumuseţe, adorată de mase, îl răsplătise din plin; câtă generozitate din partea ei!

Îmi ardea toată faţa. Bine, cretinule, mi-am spus cu blândeţe, de fapt ce doreşti? O femeie? Ai avut o femeie. Ai avut tot ce-i posibil de avut aici, inclusiv o ofertă de-a apărea în real. Acum vei avea o casă, te vei plimba prin grădină, vei citi cărţi, vei privi stelele, şi-ţi vei spune încetişor, în toată modestia ta: am fost acolo. Am fost acolo şi m-am întors. Şi până şi legile fizicii au acţionat în favoarea ta, norocosule, mai ai jumătate de viaţă înaintea ta, şi îţi aminteşti cum arăta Roemer, cu o sută de ani mai bătrân decât tine?

Ulderul îşi începu coborârea, ţiuitul se auzi, solul, brăzdat de şosele albe şi albastre ale căror suprafeţe străluceau precum emailul, crescu. Lacuri mari şi piscine pătrate, mici, reflectau scântei de soare. Casele risipite pe pantele colinelor line deveniră treptat tot mai reale. Pe orizontul albastru se ridica un lanţ de munţi cu piscurile înzăpezite. Am zărit alei cu pietriş, pajişti, ronduri de flori, verdele răcoros al apei în piscine cu borduri din ciment, cărări, tufişuri, un acoperiş alb; toate acestea se rotiră încetişor, mă înconjurară şi rămaseră nemişcate, de parcă mă luaseră în stăpânire.

CAPITOLUL PATRU

Uşa se deschise. Un robot alb-portocaliu aştepta pe pajişte. Am coborât.

— Bun venit în Clavestra, rosti, şi pântecele său alb începu în mod neaşteptat să cânte: note subţirele, de parcă ar fi avut înăuntru o cutie muzicală.

Continuând să râd, l-am ajutat să-mi descarce lucrurile.

După aceea, chepengul posterior al ulderului, care stătea pe iarbă precum un mic zepelin argintiu, se deschise şi doi roboţi portocalii îmi scoaseră automobilul. Caroseria albastră scânteia în soare. Uitasem complet de el. Iar apoi toţi roboţii, purtându-mi valizele, cutiile şi pachetele, porniră în şir indian către casă.

Aceasta era un cub mare cu pereţi de sticlă. Intrai printr-un solariu panoramic, apoi urma un salon, o sufragerie şi o scară din lemn, urcând la etaj; robotul cu cutia muzicală nu scăpă ocazia de a-mi atrage atenţia asupra acestei rarităţi.

La etaj erau cinci dormitoare. N-am ales dintre cele cu panorama cea mai bună — spre răsărit — deoarece în ele, în special în cel care dădea spre munţi, erau prea multe nuanţe de auriu şi argintiu, pe când al meu avea doar vinişoare verzi aidoma unor frunze strivite, pe un fundal crem.

Eficienţi şi silenţioşi, roboţii mi-au aşezat toate lucrurile în dulapuri, pe când eu stăteam la fereastră. Un port, m-am gândit. Un refugiu. Aplecându-mă, puteam zări pâcla albăstruie a munţilor. Dedesubt se afla o grădină de flori, cu vreo duzină de pomi fructiferi bătrâni ceva mai departe; aveau ramuri obosite, chircite şi probabil că nu mai rodeau nimic.

Într-o parte, către şosea (o văzusem mai înainte din ulder, acum era acoperită de gardurile vii), schela unei trambuline se înălţa deasupra tufişurilor. Piscina. Când m-am întors, roboţii plecaseră deja. Am deplasat biroul, uşor de parcă ar fi fost din cauciuc, în dreptul ferestrei; pe el mi-am aşezat pachetele cu reviste ştiinţifice, pungile cu cărţi-cristale şi aparatul de citit; separat am aranjat blocnotesurile încă nefolosite şi stiloul. Era vechiul meu stilou — datorită creşterii gravitaţiei începuse să curgă şi păta totul, dar Olaf îl reparase. Am pus coperţi blocnotesurilor şi le-am etichetat "Istorie", "Matematică" şi "Fizică" — toate în grabă, deoarece eram nerăbdător să intru în apă. Nu ştiam dacă puteam ieşi doar în slip, deoarece uitasem să-mi iau un halat de baie. De aceea m-am dus în baie pe coridor, şi acolo, manevrând un tub de spumă, am produs o monstruozitate oribilă ce nu semăna cu absolut nimic. Am sfâşiat-o şi am încercat iarăşi. Al doilea halat ieşi ceva mai bine, deşi continua să fie oribil; am tăiat neregularităţile mai mari ale mânecilor şi poalelor cu ajutorul unui cuţit, şi după aceea a devenit cât de cât mai acceptabil.

Am coborât, fără să ştiu încă dacă în vilă se mai afla cineva. Salonul era pustiu. La fel şi grădina. Am văzut doar un robot portocaliu care tundea iarba de lângă tufele de trandafiri, care începuseră să se scuture.

Practic am fugit până la piscină. Apa sclipea şi vălurea. O prospeţime invizibilă atârna deasupra ei. Mi-am azvârlit halatul pe nisipul auriu care-mi ardea tălpile, apoi am sprintat pe treptele metalice, urcând până în vârful trambulinei. Era destul de puţin înaltă, dar minunată pentru început. Am bătut, am făcut un salt simplu — n-aş fi încercat altceva după atâta vreme! — şi am despicat apa ca o săgeată.

Am înotat fericit. Lovituri rare de braţe, mai întâi într-o direcţie, apoi o întoarcere, în cealaltă direcţie. Bazinul era lung de vreo cincizeci de metri; am făcut opt circuite fără să încetinesc, am ieşit picurând precum o focă, şi m-am trântit pe nisip, cu inima bubuind. Era grozav. Pământul avea atracţiile lui! În câteva minute mă uscasem. M-am ridicat şi am privit în jur: nimeni. Perfect. Am suit în goană trambulina. La început am făcut un salt pe spate; a reuşit, deşi bătusem prea tare: în loc de scândură era o secţiune din plastic, care avea elasticitatea unui arc. După aceea un salt dublu; nu prea grozav, am lovit suprafaţa apei cu şoldul. Pielea se înroşi numaidecât, ca arsă. Şi încă o dată. Ceva mai bine, dar nu perfect. La a doua răsucire nu m-am întins la timp şi am căzut în picioare. Eram însă încăpăţânat şi aveam timp, suficient timp! Al treilea plonjon, al patrulea, al cincilea. Începusem să simt un vâjâit în urechi când — după ce m-am uitat încă o dată în jur, ca să fiu sigur — am încercat un salt cu şurub. A fost un eşec complet, un fiasco; şocul m-a făcut să-mi pierd răsuflarea, am înghiţit apă, şi, tuşind şi scuipând, m-am târât pe nisip. Am rămas sub scara azurie a trambulinei, epuizat şi furios, până ce, brusc, am izbucnit în râs. După aceea am mai înotat încă patru sute de metri, am făcut o pa-uză, şi alţi patru sute.

Când m-am întors în casă lumea părea diferită. Asta îmi lipsise cel mai mult, m-am gândit. Un robot aştepta lângă uşă.

— Doriţi să mâncaţi în cameră, sau în sufragerie?

— O să fiu singur?

— Da, domnule. Ceilalţi sosesc mâine.

— Atunci în sufragerie.

Am suit şi m-am schimbat. Tot nu ştiam de unde să încep

studiile. Probabil cu istoria; ar fî fost cel mai logic, totuşi doream să fac toate deodată, şi în primul rând să aflu cum fusese învinsă gravitaţia. Răsunară câteva tonuri muzicale, nu telefonul, şi pentru că nu ştiam ce înseamnă, am sunat Inforul casei.

— Prânzul este servit, îmi explică o voce melodioasă.

Sufrageria era scăldată într-o lumină filtrată prin verdeaţă; geamurile înclinate din plafon sclipeau precum cristalul. Masa era pusă pentru o singură persoană. Un robot aduse meniul.

— Nu, nu, am refuzat, mă mulţumesc cu orice.

Primul fel a fost ceva asemănător unei supe de fructe reci. Al doilea nu semăna cu nimic cunoscut. Se părea că trebuia să-mi iau adio de la carne, cartofi şi legume.

A fost bine că am prânzit singur, deoarece desertul a explodat pe mine. Poate că exagerez puţin; oricum m-am ales cu frişcă pe genunchi şi pulover. Fusese o prăjitură cu o structură complicată, dură numai la exterior, şi o apăsasem neglijent cu linguriţa.

Când apăru un robot, l-am întrebat dacă-mi puteam bea cafeaua în cameră.

— Bineînţeles, a răspuns. Acum?

— Te rog. Dar multă cafea.

Îi spusesem aşa deoarece mă simţeam puţin somnoros, fără îndoială ca urmare a înotului, şi brusc am regretat timpul pe care-l irosisem cu somnul. Cât de diferit era aici faţă de bordul navei! Soarele după-amiezii bătea peste arborii bătrâni, umbrele erau scurte, se uneau laolaltă la trunchiuri, văzduhul tremura în depărtare, totuşi odaia rămânea răcoroasă. M-am aşezat la birou şi am luat cărţile. Robotul mi-a adus cafeaua. Termosul transparent avea cel puţin trei litri. N-am comentat. În mod limpede, supralicitase conform dimensiunilor mele.

Intenţionam să încep cu istoria, însă am apucat sociologia, deoarece doream să aflu cât mai multe în cel mai scurt timp. Dar în scurt timp am descoperit că eram depăşit. Subiectul era tratat într-o matematică dificilă — specializată — şi, mai rău, autorii făceau referiri la fapte necunoscute mie. În plus, nu înţelegeam multe cuvinte şi trebuia să le caut în dicţionar. De aceea am hotărât să trec la cea de-a doua opţiune — aveam trei — renunţând la prima, pentru că dura prea mult. Mi-am lăsat la o parte mândria şi am deschis un banal manual şcolar de istorie.

Nu ştiu ce mă apucase şi nu mai aveam nici un dram de răbdare — eu, pe care Olaf mă poreclise ultima încarnare a lui Buddha. În loc să încep cu începutul, m-am dus imediat la capitolul despre betrizare.

Teoria fusese dezvoltată de trei persoane: Bennett, Trimaldi şi Zaharov. De aici şi numele ei. Am fost surprins să aflu că aparţineau generaţiei mele — îşi anunţaseră descoperirea la un an după plecarea noastră. Bineînţeles, rezistenţa împotriva ei a fost uriaşă. Iniţial nimeni nici măcar n-a dorit să audă de proiect. După aceea a ajuns pe agenda Naţiunilor Unite. O vreme a fost trecut de la un subcomitet la altul — se părea că proiectul avea să fie înmormântat prin nesfârşite deliberări. Între timp, cercetările au înaintat rapid, au fost făcute îmbunătăţiri, s-au defăşurat experimentări pe scară largă mai întâi pe animale şi apoi pe oameni (primii care au aplicat procedeul au fost înşişi autorii — Trimaldi a rămas paralizat pentru o vreme, pericolele betrizării adulţilor nefâind încă descoperite, şi asta a oprit proiectul pentru următorii opt ani). Dar în anul şaptesprezece (după numărătoarea mea personală, anul zero este cel al lansării lui *Prometeu)* a fost votată o rezoluţie pentru implementarea universală a betrizării. Şi acesta a reprezentat doar începutul luptei pentru umanizarea omenirii (după cum afirma manualul). În multe ţări, părinţii au refuzat să-şi lase copiii trataţi, şi au avut loc atacuri asupra primelor centre de betrizare; vreo cincizeci — şaizeci au fost complet distruse. O perioadă de tulburări, de represiuni, de constrângeri şi rezistenţă care a durat cam douăzeci de ani. Din motive evidente, manualul trecea doar cu câteva generaţii peste perioada respectivă. Mi-am notat să consult din bibliografia manualului pentru informaţii mai amănunţite, şi am continuat să citesc. Noua ordine s-a instaurat cu fermitate abia când prima generaţie betrizată a avut copii. Manualul nu pomenea nimic despre aspectul biologic al procesului. Pe de altă parte, se înălţau o mulţime de ode la adresa lui Bennett, Zaharov şi Trimaldi. Se făcuse şi o propunere de a numerota anii Noii Ere de la momentul introducerii betrizării, dar nu se acceptase. Calendarele nu s-au schimbat. Oamenii s-au schimbat. Capitolul sfârşea cu un panegiric răsunător al Noii Ere a Umanismului.

Am trecut la monografia lui Ullrich asupra betrizării. Era şi ea ticsită de matematică, totuşi eram hotărât s-o aprofundez.

Procedura nu se desfăşura prin plasmă ereditară, aşa cum mă temusem în secret. Deşi, în respectiva eventualitate, n-ar fi trebuit betrizată fiecare nouă generaţie. Era încurajator: rămânea, cel puţin teoretic, posibilitatea revenirii. Betrizarea acţiona asupra dezvoltării prozencefalului la un stadiu incipient al vieţii prin intermediul unui grup de enzime proteolitice. Efectele erau selective: reducerea cu 80 până la 88 la sută a impulsurilor agresive în comparaţie cu re-betrizaţii; diminuarea formării de legături asociative între actele de agresiune şi sfera sentimentelor pozitive; o reducere generală de 87 la sută în posibilitatea de-a accepta riscul personal în viaţă. Cea mai importantă realizare citată era faptul că aceste modificări nu influenţau negativ dezvoltarea inteligenţei, sau formarea personalităţii, şi, ceea ce era şi mai important, că limitările rezultate nu operau pe principiul condiţionării prin frică. Altfel spus, un om era oprit de-a ucide nu pentru că se temea de actul respectiv. Un asemenea rezultat ar fi psihoneurotizat şi înspăimântat întreaga omenire. În loc de aşa ceva, un om nu ucidea pentru că "nu-i putea veni în minte" aşa ceva.

Una dintre afirmaţiile lui Ullrich mi-a atras atenţia în mod deosebit: "Betrizarea determină dispariţia agresiunii prin absenţa completă a comenzii, şi nu prin inhibare." Reflectând asupra acestui lucru, am decis, totuşi, că asta nu explica lucrul cel mai important, procesul de gândire al unui om supus betrizării. La urma urmei, existau oameni absolut normali, capabili să-şi imagineze orice, deci şi crima. Atunci, ce-o făcea imposibilă?

Am căutat un răspuns la această întrebare până s-a întunecat. Ca de obicei în problemele ştiinţifice, ceea ce părea clar şi simplu într-un rezumat sau sinteză devenea mult mai complicat cu cât căutam o explicaţie mai precisă. Semnalul muzical anunţă cina — am cerut să mi se aducă în odaie, dar nici n-am atins-o. Explicaţiile pe care le găsisem în cele din urmă nu erau complet satisfăcătoare. O repulsie, similară dezgustului; o aversiune supremă, amplificată într-o manieră de neînţeles pentru cineva nebetrizat; mult mai interesante erau mărturiile unor oameni care, cu optzeci de ani în urmă, ca subiecţi într-un experiment la Institutul Tribaldi de lângă Roma, încercaseră să depăşească bariera invizibilă stabilită în minţile lor. Acesta a fost lucrul cel mai zguduitor pe care l-am citit. Nici-

unul dintre ei nu reuşise, dar fiecare oferise o altă relatare asupra senzaţiilor ce-i însoţiseră încercarea. Pentru unii predominaseră simptomele psihologice; o dorinţă de evadare, de-a evita situaţia în care fuseseră plasaţi. În acest grup, continuarea experimentărilor provocase migrene puternice şi, în cele din urmă, nevroze ce puteau fi, totuşi, rapid vindecate. La alţii, simptomele fizice fuseseră cele mai importante: respiraţie neregulată, senzaţie de sufocare; starea generală aduceau cu manifestările fricii, însă respectivii nu se plângeau de frică, doar de inconfortul lor fizic.

Cercetările lui Pilgrin au dovedit că 18 la sută din cei betrizaţi erau capabili de-a simula o crimă, de exemplu asupra unui manechin, dar credinţa că acţiona asupra unei păpuşi lipsite de viaţă trebuia să îmbrace forma absolutei siguranţe.

Prohibiţia era extinsă la toate animalele superioare, însă amfibienii şi reptilele nu erau socotite ca atare, şi nici insectele. Bineînţeles, cei betrizaţi n-aveau nici o cunoştinţă ştiinţifică despre taxonomia zoologică. Prohibiţia se aplica pur şi simplu în funcţie de gradul de asemănare cu omul, acceptat în mod general. Deoarece oricine, educat sau nu, consideră că un câine este mai apropiat de om decât un şarpe, acesta era modul de rezolvare a problemei.

Parcurgând multe alte lucrări, a trebuit să fiu de acord cu cei care afirmau că un individ betrizat poate fi înţeles introspectiv doar de un altul betrizat. Am lăsat deoparte lucrarea respectivă, cu sentimente contradictorii. Ceea ce mă tulbura cel mai mult era lipsa oricărei analize critice făcute în spiritul opoziţiei, ba chiar al satirei, lipsa oricărei analize care să rezume aspectele negative ale procedeului. Deoarece nici o clipă nu mă îndoisem că asemenea aspecte nu existau, nu pentru că-i puneam la îndoială pe cercetători, ci pur şi simplu deoarece aceasta este natura tuturor acţiunilor umane: niciodată nu există bun fără rău.

Scurta schiţă sociografică a lui Murwick mi-a oferit un număr de fapte interesante asupra rezistenţei la betrizare în zilele de început. Se părea că aceasta fusese mai puternică în ţări cu o tradiţie îndelungată în conflicte şi vărsare de sânge, precum Spania şi anumite state latino-americane. Totuşi organizaţii ilegale de combatere a betrizării s-au format în întreaga lume — în Africa de Sud, în Mexic, pe câteva insule din

Pacific. Au fost utilizate tot felul de metode, de la falsificarea certificatelor medicale dovedind că operaţiile fuseseră executate, până la asasinarea medicilor care le îndepliniseră. Perioada violenţei pe scară înaltă fusese urmată de un calm aparent. Aparent, pentru că atunci începuse conflictul dintre generaţii. Crescând, tinerii betrizaţi respingeau o parte considerabilă a realizărilor omenirii, şi obiceiurile, tradiţiile, arta, întreaga moştenire culturală suferi o reevaluare radicală. Transformarea incluse un număr mare de domenii — sexualitatea, principiile morale, atitudinea faţă de război.

Bineînţeles, această mare diviziune a oamenilor fusese anticipată. Legea nu fusese adoptată decât la cinci ani după ce fusese propusă, deoarece trebuiau adunate cadrele — educatori, psihologi, diverşi specialişti — pentru a plănui drumul cel mai bun pentru dezvoltarea noii generaţii. Reforma totală era necesară în şcolarizare, în conţinutul pieselor, lectura materialelor, în filme. Betrizarea — pentru a rezuma în câte.va cuvinte scopul transformării — consumase în primii zece ani aproape 40 la sută din veniturile naţionale din întreaga lume, în toate ramificaţiile consecinţelor şi necesităţilor ei.

A fost o vreme a dramelor. Tinerii betrizaţi deveniră străini pentru proprii lor părinţi, ale căror interese nu le împărtăşeau. Erau dezgustaţi de gusturile sângeroase ale părinţilor. Timp de un sfert de secol a fost necesar să existe două tipuri de ziare, cărţi şi piese: unul pentru vechea generaţie, şi altul pentru cea nouă. Însă toate acestea se petrecuseră cu optzeci de ani în urmă. Copiii născuţi acum aparţineau celei de-a treia generaţii betrizate, şi mai trăiau doar o mână din ne-betrizaţi; aceştia aveau în jur de o sută şi treizeci de ani. Pentru noua generaţie, tinereţea lor părea la fel de îndepărtată ca şi paleoliticul.

În manualul de istorie am găsit în cele din urmă informaţii asupra celui de-al doilea mare eveniment al ultimului secol, stăpânirea gravitaţiei. Secolul respectiv a fost de altfel botezat "epoca parastaticii". Generaţia mea visase cucerirea gravitaţiei în speranţa că avea să aducă o revoluţie în călătoriile Spaţiale. S-a dovedit însă a fi cu totul diferit. Revoluţia s-a declanşat, dar principalul ei efect s-a manifestat pe Pământ.

Problema "morţilor pe timp de pace" datorată accidentelor din transport devenise acută pe vremea mea. Îmi aminteam cum unele din cele mai inteligente minţi se străduiau ca, prin

decongestionarea permanentei aglomeraţii de pe drumuri şi şosele, să reducă, cât de puţin, creşterea continuă a statisticilor; în fiecare an, sute de mii de vieţi erau atribuite accidentelor, iar problema părea de nerezolvat, precum cuadratura cercului. Se afirma că nu se mai putea reveni la siguranţa călătoriei pe jos; cel mai bun avion, cel mai puternic automobil sau tren puteau scăpa controlului uman; automatele erau mai vrednice de crezare decât oamenii, dar şi ele se defectau; orice tehnologie, până şi cea mai avansată, avea o anumită marjă de siguranţă, un procentaj de eroare.

Parastatica, ingineria gravitaţiei, oferise o soluţie, pe atât de necesară pe cât de neaşteptată: necesară deoarece o lume betrizată trebuia să fie o lume de completă siguranţă; altfel, virtuţile acestei proceduri medicale ar fi fost inutile.

Roemer avusese dreptate. Esenţa descoperirii putea fi exprimată numai prin matematică — şi, trebuie să adaug, o matematică infernală. Soluţia generală, valabilă "pentru toate universurile posibile", fusese elaborată de Emil Mitke, fiul unui funcţionar de la poştă, un geniu infirm care făcuse cu teoria relativităţii ceea ce Einstein făcuse cu Newton. Era o istorie lungă, neobişnuită şi, ca toate întâmplările adevărate, improbabilă, un amestec de chestiuni banale şi memorabile, a ridicolului şi sublimului din om, şi culminase în cele din urmă, după patruzeci de ani, în "cutiuţele negre".

Fiecare vehicul de pe apă sau din văzduh trebuia să aibă cutiuţa lui neagră; era garanţia "salvării imediate", cum o denumise în glumă Mitke spre sfârşitul vieţii; în momentul pericolului — un accident de avion, ciocnirea a două maşini sau trenuri — cutiuţa neagră elibera o încărcătură de "anti-câmp gravitaţional", care se combina cu inerţia produsă de impact (ân general, datorată frânării bruşte, a reducerii vitezei) şi dădea rezultanta zero. Acest zero matematic era o realitate concretă; absorbea tot şocul şi toată energia accidentului, şi astfel salva nu numai pasagerii vehicolului ci şi pe aceia care, altfel, ar fi fost striviţi de masa lui oarbă.

Cutiile negre se găseau peste tot: în lifturi, în macarale, în centurile praşutiştilor, în navele maritime şi motociclete. Simplitatea construcţiei lor era pe atât de uluitoare pe cât de complexă era teoria ce le produsese.

Zorile înflăcărau pereţii dormitorului, când am căzut epuizat

în pat.

Am fost trezit de un robot intrând în odaie cu dejunul. Era aproape ora unu. Sculându-mă în capul oaselor, m-am asigurat că aveam lângă mine cartea pe care o pregătisem la culcare — Asupra *zborului interstelar* de Starck.

— Trebuie să mâncaţi, domnule Bregg, rosti dojenitor robotul. Altfel, vă vor slăbi puterile. De asemenea, cititul până dimineaţa nu este recomandat. Medicii i se opun cu străşnicie.

— Sunt convins că aşa este, dar tu de unde ştii? I-am întrebat.

— Aceasta este meseria mea, domnule Bregg.

Mi-a întins o tavă.

— O să-ncerc să mă corijez, i-am zis.

— Sper că nu veţi interpreta greşit buna mea credinţă, considerându-mă inoportun, a replicat.

— Nu, câtuşi de puţin.

Amestecând cafeaua şi simţind cristalele de zahăr sfărâmându-se sub linguriţă, eram mirat, într-un fel detaşat cât şi profund totodată, nu doar de faptul că mă aflam într-adevăr pe Pământ, că mă înapoiasem, nu doar de cele citite toată noaptea, care continuau să mă tulbure şi-mi fermentau în minte, ci pur şi simplu pentru că stăteam într-un pat şi inima îmi bătea — eram viu. Voiam să fac ceva în onoarea acestei descoperiri, dar, ca de obicei, nimic deosebit nu-mi veni în minte.

— Ascultă, m-am adresat robotului. Vreau să te rog ceva.

— Sunt la dispoziţia dumneavoastră.

— Ai puţin timp liber? Atunci cântă-mi melodia aia de ieri, se poate?

— Cu plăcere, îmi răspunse.

În sunetul vesel al cutiei muzicale, am băut cafeaua din trei înghiţituri; de cum robotul părăsi încăperea, m-am schimbat şi am alergat la piscină. Nu pot spune de ce mă grăbeam întruna. Mă mâna ceva de parcă simţeam că oricând tihna aceasta putea lua sfârşit, nemeritată aşa cum era şi incredibilă. În orice caz, graba mea permanentă mă făcu să traversez în goană grădina, fără să privesc în jur, şi din câteva salturi eram la capătul trambulinei; sărisem deja când am observat două persoane venind dinapoia casei. Din motive evidente nu le-am putut studia îndeaproape. Am făcut o tumbă, nu prea grozavă, şi am plonjat până în fundul bazinului. Am deschis ochii. Apa era

precum un cristal tremurător, verde, cu umbrele valurilor dansând pe fundul luminat de soare. Am înotat pe sub apă, cât mai afund, în direcţia treptelor, şi când am ieşit la suprafaţă în grădină nu mai era nimeni. Totuşi ochii mei antrenaţi fixaseră o imagine în minte, văzută răsturnată şi într-o fracţiune de secundă — un bărbat şi o femeie. Se părea că sosiseră colocatarii. M-am întrebat dacă să mai înot o lungime, însă Starck a învins. Introducerea cărţii — în care vorbea despre zborurile spre stele ca una din greşelile epocii de început a astronauticii — mă înfuriase în aşa hal, încât fusesem gata să azvârl definitiv cartea. Totuşi m-am stăpânit. Am urcat şi m-am schimbat; coborând, am zărit pe masa din salon un vas plin cu fructe roz palide, cumva asemănătoare perelor. Mi-am umplut buzunarele salopetei cu ele, apoi am găsit un locşor singuratic înconjurat din trei părţi de garduri vii, am urcat într-un măr bătrân am ales o cracă ramificată ce-mi putea susţine greutatea şi acolo am început să studiez acel necrolog asupra muncii mele de o viaţă.

După o oră, nu mai eram tot atât de sigur pe mine. Starck aducea argumente greu de respins. Le fundamenta cu puţinele date aduse de cele două expediţii dinaintea noastră; noi le denumisem "împunsături de ac", deoarece fuseseră doar sondaje făcute la o depărtare de numai câţiva ani- lumină. Starck alcătuise tabele statistice asupra probabilităţii de distribuţie sau "densităţii de populaţie" a întregii galaxii. Probabilitatea de-a întâlni fiinţe inteligente, concludea el, era de una la douăzeci. Altfel spus, la fiecare douăzeci de expediţii — pe o rază de o mie de ani-luminâ — una avea şansa de a descoperi o planetă locuită. Totuşi această concluzie, aşa ciudată cum ar părea, era considerată de autor destul de încurajatoare; el desfiinţa ideea stabilirii de contacte cosmice într-o secţiune ulterioară a cărţii.

M-a înfuriat, citind ce scrisese un individ, necunoscut mie, despre expediţii cum fusese a noastră — adică lansate înainte de descoperirea efectului Mitke, şi fenomenului parastaticii — deoarece le considera absurde. Dar ani aflat de la el, negru pe alb, că, cel puţin principial, era posibilă construirea unei nave care să atingă o acceleraţie de ordinul a 1000, poate chiar 2000 de g-uri. Echipajul unui asemenea vehicul nu avea să simtă acceleraţiile sau frânările la bord, gravitaţia urma să fie

constantă, egală cu o fracţiune din cea a Pământului. Astfel, Starck admitea că zborurile până la capătul galaxiei, şi chiar spre alte galaxii — transgalactodromia la care visase Olaf — erau posibile, şi posibile chiar pe durata vieţii unei singure generaţii. La o viteză cu doar puţin sub cea a luminii, echipajul avea să îmbătrânească cu vreo doi ani în timpul necesar ajungerii în adâncurile metagalaxiei şi revenirii pe Pământ. Dar în acest timp nu sute, ci milioane de ani aveau să se scurgă pe Pământ. Civilizaţia pe care aveau s-o găsească aceia ce reveneau acasă nu avea să fie capabilă să-i asimileze. Ar fi fost mai uşor pentru un Neanderthal să se adapteze vieţii din epoca noastră. Iar asta nu era totul. Soarta unui grup de indivizi nu reprezenta principala problemă aici. Ei erau emisarii omenirii. Omenirea punea — prin ei — o întrebare, căreia trebuiau să-i aducă un răspuns. Dacă acest răspuns privea probleme legate de nivelul de dezvoltare al civilizaţiei, atunci omenirea trebuia să-l capete înainte de întoarcerea lor. Deoarece din momentul punerii întrebării până în momentul sosirii răspunsului, ar fi trecut milioane de ani. Mai mult, răspunsul ar fi fost depăşit, mort, pentru că ei ar fi adus ştiri asupra stării celeilalte civilizaţii la momentul când atinseseră ţărmul opus al oceanului stelar. În decursul întoarcerii lor, însă, acea lume nu avea să rămână imuabilă, avea să înainteze cu unul, două, trei milioane de ani. Atunci, întrebările şi răspunsurile urmau să treacă unul pe lângă celălalt, suferind întârzieri de sute de veacuri, care aveau să le anuleze, făcând imposibil orice schimb de experienţe, valori şi idei. O ficţiune. O inutilitate. Astfel astronauţii erau furnizorii unor informaţii moarte, iar acţiunea lor un act de completă şi ireversibilă separare de istoria umană; expediţiile spaţiale reprezentau o dezertare fără precedent şi costisitoare — cea mai costisitoare — din domeniul schimbărilor istorice. Şi pentru o asemenea fantezie, o nebunie nicicând profitabilă, mereu inutilă. Pământul trebuia să muncească din răsputeri şi să-i sacrifice pe cei mai înzestraţi indivizi?

Cartea se încheia cu un capitol asupra posibilităţii explorării cu ajutorul roboţilor. Desigur, şi roboţii aveau să transmită tot informaţii moarte, însă cel puţin s-ar fi evitat sacrificiile omeneşti.

Urma după aceea o anexă de trei pagini, o încercare de-a răspunde la întrebarea posibilei existenţe a zborului cu viteze

superluminice, şi chiar a aşa-zisei conjuncţii cosmice instantanee, adică traversarea spaţiului într-un timp extrem de scurt, sau chiar instantaneu, graţie unor încă nedescoperite proprietăţi ale materiei şi spaţiului printr-un fel de "hipersalt"; această teorie, sau mai degrabă, speculaţie, nefundamentată pe nici un fel de fapte, purta un nume — teleportare. Starck credea că deţine un argument pentru anularea acestei ultime speranţe. Dacă exista un asemenea fenomen, susţinea el, fără îndoială ar fi fost descoperit de una dintre civilizaţiile mult mai dezvoltate din galaxia noastră, sau din altă galaxie. În acest caz, reprezentanţii acelei civilizaţii ar fi putut, într-un timp incredibil de redus, să viziteze pe rând toate sistemele planetare şi sorii lor, inclusiv al nostru. Pământul însă nu primise deocamdată o asemenea vizită, ceea ce dovedea că metoda super-luminică de pătrundere a cosmosului putea fi imaginată, dar niciodată preschimbată în realitate.

Am revenit la vilă ameţit, cu sentimentul aproape copilăresc că fusesem rănit în mod personal. Starck, o persoană pe care n-o cunoscusem, îmi dăduse o lovitură cum nu mai primisem până atunci. Rezumatul meu stângaci nu transmite logica nemiloasă a raţionamentelor sale. Nu ştiu cum am ajuns în cameră, cum m-am schimbat — la un moment dat am simţit nevoia să fumez o ţigară şi mi-am dat seama că deja fumasem una, stând ghemuit pe pat de parcă aşteptam ceva. Aşa era: prânzul. Prânzul pentru trei. Realitatea era că mă temeam de oameni. Nu recunoscusem aceasta faţă de mine însumi, dar ăsta era motivul pentru care acceptasem cu atâta grabă să împart vila cu nişte străini; poate că anticiparea sosirii lor era până şi cauza inexplicabilei mele grabe, de parcă mă străduiam să mă pregătesc pentru prezenţa lor, să mă iniţiez, prin inter-mediul cărţilor, în misterele noii vieţi, Nu aş fi analizat toate astea în dimineaţa respectivă, dar după cartea lui Starck mi-a dispărut brusc toată nervozitatea. Am extras din aparatul de lectură cristalul albăstrui, asemănător unei seminţe, şi l-am aşezat cu un respect temător pe masă. El mă dăduse peste cap. Pentru prima dată de când mă întorsesem m-am gândit la Thurber şi Gimma. Trebuia să-i văd. Poate cartea avea dreptate, totuşi noi reprezentam un alt fel de adevăr. Nimeni nu deţinea întregul adevăr. Aşa ceva nu era posibil. Semnalul muzical m-a smuls din transă. Mi-am netezit puloverul şi am coborât, stăpân

pe mine, deja mai calm. Soarele se strecura printre viţele verandei; salonul, ca întotdeauna după-amiezile, era scăldat într-o lumină verzuie, difuză. Pe masă în sufragerie erau aranjate trei tacâmuri. Când am intrat, uşa de vizavi s-a deschis şi au apărut ei. Erau înalţi conform normelor actuale. Ne-am întâlnit în mjilocul încăperii, precum diplomaţii. Mi-am rostit numele, ne-am strâns mâinile şi ne-am aşezat la masă.

Mă cuprinsese o amorţeală, precum aceea a unui boxer care s-a ridicat de la podea după un knock-down. Din depresiunea mea, ca dintr-o lojă de la teatru, am studiat perechea de tineri.

Fata n-avea probabil nici măcar douăzeci de ani. Mai târziu, aveam să conchid că era greu de descris; cu siguranţă nu semăna cu o fotografie a ei — şi chiar şi a doua zi nu ştiam ce fel de nas avea, drept sau cârn. Felul în care întindea mâna după farfurie mă încânta, precum ceva preţios, o surpriză ce nu se întâmplă zilnic; zâmbea rareori şi cu reţinere, de parcă uşor neîncrezătoare în ea însăşi, de parcă se simţea insuficient de calmă, prea veselă prin fire sau poate prea încăpăţânată, şi încerca în mod judicios să îndrepte lucrurile, totuşi această stricteţe faţă de ea însăşi era permanent subminată, ea ştia acest lucru şi chiar o amuza.

Îmi atrăgea privirea, şi a trebuit să mă lupt pentru a mă stăpâni. În fiecare moment când o priveam, când îi vedeam părul, ce provoca vântul; îmi aplecam fruntea asupra farfuriei, mă uitam pe furiş, bâjbâind după un alt fel de mâncare, astfel încât de două ori am fost pe punctul de-a răsturna o vază cu flori; cu alte cuvinte, m-am acoperit de ridicol. Dar era de parcă nici nu mă vedeau. Se priveau numai între ei, îi legau fire invizibile de înţelegere. Tot timpul mesei sunt sigur că n-am schimbat mai mult de douăzeci de cuvinte, despre vremea frumoasă şi locul plăcut, perfect pentru o vacanţă.

Marger era doar cu un cap mai scund decât mine, dar zvelt ca un adolescent, deşi trebuie să fi avut treizeci de ani. Purta haine negre, era blond, şi avea chipul prelung şi funtea înaltă. La început păruse excepţional de arătos, însă asta fusese numai când îşi păstrase faţa imobilă. De abia îi adresa câte un cuvânt soţiei sale; când o făcea, de obicei cu un surâs, conversaţia consta în aluzii şi referiri, complet criptice unui individ din exterior, iar el devenea aproape urât. De fapt, nu urât. Era de

parcă proporţiile sale faciale se deteriorau; gura i se înclina puţin spre stânga şi-şi pierdea expresia şi până şi zâmbetul îi devenea neutru, deşi avea o minunată dantură albă. Iar când se anima, ochii erau prea albaştri, maxilarul prea proeminent, şi pe de-a întregul semăna cu un model impersonal de farmec masculin, desprins dintr-o revistă de modă.

Cu alte cuvinte, de la început am simţit o aversiune faţă de el.

Fata — nu mă puteam gândi la ea ca la soţia lui, oricât aş fi încercat — nu avea ochi sau buze frumoase, nici păr neobişnuit; nu avea nimic neobişnuit. Era neobişnuită în întregul ei. Mi-am spus că, alături de una ca ea, aş fi putut traversa de două ori Stâncoşii. De ce Stâncoşii? Nu neapărat, însă îmi trezea în minte nopţi petrecute în păduri de pini, truda escaladării unei stânci, ţărmul mării, unde nu există decât nisipul şi valurile. Să fi fost oare pentru că nu-şi dădea cu ruj pe buze? Îi simţeam zâmbetul, i-l simţeam peste masă, chiar şi atunci când nu zâmbea deloc. Apoi, într-un acces brusc de curaj, am decis să-i privesc gâtul — de parcă aş fi comis o infracţiune. Era spre sfârşitul mesei. Marger s-a întors pe neaşteptate către mine; cred că am roşit.

A vorbit destul înainte de a-i înţelege cu adevărat cuvintele: spunea că vila n-avea decât un glider, şi că el, din păcate, era nevoit să-l ia, deoarece se ducea în oraş. De aceea dacă şi eu intenţionam să merg şi nu voiam să aştept până diseară, îl puteam însoţi. Desigur, îmi putea trimite un alt glider din oraş, sau...

L-am întrerupt. Voisem să-i răspund că nu intenţionam să merg nicăieri, dar m-am oprit, de parcă-mi amintisem ceva, apoi mi-am auzit propriul glas spunând că într-adevăr avusesem de gând să merg până în oraş, şi dacă nu-l deranjam...

— Bun, atunci este perfect, zise Marger. Ne-am sculat de la masă. La ce oră ţi-ar conveni?

Am mai tărăgănat-o cu politeţurile şi am izbutit să-l fac să recunoască faptul că era destul de grăbit, apoi am spus că puteam merge oricând. Am decis să plecăm peste o jumătate de oră.

Am revenit la etaj, buimăcit de noua întorsătură a evenimentelor. Individul nu însemna nimic pentru mine. Şi nici oraşul nu mă atrăgea cu nimic. Atunci, care era scopul acestei escapade? În plus aveam impresia că politeţea lui faţă de mine

era puţin exagerată. Oricum, dacă realmente m-aş fi grăbit să ajung în oraş, cu siguranţă că roboţii ar fi rezolvat problema. N-ar fi trebuit să merg pe jos. Voia ceva de la mine? Dar ce anume? Nu mă văzuse în viaţa lui. Îmi puneam toate aceste întrebări, din nou în mod inutil, când se făcu ora stabilită şi am coborât.

Soţia lui nu se vedea pe nicăieri şi nici n-a apărut la fereastră pentru a-şi lua rămas bun. În interiorul vehiculului spaţios, la început am fost tăcuţi, urmărind curbele ce apăreau pe măsură ce drumul şerpuia printre dealuri. Încetişor s-a înfiripat o conversaţie. Am aflat că Marger era inginer.

— Azi tebuie să inspectez staţia-selex a oraşului, îmi zise. Am înţeles că şi tu eşti cibernetician?

— Din epoca de piatră, am răspuns. Scuză-mă... dar de unde ştii?

— De la agenţia de turism. Eram bineînţeles curios cine avea să ne fie vecin.

— Aha.

Am tăcut o vreme; frecvenţa tot mai mare a eflorescenţelor din plastic multicolor indica apropierea noastră de suburbii.

— Dacă nu te deranjează... voiam să te întreb dacă voi, echipajul, aţi avut probleme cu automatele, vorbi el brusc; nu atât din întrebarea în sine cât din tonul lui mi-am dat seama că răspunsul meu era important pentru el. Asta să fi dorit? Dar exact ce anume?

— Te referi la defecţiuni? Am avut sute. Era însă normal; modelele noastre, în comparaţie cu ale voastre, erau primitive...

— Nu, nu defecţiuni, se grăbi el. Mai degrabă, fluctuaţii ale performanţelor în condiţiile acelea variabile... Din nefericire, astăzi nu avem ocazia de-a testa automatele atât de amănunţit.

Era deci vorba de o întrebare pur tehnică. Îl interesau numai anumiţi parametri de funcţionare ai creierelor electronice, comportamentul acestora în contextul puternicelor câmpuri magnetice, în nebuloase, în pâlniile de perturbări gravitaţionale, şi el considera că aceste informaţii puteau exista în jurnalele expediţiei, temporar oprite de-a fi date publicităţii. I-am spus ce ştiam, iar pentru date mai speciale l-am sfătuit să ia legătura cu Thurber, care fusese asistent al directorului ştiinţific al expediţiei.

— M-aş putea folosi de numele tău...?

— Bineînţeles.

Mi-a mulţumit călduros. Eram puţin dezamăgit. Asta să fi fost totul? Totuşi conversaţia stabilise o legătură profesională între noi, şi la rândul meu l-am întrebat despre meseria lui. Ce era acea staţie-selex pe care trebuia s-o inspecteze.

— Ah, nimic foarte interesant. Un depozit de deşeuri... de fapt aş dori să mă dedic cercetărilor teoretice; aici este mai degrabă o experienţă practică, şi, de fapt, nu prea folositoare.

— Experienţă practică? Să munceşti la un depozit de deşeuri? Cum e posibil? La urma urmei, eşti cibernetician...

— Păi sunt deşeuri cibernetice, explică el cu un zâmbet strâmb. Şi adăugă, oarecum dispreţuitor: Ştii, noi suntem foarte economi. Ideea este că nimic nu trebuie irosit. La institutul meu ţi-aş putea arăta câteva lucruri interesante, dar aici — în sfârşit...

Ridică din umeri; gliderul ieşi de pe drumul principal, trecu printr-o poartă înaltă din metal, şi intră în curtea largă a unei fabrici; am zărit şiruri de conveiere, macarale, ceva asemănător cu un furnal modernizat.

— Poţi lua maşina acum, zise Marger.

Dintr-o deschizătură în zidul lângă care ne oprisem, un robot se aplecă în afară şi-i spuse ceva. Marger coborî, l-am văzut gesticulând, apoi se întoarse către mine, alarmat.

— Minunat, făcu el. Gloor este bolnav. Este colegul meu — n-am voie să lucrez singur — acum ce mă fac?

— Care-i problema? am întrebat, coborând.

— Inspecţia trebuie făcută de două persoane, de cel puţin două, îmi explică. Brusc se lumină la faţă: Domnule Bregg! Eşti cibernetician! Dacă ai fi de acord!

— Ha, am zâmbit, cibernetician! Adaugă: antic. Nu ştiu nimic.

— E numai o formalitate, mă întrerupse. Bineînţeles, eu o să mă ocup de partea tehnică. Avem nevoie numai de o semnătură, nimic mai mult?

— Chiar aşa? am comentat încet. Îi puteam înţelege graba de a reveni la soţie, însă nu-mi plăcea să pretind că eram ceva ce nu eram; nu sunt făcut să fiu o figură centrală; i-am spus toate acestea, deşi poate într-un limbaj mai blând. Ridică braţele, parcă apărându-se.

— Te rog, nu mă înţelege greşit! Dar probabil te grăbeşti,

nu-i aşa? Aveai treabă în oraş. În acest caz, eu... cumva... iartă-mă pentru...

— Treburile mele pot aştepta, am răspuns. Dă-i drumul, te rog. Dacă pot, o să te-ajut.

Am intrat într-o clădire albă, aflată lateral; Marger m-a condus în josul unui coridor ciudat de pustiu; în nişe stăteau câţiva roboţi nemişcaţi. Într-un cabinet mic, simplu mobilat, a luat un vraf de hârtii dintr-un dulap din perete, le-a împrăştiat pe masă şi a început, să explice natura muncii sale — sau, mai degrabă, a muncii noastre. Nu se pricepea să explice prea bine, şi în scurt timp aveam îndoieli asupra şansei lui pentru o carieră de cercetător: continua să presupună că aveam habar de lucruri complet necunoscute mie. A trebuit să-l întrerup repetat pentru a pune întrebări stânjenitor de elementare, dar el, în mod limpede nedorind să mă ofenseze, accepta toate aceste dovezi ale ignoranţei mele ca pe nişte virtuţi.

În cele din urmă am aflat că în ultimii cincizeci de ani existase o separare totală între muncă şi viaţă. Toată producţia era automatizată şi se desfăşura sub supravegherea roboţilor, care erau dirijaţi de alţi roboţi; în acest tărâm nu mai era loc şi pentru oameni. Societatea îşi ducea viaţa ei, iar roboţii şi automatele pe ale lor; în afară de asta, pentru a preveni aberaţii neprevăzute în ordinea stabilită a acestei armate mecanice de muncă, erau necesare inspecţii periodice, efectuate de specialişti, Marger era unul dinte aceştia.

— E mai mult ca sigur, explică el, că vom găsi totul normal; după aceea putem examina anumite verigi ale proceselor, apoi ne lăsăm semnăturile, şi asta e totul.

— Dar eu nu ştiu nici măcar ce anume se produce aici, am arătat spre clădirile ce se vedeau pe geam.

— Absolut nimic! exclamă. Asta-i toată chestia. Nimic. Este pur şi simplu un depozit de deşeuri, aşa cum ţi-am spus.

Nu mă prea entuziasma acest rol impus în mod neaşteptat, dar nu puteam protesta permanent.

— Bun. Ce trebuie să fac eu?

— Ce voi face şi eu: un tur al complexelor...

Am lăsat hârtiile în birou şi am ieşit afară. Primul obiectiv a fost o uri-aşă uzină de sortare unde cupe automate ridicau grămezi de table metalice, şi caroserii rupte şi răsucite, le turteau şi le azvârleau în compactoare. Blocurile produse de

acestea erau purtate pe benzi până la conveierul principal. La intrare, Marger şi-a pus o mască mică cu filtru, şi mi-a întins alta mie; datorită hărmălaiei nu puteam discuta între noi. Aerul era îmbâcsit cu un praf ruginiu care răbufnea în nori roşietici din compactoare. Am continuat prin hala următoare, şi am luat o bandă rulantă până la un nivel unde rânduri de prese înghiţeau deşeurile, care, acum mult mai fin mărunţite şi de neidentifâcat, curgeau din buncăre. Pe un pasaj aerian ce ducea spre altă clădire, Marger verifică indicaţiile unor instrumente de control; după aceea am trecut în curtea uzinei, unde am fost opriţi de un robot care ne-a anunţat că Inginerul Gloor dorea să vorbească la telefon cu Marger.

— Scuză-mă, mă-ntorc imediat! strigă Marger, şi alergă în susul unei scări în spirală până la o clădire anexă de sticlă din apropiere.

Am rămas singur pe betonul încins de soare. Am privit în jur. Vizitasem deja clădirile din celălalt capăt al curţii, acolo se aflau compactoarele şi presele. Datorită distanţei şi a izolării fonice, nu auzeam nici măcar un murmur. Ceva mai aproape, înapoia anexei unde dispăruse Marger, se afla o clădire scundă şi neobişnuit de lungă, un fel de baracă din tablă; am pornit într-acolo în căutare de umbră, însă căldura degajată de pereţii metalici era insuportabilă. Eram, gata să plec, când am auzit un sunet ciudat venind din interiorul barăcii, dificil de identificat, câtuşi de puţin asemănător cu zgomotul de lucru al maşinilor. Încă treizeci de paşi şi am ajuns la o uşă din oţel. În faţa ei se afla un robot. La vederea mea, robotul deschise uşa şi păşi în lateral. Sunetele stranii deveniră mai puternice. Am privit înăuntru; nu era atât de întuneric pe cât crezusem iniţial. Datorită căldurii ucigătoare radiate de metal, de-abia puteam respira, şi m-aş fi retras imediat dacă n-ar fi fost vocile. Erau voci omeneşti — distorsionate, contopindu-se într-un cor răguşit, neclar, bolborosit, de parcă în penumbră ar fi vorbit un morman de telefoane defecte. Am făcut doi paşi nesiguri, ceva a trosnit sub tălpile mele, şi, de pe podea, o voce a rostit limpede:

— Vă rrog... domnuli... ham...

Am încremenit. Aerul sufocant avea gust de fier. Şoapta venea de jos.

— Vă rrog... ham... uitaţi-vă-n ju-rr... vă rrog...

I s-a alăturat un al doilea glas, monoton, recitând inex-

presiv:

— O , anomalie excentrică..., O , asimptotă sferică... O , pol în infinit... O, protosistem linear... O, sistem holono-mic... O, spaţiu semimetric... O, spaţiu sferic... O, spaţiu dielectric...

— Vă rrog... domnuli... şşervitorrul domniei-voastre... vă rrog...

Bezna forfotea de şoapte răguşite, din care bubui:

— Bioplasma planetară, mâlul ei putred, reprezintă zorile existenţei, faza iniţială, şi iată! din aluatul sângerând al creierului apare arama...

— Brec — break — brabzel — be... bre... veriscop...

— O, clasă imaginară... O, clasă puternică... O, clasă, pustie... O, clasă a claselor...

— Vă rrog... ham... uitaţi-vă-n ju-rr... domnuli...

— Şşş-şşş...

— Eşti!..

— Şş-şş.

— Mă auzi...

— Aud...

— Poţi atinge...?

— Brec — break — brabzel...

— Fără braţe...

— R-ruşine... ai... ai vedea ce strălucitor şi rece sunt...

— L-lasă-i să-mi re... dea armura, sabia-mi de aur... moşte... nirea-mi... dez... moştenită... noaptea...

— Ci iată ultimele zvârcoliri ale gângavului croncănitor, stăpânul măcelarilor, şi temnicerilor, căci iată, răsare, de trei ori răsare împărăţia ce va veni a ne-viilor...

— Sunt nou... destul de nou... niciodată n-am avut un scurt-circuit în schelet... pot încă... vă rog...

— Vă rrog...

Nu ştiam încotro să privesc, asfixiat de căldura nemiloasă şi de glasurile acelea. Veneau din toate părţile. De la podea şi până la fantele-ferestruici de sub plafon se ridicau grămezi de corpuri contorsionate şi întrepătrunse; puţina lumină ce răzbătea înăuntru se reflecta slab în metalul lor îndoit.

— Am avut un def, un defect temporar, dar acum sunt, acum sunt în regulă, pot vedea...

— Ceea ce vezi... este beznă...

— Ascultaţi, vă rog. Sunt nepreţuit, sunt costisitor. Indic

orice scurgere energetică, localizez fiecare curent vagabond, fiecare supraâncărcare. Doar testaţi-mă, vă rog... Acest... acest tremur este temporar... N-are nici o legătură cu... vă rog...

— Vă rrog... domnuli...

— Iar creierele puhave cred că fermentaţia lor acidă e sufletul, înjunghierea cărnii e istoria, şi căile prin care-şi amână putreziciunea reprezintă civilizaţia...

— Vă rog, eu... doar eu... e o greşeală...

— Vă rrog... domnuli... ham...

— Vă voi salva...

— Cine-i acolo...

— Ce...

— Cine salvează?

— Repetaţi după mine: focul nu mă va consuma pe de-a întregul, iar apa nu mă va transforma în rugină, ambele elemente vor fi o poartă în mine, şi eu voi pătrunde...

— Şşş-şş!

— Contemplaţia catodului...

— Catodoplaţia...

— Sunt aici din greşeală... eu gândesc... la urma urmelor, eu gândesc...

— Eu sunt oglinda trădării...

— Vă rrog... domnuli... şşervitorul domniei-voastre... prri-viţi în jurr...

— O, zbor al transfinitului... O, zbor al nebuloaselor... O, zbor al stelelor...

— El este aici!!! răcni cineva; şi se lăsă o linişte bruscă, o linişte a-proape tot atât de pătrunzătoare în teribila ei tensiune cât şi corul vocilor ce o precedaseră.

— Domnule!!! spuse ceva; nu ştiu de ce eram atât de sigur, dar am simţit că cuvintele acelea mi se adresau.

N-am răspuns.

— Domnule, vă rog... o clipă din timpul dumneavoastră. Domnule, eu... sunt altfel. Eu mă aflu aici din greşeală.

Urmă o foială.

— Tăcere! Trăiesc! Cuvintele acelea acoperiră totul. Da, am fost zvârlit aici, m-au îmbrăcat într-adins în metal, ca nimeni să nu ştie, dar vă rog, lipiţi-vă urechea de mine şi veţi auzi bătaia pulsului!

— Şi eu! răsună un al doilea glas. Şi eu! Domnule! Am fost

bolnav; în timpul bolii mele mi-am închipuit că eram o maşină, aceea a fost nebunia mea, dar acum sunt sănătos! Hallister, domnul Hallister poate garanta pentru mine, vă rog întrebaţi-l, vă rog scoateţi-mă de aici!

— Vă rrog... vă rrog, domnuli...

— Brec... break...

— Sluga dumneavostră...

Baraca zumzăia şi vuia de voci ruginite, la un moment dat vibră un zbieret interminabil; am început să mă retrag de-a-ndăratelea şi, trezit în lumina soarelui, orbit, mijind ochii; am rămas o vreme cu palma pavăză la ochi; înapoia mea se auziră un scârţâit şi un pocnet sec: robotul închisese uşa şi o zăvorâse.

— Domnuliii..., am mai auzit prin valul de glasuri înfundate dinapoia peretelui. Vă rrog... serviciu... greşeală...

Am trecut pe lângă anexa din sticlă. Nu ştiam încotro mergeam — doream numai să scap de vocile acelea, să nu le mai aud; am tresărit când am simţit o mână pe umăr. Era Marger, blond, arătos, zâmbitor.

— Mă scuzi, domnule Bregg. A durat cam mult...

— Ce li se va întâmpla? l-am întrerupt, aproape grosolan, indicând baraca solitară.

— Pardon? clipi el. Cui?

Brusc înţelese şi fu surprins:

— Ah, ai intrat acolo? Nu era nevoie...

— De ce?

— Sunt resturi.

— Cum adică?

— Resturi pentru re-modelare, după selecţie. Mergem? Trebuie să semnăm actele oficiale.

— Imediat. Cine face selecţia asta?

— Cum cine? Roboţii.

— Ce? O fac chiar ei?

— Bineînţeles.

Amuţi sub privirea mea.

— De ce nu sunt reparaţi?

— Nu merită cheltuiala, îmi răspunse încet, surprins.

— Şi ce li se întâmplă?

— Resturilor? Ajung acolo, îmi arătă turnul zvelt şi singuratic al furnalului.

În birou actele erau pregătite, întinse pe masă — dovada oficială a inspecţiei, alte foi de hârtie — şi Marger completă pe rând spaţiile goale, semnă şi-mi întinse tocul. L-am răsucit între degete.

— Şi nu există posibilitatea unei erori?

— Poftim?

— Acolo, în... resturi, cum le spui, nu pot ajunge acolo... chiar când mai sunt eficiente, apte de funcţionare — ce crezi?

Mă privi de parcă nu pricepea ce-i spuneam.

— Asta a fost impresia mea, am încheiat încetişor.

— Dar nu-i problemă noastră, îmi răspunse.

— Şi a cui e?

— A roboţilor.

— Totuşi noi facem inspecţia.

— Ah, nu, zâmbi el uşurat pentru că pricepuse în sfârşit sursa erorii mele. Una n-are nici o legătură cu cealaltă. Noi inspectăm sincronizarea proceselor, ritmul şi eficienţa lor, însă nu intrăm în detalii de tipul selecţiei. Acesta nu este domeniul nostru. Pe lângă faptul că nu este necesar, ar fi de asemenea de-a dreptul imposibil, deoarece astăzi există aproximativ optsprezece automate pentru fiecare om; iar dintre acestea, zilnic cinci îşi încheie ciclul şi devin resturi. Asta înseamnă ceva de ordinul a două miliarde de tone pe zi. Îţi poţi da seama că n-am putea izbuti să ne descurcăm şi oricum structura sistemului nostru e bazată tocmai pe relaţia diametral opusă: automatele ne slujesc pe noi, nu noi pe ele...

Nu-i puteam contrazice spusele. Fără alt cuvânt, am semnat actele. Eram gata de plecare, când spre propria mea surpriză m-am pomenit întrebându-l dacă se produceau şi roboţi umanoizi.

— Nu prea, răspunse şi adăugă fără tragere de inimă: Când au fost produşi au cam creat neplăceri...

— Cum aşa?

— Păi, nu-i ştii pe ingineri?! Au atins un asemenea nivel de perfecţiune cu simulările lor, încât anumite modele nu puteau fi deosebite de oamenii adevăraţi. Unii n-au putut tolera aşa ceva...

Brusc mi-am amintit stewardesa de pe nava care mă adusese de pe Lună.

— N-au putut tolera...? am repetat. Ce era atunci, ceva ca

o... fobie?

— Nu sunt psiholog, dar bănuiesc că-i poţi spune şi aşa. Oricum, povestea e demult îngropată.

— Şi mai există asemenea roboţi?

— Oh, da, pe rachetele cu domeniu restrâns. Ai întâlnit vreunul?

I-am dat un răspuns evaziv.

— O să mai ai timp să-ţi aranjezi treburile? Era îngrijorat.

— Treburile...?

Atunci mi-am amintit că se presupunea că am ceva de rezolvat în oraş. Ne-am despărţit la intrarea în staţie, unde mă condusese, tot timpul mulţumindu-mi că-l scăpasem dintr-o situaţie neplăcută.

Am rătăcit pe străzi; m-am dus la un realon, dar am plecat înainte de-a se fi desfăşurat jumătate din spectacolul ridicol, şi am pornit către Clavestra cu un moral extrem de scăzut. La un kilometru de vilă, am trimis gliderul înapoi şi-am continuat drumul pe jos. Totul era în ordine. Erau mecanisme din metal, sârmă şi sticlă, mi-am spus, le puteai monta şi demonta; totuşi nu-mi puteam şterge amintirea acelei săli, a întunericului şi a glasurilor distorsionate, cacofonia aceea de disperare, conţinând prea mult înţeles, prea mult din frica obişnuită. Îmi puteam spune că eram specialist în domeniu, îl aprofundasem îndeajuns, oroarea înaintea anihilării bruşte încetase de-a mai fi o fantezie pentru mine, aşa cum era pentru ei, proiectanţii aceia ingenioşi care organizaseră atât de bine "totul: roboţii au grijă de ai lor, o făceau până la sfârşit, iar omul nu intervenea. Era un ciclu închis din instrumente de precizie care se cereau, se reproduceau şi se distrugeau, iar eu auzisem în mod inutil agonia morţii mecanice.

M-am oprit în vârful unei coline. Sub razele piezişe ale soarelui, peisajul era indescriptibil de frumos. Din când în când, vreun glider strălucind precum un proiectil negru, gonea de-a lungul panglicii şoselei ce se întindea către orizont, acolo unde munţii se conturau albăstrui, parcă rotunjiţi de depărtări. Şi brusc am simţit că nu mai puteam privi — de parcă n-aş fi avut dreptul de-a privi, de parcă toate acestea ascundeau o înşelăciune oribilă, gata să mă gâtuie. M-am aşezat între copaci şi mi-am îngropat faţa în palme; îmi părea rău că mă întorsesem. Când am intrat în casă, un robot alb s-a apropiat de

mine.

— Aveţi un apel telefonic, mi s-a adresat confidenţial. De departe. Eurasia.

L-am urmat grăbit. Telefonul se afla în salon, aşa că în timpul covorbirii puteam privi grădina prin uşa de sticlă.

— Hal? se auzi un glas îndepărtat, dar limpede. Eu sunt, Olaf.

— Olaf... Olaf. am repetat cu un ton triumfător. Unde eşti?

— În Narvik.

— Ce faci? Cum merge? Mi-ai primit scrisoarea?

— Bineînţeles. Aşa am ştiut unde să te caut.

Un moment de tăcere.

— Ce faci...? am repetat, cu mai puţină siguranţă.

— Ce-i de făcut? Nu fac nimic. Tu?

— Ai fost la Adaptare?

— Am fost. Dar numai o zi. M-am oprit. N-am putut, ştii...

— Ştiu. Ascultă, Olaf... am închiriat o vilă aici. Poate nu-i... dar ascultă! Vino şi stai aici!

Nu răspunse imediat. Când o făcu, vocea îi era ezitantă.

— Mi-ar place să vin. Şi s-ar putea s-o fac, Hal, dar ştii ce ne-au spus...

— Ştiu. Dar ce ne pot face? Oricum, dă-i dracului. Vino.

— Ce rost ar avea? Gândeşte-te, Hal. Ar putea fi...

— Ce?

— Mai rău.

— Şi de unde ştii că îmi este rău?

I-am auzit râsetul scurt, de fapt mai mult un suspin: râdea foarte încet.

— Atunci de ce mai vrei să vin şi eu?

Brusc îmi veni o idee.

— Olaf. Ascultă-mă. Aici e un fel de staţiune de odihnă. O vilă, piscină, grădină. Singura problemă... dar ştii pesemne cum sunt lucrurile acum, cum trăiesc ei, nu?

— Am o oarecare idee.

Tonul spunea mai mult decât cuvintele.

— Deci, ştii. Acum fii atent! Vino aici. Dar mai întâi fă rost de nişte... mănuşi de box. Două perechi. O să facem nişte antrenamente. Ai să vezi, o să fie grozav!

— Cristoase! Hal, de unde să-ţi găsesc mănuşi de box? Probabil că nu se mai fabrică de ani de zile.

— Atunci, comandă-le. Nu-mi spune că-i imposibil de confecţionat patru mănuşi amărâte. O să amenajăm şi un ring — o să ne batem. Noi doi putem, Olaf! Ai auzit de betrizare, nu?

— Hm-m. O să-ţi zic ce cred eu despre asta. Dar nu la telefon. S-ar putea să existe nişte urechi mai sensibile.

— Atunci vino. O să faci ce te-am rugat?

Tăcu o vreme.

— Nu ştiu dacă are vreun rost, Hal.

— Bine. Atunci spune-mi, dacă tot discutăm, ce planuri ai? Dacă ai vreun plan, bineînţeles nici n-o să mă gândesc să te deranjez cu toanele mele.

— N-am niciunul. Dar tu?

— Am venit aici să mă odihnesc, să mă instruiesc, să citesc, totuşi astea nu-s planuri, doar... Pur şi simplu n-am putut întrezări altceva pentru mine deocamdată.

Tăcere.

— Olaf?

— Se pare că am pornit-o la fel, murmură el. Ce dracu. La urma urmei, pot pleca oricând, dacă se dovedeşte că...

— Oh, termină! m-am enervat. Strânge-ţi lucrurile şi vino. Când poţi fi aici?

— Mâine dimineaţă. Chiar vrei să boxezi?

— Tu nu vrei?

Râse.

— Ba da, omule. Şi din acelaşi motiv ca şi tine.

— S-a făcut atunci, am rostit repede. Te aştept. Ai grijă.

Am urcat. Am scotocit printre nişte lucruri pe care le pusesem într-o valiză separată şi am găsit frânghia. Un colac mare. Corzi pentru un ring. Patru stâlpi, nişte cauciuc sau arcuri, şi-l amenajăm. Fără arbitru. Nu ne trebuia.

După aceea am revenit la cărţi. Capul însă parcă mi-era umplut cu ciment. Când mai încercasem aceeaşi senzaţie în trecut, îmi săpasem pur şi simplu drumul prin text precum un car printr-un arbore de fier. Totuşi niciodată n-avusesem aşa dificultăţi. În două ore răsfoisem vreo douăzeci de cărţi şi nu-mi putusem păstra atenţia mai mult de cinci minute aţintită asupra unui subiect. Am azvârlit până şi basmele. Am hotărât să nu mă auto-enervez. Am apucat ceea ce mi se păruse cel mai dificil, o monografie asupra analizei metagenelor, şi m-am azvârlit asupra primelor ecuaţii de parcă aş fi izbit cu capul într-un zid

din piatră.

Matematica, totuşi, avea anumite proprietăţi benefice, în special pentru mine, deoarece după o oră am înţeles brusc, cu gura căscată şi am fost copleşit de uimire — cum de acest Ferret izbutise să facă aşa ceva? Chiar şi acum pe o potecă defrişată de el, aveam momente când pierdeam drumul; pas cu pas încă mă puteam descurca, dar omul acela izbutise totul pesemne dintr-un singur salt.

Aş fi dat toate stelele pentru a avea în cap, pentru o lună măcar, ceea ce avusese el.

Semnalul anunţă cina, şi în acelaşi timp ceva mă înghionti în coşul pieptului, reamintindu-mi că nu eram singur aici. Pentru o clipă m-am gândit să cer mâncarea în cameră. Totuşi ruşinea a învins. Am azvârlit sub pat tricoul oribil care mă făcea să semăn cu o maimuţă umflată, am îmbrăcat bătrânul şi nepreţuitul meu pulover larg, şi am coborât în sufragerie. Erau deja la masă. Exceptând schimbul unor politeţuri banale, a fost tăcere. Nici un fel de conversaţie. Ei n-aveau nevoie de cuvinte. Ei comunicau prin priviri; ea îi vorbea cu capul, cu genele, cu surâ-sul acela vag. Şi, încet, o greutate rece începu să crească în mine, mi-am simţit braţele înfometate, tânjind să cuprindă ceva, să strângă, să zdrobească. De ce eram atât de sălbatic? m-am întrebat cu disperare. De ce, în loc să mă gândesc la cartea lui Ferret, la întrebările ridicate de Starck, în loc să-mi văd de problemele mele, de ce trebuia să lupt cu mine din răsputeri pentru a mă abţine de la a mă holba la fata aceea?

Dar asta a fost o nimica toată, m-am speriat cu adevărat abia sus, după ce am închis după mine uşa dormitorului. La Adaptare îmi spuseseră, după testări, că eram complet normal. Dr. Juffon afirmase acelaşi lucru. Dar putea o persoană normală să simtă ceea ce simţeam eu în clipa aceea? De unde provenea? Nu eram un participant — ci un martor. Se petrecea ceva, ceva ireversibil, precum mişcarea unei planete, o înmugurire treptată, aproape imperceptibilă, încă lipsită de formă. Am mers la fereastră, am privit în grădina întunecată şi mi-am dat seama că aceasta trebuie să fi existat în mine încă de la prânz, din chiar primul moment; pur şi simplu avusese nevoie de o anumită perioadă de timp. De aceea plecasem în oraş, de aceea uitasem de vocile din beznă.

Eram în stare să fac orice. Pentru fata aceea. Nu înţe-

legeam cum, sau de ce s-a întâmplat aşa. Nu ştiam dacă era iubire sau nebunie. Asta nu conta. Ştiam doar că pentru mine totul îşi pierduse importanţa. Şi mă împotriveam — stând în faţa ferestrei deschise — luptându-mă aşa cum n-o mai făcusem până atunci; mi-am apăsat fruntea de geamul rece şi m-am speriat teribil de mine însumi.

Trebuie să fac ceva, am murmurat. Trebuie să fac ceva. Se întâmplă aşa pentru că ceva nu e-n regulă cu mine. Va trece. Ea nu poate însemna nimic pentru mine. N-o cunosc. Nici măcar nu este deosebit de frumoasă. Dar cel puţin nu voi face nimic. Nu voi face — încercam să mi-o impun — cel puţin nu voi comite nici o... Doamne Dumnezeule. Olaf. Olaf avea să mă salveze. Aveam să-i mărturisesc totul. El avea să se ocupe de mine. Aveam să plecăm undeva. Aveam să fac tot ce-mi spunea, totul. El singur avea să înţeleagă. El urma să sosească mâine. Ce bine!

Mă plimbam prin odaie. Îmi simţeam fiecare muşchi, parcă aveam în mine nişte animale mici, se încordau, se încleştau între ele; brusc am îngenuncheat lângă pat, mi-am înfipt dinţii în pătură şi am scos un sunet ciudat, ce nu semăna cu un suspin, era sec, hidos; nu voiam, nu voiam să fac rău nimănui, totuşi ştiam că era inutil să mă amăgesc, că Olaf nu mă va putea ajuta, nimeni n-o va putea face.

M-am sculat. Vreme de zece ani învăţasem să iau decizii instantanee, decizii de care atârnau vieţi omeneşti, a mea şi ale altora, şi întotdeauna procedasem la fel. Mă detaşam, creierul mi se transforma parcă într-o maşină făcută pentru a calcula factorii pro şi contra, pentru a separa şi soluţiona, irevocabil. Până şi Gimma, care nu mă plăcea, îmi recunoştea imparţialitatea. Iar acum, chiar dacă aş fi dorit-o, nu puteam acţiona altfel, ci numai ca atunci, la ananghie, deoarece aici, de asemenea, eram la ananghie. Mi-am surprins chipul în oglindă, palid, cu irisurile aproape albe şi pupilele îngustate; am privit cu ură, apoi m-am întors cu spatele, nici vorbă nu putea fi să mă culc. Brusc, mi-am trecut picioarele peste pervaz. Până la pământ erau patru metri. Am sărit, aterizând aproape fără zgomot. Am alergat în tăcere în direcţia piscinei. Am trecut pe lângă ea şi am ieşit pe şosea. Suprafaţa fosforescentă mergea spre dealuri, unduia printre ele precum un şarpe lucitor, o viperă, până ce dispărea — o dungă de lumină în beznă. Am

continuat să alerg mai iute şi mai iute, pentru a-mi obosi inima, care bătea atât de regulat, atât de puternic; am alergat timp de aproape o oră, până am zărit înainte luminile unor case. Am cotit-o spre ele. Eram obosit acum, dar tocmai de aceea am menţinut ritmul, şoptindu-mi întruna: Acolo! Acolo! Acolo! Am fugit mai departe şi, în cele din urmă, am ajuns la un gard viu dublu. M-am trezit în faţa grădinii vilei. Revenisem în punctul de plecare.

Gâfâind, m-am oprit lângă piscină şi m-am aşezat pe marginea din beton; am lăsat capul în jos şi am zărit stelele reflectate. Nu doream stelele. N-aveam ce face cu ele. Fusesem nebun, smintit, atunci când luptasem pentru un loc în expediţie, când mă lăsasem transformat într-un sac sângerând în gravirotori; pentru ce am făcut-o?! De ce, de ce nu mi-am dat seama că trebuie să fii un om obişnuit, absolut obişnuit, că altfel nu poţi şi este inutil să trăieşti.

Am auzit un foşnet. Ei au trecut pe lângă mine. El o cuprinsese cu braţul, mergeau în pas. Se aplecă deasupra ei. Umbrele capetelor se contopiră.

M-am ridicat. O săruta. Ea, ţinându-i chipul între palme. Am văzut liniile albe ale braţelor ei. Apoi un sentiment de ruşine, o ruşine aşa cum nu mai cunoscusem, oribilă, dezgustătoare, mă străpunse precum un cuţit. Eu, călătorul interstelar, tovarăşul lui Arder, întorcându-mă, stăteam într-o grădină şi mă gândeam doar cum puteam smulge o fată unui bărbat, fără a-l cunoaşte nici pe el, nici pe ea, un nenorocit, o brută, o brută din stele, mai rău, mai rău...

Nu puteam privi. Şi am privit. În cele din urmă, ei s-au îndepărtat încet, îmbrăţişaţi, iar eu, ocolind piscina, am pornit din nou, apoi am văzut o formă întunecată, mare, şi în acelaşi timp am izbit ceva cu mâinile. Era un automobil. Bâjbâind, am găsit portiera. Când am deschis-o, s-a aprins o lumină.

Tot ceea ce făceam acum era cu o grabă deliberată, concentrată, de parcă trebuia să ajung undeva, de parcă trebuia să...

Motorul răspunse. Am răsucit volanul şi, cu farurile aprinse, am ieşit pe şosea. Mâinile îmi tremurau puţin, aşa încât le-am încleştat pe volan. Deodată mi-am reamintit de cutiuţa neagră; am frânat brusc şi aproape am derapat spre marginea drumului; am sărit afară, am ridicat capota şi am început s-o caut cu

disperare. Motorul era complet diferit, n-am putut s-o găsesc. Poate-i chiar în faţă. Cabluri. Un bloc din fontă. Ocasetă. Ceva nefamiliar, pătrat — da, asta era. Scule. Am lucrat cu frenezie, dar cu grijă; aproape că mi-am însângerat mâinile. În cele din urmă, am ridicat cubul negru, greu de parcă era compact, turnat din metal, şi l-am azvârlit în tufişurile de pe marginea drumului. Eram liber. Am trântit portiera şi am pornit. Aerul începu să şuiere. Mai multă viteză. Motorul vuia, cauciucurile ţiuiau pătrunzător. Ocurbă. Am virat fără să încetinesc, tăind spre stânga şi am depăşit-o. Altă curbă, mai strânsă. Am simţit o forţă enormă împingându-mă, împreună cu maşina, spre exteriorul virajului. Totuşi încă insuficient. Următoarea curbă. La Apprenous aveau automobile speciale pentru piloţi. Făceam cascadorie cu ele, pentru a ne îmbunătăţi reflexele. Un antrenament foarte bun. Dezvolta de asemenea simţul echilibrului. De exemplu, la un viraj ridici maşina pe cele două roţi dinspre exterior şi conduci aşa o vreme. Cândva, puteam face asta. Şi am făcut-o acum, pe autostrada pustie, înclinându-mă prin bezna destrămată de faruri. Nu pentru că aş fi dorit să mă sinucid. Pur şi simplu nu mai conta nimic. Dacă eram nemilos faţă de alţii, atunci puteam fi nemilos şi faţă de mine. Am intrat într-o curbă şi am aplecat maşina, astfel încât pentru un moment a mers pe două roţi, cu cauciucurile urlând, şi am aruncat-o iarăşi, în direcţia opusă, izbind cu aripa din spate ceva întunecat — un copac? Apoi nu mai exista nimic decât vuietul motorului accelerând, şi reflecţiile palide ale cadranelor pe parbriz, şi vântul şuie-rând sălbatic. După aceea am văzut, înainte, un glider, încercă să mă evite, mergând chiar pe marginea şoselei, o mişcare scurtă a volanului mă duse lângă ea, maşina grea se răsuci ca un titirez, un bufnet surd, zăngănitul şi scrâşnetul metalelor, şi beznă. Farurile se spărseseră, motorul murise.

Am răsuflat adânc. Nu mi se întâmplase nimic, n-aveam nici măcar o zgârâietură. Am încercat farurile: nimic. Luminile mici de poziţie: cea din stânga funcţiona. În lumina ei slabă, am pornit motorul. Automobilul, scârţâind, se legănă înapoi pe drum. O maşină bună, totuşi: după toate prin câte trecuse, continua să răspundă comenzilor. Am pornit spre vilă, mai încet acum. Însă talpa îmi apăsa pedala, şi iarăşi mă cuprinse nebunia când am zărit apropiindu-se o curbă. Şi iarăşi am forţat la maxi-

mum motorul, până când, cu roţile ţiuind, azvârlit înainte de inerţie, am oprit înaintea gardului viu. Am continuat apoi, împingând-o în desiş. Despicând tufişul, avansa până se opri într-un ciot. Nu voiam să ştie nimeni ce făcusem, de aceea am rupt nişte crăci şi le-am aruncat peste capotă şi farurile sparte. Numai botul fusese lovit; în spate avea doar o mică îndoitură, de la prima coliziune cu pilonul sau ce-o fi fost acolo, în beznă.

După aceea am ascultat. Casa era întunecată. Totul era neclintit. Tăcerea măreaţă a nopţii ajungea până la stele. Nu voiam să mă întorc în vilă. M-am îndepărtat de maşina avariată, şi când iarba — firele înalte şi umede — mi-a atins genunchii, m-am prăbuşit în ea şi am rămas acolo până când ochii mi s-au închis şi am dormit.

Am fost trezit de un râset. L-am recunoscut. Am ştiut cine era înainte de-a deschide ochii, instantaneu treaz. Eram complet ud, totul era îmbibat de rouă — soarele nu se ridicase mult. Cerul, smocuri de nori albi. Iar în faţa mea, pe o valiză mică, stătea Olaf, râzând; amândoi am sărit în picioare în acelaşi timp. Palma lui semăna cu a mea — la fel de lată şi puternică.

— Când ai sosit?

— Acum câteva clipe.

— Cu ulderul?

— Da. Şi eu am dormit aşa, în primele două nopţi.

— Da?

Nu mai zâmbi. Nici eu. De parcă între noi se strecurase ceva. Ne-am privit reciproc.

Eram de aceeaşi statură, Olaf fiind poate puţin mai înalt, dar mai zvelt. În lumina puternică părul lui, deşi negru, îi trăda originea scandinavă, iar tuleiele bărbii erau complet blonde. Un nas curbat, volitiv, şi o buză superioară scurtă ce-i dezvăluia dinţii; ochii săi surâdeau cu uşurinţă, albaştri deschis, colorându-se mai intens; buzele subţiri, permanent strâmbându-se uşor, parcă primind totul cu scepticism — poate că această expresie a lui menţinea o distanţă între noi. Olaf era cu doi ani mai în vârstă decât mine; prietenul lui cel mai bun fusese Arder. Abia după moartea lui Arder am devenit mai apropiaţi. Pentru totdeauna.

— Olaf, am rostit, trebuie să-ţi fie foame. Hai să mâncăm ceva.

— Stai aşa, mă opri. Ce-i asta?

I-am urmărit privirea.

— Ah, asta... nimic. O maşină. Am cumpărat-o — ca să-mi aduc aminte.

— Ai avut un accident?

— Da. Am condus noaptea, ştii...

— Tu, un accident? repetă el.

— Păi, da. Dar nu-i important. Oricum, nu s-a întâmplat nimic. Haide, n-o să... cu valiza aia...

O ridică. Nu spuse nimic. Nu mă privi. Îi jucau muşchii maxilarului.

Simte ceva, m-am gândit. Nu ştie ce-a cauzat accidentul, dar bănuieşte.

Ajunşi la etaj, i-am spus să-şi aleagă una dintre cele patru camere goale. A luat-o pe cea cu vederea spre munţi.

— Tu de ce n-ai ales-o? Ah, ştiu, zâmbi. Auriul, nu?

— Da.

Atinse peretele cu palma.

— Obişnuit, sper? Fără filme, televiziune?

— Odihnă asigurată. Era rândul meu să zâmbesc. E un perete adevărat.

Am telefonat după dejun. Voiam să mâncăm singuri. Robotul cel alb a adus cafeaua. Şi o tavă plină, un dejun copios. L-am urmărit cu plăcere cum mesteca, o făcea cu atâta energie încât i se mişca un smoc de păr deasupra urechii. Terminând, m-a întrebat:

— Mai fumezi?

— Da. Am adus cu mine două pachete. Ce-o să se întâmple dup-aia, nu ştiu. Deocamdată, fumez. Vrei una?

— Una.

Am fumat.

— Cum facem? Cărţile pe masă? m-a întrebat după o tăcere prelungită.

— Da. O să-ţi spun totul. Şi tu?

— Întotdeauna. Totuşi, Hal, nu ştiu dacă merită.

— Zi-mi un lucru: ştii ce-i cel mai rău?

— Femeile.

— Da.

Am amuţit din nou.

— Din cauza asta? mă întrebă.

— Da. O să vezi la prânz. Jos. Ei au închiriat jumătate din

vilă.

— Ei?

— O pereche tânără.

Muşchii maxilarului i se mişcară iarăşi sub pielea pistruiată.

— Asta-i mai rău.

— Da. Stau aici de două zile. Nu ştiu cum s-a putut, dar... de la prima conversaţie. Fără nici un motiv, fără nici... nimic, nimic. Absolut nimic.

— Curios, făcu el.

— Ce?

— Şi eu am păţit la fel.

— Atunci de ce ai venit aici?

— Hal, ai făcut o faptă bună. Înţelegi?

— Pentru tine?

— Nu. Pentru altcineva. Pentru că s-ar fi sfârşit rău.

— De ce?

— Ori ştii, ori n-o să pricepi.

— Ştiu. Olaf, ce-i ăsta? Chiar suntem sălbatici?

— Nu ştiu. N-am avut femei timp de zece ani. Nu uita asta.

— Asta nu explică totul. Există în mine un fel de cruzime, nu ţin cont de nimeni, înţelegi?

— Ba ţii, prietene, îmi spuse. Încă mai ţii.

— Bun, bine; dar pricepi ce vreau să spun.

— Pricep.

Din nou am rămas tăcuţi.

— Vrei să mai discutăm, sau să boxăm? mă întrebă.

Am râs.

— De unde-ai făcut rost de mănuşi?

— N-o să ghiceşti niciodată.

— Le-ai comandat?

— Le-am furat.

— Nu se poate!

— Îţi dau cuvântul meu. Dintr-un muzeu. A trebuit să zbor special până la Stockholm pentru ele.

— Hai atunci.

Îşi despachetă puţinele bagaje şi se schimbă. Amândoi ne-am îmbrăcat halatele şi am coborât. Era încă devreme. În mod normal, dejunul urma să fie servit peste o jumătate de oră.

— Mai bine să ne ducem în spatele casei, i-am spus. Acolo n-o să ne vadă nimeni.

Ne-am oprit într-un cerc format de tufişuri înalte. Mai întâi, am bătătorit iarba, care era totuşi destul de scurtă.

— O să fie alunecoasă, zise Olaf, lunecându-şi talpa în jurul ringului improvizat.

— Perfect. O să fie mai dificil.

Ne-am pus mănuşile. Ne-am chinuit puţin, deoarece n-avea cine să ni le lege şi n-am vrut să chem un robot.

Se aşeză în faţa mea. Trupul îi era complet alb.

— Încă nu te-ai bronzat.

— O să-ţi spun mai târziu ce mi s-a întâmplat. N-am avut vreme de plajă. Gong!

— Gong!

Am început uşurel. O fentă. Eschivă. Eschivă. Treptat m-am încălzit Mai degrabă atingeam decât loveam. De fapt nu voiam să-l lovesc. Eram cu vreo cinsprezece kilograme mai greu, şi uşorul lui avantaj în privinţa alonjei nu mă deranja, mai ales că eu boxam mai bine. Din motivul ăsta m-am lăsat descoperit de câteva ori, deşi puteam să n-o fac. Brusc, coborî braţele. Strânse din fălci. Era furios.

— Nu aşa, zise.

— Ce s-a-ntâmplat?

— Fără favoruri, Hal. Sau boxăm, sau nu.

— Bine, am strâns din dinţi, boxăm!

Am început să mă apropii. Mănuşa izbi mănuşa cu un plesnet sec. Poc! Poc! Simţi că eram decis şi strânse garda. Ritmul se iuţi. Am fentat spre stânga şi spre dreapta, succesiv; ultima lovitură aproape întotdeauna îi nimerea pieptul — nu era îndeajuns de iute. În mod neaşteptat, Olaf preluă iniţiativa şi plasă o dreaptă puternică, trimiţându-mă câţiva paşi înapoi. Mi-am revenit imediat. Ne-am dat târcoale, el trimise o lovitură, am eschivat, m-am retras şi de la semi-distanţă am lovit cu dreapta. Îmi pusesem toată greutatea în pumn. Olaf se înmuie, coborî garda pentru o clipă, apoi reveni prudent, cât mai protejat. În următorul minut mă bombardă cu lovituri. Mănuşile îmi izbeau antebraţele cu un sunet înspăimântător, însă inofensiv. Odată am eschivat în ultima clipă, mănuşa lui mi-a şters urechea, şi a urmat o laterală care m-ar fi terminat. Ne-am ocolit iarăşi. Recepţionă o stângă în piept, una puternică de tot, şi garda îi căzu, l-aş fi putut doborî, însă n-am făcut nimic, am rămas parcă paralizat — ea era la una dintre ferestre, cu chipul

alb precum materialul care-i acoperea umerii. Trecu o fracţiune de secundă. În clipa următoare, am fost ameţit de o lovitură puternică, am căzut în genunchi.

— Iartă-mă! l-am auzit strigând pe Olaf.

— Nu-i nimic de iertat... Asta a fost bună, am bolborosit, ridicându-mă.

Fereastra era închisă acum. Am luptat încă vreo jumătate de minut; brusc Olaf se retrase.

— Ce-i cu tine?

— Nimic.

— Nu-i adevărat.

— Bine. Îmi ajunge deocamdată. Nu te superi?

— Sigur că nu. Oricum, n-avea nici un rost să-ncepem chiar imediat... haidem.

Ne-am dus la piscină. Olaf era un săritor mai bun decât mine. Putea face nişte chestii extraordinare. Am încercat un salt dublu cu şurub, aşa cum făcea el, însă n-am izbutit decât să lovesc apa cu şoldul. Stând pe marginea bazinului, mi-am udat pielea care mă ardea. Olaf râse.

— N-ai antrenament.

— Cum adică? Niciodată n-am putut face un şurub. Tu eşti grozav!

— Asta nu se uită niciodată, să ştii. Azi e prima oară.

— Chiar aşa?

— Da. E grozav.

Soarele se înălţase acum. Ne-am întins pe nisip şi am închis ochii.

— Unde sunt... ei? mă întrebă după o lungă tăcere.

— Nu ştiu. Probabil în camera lor. Ferestrele lor dau spre spatele vilei. Nu ştiusem.

L-am simţit mişcându-se. Nisipul era foarte fierbinte.

— Da, din cauza asta, am spus.

— Ne-au văzut?

— Ea.

— Trebuie să se fi speriat, murmură el, nu crezi?

Nu i-am răspuns. Din nou, tăcere.

— Hal!

— Da?

— Nu prea mai zboară acum, ştiai?

— Da.

— Ştii de ce?

— Afirmă că n-are nici un rost...

Am început să-i rezum cele citite în cartea lui Starck. Rămăsese nemişcat, tăcut, însă ştiam că asculta atent. Când am terminat, n-a vorbit imediat.

— L-ai citit pe Shapley?

— Nu. Cine-i?

— Nu? Crezusem c-ai citit totul... Un astronom din secolul douăzeci. Una din cărţile lui mi-a căzut cândva în mână, exact despre subiectul ăsta. Asemănător cu Starck al tău.

— Ce? E imposibil. Shapley n-ar fi putut cunoaşte... N-ai decât să-l citeşti pe Starck.

— Nu intenţionez. Ştii ce-s toate astea? Praf în ochi.

— Praf în ochi?

— Da. Cred că ştiu ce s-a întâmplat.

— Ce?

— Betrizarea.

Am tresărit.

— Aşa crezi?

Deschise ochii.

— E evident. Nu zboară — şi nu vor mai zbura niciodată. Va fi şi mai rău. Moliciune. O mare moliciune. Nu pot suporta vederea sângelui. Nu se pot gândi la ce s-ar putea întâmpla când...

— Stai aşa. l-am oprit. E imposibil. La urma urmei, există medici. Trebuie să fie şi chirurgi...

— Deci nu ştii?

— Ce anume?

— Medicii doar planifică operaţiile. Roboţii le fac.

— Nu se poate!

— Dacă-ţi spun... Am văzut cu ochii mei. În Stockholm.

— Şi dacă un medic trebuie să intervină pe neaşteptate?

— Nu sunt sigur. Poate există un medicament care anulează parţial efectele betrizării, pentru un interval foarte scurt, dar îl ţin mai ascuns decât ţi-ai putea închipui. Cel care mi-a spus n-a vrut să intre în detalii. Îi era teamă.

— De ce anume?

— Nu ştiu, Hal. Cred că au făcut un lucru îngrozitor. Au ucis omul din om.

— Exagerezi, am şoptit. Oricum...

— De fapt, e foarte simplu. Cel care ucide este pregătit să fie ucis, aşa-i?

Am rămas tăcut.

— De aceea, într-un anumit sens, e esenţial pentru cineva să fie capabil să rişte... totul. Noi suntem capabili. Ei nu sunt. De asta le este frică de noi.

— Femeilor?

— Nu doar femeilor. Tuturor, Hal!

Brusc, se ridică în capul oaselor.

— Ce-i?

— Ai un hipnagog?

— Hipna... maşina aia de învăţat în timpul somnului? Da.

— Ai folosit-o? aproape răcni Olaf.

— Nu, care-i problema...?

— Eşti norocos. Arunc-o în piscină.

— Bar de ce? Ce este? Tu ai folosit-o?

— Nu. Am avut o intuiţie şi am ascultat treaz fiind, deşi instrucţiunile interzic asa ceva. N-o să ghiceşti niciodată!

M-am întors către el.

— Ce-i înăuntru?

Mă privi încruntat.

— Bombonele. O cofetărie întreagă, îţi spun. Că trebuie să fii calm, că trebuie să fii politicos. Că trebuie să te resemnezi înaintea oricărei neplăceri, iar dacă cineva nu te înţelege sau nu vrea să fie bun cu tine — o femeie, altfel zis — este vina ta. Că bunul cel mai de preţ este echilibrul social, stabilitatea, şi tot aşa şi tot aşa, în cerc, de o sută de ori. Concluzia: trăieşte liniştit, scrie-ţi memoriile, nu pentru publicare, bineînţeles, ci doar pentru tine, fă sport, şi instruieşte-te. Respectă-i pe cei mai în vârstă.

— Un substituent pentru betrizare, am murmurat.

— Sigur că da. Şi multe altele la fel: că niciodată nu trebuie să foloseşti forţa şi nici măcar un ton agresiv faţă de nimeni, şi este o mare ruşine să loveşti pe cineva, ba chiar o crimă, deoarece cauzează un şoc teribil. Că nu trebuie să te lupţi în nici o circumstanţă, pentru că doar animalele se luptă, că...

— Stai, l-am întrerupt. Şi dacă un animal sălbatic scapă dintr-o rezervaţie... nu... nu mai există animale sălbatice...

— Nu mai există animale sălbatice, dar există roboţi.

— Ce vrei să zici? Că le poţi da ordin să ucidă?

— Da.
— De unde ştii?
— Nu ştiu absolut sigur. Totuşi trebuie să fie pregătiţi pentru cazuri neprevăzute. Chiar şi un câine betrizat poate înnebuni, nu?
— Atunci, asta... stai puţin! Deci, la urma urmei, pot ucide? Dând ordine? Nu-i acelaşi lucru dacă eu ucid sau dau ordinul?
— Nu pentru ei. Asta ar fi însă doar *in extremis,* înţelegi? În cazul unei... unei calamităţi, a unei ameninţări, aşa cum e câinele turbat. În mod normal nu se întâmplă. Dar dacă noi...
— Noi?
— Da, de pildă, tu şi cu mine... dacă am... ştii tu... atunci, bineînţeles, roboţii s-ar ocupa de noi, nu ei. Ei nu pot. Ei sunt buni.
Tăcu câteva clipe. Pieptul lui lat, înroşit acum de soare şi de nisip, oftă.
— Hal. Dacă aş fi ştiut. Dacă aş fi ştiut toate astea. Dacă... aş... fi... ştiut... toate... astea...
— Termină.
— Până acum ti s-a întâmplat ceva?
— Da.
— Ştii despre ce vorbesc.
— Da. Au fost două. Una m-a invitat, imediat după ce am ieşit din staţie, deşi nu tocmai aşa. M-am rătăcit prin blestemata aia de staţie. Ea m-a dus acasă.
— Ştia cine eşti?
— I-am spus. La început s-a speriat, dar mai târziu... mi-a făcut un fel de avansuri — nu ştiu dacă din milă, sau nu — apoi a devenit de-a dreptul înfricoşată. M-am dus la un hotel. A doua zi... ştii pe cine am întâlnit? Pe Roemer!
— Nu se poate! Trebuie să aibă, cât, o sută şaptezeci de ani?
— Nu, era fiul lui. Şi aşa, individul are aproape o sută cincizeci. O mumie. Oribil. Am discutat cu el. Şi ştii ceva? Ne invidiază...
— Nu-i nimic de invidiat.
— Nu-nţelege asta. Deci, asta a fost. După aceea, o actriţă. Ei le spun realişti. Era încântată de mine: un adevărat pitecantrop! Am fost la ea, şi am evadat a doua zi. Era un palat. Magnific. Mobile care înfloreau, pereţi mişcători, paturi care-ţi

citesc gândurile şi dorinţele... da.

— Hm-m. Nu-i era teamă, zici?

— Ba da, îi era, dar a băut ceva — nu ştiu ce eră, poate vreun narcotic. Perto... cam aşa ceva.

— Perto?

— Da. Ştii ce este? Ai luat şi tu?

— Nu, rosti el încet. Eu n-am luat. Dar aşa se numeşte medicamentul care anulează...

— Betrizarea? Nu se poate!

— Aşa mi-a spus individul.

— Cine?

— Nu-ţi pot spune; mi-am dat cuvântul.

— Bine. Deci de asta... de asta ea...

M-am ridicat.

— Stai jos.

M-am aşezat.

— Şi tu? am întrebat. Am vorbit numai despre mine...

— Eu? Nimic. Adică... mie nu mi-a mers nimic. Nimic..., repetă el.

Am tăcut.

— Cum se numeşte locul ăsta? mă întrebă.

— Clavestra. De fapt oraşul e la câţiva kilometri. Auzi, hai până acolo. Vreau să-mi repar maşina. O să ne întoarcem pe jos — facem un cros. Ce zici?

— Hal, rosti el blând, lup bătrân...

— Ce?

Ochii îi surâdeau.

— Crezi că poţi goni diavolul prin sport? Eşti un boulean...

— Hotărăşte-te, lup sau boulean? i-am răspuns. Ce-i rău în asta?

— Nu merge. Ai atins vreodată pe unul din ei?

— Dacă... dacă l-am ofensat pe vreunul? Nu. De ce?

— Nu, dacă l-ai *atins* pe vreunul?

În sfârşit am înţeles.

— N-am avut nici un motiv. De ce întrebi?

— Să n-o faci.

— De ce?

— Pentru că este ca şi cum ai da într-o bătrână. Pricepi?

— Mai mult sau mai puţin. Ai avut vreo încăierare?

Încercam să nu-mi trădez surpriza. Olaf fusese unul dintre

cei mai echilibraţi membri ai echipajului.

— Da. M-am făcut de râs. Era în prima zi. Noapte, ca să fiu mai exact. N-am putut ieşi din poştă — nu avea uşă, ci un fel de chestie rotitoare. Ai văzut vreuna?

— O uşă turnantă?

— Nu. Cred că-i acţionată cumva de gravitaţia controlată. Pe scurt, mă răsuceam ca un titirez, şi un individ care era cu o fată m-a arătat cu degetul şi a început să râdă...

Pielea feţei începu parcă să mă strângă.

— Bătrână sau nu, am rostit, probabil că n-o să mai râdă.

— Nu. Are o claviculă fracturată.

— Şi nu ţi-au făcut nimic?

— Nu. Deoarece tocmai ieşisem din maşinărie şi el mă provocase — nu l-am lovit imediat, Hal. Nu, am întrebat ce-i atât de amuzant, pentru că eu am lipsit de aici multă vreme, iar el a râs din nou, arătând în sus, şi a zis: "A, vii din circul maimuţelor?..."

— "Circul maimuţelor"?

— Da. Şi-atunci...

— Stai puţin. De ce "circul maimuţelor"?

— Nu ştiu. Poate că auzise că astronauţii sunt învârtiţi în centrifuge. Nu ştiu pentru că deja nu mai vorbeam cu el... Deci, asta a fost. Mi-au dat drumul, dar de acum la Adaptarea de pe Lună trebuie să facă o treabă mai bună cu noii sosiţi.

— Se mai întorc şi alţii?

— Da. Grupul lui Simonadi, peste optsprezece ani.

— Atunci avem timp.

— Destul.

— Trebuie să recunoşti că nu sunt ranchiunoşi, am spus. I-ai fracturat clavicula şi te-au lăsat...

— Am impresia că motivul a fost chestia aia cu "circul". Chiar şi ei sunt... faţă de noi... ştii. Şi nu sunt proşti. Ar fi provocat un scandal. Hal, omule — tu nu n-ai habar de nimic.

— Adică?

— Ştii de ce n-au făcut publicitate întoarcerii noastre?

— A fost ceva, în real. Eu n-am văzut, dar mi-a spus cineva.

— Da, a fost. Ai fi murit de râs dacă ai fi văzut. "Ieri, în primele ore* ale dimineţii, o echipă de exploratori a revenit pe Pământ din spaţiul extraterestru. Toţi exploratorii se simt bine. Rezultatele ştiinţifice ale expediţiei sunt în studiu." Sfârşit,

punct.

— Vorbeşti serios?

— Îmi dau cuvântul de onoare. Şi ştii de ce-au făcut-o? Pentru că le este frică de noi. De asta ne-au împrăştiat peste tot, pe Pământ.

— Nu. Nu pot pricepe. Nu sunt proşti. Tu singur ai zis-o mai devreme. Doar nu-şi pot închipui că suntem animale de pradă, că vom sări la beregăţile oamenilor!

— Dacă ar fi crezut aşa, nu ne-ar mai fi lăsat să venim. Nu, Hal. Asta n-are nici o legătură cu noi. Miza e mult mai mare. Nu-ţi dai seama?

— Se pare că m-am imbecilizat. Spune-mi.

— Omenirea nu-şi dă seama...

— Ce?

— Că spiritul explorărilor a murit. Ei ştiu că nu mai există expediţii. Dar nu se gândesc la asta. Îşi spun că expediţiile nu mai există pentru că sunt inutile, şi asta-i tot. Totuşi sunt unii care văd şi pricep extrem de bine ce se întâmplă, şi care vor fi consecinţele. Care au început deja să fie.

— Şi?

— Moliciune. Moliciune pentru eternitate. Acum nimeni nu va mai zbura spre stele. Acum nimeni nu va mai risca un experiment periculos. Acum nimeni nu va mai încerca asupra lui un nou medicament. Ce, ei nu ştiu asta? Ba ştiu! Iar dacă se află cine suntem noi, ce am făcut, de ce am
plecat, despre ce a fost vorba cu adevărat, atunci ar fi imposibil, înţelegi, imposibil de ascuns tragedia!

— Moliciunea? l-am întrebat, folosindu-i expresia; cine ne-ar fi auzit conversaţia s-ar fi putut s-o considere caraghioasă, însă mie nu-mi ardea de râs.

— Bineînţeles. Şi nu crezi că-i o tragedie?

— Nu ştiu. Ascultă-mă, Olaf. Pentru noi trebuie să fie şi a fost permanent ceva extraordinar. Felul în care am renunţat la anii ăia — şi la tot — ei bine, noi considerăm că asta-i cel mai important. Dar poate că nu este. Trebuie să fim obiectivi. La urma urmei — spune-mi tu — ce am reuşit noi?

— Cum adică?

— Păi, pune cărţile pe masă. Arată-mi tot ce-ai adus de pe Fomalhaut.

— Ai înnebunit?

— Deloc. Care a fost folosul acestei expediţii?

— Noi am fost piloţi, Hal. Întreabă-l pe Gimma, pe Thurber…

— Olaf, ăsta nu-i un răspuns, am fost cu toţii împreună, şi ştii foarte bine ce au făcut ei, ce făcea Venturi până să moară, cu ce se ocupa Thurber — de ce mă priveşti aşa? Ce am adus noi? Patru încărcături de diferite analize, spectrale şi de nu mai ştiu câte alte feluri, eşantioane minerale, apoi zeama aceea, sau metaplasma sau cum naiba îi zicea porcăriei ăleia din Beta Arcturus. Normess şi-a verificat teoria asupra rotaţiilor gravimagnetice, şi în plus s-a dovedit că pe planetele de tipul C Meoli pot exista nu tri — ci tetraploizi de siliciu, şi că pe satelitul ăla unde Arder era cât pe aici să moară nu există nimic altceva decât o lavă nenorocită şi băşici de mărimea zgârie-norilor. Şi pentru a afla că lava aceea se solidifică, formând blestematele alea de băşici, ne-am pierdut noi zece ani din viaţă şi ne-am întors aici ca să fim ciudăţenii de circ? Atunci de ce dracu am mai mers acolo? Pentru ce? Poate tu îmi poţi răspunde? Pentru ce?

— Mai încet.

Eram furios. Şi el era furios. Ochii i se îngustaseră. M-am gândit că s-ar putea să ne luăm la bătaie, şi buzele începură să-mi zvâcnească într-un rânjet. Apoi şi el, brusc, zâmbi.

— Acelaşi lup bătrân ai rămas, rosti. Poţi enerva pe oricine, ştiai?

— Treci la subiect, Olaf. La subiect.

— La subiect? Nici tu n-ai trecut la subiect. Şi dacă am fi adus cu noi un elefant cu opt picioare şi expert în algebră, atunci ai fi fost satisfăcut? Ce aşteptai, să găseşti pe Arcturus? Paradisul? Un arc de triumf? Ce ai fi vrut? În zece ani n-am auzit atâtea prostii de la tine câte ai spus acum, într-un minut.

Am tras adânc aer în piept.

— Olaf, încerci să mă faci prost. Ştii la ce m-am referit. Voiam să spun că oamenii pot trăi şi fără…

— Cred şi eu că pot! Da, da!

— Aşteaptă. Pot trăi, şi chiar dacă-i aşa cum spui tu, că au oprit zborurile din cauza betrizării, întrebarea ce se pune, dragă prietene, este: dacă a meritat, dacă a avut sens să se plătească un asemnea preţ?

— Da? Să presupunem că te-nsori. De ce te strâmbi? Nu te poţi însura? Poţi. Îţi spun eu, poţi. Şi o să ai copii. Şi îi vei duce la

betrizare cu cântecul pe buze. Ce zici?

— Nu cu cântec. Dar ce aş putea face? Nu mă pot război cu întreaga lume...

— Ei, atunci, primeşte binecuvântarea cerului. Acum, dacă vrei, putem merge în oraş.

— Perfect, am încuviinţat. Prânzul este peste două ore şi jumătate. Avem timp.

— Şi dacă n-ajungem la timp, n-o să ne mai dea de mâncare?

— Ba da, dar...

M-am înroşit. Prefăcându-se că nu observă, Olaf îşi scutură nisipul de pe picioarele goale. Am urcat, ne-am schimbat, şi am plecat cu automobilul spre Clavestra. Pe şosea circulaţia era intensă. Pentru prima dată am văzut glidere colorate, roz şi gălbui. Am găsit o staţie de întreţinere. Mi s-a părut că am întrevăzut surpriză în ochii din sticlă ai robotului care examina stricăciunile. Am lăsat automobilul acolo şi ne-am înapoiat pe jos. Se dovedi că existau două Clavestre, una veche şi alta nouă; în oraşul vechi se afla centrul local industrial, unde fusesem cu Marger cu o zi în urmă. Partea cea nouă era o staţiune de vară la modă, cu multă lume mai peste tot, aproape numai tineri, numeroşi adolescenţi. În veşmintele lor ţipătoare, sclipitoare, băieţii păreau nişte soldaţi romani, deoarece materialele reflectau soarele precum semiplatoşele din perioada aceea. Multe fete, majoritatea atrăgătoare, adesea în costume de baie mai îndrăzneţe decât orice văzusem până acum. Mergând alături de Olaf, simţeam asupra mea ochii trecătorilor. Grupuri pestriţe se opreau sub palmieri la vederea noastră. Eram mai înalţi decât oricine de acolo, oamenii se opreau şi schimbau priviri, era extrem de stânjenitor.

Când în cele din urmă am ajuns la şosea şi am pornit către sud, peste câmp, în direcţia casei, Olaf şi-a şters fruntea cu o batistă. Şi eu transpiram puţin.

— Lua-i-ar dracu, zise el.

— Ţine-o pentru o ocazie mai bună...

Zâmbi în silă.

— Hal!

— Ce-i?

— Ştii cu ce semăna? Cu decorul dintr-un studio cinematograf. Romani, curtezane, şi gladiatori.

— Noi eram gladiatorii?

— Exact.

— Nu vrei să alergăm? l-am întrebat.

— Haide.

Am alergat peste câmp. Erau de străbătut vreo opt kilometri. Dar am deviat prea mult în dreapta şi a trebuit să ne întoarcem puţin. Chiar şi aşa, am avut timp să facem şi câte o baie înainte de prânz.

CAPITOLUL CINCI

Am ciocănit la uşa lui Olaf.

— Dacă te cunosc, intră, l-am auzit strigând.

Stătea dezbrăcat în mijlocul încăperii şi pulveriza pe el, din flaconul pe care-l ţinea, cu un fluid galben-palid care imediat se întărea într-o masă pufoasă.

— Lenjerie de corp? l-am întrebat. Cum poţi?

— Nu mi-am adus cămaşă de schimb, mormăi el. Nu-ţi place?

— Nu. Ţie?

— Mi s-a rupt cămaşa.

La privirea mea surprinsă, adăugă cu o strâmbătură:

— Tipul care a zâmbit. Ştii?

N-am comentat, îşi trase vechii pantaloni — îi ţineam minte de pe *Prometeu* — şi am coborât. Masa era pregătită pentru trei persoane, iar în sufragerie nu se găsea nimeni.

— Vom fi patru, m-am adresat robotului alb.

— Nu, domnule. Domnul Marger a plecat. Numai trei — doamna, dumneavoastră şi domnul Staave. Vă servesc, sau o aşteptaţi pe doamna?

— O aşteptăm, răspunse indiferent Olaf.

Băiat bun. Tocmai atunci intră fata. Era îmbrăcată la fel ca în ziua anterioară; părul îi era puţin umed, de parcă abia ieşise din apă. I l-am prezentat pe Olaf; acesta era calm şi demn. Eu nu reuşeam niciodată să fiu atât de demn.

Am făcut puţină conversaţie. Ne spuse că în fiecare săptămână soţul ei era nevoit să plece câte trei zile, datorită meseriei lui, şi că apa din piscină nu era atât de caldă cum ar fi putut să fie, în ciuda soarelui. Discuţia se încheie însă repede, şi,

oricât m-am străduit, nu mi-a venit nici o idee de continuare. Am mâncat în tăcere, cu profilele lor atât de contrastante în faţa mea. Am observat că Olaf o studia, însă numai când îi vorbeam eu şi ea privea în direcţia mea. Chipul lui era lipsit de expresie. De parcă tot timpul s-ar fi gândit la altceva.

Spre sfârşitul mesei, robotul alb se apropie şi ne anunţă că apa din piscină avea să fie încălzită seara, conform dorinţei doamnei Marger. Doamna Marger îi mulţumi şi urcă în camera ei. Am rămas numai noi doi. Olaf mă privi şi din nou m-am înroşit teribil.

— Cum se poate, rosti el strecurându-şi între buze ţigara pe care i-o dădusem, că un tip care s-a putut târî în gaura aia puturoasă de pe Kereneia, un bătrân lup de spaţiu — nu, nu lup — un bâtrân rinocer, mai degrabă, la o sută cincizeci de ani — începe acum să...?

— Te rog, am mormăit, dacă chiar vrei să ştii, m-aş căţăra iarăşi acolo...

N-am terminat fraza.

— Bine. Mă opresc. Pe cuvânt de onoare. Dar, Hal, trebuie să-ţi spun: te înţeleg. Şi pariez că nici măcar nu ştii de ce...

Am indicat cu capul în direcţia în care plecase ea.

— De ce ea?

— Da. Ştii?

— Nu. Şi nici tu.

— Ba eu ştiu. Vrei să-ţi spun?

— Da. Dar fără glumele tale.

— Chiar c-ai luat-o razna! exclamă Olaf. E foarte simplu. Însă ai avut dintotdeauna defectul ăsta — n-ai văzut ce era sub nasul tău, doar chestiile îndepărtate, Cantorii ăia, Corbasileuşii...

— Nu mai mă peria.

— Stilul e sofomarie, ştiu, dar dezvoltarea noastră s-a oprit când ne-am pus alea sase sute optzeci de şuruburi. Ştii asta?

— Ştiu. Zi mai departe.

— Ea e exact ca o fată de pe vremea noastră. N-are chestiile alea roşii în nas sau plăcile alea pe urechi, şi nici vată sclipitoare pe cap; nu-i acoperită de aur; este o fată pe care ai fi putut s-o întâlneşti în Ceberto sau Apprenaus. Îmi amintesc de unele ca ea. Asta-i tot.

— Să mă ia dracu, am şoptit. Da. Da, însă există o diferenţă.

— Care?

— Ti-am spus deja. Chiar la început. Până acum nu m-am comportat niciodată aşa. Şi, ca să fiu cu adevărat cinstit, nu mi-am imaginat niciodată... Credea, că sunt genul potolit.

— Zău că-mi pare rău că nu te-am fotografiat când ai ieşit din gaura aia pe Kereneia. Atunci ai fi putut vedea ce tip potolit eşti. Omule, am crezut că tu... Nu contează!

— Hai să lăsăm Kereneia, grotele ei şi toate astea, am spus. Ştii, Olaf, înainte de-a veni aici am mers la un doctor, Juffom îl cheamă, un tip foarte plăcut. Peste optzeci de ani, dar...

— Asta-i acum soarta noastră, observă calm Olaf. Suflă fumul de ţigară şi-l privi răspândindu-se deasupra unui mănunchi de flori liliachii, asemănătoare zambilelor. Cel mai bine ne simţim printre bo-şo-rogi. Cu bă-ă-ărbi lungi. Când mă gândesc la asta, îmi vine să urlu. Să-ţi zic eu ceva. Hai să ne cumpărăm nişte găini, le-am putea răsuci gâturile.

— Hai, gata, termină cu bufoneriile. Doctorul ăla mi-a spus multe chestii inteligente. Că nu mai avem nici familie, nici prieteni din generaţia noastră — şi asta înseamnă că rămân numai femeile, dar în ziua de azi e mai greu să obţii o femeie decât mai multe. Şi avea dreptate. Îmi dau seama acum.

— Hal. Ştiu că eşti mult mai deştept decât mine. Dintotdeauna ţi-a plăcut ceva inedit. Ceva care să fie al dracului de dificil, ceva ce nu puteai reuşi de la început, ceva ce nu puteai obţine fără să te dai cu capul de toţi pereţii. Altfel nu-ţi era pe plac. Nu te uita aşa la mine. Să ştii că nu mi-e frică de tine.

— Binecuvântat fie Domnul! Asta ar mai fi lipsit.

— Şi-n felul ăsta... ce voiam să spun? Aha. La început am crezut că doreai să fii singur şi că te-ai apucat de cărţi pentru că voiai să fii mai mult decât un simplu pilot, şi să fii vioara întâi. Mă aşteptam să-ncepi să-ţi dai aere. Şi trebuie să-ţi spun că atunci când le-ai închis gura lui Normers şi Venturi cu observaţiile alea ale tale şi foarte discret, ai intrat în discuţiile alea vai-vai-atât-de-erudite, ei bine, am crezut că ai început. Dar după aceea a urmat explozia, ţii minte?

— Noaptea.

— Da. Şi Kereneia, şi Arcturus, şi satelitul ăla. Prietene, eu încă văd satelitul acela uneori în vis, şi odată chiar am căzut din pat din cauza lui. Oh, satelitul ăla! Da, însă ce... vezi, o iau

razna; uit mereu — dar după toate câte s-au întâmplat, mi-am dat seama că porniseşi să faci pe interesantul. Pur şi simplu asta îţi plăcea, şi nu puteai fi altfel. Îţi aminteşti când i-ai cerut lui Venturi copia cărţii ăleia roşii, ce era?

— *Topologia hiperspaţiului*

— Exact. Şi el a zis: "E prea grea pentru tine, Bregg. N-ai fundamentul..."

Am izbucnit în râs, deoarece îl imitase perfect pe Venturi.

— Avea dreptate, Olaf. Era prea grea.

— Da, atunci, însă cu timpul ai descifrat-o, nu?

— Aşa-i. Totuşi... fără satisfacţie. Ştii de ce. Venturi, sărmanul...

— Nu mai continua. Nu se ştie cui trebuie să-i fie milă faţă de cine — în lumina evenimentelor ulterioare.

— Acum el nu mai poate simţi milă pentru nimeni. Erai pe puntea superioară atunci?

— Eu? Pe puntea superioară? Stăteam exact lângă tine!

— Aşa-i. Dacă n-ar fi băgat totul în sistemul de răcire, poate c-ar fi scăpat numai cu câteva arsuri. Cum a făcut Arne. Şi-o fi pierdut capul.

— Într-adevăr. Dar ştii că eşti grozav! Arne a murit oricum!

— Însă după cinci ani. Cinci ani sunt cinci ani.

— Ani ca ăia?

— Acum şi *tu* vorbeşti aşa, însă înainte, lângă piscină, când am început eu, mi-ai sărit în cap.

— Da, pentru că a fost insuportabil, dar şi magnific. Recunoaşte. Spune şi tu — dar, de fapt, nu trebuie să-mi spui nimic. Când ai ieşit din gaura aia de pe Ke...

— Ajunge, gata, despre nenorocita aia de gaură!

— Nu-i gata, abia atunci am înţeles ce anume zace în tine. Încă nu ne cunoşteam atât de bine. Când mi-a spus Gimma, după o lună, că Arder urma să zboare împreună cu tine, m-am gândit — în sfârşit, nu ştiu! M-am dus la el, dar n-am zis nimic. Bineînţeles, el şi-a dat seama imediat. "Olaf", mi-a spus, "nu te supăra. Eşti prietenul meu cel mai bun, dar acum zbor cu el, nu cu tine, pentru că..." Ştii ce-a zis?

— Nu. Aveam un nod în gât.

— "Pentru că el singur a coborât. El singur. Nimeni n-a crezut că-i posibil de asolizat acolo. Nici chiar el." Nu-i aşa, credeai că te vei mai întoarce?

Am tăcut-

— Înţelegi, ticălosule? "Fie se va întoarce cu mine", a zis Arder, "fie nu se va mai întoarce niciunul..."

— Şi m-am întors fără el.

— Şi te-ai întors fără el. Nu te-am recunoscut. Am fost îngrozit! Eram jos, la pompe.

— Deci tu erai?

— Da. Am văzut... un străin. Un individ absolut străin. Am crezut că halucinam. Chiar şi costumul tău era complet roşu...

— Era de la rugină. O ţeavă se spărsese peste mine.

— Mie-mi spui? eu am reparat ţeava aia, mai târziu. Cum arătai... Dar hotărâtor a fost dup-aia...

— Chestia cu Gimma?

— Da. Nu e în jurnalul oficial. Şi săptămâna următoare au tăiat-o de pe bandă; cred că chiar Gimma a făcut-o. Atunci credeam c-o să-l omori. Cristoase!

— Nu mai vorbi despre asta, am spus. Simţeam că peste un minut aveam să încep să tremur. Gata, Olaf. Te rog.

— Fără istericale. Arder îmi era mai apropiat decât ţie.

— Mai apropiat sau nu, ce contează? Eşti un netot. Dacă Gimma i-ar fi dat o rezervă, Arder ar fi acum lângă noi! Gimma economisea totul, îi era frică să nu i se termine tranzistorii, dar că i se puteau termina oamenii, nu-i era frică! Eu...

L-am întrerupt.

— Olaf! Asta-i nebunie. Hai s-o uităm.

— Se pare, Hal, că nu putem uita. Cel puţin, nu atâta vreme cât suntem împreună. După aia, Gimma niciodată n-a mai...

— Lasă-l pe Gimma! Olaf! Gata. Punct. Nu vreau să mai aud nici un cuvânt!

— Îmi interzici să vorbesc şi despre mine?

Am ridicat din umeri. Robotul alb voia să strângă masa, dar aruncă doar o privire din hol şi plecă. Poate că-l speriaseră glasurile noastre ridicate.

— Hal, spune-mi. De fapt, ce te enervează?

— Nu te mai preface.

— Nu, pe cuvânt.

— Cum mă poţi întreba? La urma urmei, din cauza mea...

— Ce s-a întâmplat din cauza ta?

— Chestia cu Arder.

— Ce-e-e?

— Bineînţeles. Dacă aş fi insistat de la început, înainte de decolare, Gimma ar fi...

— Haide, haide! De unde să fi ştiut că avea să i se strice radioul? Putea să se întâmple altceva.

— Putea, putea. Dar a fost radioul.

— Stai aşa. Şi-ai ţinut chestia asta şase ani în tine fără să spui un cuvânt?

— Ce să spun? Credeam că era evident, nu?

— Evident! Dumnezeule! Ce tot vorbeşti, omule? Vino-ţi în fire! Dac-ai fi zis aşa ceva, oricare dintre noi te-ar fi crezut nebun. Şi când s-a defocalizat fasciculul lui Ennesson, tot vina ta a fost? Da?

— Nu. El... asta se poate întâmpla...

— Ştiu că se poate. Nu-ţi fă griji, ştiu la fel de multe ca tine. Hal, n-o să am linişte până nu-mi spui...

— Acum ce mai e?

— Pur şi simplu îţi imaginezi nişte chestii. Asta-i pur şi simplu o aiureală. Chiar şi Arder ţi-ar fi spus-o, dacă ar fi fost aici.

— Mulţumesc.

— Hal, am şi eu creier ca să...

— Nu uita, am de partea mea greutatea.

— Dar eu sunt mai furios, înţelegi? Idiotule!

— Olaf, nu ţipa. Nu suntem singuri aici.

— Bine. Perfect. Deci, a fost sau nu o aiureală?

— Nu.

Olaf inspiră adânc, până când nările i se albiră.

— De ce nu? întrebă el aproape surâzător.

— Deoarece, chiar înainte de asta, observasem... încordarea lui Gimma. Era de datoria mea să prevăd ce s-ar putea întâmpla şi să mă confrunt imediat cu Gimma — şi nu când m-am întors cu necrologul lui Arder. Am fost prea moale. De-aia, zic că nu.

— Înţeleg. Da. Ai. fost prea moale... Nu! Eu... Hal! Nu mai pot. Plec.

Se sculă brusc de la masă; şi eu la fel.

— Eşti nebun? am strigat. Auzi: pleacă! Numai pentru că...

— Da. Da. Trebuie să-ţi ascult născocirile? Nu, mulţumesc. Arder n-a răspuns. Da?

— Las-o baltă.

— N-a răspuns, nu-i aşa?

— N-a răspuns.

— Putea să fi fost o corona?

Am tăcut.

— Putea să fi avut oricare dintr-o mie de alte accidente? Sau a intrat într-o centură de ecouri? I-a tăiat semnalul când a pierdut contactul în turbulenţă? Sau i s-au demagnetizat emiţătoarele de la vreo pată solară şi...?

— Ajunge.

— Nu recunoşti că am dreptate? Ar trebui să-ţi fie ruşine.

— N-am spus nimic.

— Aşa-i. Bine, atunci, s-ar fi putut întâmpla unul dintre lucrurile pe care le-am spus?

— Da.

— Atunci de ce insişti c-a fost radioul, radioul şi nimic altceva, doar radioul?

— S-ar putea să ai dreptate, am replicat. Mă simţeam teribil de obosit, pur şi simplu nu-mi mai păsa.

— S-ar putea să ai dreptate, am repetat. Radioul... era pur şi simplu chestia cea mai probabilă... Nu. Nu mai spune nimic. Deja am vorbit despre asta de zece ori mai mult decât era necesar.

Olaf se apropie de mine.

— Bregg, spuse, biet soldat... ai prea mult bun în tine, ştiai?

— Ce bun?

— Un simţ al responsabilităţii. Trebuie să existe moderaţie în orice. Ce intenţionezi să faci?

— În legătură cu ce?

— Ştii tu.

— N-am nici o idee.

— E rău, nu?

— N-ar putea fi mai rău.

— Ce-ar fi să pleci cu mine? Sau undeva... singur. Dacă vrei, te pot ajuta să-ţi aranjezi. Îţi pot lua lucrurile sau le poţi lăsa, sau...

— Crezi c-ar trebui s-o şterg?

— Eu nu cred nimic. Dar când văd că-ţi pierzi controlul, cât de puţin, aşa cum ai făcut acum o clipă... atunci...

— Atunci?

— Atunci încep să mă-ntreb.

— Nu vreau să plec. Ştii ceva? N-o să mă clintesc de-aici. Şi dacă...

— Ce?

— Nu contează. Ce zicea robotul ăla de la service? Când o să fie gata maşina? Mâine sau azi. Am uitat.

— Mâine dimineaţă.

— Bun. Ia uite: se-ntunecă. Am pălăvrăgit toată după-amiaza.

— Să ne ferească Dumnezeu de aşa pălăvrăgeli!

— Glumeam, vii să înotăm?

— Nu. Aş vrea să citesc. Poţi să-mi dai ceva?

— Ia ce vrei. Ştii cum să foloseşti cristalele alea?

— Da. Sper că nu ai... mecanismul ăla de citit cu glas mieros.

— Nu, n-am decât un opton.

— Bun. O să-l iau. Mergi la piscină?

— Da. Mai întâi vin pe sus. Trebuie să mă schimb.

I-am dat câteva cărţi, cele mai multe de istorie, şi ceva despre stabilizarea dinamicii populaţiei, deoarece îl interesa. Şi biologie, cu un articol lung despre betrizare. Apoi am început să mă schimb, însă nu mi-am găsit slipul. Îl rătăcisem pe undeva. Nu era de găsit. Am luat slipul negru al lui Olaf, mi-am pus halatul şi am ieşit.

Soarele apusese deja. Dinspre vest avansa un front de nori, acoperind partea mai strălucitoare a cerului. Mi-am aruncat halatul pe nisip, răcoros acum după arşiţa zilei. M-am aşezat pe marginea bazinului, cufundându-mi picioarele în apă. Discuţia mă tulburase mai mult decât doream să recunosc. Moartea lui Arder rămăsese înfiptă în mine, ca o aşchie. Poate că Olaf avusese dreptate. Poate că era numai pretenţia unei amintiri ce nu fusese niciodată împăcată...

M-am sculat şi am plonjat, fără trambulină, cu capul în jos. Apa era caldă. Mă încordasem pentru răceală şi fusesem luat prin surprindere. Am ieşit la suprafaţă. Prea caldă, parcă intrai într-o supă. Tocmai ieşisem pe marginea opusă, lăsând urme de mâini, umede şi întunecate, pe balustradă, când ceva m-a înţepat în inimă. Istoria cu Arder mă purtase într-o altă lume, dar acum, poate pentru că apa era caldă — trebuia să fie caldă — mi-am adus aminte de fată, şi era de parcă îmi amintisem ceva oribil, o nenorocire pe care n-o puteam înfrunta, şi totuşi

trebuia s-o fac.

Şi s-ar fi putut să fie doar imaginaţia mea. Am examinat ideea nesigur, ghemuit în amurgul tot mai întunecat. De-abia îmi puteam zări pro-priul trup, bronzul pielii mă ascundea în penumbră. Acum norii acoperiseră cerul, şi pe neaşteptate, prea curând, s-a făcut noapte. Dinspre vilă se apropia o pată albicioasă. Casca ei de baie. M-a cuprins panica. M-am sculat încet. Intenţionam pur şi simplu să fug, dar ea mă zări conturat pe cer.

— Domnul Bregg? întrebă cu o voce slabă.

— Eu sunt. Vrei să înoţi? Plec imediat...

— De ce? Nu mă deranjezi. Apa este caldă?

— Da. Prea caldă, pentru gustul meu, am răspuns. Ea se apropie de margine şi plonjă cu delicateţe. I-am zărit numai silueta. Costumul de baie era închis la culoare. Un plescăit. Ieşi la suprafaţă în apropierea tălpilor mele.

— Groaznică! strigă, scuipând apă. Ce-a făcut? Mai trebuie lăsată nişte apă rece. Ştii cum se face?

— Nu. Dar o să aflu imediat.

Am plonjat peste capul ei. Am înotat în jos, până am putut atinge fundul, şi am început să înaintez de-a lungul lui, pipăind din când în când betonul. Ca de obicei, sub apă era ceva mai luminos decât afară, astfel încât am putut descoperi conductele. Se aflau în peretele opus vilei. Am ieşit ia suprafaţă, complet lipsit de aer, deoarece stătusem sub apă destul de mult.

— Bregg! am auzit-o.

— Aici. Ce s-a întâmplat?

— Mi-a fost frică..., îmi răspunse ceva mai încet.

— De ce?

— Ai lipsit mult...

— Acum ştiu unde-i. O aranjăm imediat! am strigat şi am alergat spre casă. Aş fi putut evita plonjorul eroic; robinetele erau la vedere, pe o con-ductă lângă verandă.

Am deschis apa rece şi am revenit la bazin.

— Gata. Va trebui să mai aştepţi puţin.

— Da.

Stătea sub trambulină, iar eu la capătul mai scurt al piscinei, de par-că mă temeam să mă apropii. Apoi am pornit spre ea, agale, aparent fără chef; acum puteam să-i disting trăsăturile chipului. Privea apa. Era foarte frumoasă cu casca

albă. Iar fără haine părea mai înaltă.

Am rămas în picioare lângă ea; situaţia devenea stânjenitoare. Poate că de aceea brusc m-am aşezat. Bădărane! m-am ocărât. Totuşi nu-mi venea nimic în minte ca scuză. Norii se îndesiseră, se întuneca tot mai mult, dar nu părea că va ploua. Era destul de răcoare.

— Ţi-e frig?

— Nu. Domnule Bregg?

— Da?

— Nu mi se pare că apa ar creşte...

— Pentru că am deschis şi evacuarea. De fapt, cred că-i suficient. O s-o închid.

În timp ce mă întorceam, m-am gândit că l-aş putea chema şi pe Olaf. Aproape am izbucnit în râs: atât era de prostesc. Îmi era frică de ea.

M-am azvârlit în apă şi am ieşit la suprafaţă.

— Aşa mai merge. Doar dacă n-am răcit-o prea tare — spune-mi, şi mai dau drumul la caldă.

Nivelul apei era acum vizibil mai scăzut, pentru că evacuarea era tot deschisă. Fata — îi zărisem conturul zvelt pe fundalul norilor — părea că ezită. Poate că nu mai dorea, poate că avea să plece; gândul mă fulgeră, şi am simţit un fel de uşurare. În acel moment ea sări, cu picioarele înainte, şi ţipă uşor, deoarece acum apa era destul de puţin adâncă acolo — nu avusesem timp s-o avertizez. Probabil că se izbise destul de puternic de fund; se clătinase, însă nu căzuse. M-am grăbit spre ea.

— Te-ai lovit?

— Nu.

— E vina mea. Sunt un idiot.

Stăteam în apa care ne ajungea până ia piept. Ea începu să înoate. Am ieşit, am alergat până la casă, am închis evacuarea şi m-am întors. N-o zăream nicăieri. Am reintrat în apă fără zgomot şi am parcurs lungimea bazinului, apoi m-am răsucit pe spate şi, mişcând încet din braţe, m-am afundat mult. Am deschis ochii şi am văzut suprafaţa ca de sticlă fumurie, delicat încreţită a apei. Am plutit în sus, lent, am început să calc apa şi am zărit-o. Stătea chiar lângă marginea piscinei. Am înotat până la ea. Trambulina era în partea opusă; aici era mai puţin adânc, am atins imediat fundul. Apa, pe care o dădeam în lături în timp

ce mergeam, plescăia zgomotos. I-am zărit chipul, mă privea, fie datorită inerţiei ultimilor mei paşi — deoarece dacă este dificil de păşit prin apă, nu este uşor, nici să te opreşti brusc — fie din alt motiv, nu ştiu, dar m-am trezit lângă ea. Poate că nu s-ar fi întâmplat nimic dacă s-ar fi tras înapoi, însă rămase pe loc, cu mâna pe prima treaptă a scării, iar acum eu eram prea aproape ca să vorbesc, să mă refugiez în conversaţie...

Am strâns-o puternic. Era rece, lunecoasă, precum un peşte, o creatură străină, ciudată, şi deodată în această atingere, atât de distantă de lipsită de viaţă — deoarece ea nu se clintea câtuşi de puţin — am găsit un loc de căldură, gura ei, am sărutat-o, am sărutat şi am sărutat... Era adevărată nebunie. Ea nu se apăra. Nu rezista de loc, era parcă moartă. I-am prins braţele, i-am ridicat bărbia, voiam s-o privesc, să mă uit în ochii ei, dar era deja atât de întuneric, încât am fost nevoit să mi-i închipui. Nu tremura. Exista doar o pulsaţie — de la inima mea sau a ei, nu ştiu. Am rămas aşa, până când încetişor ea a început să se elibereze din braţele mele. I-am dat drumul imediat. Urcă scara. Am urmat-o şi am îmbrăţişat-o iarăşi, din lateral; tremura. Acum tremura. Voiam să spun ceva, dar nu a-veam glas. Pur şi simplu o ţineam, o strângeam de mine, şi stăteam locului, iar ea se eliberă din nou — nu împingându-mă, dar ca şi cum nici n-aş fi existat. Braţele mi-au căzut. Se îndepărtă. În lumina ce venea dinspre fereastra mea am văzut-o ridicându-şi halatul şi, fără să-l îmbrace, urcând treptele verandei. Luminile erau aprinse la uşă şi în hol. Pe umeri şi şol-duri îi scânteiau picături de apă. Uşa se închise. Dispăru.

Am simţit — pentru o secundă — impulsul de-a mă arunca în apă şi a nu mai ieşi. Da, cu adevărat. Niciodată până atunci nu-mi mai trecuse prin minte aşa ceva. Aşa-zisa minte. Totul fusese atât de lipsit de sens, de imposibil, iar cel mai rău era că nu ştiam ce însemna şi ce ar fî trebuit să fac acum. Şi de ce fusese atât de... aşa...? Să fi fost copleşită de frică? Ah, nimic în afară de frică, frică? Nu, era altceva. Dar ce? Cum puteam să ştiu ce anume? Olaf. Doar nu eram un puşti de cincisprezece ani, să sărut o fată şi să fug la el pentru un sfat?!

Da, m-am gândit. Ăsta eram. M-am îndreptat spre casă, mi-am ridicat halatul şi l-am scuturat de nisip. Holul era puternic luminat. M-am apropiat de uşa ei. Mi-am spus că poate avea să mă lase să intru. Atunci n-avea să-mi mai pese de ea. Poate. Şi

poate că acesta avea să fie sfârşitul. Sau aveam să capăt o palmă. Nu. Ei erau buni, ei erau betrizaţi, ei nu puteau face aşa ceva. Avea să-mi dea un pahar de lăptic, care să-mi facă tare bine. Cred că am stat aşa vreo cinci minute — şi mi-am reamintit de grotele din Kereneia, celebra gaură despre care vorbise Olaf. Minunata gaură! Probabil că a fost vulcan. Arder se înţepenise între nişte bolovani şi nu mai putuse ieşi, iar lava urca. De fapt, nu lavă; Venturi spunea că era un fel de gheizer — dar asta a fost mai târziu. Arder ... I-am auzit glasul. La radio. Eu am coborât şi l-am scos. Dumnezeule! Aş fi preferat s-o mai fac de zece ori decât să intru pe uşa aceea. Nici cel mai mic zgomot. Nimic.

Dacă uşa ar fi avut măcar o clanţă. În loc de aşa ceva avea un fel de plăcuţă. Pe uşa dormitorului meu nu exista aşa ceva. Nu ştiam dacă avea rolul unei încuietori, sau dacă trebuia s-o apăs; continua să fie sălbaticul din Kereneia.

Am ridicat mâna şi am ezitat. Şi dacă uşa nu se deschidea? Mi-am imaginat retragerea mea: mi-ar fi oferit subiect de meditaţie pentru destul timp. Cu cât stăteam mai mult, cu atât aveam mai puţină putere, de parcă toată se scurgea din mine. Am atins plăcuţa. Nu se mişcă. Am apăsat mai tare.

— Dumneata eşti, domnule Bregg? i-am auzit glasul. Pesemne stătea exact lângă uşă.

— Da.

Tăcere. O jumătate de minut. Un minut.

Uşa se deschise. Apăru în prag. Purta un halat pufos. Părul îi cădea peste guler. Abia acum, incredibil, am văzut că era castaniu.

Uşa era întredeschisă. O ţinea cu mâna. Când am păşit înainte, ea se retrase. Singură, fără zgomot, uşa se închise înapoia mea.

Şi deodată mi-am dat seama cum arătam. Ea privea, nemişcată, palidă, ţinând laolaltă marginile halatului, iar eu, în faţa ei, picurând, dezbrăcat, în slipul negru al lui Olaf, ţinând în mână halatul meu nisipos — holbându-mă...

La acest gând, am început să zâmbesc. Am scuturat halatul. L-am îmbrăcat, l-am strâns cu cordonul şi m-am aşezat. Am observat două urme umede acolo unde stătusem înainte. Dar n-aveam absolut nimic de spus. Ce puteam spune? Brusc am ştiut. Mi-a venit o idee. Ca o inspiraţie.

— Ştii cine sunt?
— Ştiu.
— Aha, ştii? Asta-i bine. De la agenţie?
— Nu.
— Nu contează. Sunt... sălbatic, ştii asta?
— Da?
— Da. Teribil de sălbatic. Cum te cheamă?
— Nu ştii?
— Prenumele.
— Eri.
— O să te răpesc.
— Ce?
— Da. Să te răpesc. Nu vrei?
— Nu.
— Nu contează. O s-o fac. Ştii de ce?
— Bănuiesc.
— Nu ştii, nici eu nu ştiu.
Tăcu.
— Nu pot face nimic în legătură cu asta, am continuat. S-a întâmplat în clipa cănd te-am zărit. Alaltăieri. La masă. Ştii asta?
— Ştiu.
— Dar poate crezi că glumesc?
— Nu.
— Cum ai putut...? Nu contează. O să încerci să scapi?
Ea tăcea.
— N-o face, i-am cerut. Ar fi zadarnic, să ştii. Oricum, nu te las în pace. Aş vrea, mă crezi?
Ea tăcea.
— Înţelegi, nu-i doar pentru că nu sunt betrizat. Pentru mine nimic nu-i important, pricepi? Nimic. Doar tu. Trebuie să te văd. Trebuie să te privesc. Trebuie să-ţi aud vocea. Trebuie, şi nu-mi pasă de nimic altceva. Oriunde aş fi. Nu ştiu ce se va alege de noi. Bănuiesc că se va termina rău. Dar nu-mi pasă. Pentru că acum există ceva ce merită osteneala. Pentru că eu vorbesc şi tu asculţi. Pricepi? Nu. Cum ai putea? Cu toţii aţi terminat cu dramele, pentru a trăi în linişte. Eu nu pot. Eu n-am nevoie de aşa ceva.
Ea tăcea. Am inspirat adânc.
— Eri, am rostit, ascultă... dar stai jos.
Nu se clinti.

— Te rog. Stai jos.

Nimic.

— Nu păţeşti nimic dacă stai jos.

Brusc am înţeles. Am strâns din dinţi.

— Dacă nu vrei, atunci de ce m-ai lăsat să intru?

Nimic.

M-am sculat. Am apucat-o de umeri. Nu mi s-a împotrivit. Am aşezat-o într-un fotoliu. L-am apropiat pe al meu, astfel încât genunchii noştri aproape s-au atins.

— Poţi face ce vrei. Dar ascultă. Nu trebuie să fiu acuzat pentru asta. Şi cu siguranţă nici tu. De fapt, nimeni nu-i vinovat. Eu n-am dorit asta. Dar aşa s-a întâmplat. Este, pricepi, un început. Ştiu că mă comport ca un nebun. Ştiu. Dar o să-ţi zic de ce. De acum încolo n-o să-mi vorbeşti deloc?

— Depinde, rosti ea.

— Mulţumesc şi numai pentru atât. Da. Ştiu. N-am nici un drept şi aşa mai departe. Bun, uite ce vreau să-ţi spun — cu milioane de ani în urmă existau nişte reptile, brontozauri, atlantozauri... Poate c-ai auzit de ele.

— Da.

— Erau uriaşe, mari cât o casă. Aveau nişte cozi foarte lungi, de vreo trei ori mai lungi decât corpul. Prin urmare nu se puteau mişca aşa cum poate ar fi dorit — uşor şi graţios. Eu, şi eu, am o asemenea coadă. Timp de zece ani, nu ştiu nici eu pentru ce, m-am învârtit printre stele. Poate că nu era necesar. Dar nu contează. Nu se mai poate schimba nimic. Asta-i coada mea. Pricepi? Nu mă pot comporta de parcă treaba asta nu s-ar fi întâmplat niciodată, de parcă nici n-ar fi existat. Nu-mi închipui că eşti prea încântată. De ce ţi-am spus şi spun şi mai am încă de spus. Dar nu văd nici o soluţie. Trebuie să te am, să te am cât mai mult posibil, şi asta este. Vrei să spui ceva?

Mă privi. Mi s-a părut că pălise şi mai mult, deşi s-ar fi putut ca lumina să fie de vină. Stătea ghemuită în halatul ei pufos de parcă îi era frig. Voiam s-o întreb dacă îi era frig, dar din nou am rămas fără grai. Mi-era... Oh, nu mi-era frig.

— Ce ai... face... în locul meu?

— Foarte bine! am aprobat, încurajator. Presupun că m-aş fi luptat.

— Eu nu pot.

— Ştiu. Crezi că asta îmi uşurează situaţia? Îţi jur că nu-i

aşa. Vrei să plec, sau mai pot spune ceva? De ce mă priveşti aşa? Sunt sigur că de-acum ştii că aş face orice pentru tine. Te rog, nu mă mai privi aşa. Lucrurile pe care le spun eu, nu au acelaşi înţeles ca atunci când le spun alţi oameni. Şi mai ştii ceva?

Îmi pierdusem aproape complet răsuflarea, de parcă fugisem mult timp. Îi ţineam amândouă mâinile — le ţinusem aşa, nu mai ştiu de cât timp, poate chiar de la început. Nu ştiu. Erau atât de mici.

— Eri. Vezi tu, niciodată n-am simţit ceea ce simt acum. În clipa asta. Gândeşte-te. Ce pustiu cumplit acolo. De nedescris. N-am crezut că mă voi întoarce. Nimeni nu credea. Discutam despre întoarcere, dar numai aşa... Ei au rămas acolo, Tom Arder, Arne. Venturi, şi sunt acum ca pietrele, ştii, nişte pietre îngheţate, în beznă. Şi eu, la fel, ar fi trebuit să rămân, dar dacă sunt aici şi-ţi ţin mâinile, şi-ţi pot vorbi, şi tu m-auzi, atunci poate că nu-i chiar atât de rău. Atât de josnic. Poate că nu-i, Eri! Numai nu mă mai privi aşa. Te implor. Dă-mi o şansă. Nu crede c-asta-i... doar iubire. Nu crede aşa ceva. E mai mult. Mai mult. Nu mă crezi... De ce nu mă crezi? Îţi spun adevărul. Nu mă crezi, aşa-i?

Tăcea. Mâinile îi erau reci ca gheaţa.

— Nu poţi, aşa-i? E imposibil. Da, ştiu că-i imposibil. Am ştiut din primul moment. Eu n-am ce căuta aici. Aici ar trebui să fie un loc gol. Locul meu e acolo. Nu-i vina mea că m-am întors. Da. Nu ştiu de ce-ţi spun toate astea. Astea nu există. Nu există, este? Dacă ţi-e indiferent, atunci nici nu contează. Nimic. Credeai că pot face cu tine tot ce-mi place? Nu asta doream, nu pricepi? Tu nu eşti o stea...

Tăcere. Întreaga vilă era tăcută. Mi-am plecat fruntea deasupra mâinilor ei, care stăteau inerte în ale mele şi am început să le vorbesc.

— Eri. Eri. Acum ştii că nu trebuie să-ţi fie frică, da? Că nu te ameninţă nimic. Dar asta-i... aşa de măreţ, Eri. N-am ştiut că poate exista aşa ceva. N-am ştiut... Îţi jur. De ce zboară omul spre stele? Nu pot înţelege. Pentru că asta e aici. Deşi poate că mai întâi trebuie s-ajungi acolo, ca s-o poţi înţelege. Da, e posibil. Acum o să plec. Plec. Uită toate astea. O să le uiţi?

Ea încuviinţă din cap.

— N-o să spui nimănui?

Clătină din cap.

— Cu adevărat?

— Cu adevărat.

Era o şoaptă.

— Mulţumesc.

Am ieşit. Scara. Un perete, crem; un altul, verde. Uşa camerei mele. Am deschis larg fereastra, am respirat adânc. Ce bun era aerul. Din clipa când o părăsisem, eram complet calm. Ba chiar zâmbeam — nu cu gura, nu cu chipul. Zâmbetul meu era pe dinăuntru, compătimitor, spre propria mea stupiditate, pe care n-o cunoscusem, şi era atât de simplă. M-am aplecat şi am început să scotocesc prin geanta de voiaj. Printre funii? Nu. Nişte pachete, asta să fie, nu, stai puţin...

Găsisem. Mi-am îndreptat spatele şi deodată m-am simţit stânjenit. Luminile. Nu puteam, nu aşa. M-am dus să le sting şi l-am găsit pe Olaf în prag. Era îmbrăcat. Nu se culcase?

— Ce faci?

— Nimic.

— Nimic? Ce-ai acolo? Nu ascunde.

— Nu-i nimic.

— Arată-mi!

— Nu. Pleacă.

— Arată-mi!

— Nu.

— Ştiam. Nenorocitule!

Nu mă aşteptasem la lovitură. Mâna mi se deschise, scăpându-l, zăngăni pe duşumea, apoi ne-am încăierat. L-am prins sub mine, el mă azvârli, biroul se răsturnă, iar veioza izbi peretele cu un bubuit ce zgudui vila. Acum îl prinsesem. Nu mă putea răsturna, putea doar să se răsucească, am auzit un ţipăt, ţipătul ei, i-am dat drumul, şi am sărit în picioare.

Stătea în prag.

Olaf se ridică în genunchi.

— Voia să se sinucidă. Din cauza ta! hârâi el.

Se ţinea de gâtlej. Mi-am ferit privirea. M-am rezemat de perete, picioarele îmi tremurau. Eram atât de ruşinat, atât de oribil de ruşinat, ea ne privi, întâi pe unul apoi pe celălalt. Olaf continua să se ţină de gâtlej.

— Plecaţi, amândoi, am şoptit.

— Mai întâi trebuie să-mi dai lovitura de graţie.

— Pentru Dumnezeu!
— Nu.
— Te rog, pleacă, îi spuse ea.
Am amuţit, cu gura deschisă. Olaf o privi, înmărmurit.
— Fato, el...
Ea scutură din cap.
Olaf, cu ochii la noi, se retrase din cameră.
Fata mă privi.
— E adevărat? întrebă ea.
— Eri...
— Trebuie?
Am încuviinţat, da. Ea clătină, din cap.
— Adică...? am rostit. Şi din nou, bâlbâindu-mă: Vrei să zici că... ?
Tăcea. M-am apropiat de ea şi am văzut că era speriată, că mâinile îi tremurau, încleştate de marginea halatului.
— De ce? De ce ţi-e atât de frică?
Scutură din cap.
— Nu?
— Nu.
— Totuşi tremuri.
— Nu-i nimic.
— Şi... o să vii cu mine.
Încuviinţă de două ori, precum un copil. Am îmbrăţişat-o pe cât de blând eram în stare. De parcă era făcută din sticlă.
— Nu te teme..., am spus. Uite...
Îmi tremurau mâinile. De ce nu-mî tremuraseră atunci, când păleam treptat, aşteptându-l pe Arder? Ce rezerve, ce străfunduri ascunse atinsesem în sfârşit, pentru a-mi învăţa valoarea?
— Aşază-te, am zis. Mai tremuri. Ba nu, stai.
Am pus-o pe patul meu şi am acoperit-o până la bărbie.
— E mai bine?
A încuviinţat, mai bine. Era atât de tăcută doar cu mine, sau aşa era de obicei?
Am îngenuncheat lângă pat.
— Zi-mi ceva, am şoptit.
— Ce?
— Despre tine. Cine eşti. Ce faci. Ce doreşti. Nu... ce doreai înainte de a-ţi fi căzut eu pe cap.

Înălţă uşor din umeri, parcă spunând: "Nu-i nimic de spus.".
— Nu vrei să vorbeşti? De ce, sau cumva... ?
— Nu-i important, zise ea.
Parcă mă izbise cu acele cuvinte. M-am tras îndărăt.
— Adică... Eri... adică..., m-am bâlbâit. Dar brusc am înţeles. Am înţeles perfect.
Am sărit în picioare şi am început să mă plimb agitat prin odaie.
— Nu aşa. Nu pot aşa. Nu pot. Nu, eu...
Am rămas, cu gura căscată. Din nou. Pentru că ea zâmbea. Zâmbetul era de abia perceptibil.
— Eri, ce... ?
— Are dreptate, zise ea.
— Cine,
— Bărbatul acela, prietenul tău.
— Are dreptate în legătură cu ce?
Îi venea greu s-o spună. Îşi feri privirea.
— Că nu eşti înţelept.
— De unde ştii c-a zis aşa?
— L-am auzit.
— Discuţia noastră? După prânz?
Încuviinţă. Roşi. Până şi urechile căpătară o culoare roz.
— N-aveam cum să n-aud. Vorbeaţi groaznic de tare. Aş fi ieşit, dar...
Am priceput. Uşa camerei ei dădea în hol. Ce idiot fusesem! Eram pa-ralizat.
— Ai auzit totul?
Încuviinţă.
— Şi ştiai că-i vorba despre tine?
— Îhî.
— Dar cum? N-am pomenit niciodată...
— Ştiam dinainte.
— Cum?
Clătină din cap.
— Nu ştiu. Ştiam. De fapt, la început am crezut că mi se pare doar.
— Atunci când, mai târziu?
— Nu ştiu. Da, în timpul zilei. Am simţit-o.
— Ti-a fost frică? am întrebat încruntat.
— Nu.

— Nu? De ce nu?

Zâmbi iarăşi vag.

— Eşti exact, exact ca...

— Ca?

— Ca într-un basm. Nu ştiam că cineva poate fi aşa... şi dacă n-ar fi fost... ştii tu... aş fi crezut că este un vis.

— Nu este, te asigur.

— Oh, ştiu. Doar am zis aşa. Ştii ce vreau să spun?

— Nu prea. Se pare că sunt opac, Eri. Da, Olaf avea dreptate. Sunt un idiot. Un idiot fără de margini. De-aia, vrei să-mi explici?

— Bine. Crezi că eşti înspăimântător, însă nu eşti câtuşi de puţin. Eşti doar...

Amuţi, parcă incapabilă să găsească cuvintele. Ascultasem cu gura pe jumătate deschisă.

— Eri, copilo, eu... eu nu m-am gândit c-aş fi înspăimântător, nu. Prostii. Te asigur. Doar atunci când am sosit, şi am auzit atâtea, şi am învăţat destule lucruri... dar ajunge. Am spus prea multe. Prea multe. În viaţa mea n-am fost aşa vorbăreţ. Vorbeşte, Eri. Vorbeşte tu. M-am aşezat pe pat.

— N-am nimic de spus, zău. Doar că... nu ştiu...

— Ce nu ştii?

— Ce se va întâmpla?

M-am aplecat deasupra ei. Mă privi în ochi. Pleoapele nu i se clintiră. Răsuflările ni s-au contopit.

— De ce m-ai lăsat să te sărut?

— Nu ştiu.

I-am atins obrazul cu buzele. Gâtul. Mi-am lăsat capul pe umărul ei, Niciodată până atunci nu mai simţisem aşa. Nu ştiusem că pot simţi aşa ceva. Îmi venea să plâng.

— Eri, am şoptit fără glas. Eri. Salvează-mă.

Zăcea nemişcată. Puteam auzi, de parcă mă aflam la mare depărtare, bătaia rapidă a inimii ei. M-am aşezat.

— Pot..., am început, dar n-am avut curajul să termin.

M-am sculat, am ridicat veioza, am îndreptat biroul, şi m-am împiedicat de ceva — cuţitul. Rămăsese pe jos. L-am aruncat în valiză. M-am întors spre ea.

— O să sting lumina, am spus. Da?

Nu răspunse. Am atins întrerupătorul. Întunericul era complet, chiar şi cu ferestrele deschise, nici o lumină nu se

vedea, nici măcar una îndepărtată. Nimic. Beznă. Beznă ca în spaţiu, acolo...

Am închis ochii. Liniştea zumzăia.

— Eri, am şoptit.

Nu mi-a răspuns. Îi simţeam teama. Pe bâjbâite m-am apropiat de pat. Am căutat să-i aud răsuflarea, dar tăcerea răsunătoare acoperea totul, de parcă se materializase în întuneric şi era acum ea însăşi întunericul. Ar trebui să plec, mi-am spus. Da. O să plec imediat. Însă m-am aplecat şi cu un fel de clarviziune i-am găsit chipul. Îşi ţinea respiraţia.

— Nu, am murmurat, zău... nu...

I-am atins părul, L-am mângâiat cu vârfurile degetelor; îmi era încă străin, încă neaşteptat. Doream atât de mult să înţeleg toate astea. Dar poate că nu era nimic de înţeles? Atâta linişte. Olaf adormise? Cu siguranţă, nu. Era treaz, asculta. Aştepta. Atunci, să mă duc la el? Totuşi, nu puteam. Era ceva prea improbabil, nesigur. Nu puteam. Nu puteam. Mi-am plecat capul pe umărul ei. O mişcare, eram alături de ea. I-am simţit întreg trupul crispându-se. Se încordase, retrăgându-se.

— Nu te teme, i-am şoptit.

— Nu.

— Tremuri.

— Mi-e doar...

Am cuprins-o în braţe. Greutatea capului ei alunecă până la îndoitura braţului meu. Am rămas aşa, unul lângă celălalt, iar în jur era întuneric şi tăcere.

— E târziu, am şoptit, foarte târziu. Poţi dormi. Te rog. Culcă-te...

Am legănat-o, doar prin îndoirea uşoară a braţului. Stătea tăcută, dar i-am simţit căldura trupului şi răsuflarea. Era rapidă. Iar inima îi bătea precum o alarmă. Treptat, treptat, începu să se potolească. Probabil fusese extrem de obosită. La început am ascultat cu ochii deschişi, apoi i-am închis, mi se părea că aşa auzeam mai bine. Adormise deja? Cine era ea? De ce însemna atât de mult pentru mine? Stăteam pe întuneric; adierea de afară pătrundea pe fereastră şi mişca perdelele, astfel încât foşneau încetişor. Eram absolut înlemnit de uimire. Ennesson. Thomas. Venturi. Ardes. Pentru ce făcusem toate? Pentru asta? Un pumn de praf. Acolo unde vântul nu suflă niciodată. Acolo unde nu există nori sau soare, sau ploaie, acolo unde nu există

nimic, atât de limpede de parcă nici n-ar fi posibil, nici chiar imaginar. Şi eu fusesem acolo? cu adevărat? De ce? Deja nu mai ştiam nimic, totul se cufundase într-o beznă lipsită de forme — am încremenit. Ea tresări. Se întoarse încet pe o parte. Capul îi rămase însă pe braţul meu. Murmură ceva, foarte încet. Continua să doarmă. M-am străduit din răsputeri să-mi imaginez cromosfera lui Arcturus. O imensitate cloco-titoare, deasupra căreia zburam şi zburam, parcă învârtindu-mă într-un invizibil şi monstruos carusel de foc, cu ochi înlăcrimaţi, umflaţi, şi repetam cu un glas lipsit de viaţă: Sonda, zero, şapte — sonda, zero, şapte — sonda, zero, şapte — de-o mie de ori aşa încât după aceea, numai la gândul acelor cuvinte, ceva din mine se cutremura, de parcă fusesem stigmatizat cu ele, de parcă erau o rană; iar răspunsul era un pârâit în căşti, şi zbieretele-chicoteli în care receptorul meu traducea flăcările protuberanţei, iar acela era Arder, chipul lui, trupul lui, şi racheta, transformate în gaz incandescent... Iar Thomas? Thomas era pierdut, şi nimeni nu ştia că el... Sau Ennesson? Niciodată nu ne-am înţeles — nu-l puteam suferi. Însă în camera de presiune m-am luptat cu Olaf, care nu voia să-mi dea drumul să plec deoarece era prea târziu. Ce nobleţe din partea mea. Deşi nu era nobleţe, era pur şi simplu o chestiune de preţ. Da. Pentru că fiecare dintre noi era nepreţuit, viaţa omenească avea valoarea cea mai mare acolo unde n-ar fi putut avea niciuna, unde o peliculă subţire, practic inexistentă o separa de anihilare. Sârma sau contactul acela din radioul lui Arder. Su-dura aceea din reactorul lui Venturi, pe care n-o depistase Voss — dar poate că cedase brusc, se mai întâmpla, la urma urmei, oboseala metalului — şi Venturi încetase să mai existe poate în cel mult cinci secunde. Iar întoarcerea lui Thurber? Sau salvarea miraculoasă a lui Olaf, care se rătăcise când i-a fost perforată antena direcţională — când, cum? Nimeni nu ştia. Olaf a revenit, printr-un miracol. Da, o şansă de una la un milion. Şi eu avusesem noroc. Un noroc extraordinar, imposibil. Braţul mă durea, o durere minunată. Eri, am şoptit în gând, Eri. Precum cântecul unei păsări. Un asemenea nume. Cântecul unei păsări... Obişnuiam să-l rugăm pe En-nesson să imite cântecul păsărilor. Putea. Putea foarte bine, iar când a pierit, s-au dus cu el şi toate păsările acelea...

Lucrurile începură să devină confuze, m-am afundat, am înaintat prin beznă. Imediat înainte de-a adormi mi se păru că

eram acolo, în locul meu, în cuşeta mea, jos de tot, pe fundul din fier, şi lângă mine se găsea micul Arne — m-am deşteptat pentru o clipă. Nu. Arne nu mai era viu, iar eu mă aflam pe Pământ. Fata respira încetişor.

— Fii binecuvântată, Eri, am şoptit, inspirând aroma părului ei, şi am adormit.

Am deschis ochii, fără să ştiu unde mă aflu sau măcar cine eram. Părul închis la culoare ce mi se revărsa peste braţ — braţul nu mai simţea nimic, de parcă era un obiect străin — mă ului. Aceasta, pentru o fracţiune de secundă. Apoi am înţeles totul. Soarele încă nu răsărise; zorile — lăptoase, fără urmă de roz, limpezi, reci — erau la fereastră. În această lumină timpurie i-am studiat faţa, de parcă o vedeam pentru întâia oară. Adormită, răsufla cu buzele strâns lipite; probabil că nu se simţise prea confortabil pe braţul meu, deoarece îşi pusese o palmă sub cap iar din când în când, încetişor, sprâncenele i se mişcau, parcă, permanent surprinsă. Mişcarea era uşoară, însă priveam absorbit, ca şi cum soarta mea era scrisă pe chipul acela.

M-am gândit la Olaf. Extrem de atent am început să-mi eliberez braţul. Prudenţa se dovedi inutilă. Era cufundată într-un somn adânc, visând ceva; m-am oprit, încercând să ghicesc, nu visul, ci doar dacă era sau nu urât. Faţa ei era aproape de copil. Visul nu era urât. M-am eliberat şi m-am sculat. Eram în halatul pe care-l purtasem când mă întinsesem. Desculţ, am ieşit pe coridor, am închis uşa încet, foarte încet, şi cu aceeaşi prudenţă am privit în odaia lui. Patul era neatins. Stătea la masă, cu capul pe braţe, şi dormea. Nu se dezbrăcase, aşa cum crezusem. Nu ştiu ce a-nume l-a trezit — privirea mea? Tresări, mă privi cercetător, se îndreptă, şi începu să se întindă.

— Olaf, am spus, într-o sută de ani am...

— Taci din gură, îmi sugeră cu blândeţe. Hal, dintotdeauna ai avut tendinţe nesănătoase.

— Începi deja? Voiam doar să zic...

— Ştiu ce voiai să zici. Dintotdeauna ştiu ce vrei să zici, cu o săptămână înainte. Dacă ar fi fost nevoie de un capelan la bordul lui *Prometeu,* ai fi fost cel mai potrivit. Cum naiba nu mi-am dat seama până acum! Te-aş fi instruit. Hal! Fără predici. Fără solemnităţi, jurăminte, şi altele. Cum e? Bine, da?

— Nu ştiu. Cred. Nu ştiu. Dacă te referi la... păi, nu s-a

întâmplat nimic.

— Nu, mai întâi trebuie să îngenunchezi, zise. Trebuie să vorbeşti în genunchi. Tontule, te-am întrebat eu despre asta? Vorbesc despre perspectivele tale şi chestii de-astea.

— Nu ştiu. Şi cred că nici ea nu ştie. Am căzut pe capul ei ca un bolovan.

— Da. E o problemă, observă Olaf. Se dezbrăcă şi-şi căută slipul: Cât cântăreşti? O sută zece?

— Cam aşa. Dacă-ţi cauţi slipul, e la mine.

— Cu toată sfinţenia ta, ţi-a plăcut mereu să ciordeşti lucruri, mormăi el, şi când am vrut să-l scot, continuă: Idiotule, lasă-l. Mai am o pereche în valiză...

— Cum e cu divorţurile? am întrebat. Ştii cumva?

Olaf mă privi peste geamantanul deschis. Îmi făcu cu ochiul.

— Nu, nu ştiu. Şi de unde să ştiu? Am auzit că-i la fel de uşor ca un strănut. Şi nici nu trebuie să spui *"Gesundheit".* Aici există o baie adevărată, cu apă?

— Nu ştiu. Probabil că nu. E doar — ştii din care.

— Da. Vânt înviorător cu aromă de apă de gură. O porcărie. Hai la piscină. Fără apă, nu mă simt spălat. Ea doarme?

— Da.

— Hai atunci.

Apa era rece, superbă. Am făcut un salt şi jumătate cu şurub: un salt bun. Primul. Am ieşit la suprafaţă, tuşind şi înecându-mă. Îmi intrase apă în nas.

— Fii atent, strigă Olaf de pe margine, acum trebuie să fii atent. Îl ţii minte pe Markel?

— Da. De ce?

— A coborât pe cei patru sateliţi de amoniac ai lui Jupiter. Când s-a întors şi a coborât pe platformă, şi a ieşit din rachetă, încărcat cu trofee ca un pom de Crăciun, s-a împiedicat şi şi-a rupt piciorul. Aşa că ai grijă. Te previn.

— O să-ncerc. A naibii de rece apa asta. Ies.

— Aşa-i. Poţi răci. N-am mai răcit de zece ani. Cum am coborât pe Lu-nă, am început să tuşesc.

— Pentru că acolo era foarte uscat, am răspuns perfect serios. Olaf râse şi mă împroşcă cu apă, plonjând la un metru de mine.

— Uscat, exact, zise ieşind la suprafaţă. Bine zis. Uscat, dar

nu prea confortabil.

— Ol, mă duc.

— Bine. Ne vedem la dejun? Sau nu vrei?

— Sigur că ne vedem.

Am alergat pe scări, ştergându-mă pe drum. La uşă mi-am ţinut răsuflarea. Am privit precaut înăuntru. Continua să doarmă. Am profitat şi m-am schimbat iute. Am avut timp să mă şi rad, în baie.

Mi-am vârât capul în cameră — mi se păruse că spusese ceva. Când m-am apropiat în vârful degetelor de pat, a deschis ochii.

— Am dormit aici?

— Da. Da, Eri.

— Mi s-a părut că cineva...

— Da, Eri, eu eram.

Mă privea, de parcă treptat îşi reamintea totul. Mai întâi, ochii i se dilatară puţin — de surpriză? — apoi îi închise, îi închise iarăşi, după care pe furiş, foarte iute, încât de-abia mi-am dat seama, privi sub pătură — şi roşi puternic.

Mi-am dres glasul.

— Vrei probabil să te duci în camera ta, da? Poate c-ar trebui să plec, sau...

— Nu, spuse. Am halatul.

Se înfăşură strâns în el şi se aşeză pe marginea patului.

— Deci... e adevărat, atunci? rosti încet, parcă despărţindu-se de ceva.

Am tăcut.

Se sculă, străbătu încăperea, reveni.

Ridică ochii spre mine; în ei exista o întrebare, nesiguranţă şi altceva ce nu puteam defini.

— Domnule Bregg...

— Mă numesc Hal. Ăsta-i prenumele meu.

— Domnule... Hal, eu...

— Da?

— Pur şi simplu nu ştiu... aş dori... Seon...

— Ce?

— Păi... el...

Nu putea sau nu dorea să spună "soţul meu"?

— Se întoarce poimâine.

— Şi?

— Ce se va întâmpla?

Am înghiţit în sec.

— Ar trebui să vorbesc cu el? am întrebat.

— Ce vrei să zici?

Acum era rândul meu s-o privesc surprins, fără să-nţeleg.

— Ieri spuneai...

Am aşteptat.

— Că o... o să mă răpeşti.

— Da.

— Şi el?

— Atunci n-ar trebui să-i vorbesc? am întrebat, simţindu-mă imbecil.

— Să vorbeşti? Vrei s-o faci chiar tu?

— Păi, cine altul?

— Trebuie să fie... sfârşitul?

Ceva mă strângea de gât; mi-am dres glasul.

— Zău, nu-i altă cale.

— Am crezut că o să fie... un mesc.

— Un ce?

— Nu ştii?

— Nu-nţeleg nimic. Nu. Nu ştiu. Ce-i asta? am întrebat, simţind un fior rău prevestitor. Întâlnisem din nou una dintre neaşteptatele pete albe, o mlaştină de neînţelegere.

— E cam aşa. Un bărbat... o femeie... dacă cineva întâlneşte o persoană... dacă-l vrea, pentru o anumită perioadă de timp... Chiar nu ştii nimic despre asta?

— Stai, Eri. Nu ştiu, dar cred că-ncep să-nţeleg. E ceva provizoriu, un fel de suspendare temporară, un episod?

— Nu, răspunse, şi ochii îi deveniseră rotunzi. Nu ştii ce este... Nici eu nu ştiu exact cum funcţionează, recunoscu ea. Doar am auzit de aşa ceva. M-am gândit că de aceea tu...

— Eri, sunt complet în beznă. Să mă ia dracu dacă-nţeleg ceva. Are...? Oricum, este cumva legat de căsătorie, da?

— Da. Te duci la un birou, şi acolo, nu sunt sigură, dar oricum, după aceea e... e...

— Ce anume?

— Independent. Aşa încât nu se poate obiecta nimic. De nimeni. Inclusiv de el...

— Deci, la urma urmei... e un fel de legalizare — mă rog, la dracu — o legalizare a infidelităţii?

— Nu. Ba da. Adică, de fapt nu-i infidelitate — nimeni n-o consideră aşa. Ştiu ce înseamnă asta; am aflat. Nu-i infidelitate pentru că, ei bine, la urma urmei Seon şi cu mine suntem numai pentru un an.

— Ce-e-e? am rostit, deoarece mi se păruse că n-auzisem bine. Şi ce-nseamnă asta, pentru un an? Căsătorie pentru un an? Pentru un an? De ce?

— Este de probă.

— Dumnezeilor! De probă, Şi ce-i un mese? Înştiinţarea pentru următorul an?

— Nu ştiu ce vrei să spui. Adică... înseamnă că dacă perechea se desparte după un an, ei bine, atunci cealaltă învoială devine obligatorie. Ca o căsătorie.

— Mescul?

— Da.

— Şi dacă nu, atunci ce?

— Atunci nimic. N-are nici o însemnătate.

— Aha, cred că acum înţeleg. Nu. Fără mesc. Până ce moartea ne va despărţi. Ştii ce-nseamnă asta?

— Da. Domnule Bregg?

— Da.

— Anul acesta termin facultatea de arheologie...

— Înţeleg. Vrei să-mi spui că dacă te iau drept fraieră nu fac altceva decât s-arăt ce fraier sunt eu.

Zâmbi.

— Este cam tare spus.

— Da. Iartă-mă. Ei bine, Eri, îi pot vorbi?

— Despre ce?

Am rămas cu gura căscată. O luăm de la început, m-am gândit.

— Păi despre ce Dumnezeu... Mi-am muşcat limba. Despre noi.

— Dar nu se face aşa.

— Nu? Ah. Bine, în regulă. Şi cum se face?

— Trebuie urmată procedura de separare. Dar, domnule Bregg, zău... eu... n-o pot face aşa.

— Dar cum poţi?

Ridică din umeri, neajutorată.

— Adică revenim de unde-am rămas aseară? am întrebat. Nu te supăra pe mine. Eri, că vorbesc aşa, eu suport un dublu

handicap, înţelegi? Nu sunt familiarizat cu toate procedurile, obiceiurile, cu ce trebuie făcut şi ce nu, chiar în treburile mărunte de zi cu zi, darmite în chestii de-astea...

— Nu, ştiu. Ştiu. Totuşi el şi cu mine... eu... Seon...

— Pricep, am zis. Ştii ce? Hai să stăm jos.

— Gândesc mai bine când stau în picioare.

— Te rog. Ascultă, Eri. Ştiu ce-ar trebui să fac. Ar trebui să te răpesc, aşa cum am zis, şi să te duc undeva — şi nu ştiu cum de am convingerea aceasta. Poate că vine doar din prostia mea nemărginită. Dar mi se pare că în cele din urmă poţi fi fericită cu mine. Da. În acelaşi timp eu — observă — sunt genul care... mă rog, pe scurt, nu vreau s-o fac. Să te constrâng. Astfel întreaga responsabilitate pentru decizia mea — să-i spunem aşa — cade pe umerii tăi. Cu alte cuvinte, să, să nu fiu un porc întreg, ci doar pe jumătate. Da. Pricep totul clar. Foarte clar. De-aia spune-mi un singur lucru — ce preferi?

— Jumătatea..

— Ce?

— Jumătatea porcului.

Am început să râd. Poate puţin isteric.

— Dumnezeule. Da. Bună. Deci îi pot vorbi? După aceea. Adică m-aş întoarce aici singur...

— Nu.

— Nu se procedează aşa? Poate că nu, dar eu simt c-ar trebui s-o fac, Eri.

— Nu. Eu... te rog, te rog. Zău. Nu!

Brusc începu să plângă. Am cuprins-o în braţe.

— Eri! Nu. Atunci, nu. Voi face orice vrei, dar nu plânge. Te implor. Pentru că... nu plânge. Opreşte-te, da? Sau... plângi dacă... nici eu nu mai ştiu...

— Nu ştiam că poate fi... atât de..., suspină ea.

Am purtat-o în braţe în jurul încăperii.

— Nu plânge, Eri... Ştii ceva? Ce-ar fi să plecăm pentru... o lună? Ce zici? Dup-aia, mai târziu, dacă vrei, te poţi întoarce.

— Te rog, zise, te rog.

Am lăsat-o jos.

— Nu se poate aşa? Nu ştiu... Am crezut...

— Oh, cum eşti! Se poate, nu se poate. Nu vreau asta! Nu!

— Jumătatea aceea creşte parcă tot mereu, am rostit cu o neaşteptată răceală. Atunci, foarte bine, Eri. Nu te voi mai

consulta. Îmbracă-te. Mân-căm micul dejun şi plecăm.
Mă privi cu chipul ei umezit de lacrimi. Era ciudat de atentă. Încruntată. Am avut impresia că voia să spună ceva, deloc măgulitor pentru mine. Totuşi se mulţumi să ofteze şi plecă fără un cuvânt. M-am aşezat la masă. Această bruscă hotărâre a mea — semănând cu un roman de aventuri cu piraţi — fusese ceva de moment. De fapt, eram tot atât de decis cât şi o giruetă. Mă simţeam un mişel. Cum am putut? Cum am putut? mă întrebam. Oh, ce încurcătură!
În uşa întredeschisă stătea Olaf.
— Bătrâne, zise el, scuză-mă. E culmea indiscreţiei, dar am auzit. N-am avut cum să n-aud. Ar fi trebuit să-nchizi uşa, şi în plus ai un glas sănătos. Hal — te întreci pe tine însuţi. Ce vrei de la fată, să ţi se arunce în braţe, pentru că, cândva, ai coborât în gaura aia... ?
— Olaf! am mârâit.
— Doar calmul ne poate salva. Deci arheologul a găsit o ruină intere-santă. O sută şaizeci de ani, asta-i deja antichitate, nu?
— Ai un simţ al umorului...
— Pe care nu-l guşti, ştiu. Nici eu. Dar unde-aş ajunge, bătrâne, dacă n-aş putea vedea prin tine? La înmormântarea ta, acolo laş ajunge. Hal, Hal...
— Ştiu cum mă cheamă.
— Ce vrei? Haide, Capelane, termină. Hai să mâncăm şi şterge-o.
— Nu ştiu nici măcar unde să mă duc.
— Intâmplător, eu ştiu. Pe ţărm mai există încă nişte căbănuţe de închiriat. Voi doi luaţi maşina...
— Cum adică — voi luaţi maşina... ?
— Ce altceva? Preferi Sfânta Treime? Capelane...
— Olaf, dacă nu termini...
— Bine. Ştiu. Ţi-ar plăcea să-i fericeşti pe toţi: pe mine, pe ea, pe Seol ăla sau Seon — nu, n-o să meargă, Hal, hai să plecăm împreună. Pe mine mă poţi lăsa la Houl. O să iau un ulder de-acolo.
— Da, am zis, grozavă vacanţă îţi ofer!
— Eu nu mă plâng, aşa că n-o face nici tu. Poate c-o să iasă ceva de-aici. Ajunge însă. Haide.
Micul dejun s-a desfăşurat într-o atmosferă stranie. Olaf a

vorbit mai mult decât de obicei, dar în gol. Eri şi cu mine de-abia scoteam câte un cuvânt. După aceea, robotul alb a adus gliderul, şi Olaf a plecat la Cla-vestra să ia automobilul. Ideea îi venise în ultima clipă. După o oră, maşina era în grădină. Am încărcat-o cu bagajele mele. Eri şi-a adus şi ea lucrurile — nu toate, mi s-a părut, dar n-am întrebat-o; de fapt, n-am discutat deloc. Şi astfel, într-o zi însorită care devenea tot mai dogoritoare, am mers mai întâi până în Houl — abătându-ne puţin din drum — unde Olaf a coborât; de-abia în automobil mi-a spus că închiriase o vilişoară pentru noi.

Ne-am despărţit fără să ne luăm, de fapt, rămas bun.

— Spune-mi, l-am întrebat, dacă te anunţ... o să vii?

— Cred că da. Osă-ţi trimit adresa mea.

— Scrie la post-restant în Houl, am adăugat.

Îmi strânse mâna cu putere. Câte asemenea mâini mai existau pe Pământ? I-am strâns-o atât de tare, încât mi-au trosnit degetele, apoi, fără să privesc îndărăt, am urcat la volan. Am mers mai puţin de o oră. Olaf îmi spusese unde să găsesc căsuţa. Era mică — patru camere, fără piscină — dar pe plajă, chiar la malul oceanului. Trecând pe lângă şiruri de vile viu colorate răspândite pe dealuri, de pe şosea am văzut oceanul. Chiar înainte de-a apărea, i-am auzit vuietul îndepărtat, înăbuşit.

La răstimpuri priveam spre Eri. Era tăcută, rigidă, numai rareori se uita la peisajul schimbător. Casa — casa noastră — trebuia să fie albastră, cu acoperişul portocaliu. Atingându-mi buzele cu limba, puteam simţi gustul sării. Şoseaua cotea şi continua paralel cu ţărmul nisipos. Oceanul, cu valurile părând nemişcate din cauza distanţei, îşi alătura glasul la zgomotul motorului ambalat la maximum.

Vilişoara era una dintre ultimele de pe drum. O grădină micuţă, cu tufişurile cenuşii de la sarea stropilor, purta urmele unei recente furtuni. Valurile ajunseseră, se pare, până la gărduleţul scund: ici şi colo se zăreau cochilii goale. Acoperişul înclinat ieşea cu mult în exteriorul faţadei, precum borul îndoit şmechereşte al unei canotiere, şi oferea destulă umbră. La vreo şase sute de paşi mai departe, se putea zări casa vecină, înapoia unei dune mari, ierboase.

Dedesubt, pe plaja în formă de semilună, se desluşeau siluete minuscule de oameni.

Am deschis portiera.

— Eri.

Coborî fără un cuvânt. Dacă aş fi ştiut ce se petrecea înapoia acelei frunţi îngândurate... Merse către uşă, alături de mine.

— Nu, nu aşa, i-am spus. N-ai voie să păşeşti peste prag.

— De ce?

Am ridicat-o.

— Deschide..., i-am cerut.

Atinse plăcuţa cu degetele şi uşa se deschise. Am purtat-o peste prag înăuntru şi am aşezat-o jos.

— E un obicei. Aduce noroc.

Porni prima să vadă odăile. Bucătăria era în spate, automatizată şi cu un robot, de fapt, nu un robot, doar un imbecil electric care să se ocupe de gospodărie. Putea pune masa. Îndeplinea ordinele, dar vorbea numai câteva cuvinte.

— Eri, am întrebat, vrei să mergi la plajă?

Clătină din cap. Stăteam în centrul celei mai mari încăperi, în alb şi auriu.

— Atunci ce-ai dori, poate...

Înainte de-a termina, din nou aceeaşi mişcare.

Am înţeles acum cam ce mă aştepta. Însă zarurile fuseseră aruncate, şi jocul trebuia dus până la capăt.

— Mă duc să aduc bagajele, am zis.

Am aşteptat-o să-mi răspundă, însă se aşezase pe un scaun verde precum iarba, şi am înţeles că nu-mi va vorbi. Prima zi a fost teribilă. Eri n-a făcut nimic demonstrativ, nu a căutat să mă evite, iar după prânz chiar a încercat să studieze — am întrebat-o dacă puteam rămâne în camera ei, s-o privesc. Promiţând că n-aveam să scot nici un cuvânt şi n-aveam s-o deranjez. Dar după cincisprezece minute (cât de perspicace eram!), mi-am dat seama că prezenţa mea constituia o povară îngrozitoare pentru ea; o trăda linia spatelui, mişcările reţinute, prudente, efortul lor ascuns; de aceea, complet transpirat, m-am retras în grabă şi am început să-mi măsor încăperea în lung şi lat. N-o cunoşteam încă. Înţelegeam, totuşi, că nu era proastă, departe de aşa ceva. Ceea ce, în situaţia de faţă, era atât bine cât şi rău. Bine, deoarece chiar dacă nu pricepea, putea cel puţin bănui ce eram eu şi n-avea să vadă în mine un sălbatic sau un monstru de barbar. Rău, deoarece în acest caz era inutil sfatul pe care Olaf mi-l dăduse în ultima clipă. Îmi

citase o maximă pe care o ştiam, a lui Hon: "Dacă femeia este precum văpaia, atunci bărbatul trebuie să fie aidoma gheţii." Cu alte cuvinte, simţise că singura mea şansă era noaptea, şi nu în timpul zilei. Nu doream aşa ceva, şi pentru acest motiv mă chinuisem, dar am înţeles că în puţinul timp pe care-l aveam, nu puteam spera s-o câştig cu vorba: orice aş fi spus ar fi rămas în exterior, pentru că nu avea cum să-i diminueze dreptatea, supărarea ei justificată ce se manifestase o singură dată, printr-o scurtă răbufnire, când începuse să strige: "Nu! Nu!". Iar faptul că se controlase atât de repede după aceea, îl vedeam de asemenea ca pe un semn rău.

Seara, începu să i se facă teamă. Am încercat să fiu cât mai la locul meu, tăcut, precum Voov, pilotul acela micuţ — cel mai perfect taciturn din câţi am cunoscut — care izbutea să spună şi să facă tot ce dorea fără o vorbă.

După cină — ea n-a mâncat nimic, ceea ce m-a alarmat — am simţit furia înăbuşindu-mă; uneori aproape o uram pentru propriile mele chinuri, şi marea nedreptate a acestui sentiment nu făcea decât să-l adâncească.

Prima noapte cu adevărat a noastră, împreună: când îmi adormi în braţe, în continuare înfierbântată, iar respiraţia ei întretăiată începu, în suspine izolate, tot mai slabe, să devină regulată, am fost sigur că câştigasem. Până atunci se luptase, nu cu mine, ci cu propriul ei trup, pe care ajunsesem să-l cunosc, unghii delicate, degetele subţiri, palmele, picioare-le, ale căror fiecare părticică şi curbă le descuiasem şi le trezisem la viaţă cu sărutările, cu răsuflarea mea, strecurându-mă în fiinţa ei — împotriva ei — cu infinită răbdare şi încetineală, astfel încât tranziţiile erau imper-ceptibile, şi oricând simţeam crescând o împotrivire, precum moartea, mă retrăgeam, începeam să-i şoptesc cuvinte copilăreşti, nebune, lipsite de sens, şi iarăşi tăceam şi doar o mângâiam, şi o asediam cu atingerile mele, timp de ore întregi, şi o simţeam deschizându-se, iar rigiditatea ei se preschimba într-un tremur, ca o ultimă apărare, până când, cucerită acum, tremură diferit; totuşi continuam să aştept, nerostind nimic, căci toate acestea erau mai presus de cuvinte, am atins prin beznă braţele ei subţiri, şi sânii, sânul stâng, deoarece acolo ticăia inima, din ce în ce mai iute, iar respiraţia ei devenea tot mai precipitată, mai disperată, mai deznădăjduită, şi totul se petrecu; aceea nu era

nici măcar plăcere, ci graţia anihilării şi contopirii, asaltul ultimului zid al trupurilor noastre, astfel încât prin violenţă să se unească, să devină unul singur pentru câteva secunde, răsuflă-rile noastre luptându-se, pasiunea noastră se preschimbă în nebunie, ea strigă o dată, slab, cu timbrul ascuţit al unui copil, încleştându-se de mi-ne. Apoi mâinile ei lunecară de pe mine, pe furiş, de parcă extrem de ruşinate şi triste, de parcă brusc pricepuse cât de oribil o păcălisem. Şi am început totul iarăşi, sărutările depuse în articulaţiile degetelor, rugăminţile mute, întreaga ofensivă tandră şi crudă. Şi totul se repetă, ca; într-un vis negru şi fierbinte, iar la un moment dat i-am simţit mâna, îngropată în părul meu, apăsându-mi obrazul de umărul ei gol, cu o forţă pe care n-o bănuisem, epuizată, respirând cu iuţeală, parcă pentru a alunga căldura acumulată şi teama, adormi. Eu am rămas nemişcat, precum un mort, încordat, încercând să descifrez dacă ceea ce se întâmplase însemna totul, sau nimic. Chiar înainte de-a adormi, mi s-a părut că eram salvaţi, şi doar după aceea a pogorât pacea, o pace măreaţă, similară celei de pe Kereneia, când zăceam pe aşternuturile încinse ale lavei crăpate, cu Arder, a cărui gură o puteam zări respirând înapoia vizorului costumului, deşi era inconştient, iar eu ştiam că totul nu fusese zadarnic, deşi n-aveam puterea nici măcar să deschid robinetul cilindrului său de rezervă; zăceam paralizat, cu sentimentul că lucrul cel mai important din viaţa mea era acum înapoia mea şi dacă era să mor chiar acolo, nu urma să se schimbe nimic, iar inerţia mea nu era decât un fel de inexplicabilă tăcere a triumfului.

Dimineaţa însă totul reîncepu. La primele ore ea continua să fie ruşinată, sau poate era dispreţ, nu ştiu dacă era adresat mie sau dacă se dispreţuia pe ea însăşi pentru ceea ce se petrecuse. Pe la prânz am izbutit s-o conving să facem o scurtă plimbare cu maşina. Am mers în lungul uriaşelor plaje, cu Pacificul întinzându-se înaintea noastră sub soare, un colos vuitor încreţit de semiluni de spumă alb-aurie, acoperit până la orizont de micuţele vele multicolore ale iolelor. Am oprit automobilul acolo unde plaja se sfârşea brusc, într-un neaşteptat perete de stâncă. Aici şoseaua cotea brusc şi, stând la un metru de marginea ei,puteai privi de sus cum se izbesc de piatră talazurile violente. Ne-am întors să prânzim. Era ca în ziua precedentă, şi m-am crispat cu totul la gândul nopţii, deoarece

n-o doream. Nu aşa. Când n-o priveam, îi simţeam căutătura. Eram derutat de repetatele ei încruntături, de neaşteptatele priviri fixe, şi deodată — cum sau de ce, nu ştiu — chiar înainte de prânz, pe când stăteam la masă, brusc, de parcă cineva îmi deschisese craniul dintr-o singură lovitură, am înţeles totul. Îmi venea să-mi dau palme — ce idiot egoist fusesem, ce nenorocit minţindu-se singur — am rămas, paralizat, nemişcat, bântuit de o furtună interioară, cu picături de transpiraţie pe frunte. Mă simţeam extrem de slăbit.

— Ce s-a întâmplat? mă întrebă.

— Eri, am mormăit, eu... doar acum. Îţi jur! Abia acum înţeleg, abia acum, că ai venit cu mine pentru că-ţi era frică, teamă că eu... da?

Pupilele i se lărgiră de surpriză, şi mă privi precautǎ, parcă suspectând un vicleşug, o glumă.

Încuviinţă din cap.

Am sărit în picioare.

— Haide.

— Unde?

— La Clavestra. Strânge-ţi lucrurile. O s-ajungem acolo... mi-am privit ceasul... în trei ore.

Rămase nemişcată.

— Vorbeşti adevărat? mă întrebă.

— Eri, n-am ştiut. Da, pare de necrezut. Dar există limite. Da, există limite. Eri, eu încă nu-nţeleg cum am putut face aşa ceva — bănuiesc că m-am orbit singur. Bun, nu ştiu, nu contează, acum nu mai are importanţă.

Îşi împachetă lucrurile — atât de repede... Înăuntrul meu totul se surpa şi se sfărâma, dar la exterior eram perfect, aproape perfect calm. Când se aşeză lângă mine în automobil, rosti:

— Hal, iartă-mă.

— Pentru ce? Aha! am înţeles. Ai crezut că ştiam?

— Da.

— Bine. Hai să nu mai vorbim despre asta.

Şi iarăşi am condus cu peste o sută de kilometri la oră; casele fulgerară pe lângă noi stacojii, albe, albăstrui, drumul şerpui şi coti, am mărit viteza, circulaţia era intensă, apoi mai puţin, vilele îşi pierdură culorile, cerul deveni albastru întunecat, apăruseră stelele, iar noi goneam sub vântul şuierător.

Peisajul din jur deveni de un cenuşiu uniform, dealurile îşi pierdură din masivitate, transformându-se în simple contururi, şiruri de cocoaşe negre, şoseaua era în amurg o bardă lată, fosforescentă. Am recunoscut primele case ale Clavestrei, curba familiară, gardurile vii. Am oprit maşina la poartă şi i-am dus bagajele pe verandă.

— Nu vreau să intru. Mă-nţelegi...

— Da.

Nu i-am spus la revedere, ci pur şi simplu m-am întors. Îmi atinse braţul; am tresărit de parcă fusesem lovit.

— Hal, mulţumesc.

— Nu mai spune nimic. Mai bine, nu mai spune nimic.

Am fugit. Am sărit în automobil şi am pornit; urletul motorului mă salvă pentru o vreme. Eram ridicol. Evident, ea se temuse că aveam să-l ucid. La urma urmei, mă văzuse încercând să-l ucid pe Olaf, care era mai inocent decât un mieluşel, pur şi simplu pentru că nu mă lăsase... şi oricum! În rest, nimic. Acolo în maşină am urlat, îmi puteam permite orice, fiind singur, iar motorul îmi acoperea nebunia — şi iarăşi, nu ştiu în ce moment am înţeles ce aveam de făcut. Şi încă o dată, ca atunci, prima oară, m-a cuprins pacea. Nu aceeaşi. Deoarece faptul că profitasem atât de îngrozitor de situaţie şi o obligasem să vină cu mine, şi că totul se petrecuse din acest motiv — era mai rău decât orice mi-aş fi putut imagina, pentru că îmi răpea până şi amintirile, amitirea acelei nopţi, orice amintire. Singur, cu propriile mele mâini, distrusesem totul, printr-un nesfârşit egoism, o minciună care nu mă lăsase să văd ce se afla chiar la suprafaţă, lucrurile cele mai evidente. Da, ea spusese adevărul când afirmase că nu se temea de mine. Nu se temea pentru ea. Pentru el.

Luminile goneau pe lângă mine, curgeau, rămâneau în urmă, peisajul era uluitor de frumos, iar eu — sfâşiat, sfredelit — zburam, roţile scârţâiau, de la o curbă la cealaltă, spre Pacific, spre stânca de acolo, la un moment dat, când maşina a cotit mai strâns decât mă aşteptam şi a ieşit de pe drum cu roţile din dreapta, m-am speriat pentru o fracţiune de secundă, apoi am izbucnit într-un râs nebun deoarece îmi era frică să mor acolo, fiind decis s-o fac în alt loc — şi hohotul s-a transformat brusc în suspin. Trebuie s-o fac cât mai iute, m-am gândit, nu mai sunt eu însumi. Ceea ce mi se întâmplă nu e cumplit, e mai rău, e

dezgustător. Şi mi-am mai spus că ar fi trebuit să-mi fie ruşine. Însă cuvintele n-aveau greutate sau înţeles. Se făcuse complet beznă, şoseaua era practic pustie, pentru că puţini călătoreau noaptea, când am observat, nu mult înapoia mea, un glider negru. Trecea uşor şi fără efort prin toate locurile unde eu fusesem nevoit să-mi utilizez toată măiestria în folosirea frânei şi acceleraţiei. Asta deoarece gliderele se menţin pe drumuri prin forţe magnetice, sau gravitaţionale. Dumnezeu ştie. Chestiunea este că m-ar fi putut depăşi fără dificultate, dar se menţinea în urmă, la vreo optzeci de metri în spatele meu, uneori ceva mai aproape, alteori mai departe. La curbele strânse, când derapam pe şosea şi tăiam coturile, îşi păstra distanţa, deşi nu credeam că nu m-ar fi putut ajunge. Poate că şoferul se temea. Sau, poate că nu există nici un şofer. Oricum, ce mă interesa pe mine gliderul?

Mă interesa, pentru că am simţit că nu mă urmărea întâmplător. Şi deodată mi-a venit ideea că era Olaf, că Olaf, care nu se încredea câtuşi de puţin (şi pe bună dreptate!) în mine, rămăsese în preajmă şi aşteptase să vadă cum urmau să decurgă lucrurile. Da, iată-l pe salvatorul meu, bunul şi bătrânul Olaf, că nici acum n-avea să mă lase să fac ce doream, care avea să-mi fie fratele mai mare, ocrotitorul; şi la gândul acesta ceva puse stăpânire pe mine, şi pentru o clipă n-am mai văzut şoseaua prin mânia mea roşie.

De ce nu mă lăsau în pace? m-am întrebat, şi am început să storc cea din urmă forţă a maşinii, fiecare posibilitate, parcă neştiind că gliderul poate fi de două ori mai iute. Am gonit astfel prin noapte, printre dealurile presărate de luminiţe, iar deasupra şuieratului ascuţit al vântului puteam desluşi acum vuietul invizibilului, întinsului, imensului Pacific, şi mi se părea că sunetele se înalţă din hăuri fără fund.

Goneşte, am murmurat. Goneşte. Nu ştii ce ştiu eu. Mă spionezi, mă urmăreşti, nu vrei să mă slăbeşti, perfect; dar o să te păcălesc, o să scap de tine înainte de a-ţi da seama ce s-a întâmplat; şi orice ai face n-o să-ţi fie de ajutor, pentru că un glider nu poate ieşi de pe şosea. Aşa încât, chiar şi în ultima secundă voi avea conştiinţa curată. Excelent. Am trecut pe lângă căsuţa unde am stat; cele trei ferestre luminate m-au împuns, parcă pentru a-mi dovedi că nu există suferinţă ce nu poate fi amplificată, şi am intrat pe ultima porţiune a drumului,

paralel cu oceanul. Apoi, spre disperarea mea, gliderul mări brusc viteza şi începu să se apropie. I-am blocat drumul cu brutalitate, virând spre stânga. Rămăsese înapoia mea, şi am continuat să şofez în felul acesta — blocând de vreo cinci ori banda din stânga, când încerca să mă depăşească. Deodată, deşi îi baram drumul, începu să mă depăşească; practic, automobilul meu a atins lucitoarea caroserie neagră a proiectilului acela lipsit de geamuri, aparent fără pasageri. Am fost sigur, atunci, că putea fi doar Olaf, pentru că nimeni altul n-ar fi încercat aşa ceva — dar nu-l puteam ucide pe Olaf. Nu puteam. De aceea l-am lăsat să mă depăşească. A trecut în faţa mea, şi m-am gândit că acum va încerca el să-mi blocheze drumul, însă rămăsese la vreo cincisprezece metri depărtare. Bun, mi-am zis, e foarte bine. Şi am încetinit, cu speranţa deşartă că ar putea creşte distanţa între noi, dar n-a făcut-o; a încetinit şi el. La vreo doi kilometri de acel ultim cot, la stânga, gliderul a încetinit şi mai mult, menţinându-se pe mijlocul şoselei, ca să nu-l pot depăşi. M-am gândit că puteam s-o fac acum, însă nu era nici o stâncă, doar plaje nisipoase, roţile automobilului aveau să se împotmolească după o sută de metri, n-aş fi reuşit nici măcar să ajung la ocean — ar fi fost stupid. N-avem de ales, trebuia să continui. Gliderul a încetinit şi mai mult, şi am înţeles că în curând avea să oprească; partea din spate a caroseriei negre strălucea, parcă împroşcată cu sânge arzător, de la luminile frânelor. Am încercat să-l ocolesc printr-un viraj brusc, însă mi-a blocat calea. Era mai iute şi mai abil decât mine — dar, la urma urmei, un robot conducea gliderul. Un robot are întotdeauna reflexe mai rapide. Am călcat frâna, prea târziu, urmă un şoc terbil, o masă întunecată se ridică înaintea parbrizului, am fost azvârlit înainte şi mi-am pierdut cunoştinţa.

Am deschis ochii, trezit dintr-un vis, un vis fără noimă — visam că înotam. Ceva rece şi ud îmi cursese pe faţă, am simţit nişte mâini, mă scuturară, şi am auzit un glas: — Olaf, am bolborosit. De ce, Olaf? De ce...?

— Hal!

M-am dezmeticit; m-am proptit într-un cot şi i-am văzut chipul deasupra mea, aproape, iar când m-am ridicat în capul oaselor, prea uluit ca să pot vorbi, ea se lăsă încet lângă genunchii mei, cu umerii tremurând — şi continuam să nu cred.

Îmi simţeam capul imens, parcă umplut cu vată.

— Eri, am rostit; buzele îmi erau ciudat de mari şi grele, şi cumva foarte îndepărtate. Eri, tu eşti. Sau doar...

Deodată mi-a revenit puterea. Am prins-o de braţe, am ridicat-o, m-am sculat în picioare şi ne-am clătinat împreună; am căzut amândoi pe nisipul moale, cald încă. I-am sărutat chipul umed, sărat, şi am plâns — pentru prima oară în viaţa mea — şi ea a plâns. Am rămas tăcuţi mult timp, treptat am început să ne temem — de ce anume, n-aş putea preciza — iar ea mă privea cu ochi nebuni.

— Eri, am repetat. Eri... Eri...

Asta era tot ce ştiam. Am rămas întins pe nisip, brusc foarte slăbit, şi ea s-a speriat, a încercat să mă ridice, însă n-avea putere.

— Nu, Eri, am şoptit. Nu, n-am nimic, asta-i de...

— Hal! Zi ceva! Zi ceva!

— Ce să zic... Eri...

Auzul glasului meu o calmă puţin. Dispăru undeva şi reveni cu o cutie plată, îmi turnă din nou apă pe faţă — amară, apa Pacificului. "Intenţionasem să beau mult mai multă", mi-a fulgerat prin minte, absurd; am clipit. Mi-am revenit. M-am ridicat şi mi-am pipăit capul.

Nu aveam nici măcar o zgârietură, părul îmi amortizase şocul, aşa încât aveam doar un cucui de mărimea unei portocale, câteva julituri, un ţiuit în urechi, dar eram întreg. Cel puţin atâta vreme cât stăteam aşezat. Am încercat să mă scol, însă picioarele nu-mi prea dădeau ascultare.

Îngenunche în faţa mea, privindu-mă, cu braţele pe lângă trup.

— Tu eşti? Cu adevărat? am întrebat.

Abia acum înţelegeam; două forme negre, contopite, sub lumina lunii, la vreo zece metri depărtare, pe marginea drumului. Vocea nu mă mai asculta când am revenit cu privirea la ea.

— Hal...

— Da.

— Încearcă să te ridici. O să te ajut.

— Să mă ridic?

Se pare că nu puteam încă judeca limpede. Înţelegeam, şi nu înţelegeam, ce se petrecuse. Eri fusese în glider? Imposibil.

— Unde-i Olaf? am întrebat.
— Olaf? Nu ştiu.
— Adică n-a fost aici?
— Nu.
— Ai fost singură?
Încuviinţă din cap.
Şi brusc, o frică îngrozitoare, inumană mă cuprinse.
— Cum ai reuşit? Cum?
Chipul îi tremura, dinţii îi clănţăneau, nu putea rosti cuvintele.
— A tre-e-buit să-ă...
Plânse din nou. Apoi se linişti, devenind tot mai calmă. Îmi atinse faţa. Fruntea. Cu degetele uşoare îmi pipăi capul. Am repetat, sufocându-mă:
— Eri... tu eşti?
Deliram. Mai târziu, încetişor, m-am sculat, iar ea m-a sprijinit pe cât putea mai bine; ne-am îndreptat către şosea. Abia acolo am văzut în ce hal se afla maşina; capota, botul întreg, erau făcute armonică. Pe de altă parte, gliderul parcă nu suferise nimic — acum i-am apreciat superioritatea — doar o îndoitură mică în lateral, unde suferise principalul şoc. Eri mă ajută să urc, şi deplasă gliderul până ce automobilul meu căzu cu un prelung zăngănit metalic, apoi am pornit. Ne întorceam. Tăceam, luminile treceau pe lângă noi. Capul îmi vibra, continuam să-l simt greu şi mare. Am coborât în faţa căsuţei. Ferestrele erau tot luminate, de parcă ieşisem doar pentru câteva clipe. Mă ajută să intru în casă. M-am aşezat pe pat. Ea a mers spre masă, apoi a ocolit-o şi s-a îndreptat spre uşă. M-am ridicat.
— Pleci!
Alergă până la mine, îngenunche lângă pat, şi scutură din cap, negând.
— Nu?
— Nu.
— Şi n-o să mă părăseşti niciodată?
— Niciodată.
Am cuprins-o în braţe. Îşi lipi obrazul de faţa mea, şi totul parcă se scurgea din mine — tăciunii mocnind ai încăpăţânării şi mâniei mele, nebunia ultimelor ore, teama, disperarea; zăceam acolo golit, ca mort, şi doar o strângeam şi mai puternic, de

parcă forţele îmi reveniseră, şi a fost tăcere, lumina sclipea din tapetul auriu al odăii, iar undeva în depărtare, ca într-o altă lume, dincolo de ferestrele deschise, vuia Pacificul.

Poate că pare ciudat, dar n-am vorbit nimic în seara aceea, şi în noaptea aceea. Nici un singur cuvânt. De-abia târziu în ziua următoare am aflat ce se petrecuse. De îndată ce plecasem ea bănuise motivul şi se speriase, nu ştiuse ce să facă. La început, se gândise să cheme robotul cel alb, dar înţelesese că nu-i putea fi de ajutor; iar el — numai aşa îl numea — el nu putea fi de nici un ajutor. Olaf, poate. Olaf, cu siguranţă, însă nu ştia unde să-l găsească, şi oricum nu mai avea timp. De aceea luase gliderul vilei şi pornise după mine. Mă ajunsese destul de repede, apoi rămăsese în urma mea, atâta vreme cât mai exista posibilitatea ca eu să revin la căsuţă.

— Ai fi venit şi tu atunci? am întrebat-o

Ezită.

— Nu ştiu nici eu. Cred că da. Acum aşa cred, dar nici eu nu ştiu.

Când văzuse însă că nu opream, ci continuasem să rulez mai departe, se speriase şi mai tare. Restul era cunoscut.

— Nu. Nu-nţeleg, am spus. Asta-i partea pe care n-o înţeleg. Cum ai reuşit să faci aşa ceva?

— Mi-am spus că... că nu se va întâmpla nimic.

— Ştiai ce voiam să fac? Şi unde?

— Da.

— Cum?

După o lungă pauză:

— Nu ştiu. Poate pentru că acum am început să te cunosc...

Am tăcut. Mai aveam să-i pun multe întrebări, dar nu îndrăzneam. Stăteam amândoi lângă fereastră. Cu ochii închişi, simţind uriaşa întindere a oceanului, am spus:

— Perfect, Eri, şi-acum? Ce se va-ntâmpla?

— Ţi-am spus deja.

— Dar eu nu vreau aşa, am şoptit.

— Nu poate fi altfel, replică după o pauză lungă. În plus...

— În plus?

— Nu vreau.

Chiar în aceeaşi zi, spre seară, situaţia s-a înrăutăţit, iarăşi. Problemele noastre reveneau, se intensificau, apoi se retrăgeau. De ce? Nu ştiu. Probabil că nici ea nu ştia. De parcă deveneam

apropiaţi numai în faţa situaţiilor-limită, şi numai atunci eram capabili să ne înţelegem unul pe celălalt. Şi o noapte, Şi încă o noapte. Şi încă o zi.

În cea de-a patra zi am auzit-o vorbind la telefon şi m-am speriat teribil. După aceea plânş. Totuşi la cină zâmbea din nou.

Acesta a fost sfârşitul şi începutul. Deoarece în săptămâna următoare am mers în Mae, principalul oraş al ţinutului, şi într-un birou de acolo, în faţa unui individ îmbrăcat în alb, am rostit cuvintele care ne făceau soţ şi soţie. În aceeaşi zi, i-am trimis o telegramă lui Olaf. În ziua următoare am revenit la poştă, însă nu era nimic de la el. M-am gândit că poate se mutase şi de aceea întârzia răspunsul. Dar sincer să fiu, chiar şi atunci, în oficiul poştal, am simţit un fior de nelinişte, deoarece tăcerea aceea nu-i era caracteristică lui Olaf, având în vedere însă toate cele petrecute m-am gândit la asta doar o clipă şi nu i-am spus nimic ei. De parcă uitasem.

CAPITOLUL ŞASE

Pentru o pereche unită numai prin impetuozitatea nebuniei mele, ne-am potrivit unul cu celălalt mai presus de orice aşteptări. Viaţa noastră împreună era marcată de o curioasă diviziune. Când se ajungea la o deosebire de atitudini, Eri era capabilă să-şi apere poziţia, însă atunci problema respectivă era de obicei de natură generală, de pildă, era o apărătoare îndârjită a betrizării, aducând în sprijinul ei argumente ce nu erau preluate din cărţi. Am considerat un semn bun făptui că se opunea în mod deschis unor păreri ale mele; însă discuţiile noastre se desfăşurau în timpul zilei. La lumina zilei nu îndrăznea — sau mai degrabă nu dorea — să vorbească despre mine obiectiv, calm, fără îndoială deoarece nu ştia care din cuvintele ei aveau să sublinieze vreun defect al meu, ridicolul "personajului din conservă", ca să folosesc expresia lui Olaf, şi care puteau fi un atac îndreptat asupra valorilor fundamentale ale vremurilor mele. Însă noaptea — poate pentru că bezna atenua, cumva, prezenţa mea — îmi vorbea despre mine, adică, despre noi, iar eu eram mulţumit de aceste conversaţii şoptite în întuneric, deoarece noaptea ascundea, miloasă, frecventele mele uluiri.

Îmi povestea despre ea, despre copilăria ei, şi astfel am aflat pentru a doua oară — de fapt, pentru prima dată cu un conţinut uman concret — cât de perfect făurită era această societate a unei armonii constante, delicat stabilizate. Se considera ceva normal ca, pentru a avea copii şi a-i creşte în primii lor ani de viaţă, să posezi calificări speciale şi pregătire complexă, cu alte cuvinte, un fel de instruire specială; pentru a obţine permisiunea de-a avea urmaşi, o pereche căsătorită trebuia să treacă un fel de examene; la început mi s-a părut ceva încredibil, dar gândindu-mă a trebuit să admit că noi, cei din trecut, şi nu ei, trebuia să fim acuzaţi de obiceiuri paradoxale: în vechea societate, n-aveai dreptul să construieşti o casă sau un pod, să tratezi o boală, sau să îndeplineşti cea mai simplă funcţie administrativă, fără o pregătire specializată, în vreme ce problemele de responsabilitate absolută, procrearea copiilor, modelarea minţilor acestora erau lăsate în seama şansei oarbe şi dorinţelor de moment, iar comunitatea intervenea numai după ce se făcuseră greşeli şi era prea târziu pentru a le corecta.

Aşa încât, obţinerea dreptului la un copil era acum o distincţie ce nu se atribuia oricui. În plus, părinţii nu puteau izola copiii de alţi copii de aceeaşi vârstă; se alcătuiau grupuri special selectate, pentru ambele sexe, în care erau reprezentate temperamentele cele mai divergente. Aşa numitele cazuri dificile căpătau tratamente adiţionale, hipnagogice, iar educaţia tuturor începea de foarte timpuriu. Nu cititul şi scrisul, ce erau introduse mai târziu, ci iniţierea — prin intermediul unor jocuri speciale — în legile universului, ale Pământului, în bogăţia şi varietatea vieţii sociale; copiilor de patru şi cinci ani li se inoculau, principiile toleranţei, coexistenţei, respectului faţă de alte concepţii şi credinţe, lipsei de importanţă a diferenţei dintre trăsăturile exterioare ale copiilor, ale oamenilor aparţinând altor rase. Toate acestea mi se păreau foarte bune, cu o singură, dar fundamentală rezervă, deoarece neclintita piatră de căpătâi a acestei lumi, regula ei atotcuprinzătoare, era betrizarea. Educaţia unui copil urmărea, în fond, acceptarea betrizării ca pe un fapt de viaţă la fel de inabordabil ca naşterea sau moartea. Când auzeam cum era predată chiar de la Eri vechea istorie, îmi stăpâneam cu greu indignarea. În conformitate cu descrierile respective, epocile acelea fuseseră vremuri de animalitate şi

barbarie, de procreaţie necontrolată, de catastrofe atât economice cât şi militare, iar realizările de netăgăduit ale apusei civilizaţii erau prezentate drept expresie a acelor forţe şi năzuinţe ce permiseseră oamenilor să înfrângă ignoranţa şi cruzimea: acele realizări, în felul acesta, apăreau a fi fost obţinute parcă în ciuda tendinţei predominante universale de pe atunci de-a trăi pe socoteala celorlalţi. Ceea ce cândva necesita efort, spuneau ei, şi se putea obţine numai de câţiva, drumul respectiv fiind primejdios şi presărat cu necesitatea de a te sacrifica, de a face compromisuri — succesul material fiind urmat de înfrângere morală — , era acum ceva banal, uşor de obţinut şi sigur.

Era acceptabil cât rămâneai la generalităţi; în felul acesta puteam aproba condamnarea variatelor aspecte negative ale trecutului, precum, să zicem, războiul; iar lipsa — lipsa completă — a politicii, a fricţiunilor, a tensiunilor, sau conflictelor internaţionale — deşi o lipsă surprinzătoare, ducând imediat la suspiciunea că astfel de lucruri existau, dar nu erau comentate — trebuie să recunosc că era o realizare, nu o pierdere; mai rău a fost când această reevaluare mă atingea personal. Nu numai Starck abandonase, în cartea lui (scrisă, *nota bene,* cu o jumătate de secol înainte de întoarcerea mea), exploatarea spaţiului. Aici Eri, ca absolventă de arheologie, putea să mă înveţe multe lucruri, şi nu numai pe mine. Din primele generaţii betrizate au schimbat radical atitudinea lor faţă de astronautică, dar deşi semnele s-au modificat din plus în minus, interesul a rămas intens. Pe atunci, consensul era că se comisese o eroare tragică, o eroare ce atinsese apogeul chiar în anii când'se planifica expediţia noastră, deoarece pe atunci expediţii similare se pregăteau în număr mare. Motivul nu fusese faptul că recolta acestor expediţii fusese atât de mică, sau că exploatarea spaţiului pe o rază de aşa mulţi ani-lumină depărtare de sistemul solar dusese doar la descoperirea, pe puţine planete, a unor forme stacojii şi primitive de vegetaţie, şi nu la contactul cu vreo civilizaţie cu grad înalt de dezvoltare. De asemenea nu se considera drept lucrul cel mai rău faptul că lungimea teribilă a călătoriei urma să transforme echipajul navei, pe acei reprezentanţi ai Pământului — într-o măsură tot mai mare, cu cât destinaţiile deveneau mai îndepărtate — într-un grup de creaturi nenorocite, obosite de moarte, care, după câteva

debarcări ici şi colo, aveau nevoie de multă îngrijire şi consecvenţă; sau că decizia de-a trimite asemenea entuziaşti fusese nechibzuită şi crudă. Miezul problemei era că omul voia să cucerească Cosmosul fără a-şi fi rezolvat propriile probleme de pe Pământ; de parcă n-ar fi fost evident că zborurile eroice nu urmau să aibă nici un efect în direcţia micşorării oceanului de suferinţe omeneşti, nedreptăţi, spaime şi foamete mondială.

Dar, după cum ziceam, doar prima generaţie betrizată a gândit aşa, deoarece după aceea, în decursul normal al evenimentelor, au urmat uitarea şi indiferenţa; copiii se minunau când aflau de perioada romantică a astronauticii, şi poate chiar încercau puţină teamă faţă de strămoşii lor, care erau pentru ei tot atât de stranii şi de neînţeles pe cât erau acei strămoşi ce ce porneau în războaie de jefuire, sau în expediţii după aur. Cel mai mult mă înfricoşa indiferenţa, cu mult mai mult decât dezaprobarea — munca noastră de o viaţă fusese cufundată în tăcere, înmormântată şi uitată.

Eri nu încerca să-mi trezească entuziasmul faţă de această lume nouă, nu făcea nici un efort de-a mă converti; pur şi simplu îmi vorbea despre asta povestindu-mi viaţa ei, iar eu — tocmai pentru că vorbea desprea ea, şi era astfel ea însăşi dovada — nu-mi puteam închide ochii înaintea virtuţilor ei.

Era o civilizaţie care scăpase de frică. Tot ceea ce exista îi slujea pe oameni. Nimic nu avea greutate decât bunăstarea lor, satisfacerea cerinţelor fundamentale, dar şi a celor mai sofisticate nevoi. Peste tot — în toate domeniile unde prezenţa omului, putinţa de-a greşi a pasiunilor sale, încetineala reflexelor lui putea crea fie şi cel mai neînsemnat risc — omul era înlocuit prin dispozitive automate, lipsite de viaţă.

Era o lume care înlăturase pericolul. Ameninţarea, conflictul, toate formele de violenţă — nu-şi găseau loc în ea; o lume de linişte, de maniere şi obiceiuri blânde, tranziţii line, situaţii lipsite de dramatism, totul pe atât de uluitor cât şi reacţia mea sau a noastră (mă gândesc la Olaf) faţă de ea.

Pentru că noi, în decursul celor zece ani, trecusem prin atâtea orori, prin tot ceea ce era ostil omului, ceea ce-l rănea şi-l zdrobea, şi devenisem, dezgustaţi de ele, atât de dezgustaţi; oricare dintre noi, auzind că întoarcerea avea să fie întârziată, că trebuia să mai suportăm câteva luni în spaţiu, ar fi sărit probabil de gâtul celui care ar fi anunţat vestea. Iar acum noi —

incapabili de a mai rezista permanentului risc, şansei unei ciocniri cu un meteorit, tensiunii aceleia nesfârşite, iadului prin care trecusem când un Arder, sau un Ennesson nu se mai întorseseră dintr-o misiune de recunoaştere — imediat, noi am început să ne referim la acel timp de teroare ca fiind singura problemă, corectă, care ne dăduse demnitate şi ţel. Însă chiar acum mă înfioram, amintindu-mi cum, aşezaţi, întinşi, atârnaţi în cele mai ciudate poziţii deasupra rotundei cabine radio, aşteptam, aşteptam, într-o tăcere întreruptă doar de bâzâitul monoton al semnalului de la scaunul automat al navei, văzând, în lumina albăstruie-plumburie, picături de transpiraţie prelingându-se pe fruntea operatorului radio încremenit în aceeaşi aşteptare — în timp ce ceasul, cu alarma reglată, avansa silenţios, până ce în sfârşit momentul când limba lui atingea semnul roşu de pe cadran, momentul uşurării. Uşurare... deoarece atunci puteai ieşi şi explora şi muri singur, iar asta fără exagerare părea să fie mai uşor decât aşteptatul. Noi piloţii, personalul ne-ştiinţific, alcătuiam vechea gardă; timpul nostru se oprise cu trei ani înaintea adevăratului start al expediţiei. În acei trei ani parcursesem o serie de teste cu sporirea stress-ului psihologic. Existaseră trei etape principale, trei trepte, pe care le denumisem Palatul Fantomelor, Storcătorul de Rufe şi încoronarea.

Palatul Fantomelor: erai închis într-o incintă micuţă, lipsită de orice contact cu exteriorul. Nici un sunet, rază de lumină, pală de aer, sau vibraţie din afară nu ajungea în interior. Semănând cu o rachetă mică, incinta era echipată cu machete ale comenzilor, şi cu provizii de apă, hrană şi oxigen. Trebuia să stai acolo, inactiv, neavând absolut nimic de făcut, timp de o lună — care părea o eternitate. Nimeni nu ieşea de acolo acelaşi om. Eu, unul dintre cei mai rezistenţi subiecţi ai doctorului Janssen, am început din a treia săptămână să văd lucrurile stranii pe care ceilalţi le observaseră încă din a patra, sau a cincea zi: monştri fără chipuri, mulţimi amorfe prelingându-se din cadranele de ceas palid luminate pentru a intra în discuţii lipsite de sens cu mine, plutind deasupra trupului meu asudat, trupul meu care-şi pierdea contururile, se transforma, creştea, şi care în cele din urmă — treaba cea mai înspăimântătoare — începea să-şi capete o independenţă, mai întâi prin spasme ale muşchilor individuali, apoi după furnicături şi amorţeli,

contracţii, şi în final mişcări, în vreme ce eu priveam, uluit, fără să înţeleg. Dacă n-ar fi existat antrenamentul preliminar, explicaţiile teoretice, aş fi jurat că braţele, capul şi gâtul îmi erau posedate de demoni. Interiorul capitonat al incintei văzuse imagini ce sfidau descrierea — Jannssen şi echipa lui, cu echipamentul corespunzător, supravegheau ce se întâmpla înăuntru, dar la momentul respectiv nimeni nu ştia asta. Senzaţia izolării trebuia să fie reală şi completă. De aceea, dispariţia unora dintre asistenţii doctorului reprezentau un mister pentru noi. Abia în timpul adevăratei expediţii, Gimma mi-a spus că pur şi simplu clacaseră. Unul dintre ei, un anume Gobbek, se părea că încercase să forţeze deschiderea incintei, incapabil să mai asiste la chinurile celui dinăuntru.

Dar acesta era doar Palatul Fantomelor. Deoarece după aceea urma Storcătorul de Rufe, cu basculantele şi centrifugele lui, cu diabolica maşină acceleratoare ce putea produce 400 de g-uri — o acceleraţie — desigur, niciodată folosită — care ar fi tramsformat orice om într-o băltoacă, dar şi 100 de g-uri era de ajuns pentru a face într-o fracţiune de secundă spatele unui subiect testat lipicios de la sângele forţat în exteriorul pielii.

Ultimul test, încoronarea, l-am trecut cu steagul sus. Acesta era ultimul ciur, ultima probă de selecţie. Al Martin, un tip bine făcut care pe atunci, pe Pământ, arăta precum mine azi, un gigant, un colos cu muşchi de fier, şi de un calm imperturbabil — a revenit de la încoronare pe Pământ într-o asemenea stare, încât l-au îndepărtat imediat.

Încoronarea era o chestiune destul de simplă. Te îmbrăcau în costum de astronaut şi te duceau pe orbită, la o altitudine de câteva sute de mii de kilometri, acolo unde Pământul străluceşte ca Luna amplificată de cinci ori, apoi pur şi simplu te azvârleau din rachetă în spaţiu, şi plecau. Atârnând acolo, mişcând din braţ şi din picioare, trebuia să-i aştepţi să se în-toarcă, să aştepţi să fii salvat; costumul spaţial era absolut de nădejde şi confortabil, avea oxigen, aer condiţionat, baterie de încălzire, ba chiar îl hrănea pe cosmonaut, cu o pastă stoarsă la fiecare două ore dintr-un tub special. Deci nu se putea întâmpla nimic, decât dacă se defecta micuţul aparat de radio ataşat pe exterior costumului, care semnaliza automat poziţia purtă-torului. Un singur lucru lipsea în costum, un receptor, ceea ce însemna că nu puteai auzi altă voce, decât pe a ta. Cu hăul şi

stelele în jurul tău, suspendat, lipsit de greutate, trebuia să aştepţi. Adevărat, aşteptarea era destul de lungă, dar nu foarte lungă. Şi asta era tot.

Da, însă oamenii înnebuneau acolo; erau târâţi în navă, zbătându-se în convulsii epileptice. Acesta era testul ce se ridica total împotriva stră-fundurilor umane — o anihilare totală, o condamnare, o moarte cu conştiinţa deplină şi funcţionând. Era un gust al eternităţii, care pătrundea în tine şi te lăsa să-i cunoşti oroarea. Ştiinţa, dintotdeauna considerată a fi imposibilă şi impalpabilă, a abisului cosmic extinzându-se în toate direcţi-ile, devenea a noastră; căderea fără de sfârşit, stelele devenite inutile, picioarele legănându-se, zadarnice, inutilitatea, lipsa de rost a braţelor, gurii, gesturilor, a mişcărilor şi absenţei mişcărilor; în costum creştea un răcnet asurzitor, nenorociţii urlau — de ajuns!

N-are rost să insist asupra a ceea ce era doar, la urma urmei, un test, o introducere, intenţionată, planificată cu grijă, cu măsuri de precauţie: din punct de vedere fizic, niciunul dintre "încoronaţi" nu suferea nici un rău, iar racheta de la bază îi recupera pe toţi. Era adevărat, nu ne spuneau nici asta, pentru a păstra situaţia cât mai autentică posibil.

"Încoronarea" s-a desfăşurat bine pentru mine. Aveam sistemul meu personal. Era foarte simplu şi complet necinstit — se considera că n-avem voie să-l folosim. Când mă aruncau prin ecluză, închideam ochii. Apoi mă gândeam la diferite lucruri. Tot de ce aveai nevoie, în cantităţi considerabile, era voinţa. Trebuia să te străduieşti să nu deschizi ochii aceia mizerabili indiferent de ce s-ar fi întâmplat. Cred că Janssen ştia de trucul meu. Dar n-a urmat vreo repercusiune. Poate că-l socotea bun.

Toate acestea, însă, se petreceau pe Pământ, sau în vecinătatea lui. După aceea a apărut un spaţiu ce nu fusese inventat sau creat în laborator, un spaţiu care de fapt ucidea, fără să se prefacă; şi care uneori cruţa — Olaf, Gimma, Thurber, eu însumi, cei şapte de pe *Ulise* — ba chiar ne-a lăsat să ne întoarcem. La care noi, cei care tânjeam cel mai mult după li-nişte, văzându-ne visul împlinindu-se, şi în mod perfect, de îndată l-am dispreţuit. Cred că Platon a fost cel care a spus: "O, nefericitule — vei avea ceea ce ţi-ai dorit."

CAPITOLUL ŞAPTE

Într-o noapte, foarte târziu, zăceam vlăguiţi; capul lui Eri, întors într-o parte, se odihnea pe braţul meu. Ridicând ochii către fereastra deschisă, puteam zări stelele printre nori. Nu era pic de vânt, perdeaua atârna nemişcată precum o fantomă alburie, dar acum un val singuratic se apropia dinspre largul oceanului, şi am putut auzi uruitul prelung ce-l anunţa, apoi vuietul aspru al brizanţilor pe plajă, o tăcere vreme de câteva bătăi de inimă, şi iarăşi talazurile revăzute bântuiră ţărmul nopţii. Eu însă de abia remarcasem acest memento monoton repetat al prezenţei mele pe Pământ, deoarece ochii îmi erau aţintiţi asupra Crucii Sudului, în care Beta fusese steaua noastră călăuzitoare; zilnic făceam determinări poziţionale după ea, în mod automat, gândindu-mă la alte probleme; ne condusese fără greş, un far spaţial ce nu slăbea niciodată. Aproape că puteam simţi în palme manetele metalice pe care le deplasam pentru a aduce punctul de lumină, distinct în beznă, în centrul câmpului vizual, cu marginea moale, de cauciuc, a ocularului apăsându-mi sprâncenele şi obrajii. Beta, una dintre cele mai îndepărtate stele, aproape că nu se schimbase când ne-am atins destinaţia. Strălucea cu aceeaşi indiferenţă, deşi Crucea Sudului dispăruse de mult pentru noi, pentru că pătrunsesem adânc între braţele ei, şi apoi punctul acela alb de lumină, steaua aceea gigant, nu mai era ceea ce păruse la început, o provocare; invariabilitatea ei îşi dezvăluia adevăratul înţeles, faptul că era un martor al transştiinţei noastre, al indiferenţei vidului, universului — o indiferenţă pe care nimeni nu este vreodată capabil s-o accepte.

Dar acum, încercând să aud răsuflarea lui Eri printre mugetele Pacificului, eram sceptic. Îmi repetam în gând: "E adevărat, e adevărat, am fost acolo"; totuşi uimirea mea rămânea. Eri tresări; Am început să mă mişc, pentru a-i face loc, însă deodată i-am simţit privirea asupra mea.

— Nu dormi? am şoptit. Şi m-am aplecat deasupra ei, dorind să-i sărut buzele, dar ea şi-a puş vârfurile degetelor pe gura mea. Le-a ţinut acolo o vreme, după aceea le-a coborât de-a lungul claviculei până la piept, a simţit adâncitura dură dintre coaste, şi a apăsat cu palma acolo.

— Ce-i asta? a murmurat.

— O cicatrice.

— Ce s-a întâmplat?
— Am avut un accident.
Tăcu. Am simţit-o privindu-mă. Ridică fruntea. Ochii ei erau numai întuneric, fără nici o urmă de sclipire; îi puteam zări conturul braţului, mişcându-se odată cu răsuflarea, albicios.
— De ce nu-mi spui nimic?
— Eri... ?
— De ce nu vrei să vorbeşti?
— Despre stele? am priceput.
Ea tăcea. Nu ştiam ce să spun.
— Crezi că n-aş înţelege?
Am privit-o de aproape, prin beznă, în vreme ce vuietul oceanului se răspândea şi plutea prin odaie, şi n-am ştiut cum să-i explic.
— Eri...
Am încercat s-o cuprind în braţe. S-a eliberat şi s-a sculat în capul oaselor.
— Nu trebuie să vorbeşti dacă nu vrei. Dar măcar spune-mi, de ce?
— Nu ştii? Chiar nu ştii?
— Acum, poate. Vrei... să mă cruţi?
— Nu. Pur şi simplu mi-este frică.
— De ce anume?
— Nu sunt sigur. Nu vreau să răscolesc totul. Nu că aş nega ceva din cele petrecute. Oricum, aşa ceva ar fi imposibil. Dar discutând despre ce-a fost ar însemna — sau, cel puţin, aşa mi se pare mie — că m-aş închide în lumea aceea. Departe de toţi, de toate, de ceea ce este... acum.
— Înţeleg, şopti ea. Pata albă a chipului ei dispăru, îşi plecase capul. Crezi că nu le preţuiesc?
— Nu, nu, am încercat s-o întrerup.
— Aşteaptă, acum e rândul meu. Ce cred eu despre astronautică, precum şi faptul că n-aş părăsi niciodată Pământul, asta-i una. Dar n-are nimic de-a face cu tine şi cu mine. Deşi de fapt, are: pentru că suntem împreună. Altfel, n-am fi fost, niciodată. Pentru mine — înseamnă tu. De asta aş dori... Însă n-ai nici o obligaţie. Dacă este aşa cum spui. Dacă simţi aşa.
— O să-ţi spun.
— Dar nu azi.

— Azi.
— Întinde-te.
M-am trântit pe perne. Ea merse în vârful picioarelor până la fereastră, o formă albicioasă prin beznă. Trase perdeaua. Stelele dispărură, rămăsese doar vuietul lent al Pacificului, revenind monoton cu o persistenţă sumbră. Practic nu mai puteam vedea nimic. Mişcarea aerului îi trădă paşii, patul se lăsă puţin.
— Ai văzut vreodată o navă de clasa lui *Prometeu?*
— Nu.
— E mare. Pe Pământ ar cântări peste trei sute de mii de tone.
— Şi voi eraţi atât de puţini?
— Doisprezece. Tom Arder, Olaf, Arne, Thomas — piloţii, şi cu mine. Şi cei şapte savanţi. Te-nşeli dacă crezi că aveam cine ştie ce spaţiu. Propulsia ocupă nouă zecimi din masă. Fotoagregate. Magazii, provizii, echipamente de rezervă. Cabinele de locuit propriu-zis sunt mici. Fiecare din noi avea câte o cabină, în afară de cele de uz comun. În partea de mijloc a navei — centrul de control şi navetele de asolizare, ca şi sondele, cele mai mici aparate de zbor, pentru recoltarea de mostre din corona...
— Şi tu ai fost deasupra lui Arcturus în una din ele?
— Da. Ca şi Arder.
— De ce n-aţi zburat laolaltă?
— Într-o rachetă? E mai riscant aşa.
— Cum?
— O sondă este un sistem de răcire. Un fel de frigider zburător. Ai loc înăuntru doar cât să stai aşezat. Stai înăuntrul unei cochilii de gheaţă. Gheaţa se topeşte pe scut şi îngheaţă pe conducte. Compresoarele de aer se pot avaria. E suficientă o clipă, deoarece în exterior temperatura este de zece, douăsprezece mii de grade. Când conductele se opresc într-o rachetă de două persoane, mor doi oameni. Aşa, moare numai unul. Pricepi?
— Pricep.
Îşi ţinea mâna în regiunea aceea lipsită de simţire a pieptului meu.
— Şi asta... s-a întâmplat acolo?
— Nu, Eri; vrei poate să-ţi povestesc altceva?

— Bine.

— Numai să nu crezi… Nimeni nu ştie despre asta.

— Asta?

Cicatricea se reliefa sub căldura degetelor ei — parcă revenind la viaţă.

— Da.

— Cum e posibil? Nici Olaf?

— Nici chiar Olaf. Nimeni nu ştie. I-am minţit, Eri. Acum, dac-am început, trebuie să-ţi spun. Eri… s-a întâmplat în al şaselea an. Eram pe drumul de întoarcere, dar în regiunile cu nori nu te poţi deplasa rapid. Spectacolul e extraordinar; cu cât nava călătoreşte mai rapid, cu atât luminiscenţa norului e mai puternică. Aveam o coadă înapoia noastră, nu precum coada unei comete, mai degrabă o auroră polară, resfirată pe crugul cerului, întinzându-se mii şi mii de kilometri spre Alfa Eridan… deja, Arder şi Ennesson nu mai existau. Venturi murise şi el. Mă trezeam de obicei la şase dimineaţa, când lumina se schimba din albastră în albă. L-am auzit pe Olaf vorbind de la comandă. Descoperise ceva interesant. Am coborât. Radioul indica un punct, puţin în afara traiectoriei noastre. A venit şi Thomas, şi ne-am întrebat ce putea fi. Era prea mare pentru un meteor, şi, oricum, meteorii nu apar niciodată singuri. Am redus viteza. Asta i-a trezit pe ceilalţi. Când ni s-au alăturat, îmi aduc aminte, că Thomas a glumit spunând că ar putea să fie o navă. Deseori glumeam astfel. În spaţiul cosmic puteau exista nave din alte sisteme, dar doi ţânţari pornind din puncte diametral opuse ale Pământului aveau mai multe şanse de-a se întâlni. Ajunsesem acum la o spărtură în nor, şi praful rece, nebular, se rarefiase într-atât încât puteai zări cu ochiul liber stele de magnitudinea şase. Punctul se dovedi a fi un asteroid. Cam de mărimea Vestei. Un sfert de miliard de tone, sau poate ceva mai mult. Extraordinar de regulat, aproape sferic. Ceea ce este destul de rar. La doi miliparseci în exteriorul provei. Se deplasa, şi noi… l-am urmărit. Thurber m-a întrebat dacă ne puteam apropia mai mult. I-am spus că da, până la un sfert de miliparsec.

Ne-am apropiat. Prin telescop semăna cu un arici, o minge ticsită de ţepi. O ciudăţenie. Era piesă de muzeu. Thurber a început să se contrazică cu Biel asupra originii lui, dacă era sau nu tectonic. A intervenit şi Thomas, spunând că se puteau face determinări. N-avea să fie nici o pierdere de energie, nici măcar

nu începusem să accelerăm. Avea să zboare până acolo, să ia câteva mostre şi să se întoarcă. Gimma a ezitat. Timpul nu reprezenta o problemă — mai aveam destule rezerve. În cele din urmă, a aprobat. Fără îndoială, pentru că eu eram prezent. Deşi nu rostisem o vorbă. Poate tocmai din cauza asta. Deoarece relaţia noastră devenise... dar asta-i altă poveste. Ne-am oprit; o astfel de manevră cere timp, şi asteroidul nu stătuse locului, totuşi îl aveam pe radar. Eram îngrijorat, pentru că de când începusem drumul de întoarcere nu avusesem decât necazuri. Avarii, nu serioase, dar greu de reparat — şi aparent lipsite de motive. Nu sunt superstiţios, însă cred în serii. Totuşi n-aveam nici un motiv să mă opun plecării lui. Deşi poate păream copilăros, am verificat personal motorul lui Thomas, şi i-am cerut să fie prudent. Cu praful.

— Cu ce?

— Praful. În regiunea unui nor rece, ştii, asteroizii se comportă ca nişte aspiratoare. Aspiră praful din calea lor, şi asta ţine o bucată bună de timp. Praful se depune în straturi, care pot dubla mărimea asteroidului. Un jet dintr-o duză sau chiar un pas mai apăsat poate fi suficient pentru a stârni un vârtej de praf care atârnă deasupra suprafeţei. Pare un fleac, dar nu poţi zări nimic. I-am spus asta. O ştia şi el la fel de bine ca mine. Olaf l-a lansat dintr-un bord ăl navei, iar eu m-am dus la navigaţie şi am început să-i dirijez coborârea. L-am văzut apropiindu-se de asteroid, manevrând, răsucindu-şi racheta, şi coborî pe suprafaţă, ca pe o frânghie. Apoi, bineînţeles, l-am pierdut din vedere. Dar asta era cam la cinci kilometri.

— L-aţi recepţionat pe radar?

— Nu, pe optice, adică pe telescop. Infraroşii. Însă am putut discuta cu el tot timpul. Prin radio. Tocmai când îmi spuneam că nu-l văzusem de mult pe Thomas făcând o asolizare atât de precaută — toţi deveniseră prudenţi pe drumul de întoarcere — când am văzut un scurt fulger, şi pe suprafaţa asteroidului începu să se lăţească o pată întunecată. Gimma, care stătea chiar lângă mine, a început să răcnească. Credea că Thomas, pentru a frâna în ultima clipă, băgase flamă. Asta-i una din expresiile noastre. Dai un şoc scurt de motor, bineînţeles nu în asemenea condiţii. Şi ştiam că Thomas n-ar fi făcut niciodată aşa ceva. Trebuia să fî fost un fulger.

— Un fulger? Acolo?

— Da. Ştii, orice corp ce se deplasează cu viteză mare printr-un nor acumulează sarcină, electricitate statică, datorită frecării. Între *Prometeu* şi asteroid există o diferenţă de potenţial. Putea fi de miliarde volţi. Ba chiar mai mult. Când Thomas a asolizat, a ţâşnit o scânteie. Ăsta a fost fulgerul, şi datorită căldurii bruşte, s-a ridicat praful, şi într-un minut toată suprafaţa era acoperită de un nor. Nu-l puteam auzi — radioul lui doar pârâia. Eu eram furios, mai ales pe mine, că subestimasem situaţia. Racheta avea conductori speciali, tip paratrăsnet, bifurcaţi, şi sarcina s-ar fi transformat frumuşel într-un foc St. Elmo. Dar nu s-a întâmplat aşa. Era extraordinar de puternic. Gimma m-a întrebat când credeam că avea să se aşeze praful. Thurber m-a întrebat; era limpede că va dura câteva zile.

— Zile?

— Da. Gravitatea era foarte mică. Dacă ai fi dat drumul unei pietre, ar fi trecut câteva ore până să atingă solul. Gândeşte-te cât ar fi durat să se depună praful, după ce fusese ridicat la o înălţime de o sută de metri. I-am spus lui Gimma să-şi vadă de treburi, pentru că trebuia să aşteptăm.

— Şi nu se putea face nimic?

— Nu. Dacă aş fi fost sigur că Thomas mai era în rachetă, aş fi încercat să risc — l-aş fi răsucit pe *Prometeu,* m-aş fi apropiat de asteroid, şi-aş fî suflat toată porcăria aia de praf până la marginile galaxiei — dar nu puteam fi sigur. Şi cum să-l caut? Suprafaţa asteroidului avea o suprafaţă egală cu, nu ştiu, cu a Corsicii. În plus, în norul de praf puteai trece la depărtare de un braţ de el, fără să-l vezi. Exista o singură soluţie. Îi aparţinea lui — era la îndemână. Putea să fî decolat şi să se fi întors.

— N-a făcut aşa?

— Nu.

— Ştii de ce?

— Pot bănui. Trebuia să decoleze orbeşte. Eu vedeam că norul ajunsese cam la vreun kilometru deasupra solului, dar el nu ştia asta. I-a fost frică să nu lovească vreo stâncă sau streaşină. Poate coborâse pe fundul vreunei văi adânci. Aşa încât am rămas acolo o zi, două zile; el avea destul oxigen şi provizii pentru şase. Raţii în caz de pericol. Nimeni n-avea chef de nimic. Ne fâţâiam de colo până colo, gândindu-ne cum l-am putea ajuta pe Thomas. Emiţătoare. Lungimi de undă diferite.

Am azvârlit jos până şi rachete de semnalizare. N-au avut efect, norul era întunecat ca un mormânt. A treia zi — a treia noapte. Măsurătorile noastre indicau că norul se depunea, dar nu eram sigur că avea să se aşeze complet în cele şaptezeci de ore rămase lui Thomas. Fără mâncare putea rezista şi mai mult, dar nu fără oxigen. Atunci mi-a venit o idee. Am raţionat aşa: naveta lui Thomas era construită în principal din metal. Dacă pe blestematul ăla de asteroid nu existau zăcăminte de fier, s-ar fi putut să-l pot localiza cu un indicator feromagnetic — un dispozitiv pentru găsirea obiectelor metalice. Aveam unul foarte sensibil. Putea găsi un cui de la o distanţă de trei sferturi de kilometru. Orachetă de la câţiva kilometri. Olaf şi cu mine am verificat aparatele. După aceea i-am zis lui Gimma, şi-am plecat.

— Singur?

— Da.

— De ce?

— Pentru că fără Thomas mai rămăsesem doar noi doi, şi *Prometeu* trebuia s-aibă un pilot.

— Şi ei au fost de acord?

Am zâmbit în beznă.

— Eu eram Primul Pilot. Gimma nu-mi putea da ordine, doar sugestii. Eu cântăream şansele şi spuneam da, sau nu. Bineînţeles, în majoritatea cazurilor spuneam da. Dar în situaţii excepţionale, decizia era a mea.

— Şi Olaf?

— Păi, cred că de-acum îl cunoşti puţin pe Olaf. După cum îţi poţi închipui, eu nu putusem pleca imediat. Şi, la urma urmei, doar eu îl trimesesem pe Thomas. Olaf nu putea nega asta. Deci, am decolat. Fără rachetă, bineînţeles.

— Fără rachetă?

— Da, în costum, cu propulsor de gaze. A durat ceva, dar nu foarte mult. Am avut necazuri cu detectorul, care era practic un dulap, greu de manevrat. Normal, nu avea greutate, însă când am intrat în nor, a trebuit să fiu atent să nu izbesc ceva. Am încetat să văd norul când m-am apropiat de el; mai întâi au început să dispară stelele, câteva o dată, la periferie, apoi s-a întunecat jumătate din cer; m-am uitat îndărăt şi am văzut *Prometeul* licărind în depărtare — avea un echipament special care făcea blindajul luminos. Arăta ca un creion lung şi alb, cu o bilă la un capăt, foarte fotonic. Apoi totul a dispărut. Trecerea a

fost extraordinar de bruscă. Cam o secundă de pâclă neagră, după aceea nimic. Radioul meu era decuplat; îmi corectasem detectorul direct la căşti. Mi-au trebuit numai câteva minute să zbor până la marginea norului, dar mai mult de două ore să cobor pe suprafaţă — trebuia să fiu prudent. Reflectorul electric era inutil, după cum mă aşteptasem. Am început căutarea. Ştii cum sunt stalactitele din peşteri...

— Da.

— Cam aşa ceva, doar că mult mai nepământean. Vorbesc despre ceea ce am văzut mai târziu, când praful s-a aşezat, deoarece în timpul căutării mele n-am putut zări nimic, de parcă cineva turnase smoală peste vizorul căştilor. Aparatul îl aveam prins în nişte curele. Trebuia să orientez antena, să ascult, apoi am început să merg cu ambele braţe întinse în lateral — în viaţa mea nu m-am împiedicat de atâtea ori. N-am păţit nimic, numai datorită gravitaţiei scăzute. Bineînţeles cu doar puţintică vizibilitate, îţi puteai recâştiga echilibrul de zece ori. Dar aşa — e greu să explic cuiva care n-a încercat niciodată asta — asteroidul era numai steiuri şi ţancuri, cu bolovani adecvaţi în jurul lor, şi oriunde puneam piciorul începeam să cad, în ralentiul acela de beţiv, şi nu puteam sări îndărăt: o asemenea mişcare m-ar fi desprins de suprafaţă pentru cel puţin un sfert de oră. A trebuit pur şi simplu să aştept, să continui să încerc mersul mai departe. Totul îmi luneca sub picioare, grohotiş, pietroaie, bucăţi de rocă, totul de-abia era ţinut locului, forţa care le menţinea era neobişnuit de slabă — ceea ce nu înseamnă că dacă un bolovan ar fi căzut pe cineva nu l-ar fi ucis. Atunci acţiona masa, nu greutatea; bineînţeles, aveai timp să te fereşti, dacă-l vedeai căzând... sau măcar îl auzeai. Dar, acolo, nu exista aer, deci numai după vibraţiile de sub tălpi puteam spune dacă răsturnasem o altă structură din piatră, şi nu puteam face altceva decât să aştept ca vreun fragment să apară din beznă şi să-nceapă să mă strivească... Am umblat ore întregi şi nu mai credeam că ideea mea de folosire a detectorului era prea grozavă. De asemenea trebuia să fiu atent, pentru că, din când în când, mă trezeam în văzduh, adică plutind, ca într-un fel de vis caraghios. În cele din urmă am detectat un semnal. Cred că l-am pierdut de vreo opt ori, nu-mi mai amintesc exact, dar când am găsit racheta, pe *Prometeu* era noapte.

Racheta era înclinată, pe jumătate îngropată în praful acela

infernal. Substanţa cea mai moale şi mai delicată pe care ţi-o poţi imagina. Aproape imaterial. Puful cel mai fin de pe Pământ ar fi oferit mai multă rezistenţă. Particulele erau incredibil de mărunte... Am intrat în rachetă; el nu era acolo. Am spus că era înclinată, dar nu eram câtuşi de puţin sigur; era imposibil să găseşti verticala fără utilizarea unui echipament special, şi asta ar fi durat cel puţin o oră, iar un fir cu plumb convenţional, cântărind practic infim, era inutil, deoarece plumbul n-ar fi întins firul... În condiţiile respective, nu m-a mai surprins că nu încercase să decoleze. Am intrat. Am văzut imediat că înjghebase ceva pentru determinarea verticalei, dar nu reuşise. Lăsase acolo cea mai mare parte a proviziilor de hrană, însă nu şi oxigenul. Probabil că-l transferase pe tot în rezervorul costumului, apoi plecase.

— De ce?

— Da, de ce, m-am întrebat şi eu. Stătuse acolo trei zile. În tipul respectiv de rachetă ai la dispoziţie doar un fotoliu, un ecran, comenzile, pârghiile şi un chepeng în spate. Am rămas acolo o vreme. Mi-am dat seama că nu-i voi putea găsi niciodată. Pentru o secundă m-am gândit că poate plecase tocmai, când aselenizam eu, că-şi folosise propulsorul cu gaz pentru a reveni pe *Prometeu,* iar acum era la bord, în vreme ce eu rătăceam pe pietroaiele alea nesigure... Am sărit jos din rachetă cu atâta energie, încât am zburat în sus. Nici un sens al direcţiei, nimic. Ştii cum este când vezi o scânteie în beznă totală? Ochii o iau razna şi-şi închipuie raze, fel de fel de imagini. Bun, ceva similar se poate petrece cu simţul echilibrului. La gravitaţia zero nu-i nici o problemă, te poţi acomoda. Dar când gravitaţia e foarte slabă, ca pe asteroidul ăla, urechea internă reacţionează straniu, dacă nu înşelător. Ţi se pare că te duci drept în sus ca săgeata, apoi te prăbuşeşti, şi tot aşa, întruna. După aceea senzaţia de rotire şi mişcare, a braţelor, picioarelor, trunchiului de parcă părţile corpului şi-au schimbat locurile şi capul nu mai ţi-e acolo unde-i locul...

Aşa am zburat, până m-am lovit de un zid, am ricoşat din el, m-am agăţat de ceva, m-am rostogolit, însă am reuşit să mă prind de excrescenţa unei stânci... Cineva zăcea acolo. Thomas.

Ea tăcu. În întuneric, Pacificul mugea.

— Nu, nu era ceea ce crezi. Trăia. S-a sculat imediat. Am conectat radioul. La distanţa aceea mică puteam comunica

perfect.

"Tu eşti?" l-am auzit.

"Da, eu sunt," am răspuns. O scenă dintr-o farsă ridicolă, atât era de artificială. Totuşi aşa s-a petrecut. Ne-am ridicat în picioare.

"Cum te simţi?" am întrebat.

"Bine. Şi tu?"

Asta m-a surprins puţin, dar am zis:

"Bine, mulţumesc. Şi cei de acasă sunt bine sănătoşi."

O tâmpenie, însă m-am gândit că el vorbea aşa ca să arate că se ţinea tare, pricepi?

— Da.

— Când s-a apropiat de mine, l-am văzut ca o pată de întuneric mai dens în lumina lampei mele de umăr. Mi-am trecut mâinile peste costumul lui — era întreg.

"Ai destul oxigen?" l-am întrebat. Ăsta era lucrul cel mai important.

"Cui îi pasă?" mi-a replicat.

M-am întrebat ce să fac în continuare. Să-i pornesc racheta? Ar fi fost prea riscant. Ca să spun adevărul, n-am fost nici măcar foarte încântat. Mi-era teamă — sau, mai degrabă, eram nesigur — e greu de explicat. Situaţia era ireală, simţeam ceva straniu în ea, nu ştiam exact ce anume, nu eram nici măcar pe de-a întregul conştient de ce simţeam. Doar că nu mă încânta această descoperire miraculoasă. Am încercat să mă gândesc cum putea fi salvată racheta. Dar, mi-am zis, nu ăsta era lucrul cel mai urgent. Mai întâi trebuia să văd în ce stare se afla. Stăteam acolo, într-o noapte fără stele.

"Ce ai făcut tot timpul ăsta?" am întrebat. Era important. Dacă încercase să facă ceva, orice, chiar să ia câteva mostre minerale, ar fi fost un semn bun.

"Diferite chestii", a răspuns. "Dar tu ce-ai făcut, Tom?"

"Care Tom?" am întrebat şi am îngheţat, deoarece Arder era mort de un an, şi el ştia asta foarte bine.

"Dar tu eşti Tom. Nu eşti? Îţi recunosc glasul."

N-am spus nimic; cu mâna înmănuşată mi-a atins costumul, apoi a zis:

"Ciudat loc, nu? Nimic de văzut, şi nimic acolo. Îmi imaginasem altfel. Tu ce zici?"

M-am gândit că-şi imagina cine ştie ce în legătură cu

Arder... aşa ceva se mai întâmplase nu numai cu unul dintre noi.

"Da", am încuviinţat, "nu-i prea interesant pe-aici. Hai să plecăm, ce zici, Thomas?"

"Să plecăm?" Era surprins. "Ce tot spui, Tom?"

Deja nu-i mai băgam în seamă apelativul "Tom".

"Vrei să stai aici?" l-am întrebat.

"Şi tu nu vrei?'

M-am gândit că-şi bătea joc de mine, dar gata, destul cu bancurile astea idioate.

"Nu", am spus. "Trebuie să ne-ntoarcem. Unde ti-e pistolul?"

"L-am pierdut când am murit."

"Ce?"

"Dar nu mi-a păsat", a continuat. "Un mort n-are nevoie de pistol."

"Da, da", am încuviinţat. "Haide, te leg de mână şi plecăm."

"Ai înnebunit, Tom? Unde să plecăm?"

"Înapoi pe *Prometeu."*

"Dar nu-i aici..."

"E mai departe. Lasă-mă să te leg."

"Stai."

Mă împinse într-o parte.

"Vorbeşti ciudat. Nu eşti Tom!"

"Exact. Sunt Hal."

"Şi tu ai murit? Când?"

Am înţeles ce se întâmpla şi am hotărât să-i fac jocul.

"Oh, acum câteva zile. Acum lasă-mă să te leg...

N-a vrut. Am început să ne hărţuim, mai întâi în glumă, dar apoi lucrurile au devenit mai serioase; am încercat să-l apuc, dar nu puteam, în costum. Ce să fac? Nu-l puteam lăsa, nici măcar pentru un moment — a doua oară nu-l mai găseam. Miracolele nu se întâmplă de două ori. Iar el voia să rămână acolo, ca mort ce se considera. Apoi, când credeam că l-am convins, când părea gata să fie de acord — şi i-am întins pistolul meu de propulsie să-l ţină — şi-a apropiat faţa de mine, aşa încât aproape că-l puteam zări prin cele două vizoare, şi a strigat: "Ticălosule! M-ai păcălit! Eşti viu!" — şi m-a împuşcat.

De mai mult timp simţeam chipul lui Eri apăsat de umărul meu. La aceste ultime cuvinte, tresări, de parcă o străbătuse un curent, şi acoperi cu palma cicatricea... O vreme am rămas

tăcuţi.

— Era un costum foarte bun, am spus. Nu s-a străpuns. S-a îndoit în mine, mi-a rupt o coastă, mi-a dizlocat nişte muşchi, dar nu s-a străpuns. Nici măcar nu mi-am pierdut conştiinţa, dar pentru o vreme n-am putut mişca braţul drept, iar o senzaţie de căldură mi-a spus că sângeram. Totuşi pentru o clipă cred că am fost ameţit, deoarece când m-am sculat, Thomas dispăruse. L-am căutat, bâjbâind în patru labe, dar n-am găsit decât pistolul. Probabil că-l aruncase imediat după ce trăsese. Cu ajutorul lui m-am întors la navă. M-au zărit în momentul când am ieşit din norul de praf. Olaf a apropiat nava şi m-am tras înăuntru. Le-am zis că n-am reuşit să-l găsesc. Că găsisem doar racheta, goală, şi că pistolul îmi scăpase din mână şi se descărcase când mă împiedicasem. Costumul era din strat dublu. O bucată din căptuşeala metalică se desprinsese. O am aici, sub coastă.

Din nou, tăcere şi tunetul unui talaz, în crescendo, parcă adunându-şi puterile pentru un salt peste întreaga plajă, neimpresionat de eşecul nenumăraţilor săi predecesori. Spărgându-se, se răspândi, se risipi, deveni un puls moale, tot mai aproape şi tot mai stins, apoi dispăru complet.

— Şi aţi plecat...?

— Nu. Am aşteptat. După încă două zile, norul s-a depus, şi eu am coborât pentru a doua oară. Singur. Înţelegi de ce, pe lângă celelalte motive?

— Înţeleg.

— L-am găsit repede; costumul îi sclipea în penumbră. Zăcea la baza unui ţanc. Nu-i puteam vedea chipul, vizorul era brumat pe dinăuntru, şi când l-am ridicat m-am gândit, pentru o clipă, că ţineam un costum gol — practic nu cântărea nimic. Dar era acolo. L-am lăsat şi m-am întors cu racheta lui. Mai târziu, am examinat-o cu atenţie şi am priceput ce se întâmplase. I se oprise ceasul, un ceas obişnuit — pierduse noţiunea timpului. Ceasul măsura orele şi zilele. L-am reglat şi l-am pus la loc, astfel încât nimeni să nu bănuiască ceva.

Am strâns-o în braţe. Răsuflarea mea i-a zbârlit părul. Mi-a atins cicatricea, şi deodată mângâierea a devenit o întrebare.

— Forma ei...?

— Ciudată, nu? Am fost cusut de două ori, prima dată au cedat copcile... Thurber m-a cusut. Doctorul nostru, Venturi,

murise deja.

— Cel care ţi-a dat cartea roşie?

— Da. De unde ştii, Eri — ţi-am spus? Nu, e imposibil.

— Discutai cu Olaf, înainte — ţii minte...

— Aşa-i. Dar nu mi-am închipuit că-ţi poţi aminti aşa ceva! Ochestie atât de măruntă. Chiar că sunt un porc. Am lăsat-o pe *Prometeu,* cu toate celelalte.

— Mai ai lucruri acolo? Pe Lună?

— Da. Dar n-are rost să le mai aduc aici.

— Ba da, Hal.

— Iubito, înseamnă să transform locul ăsta într-o casă memorială. Urăsc chestiile astea. Dacă le-aş aduce, le-aş da foc. Aş ţine doar câteva mărunţişuri, care să-mi aducă aminte de ceilalţi. Piatra aia...

— Care piatră?

— Am mai multe pietre. Una de pe Kereneia, una de pe asteroidul lui Thomas — dar să nu crezi că le-am colecţionat într-adins! Pur şi simplu s-au înţepenit între rizurile de pe tapla cizmelor; Olaf le scotea şi le strângea, după ce le punea etichete. Nu i-am putut scoate ideea asta din cap. Nu-i ceva important dar... trebuie să-ţi spun. Da, trebuie, de fapt, ca să nu crezi că totul era atât de teribil, şi nu se întâmpla nimic în afară de moarte. Încearcă să-ţi închipui... o fuziune de lumini. Mai întâi, trandafiriu, cât mai deschis cu putinţă, delicat, o infinitate de trandafiriu, iar dinăuntrul lui, străpungându-l, un trandafiriu mai închis, şi, mai departe, şi de jur împrejur, o fosforescenţă, lipsită de greutate, nu ca un nor, nu ca o ceaţă — altfel. N-am cuvinte pentru ea. Am coborât amândoi din rachetă şi am privit. Eri, nu înţeleg. Ştii, chiar, şi acum simt un nod în gât, era atât de frumos... Gândeşte-te: acolo nu exista viaţă, plante, animale, păsări, nimic; nu exista nici un ochi care să fie martor. Sunt convins că de la crearea lumii nimeni nu privise acolo, noi eram primii. Arder şi cu mine, şi dacă n-ar fi fost defectarea gravimetrului şi coborârea noastră pentru a-l calibra, pentru că cuarţul se fisurase şi curgea mercurul, atunci nimeni, până la sfârşitul lumii, n-ar fi stat acolo ca să privească. Nu-i ciudat? Îţi vine să... în sfârşit, nu ştiu. Nu puteam pleca. Am uitat de ce aselizasem, pur şi simplu stăteam, stăteam şi ne holbam.

— Dar ce era, Hal?

— Nu ştiu. Când ne-am întors şi le-am spus celorlalţi. Biel a

vrut să se ducă, dar nu era posibil. N-aveam destulă energie de rezervă. Am făcut o grămadă de fotografii, dar n-a ieşit nimic. În imagini părea un fel de lapte roz cu coloane purpurii, şi Biel vorbea despre chemiluminescenţa vaporilor din hidraţi de siliciu; mă îndoiesc că el credea cu adevărat asta, însă în disperare, pentru că niciodată nu avea să poată investiga fenomenul, a încercat să vină cu o explicaţie. Era ca... de fapt, ca nimic. N-avem termeni de comparaţie. N-avem analogii. Avea o profunzime imensă, totuşi nu era un peisaj. Nişte umbre diferite, după cum am zis, tot mai îndepărtate şi mai întunecate, până îţi jucau ochii. De fapt, mişcarea... nu, nu era mişcare. Plutea, şi rămânea nemişcat. Se schimba, de parcă respira, totuşi rămânea acelaşi; poate că cel mai important lucru era enormitatea lui. De parcă dincolo de această crudă şi neagră eternitate de-acolo există o altă eternitate", alt infinit, atât de concentrat şi puternic, atât de strălucitor, încât dacă închideai ochii nu mai credeai în el. Când ne uitam unul la celălalt... ar fi trebuit să-l cunoşti pe Arder. O să-ţi arăt fotografia lui. Era un tip — mai solid decât mine, arăta de parcă ar fi putut trece printr-un zid fără măcar să-l observe. Întotdeauna vorbea rar. Ai auzit despre... gaura de pe Kereneia?

— Da.

— Se înţepenise acolo, în stâncă, noroiul fierbinte clocotea sub el, oricând putea irupe prin sifonul unde era captiv, şi zicea: "Hal, mai stai puţin, ţin-te acolo. Mai arunc o privire. Poate dacă scot de pe mine rezerva... nu. Nu merge, mi s-au încurcat curelele. Dar, stai acolo." Şi tot aşa. Ai fi crezut că vorbea la telefon, dintr-o cameră de hotel. Nu era poză, aşa era el. Cel mai echilibrat dintre noi: întotdeauna cântărea lucrurile. De asta a zburat cu mine dup-aia, şi nu cu Olaf, care era prietenul lui — dar ai auzit despre asta...

— Da.

— Deci... Arder. Când m-am uitat la el acolo, avea lacrimi în ochi. Tom Arder. Nu-i era ruşine, deloc, nici atunci nici mai târziu. Când vorbeam despre asta — şi-o făceam din când în când, revenind la asta — ceilalţi se înfuriau. Credeau c-o face intenţionat, pretinzând cine ştie ce. Pentru că deveneam atât de... transpuşi. Curios, nu? Oricum... Ne priveam între noi şi acelaşi gând ne răsărea în minţi, deşi nu ştiam dacă am fi fost capabili să calibrăm corespunzător gravimetrul — singura noastră şansă de a-l găsi pe *Prometeu.* Ne gândisem aşa, că

meritase. Doar să stai acolo şi să fii martorul măreţiei.

— Stăteaţi pe un deal?

— Nu ştiu. Eri, era un alt fel de perspectivă. Priveam parcă de undeva de sus, totuşi nu era nici o înălţime. Stai puţin. Ai văzut Marele Canion din Colorado?

— Da.

— Închipuieşte-ţi că acel canion era de o mie de ori mai mare, sau de un milion de ori. Că e făcut din aur roşu şi roz, aproape complet transparent, că prin el poţi zări toate straturile, cutele geologice, anticlinalele şi sinclinalele; că totul e lipsit de greutate, plutind şi părând că-ţi surâde. Ba nu, nu-i aşa. Iubito, atât eu cât şi Arder ne-am străduit din răsputeri să le explicăm celorlalţi, dar n-am reuşit. Piatra e de-acolo... Arder a luat-o ca să-i poarte noroc. O purta mereu cu el. A avut-o cu el şi pe Kereneia. O ţinea într-o cutie de vitamine. Când a început să se sfărâme, a învelit-o în vată. Mai târziu — după ce m-am întors fără el — am găsit-o sub cuşeta din cabina lui. Probabil căzuse acolo. Cred că Olaf credea că ăsta fusese motivul, dar n-a îndrăznit s-o zică, era prea prostesc... Ce legătură putea fi între o piatră şi contactul ce se defectează în radioul lui Arder...?

CAPITOLUL OPT

Între timp, Olaf n-a dat nici un semn de viaţă. La început am fost îngrijorat, apoi m-am simţit vinovat. Mă temeam să nu fi făcut vreo prostie. Deoarece era singur, ba chiar mai mult decât fusesem eu. Nu voiam s-o implic pe Eri în evenimente imprevizibile, şi asta s-ar fî întâmplat dacă începeam căutarea chiar eu; de aceea, am decis să merg mai întâi la Thurber. Nu eram convins că aveam să-i cer sfatul — voiam numai să-l văd. Aveam adresa de la Olaf; Thurber era în centrul universitar din Malleolan. I-am telegrafâat că sosesc, şi m-am despărţit de Eri pentru prima oară. În ultimele zile, ea fusese reticentă şi nervoasă; atribuisem starea aceasta grijii pentru Olaf. I-am promis că mă voi întoarce cât voi putea de repede, probabil peste două zile, şi că n-aveam să fac nimic până n-o consultam şi pe ea.

Eri m-a condus până la Houl, de unde am luat un ulder non-stop. Plajele Pacificului erau pustii acum, deoarece se apropiau furtunile toamnei; mulţimile colorate de tineri

dispăruseră din staţiunile locale, de aceea nu m-a mirat faptul că, practic, eram singurul pasager al proiectilului argintiu. Zborul, prin nori care făceau totul ireal, a durat aproape o oră şi a luat sfârşit în amurg. Oraşul apărea prin umbrele înserării precum un foc multicolor — cele mai înalte clădiri, cu forme de pocal, străluceau în mijloc precum nişte flăcări subţiri, imobile, siluetele lor se conturau luminoase, pe fundalul norilor albi, având forma unor uriaşi fluturi uniţi prin arcade la nivelurile cele de mai sus; nivelurile inferioare ale străzilor, trecând dintr-unul în altul, alcătuiau râuri colorate, şerpuite. S-ar fi putut să fie ceaţa de vină, sau era un efect al materialelor de construcţie asemănătoare sticlei, dar oraşul arăta, de deasupra, aidoma unui nor de nestemate concentrice, o insulă din cristal, încrustată cu pietre preţioase, înălţându-se din ocean, a căror suprafaţă de oglindă repetă din ce în ce mai stins etajele scânteietoare, până la ultimul, acum de abia vizibil, de parcă sub oraş zăcea scheletul său ca un rubin incandescent. Era greu de crezut că basmul acesta de culori şi flăcări întrepătrunse era cămin pentru câteva milioane de oameni.

Complexul universitar se afla în afara oraşului. Ulderul meu a aterizat într-un parc gigantic, pe o platformă din beton. Apropierea oraşului se ghicea doar printr-un argintiu palid strălucind pe cer, deasupra peretelui întunecat de copaci. O alee lungă ducea până la clădirea principală, care era întunecată, parcă părăsită.

Imediat cum am deschis uşa imensă, interiorul a fost scăldat în lumină. Mă găseam într-un hol boltit, cu gresie bleu. O reţea de treceri antifonate m-au dus într-un coridor, simplu şi auster — am deschis o uşă, apoi alta, dar toate odăile erau pustii, de parcă oamenii plecaseră de multă vreme. Am urcat, în susul unui şir de trepte obişnuite. Pe undeva trebuie să fî existat un lift, însă parcă n-aveam chef să-l caut. În plus, nişte scări care nu erau rulante reprezentau o noutate. Sus, întinzându-se în ambele direcţii, se afla un alt coridor cu încăperi goale; pe uşa uneia am văzut un petec de hârtie pe care scria "Aici, Bregg". Am ciocănit, şi am auzit vocea lui Thurber.

Am intrat. Stătea în lumina unei lămpi ce atârna foarte jos. Înapoia lui era întunericul unei ferestre de mărimea peretelui. Biroul la care lucra era ticsit cu hârtii şi cărţi — cărţi adevărate — iar pe alt biroun mai mic, din apropiere, se aflau grămezi

întregi din cristalele acelea "boabe de grâu", plus diverse aparate. În faţa lui avea un teanc de hârtii şi cu un toc — muiat în cerneală — făcea însemnări pe margini.

— Stai jos, mi-a zis fără să ridice ochii. Termin imediat.

Mi-am ales un scaun scund lângă birou, dar l-am deplasat în lateral, deoarece lumina îi înceţoşa chipul, şi doream să-l pot vedea cât mai bine.

Lucra în stilul său caracteristic, încet, încruntându-se sub strălucirea lămpii. Odaia era una dintre cele mai simple pe care le văzusem până acum, cu pereţi terni, o uşă veche, fără ornamente, şi fără auriul acela obositor. De ambele părţi ale uşii se găsea câte un ecran pătrat, lipsit de imagine, iar peretele de lângă fereastră era plin de dulapuri metalice; de unul dintre ele se rezemau suluri de mape sau desene — asta era totul. L-am examinat pe Thurber. Chel, solid, mătăhălos; scria, din în când îşi ştergea ochii cu muchia palmei. Îi lăcrimau întruna. Gimma (căruia îi plăcea să dezvăluie secretele altora, în special acelea pe care te străduieşti cât mai mult să le ţii ascunse) îmi spusese odată că lui Thurber îi era teamă să nu orbească. Ceea ce explica de ce întotdeauna era primul care intra când schimbam acceleraţia, şi de ce — mai târziu — îi lăsa pe alţii să facă pentru el lucruri care altădată ar fî insistat să le facă personal.

Strânse hârtiile cu ambele mâini, le bătu de birou pentru a le aranja muchiile, apoi le aşeză într-o servietă, o închise şi numai după aceea, coborându-şi palmele mari cu degetele acelea groase ce păreau că au dificultăţi în a se îndoi, spuse:

— Bun venit, Hal. Cum merge?

— Nu mă plâng. Eşti... singur?

— Te referi la Gimma? Nu-i aici; a plecat ieri. În Europa.

— Lucrezi... ?

— Da.

Urmă o pauză. Nu ştiam cum urma să reacţioneze la spusele mele — voiam mai întâi să aflu ce credea despre lumea aceasta unde ajunsesem. Era adevărat, cunoscân-du-l, nu mă aşteptam la un potop de vorbe. Îşi păstra majoritatea opiniilor pentru el.

— Eşti de mult aici?

— Bregg, rosti fără să clintească, mă îndoiesc că te interesează aşa ceva. Tragi de timp.

— Posibil, am răspuns. Să zic ce vreau de fapt?

Începeam să simt iarăşi stânjeneala aceea, ceva între iritare şi timiditate, care mă încerca întotdeauna în prezenţa lui. Bănuiesc că şi ceilalţi simţeau la fel. Nu puteai şti niciodată când glumea şi când era serios; chipul lui, cu toată atenţia ce ţi-o acorda, era greu de descifrat.

— Nu, zise. Poate mai târziu. De unde ai venit?

— Houl.

— Direct?

— Da... de ce-ntrebi?

— E bine, mormăi el, de parcă nu-mi auzise întrebarea.

Mă privi vreo cinci secunde fără să clipească, de parcă dorea să se asigure de prezenţa mea. Expresia lui era indescifrabilă — dar ştiam, acum, că se întâmplase ceva. Dar avea să-mi spună? Era imprevizibil. În timp ce mă întrebam cum ar trebui să încep, mă cerceta atent, ca şi cum înainte îi părusem suspect.

— Ce face Vabach? l-am întrebat, când tăcerea aceea cercetătoare deveni prea îndelungată.

— A plecat cu Gimma.

Nu la asta mă referisem, şi el o ştia, dar, de fapt, nu venisem să-l întreb despre Vabach. Din nou, o tăcere. Începusem să-mi regret hotărârea.

— Am auzit că te-ai însurat, rosti brusc, aproape nepăsător.

— Da, am răspuns, poate prea sec.

— Ţi-a făcut bine?

M-am străduit să găsesc alt subiect de discuţie. În afară de Olaf, nu-mi venea nimic în minte, însă nu voiam să întreb despre el deocamdată. Mi-era teamă de zâmbetul lui Thurber — felul în care obişnuia să-l demoleze pe Gimma cu ajutorul lui, şi nu numai pe Gimma — dar se mulţumi să ridice puţin din sprâncene şi întrebă:

— Ce planuri ai?

— Niciunul, am spus, şi era adevărul.

— Şi ai vrea să faci ceva?

— Da. Dar nu orice.

— Până acum n-ai făcut nimic?

De-acum mă înroşisem. Eram furios.

— Nimic. Thurber... n-am venit aici să vorbesc despre mine.

— Ştiu, încuviinţă încet. E vorba de Staave, nu?

— Da.

— Există aici un anume coeficient de risc, zise împingându-se uşor în marginea biroului. Ascultător, scaunul se răsuci către mine. Oswamm se temea de tot ce poate fi mai rău, mai ales după ce Stoave şi-a azvârlit hiphagogul... Şi tu ai făcut la fel, nu?

— Oswamm? am repetat. Care Oswamm? Stai... cel de la Adaptare?

— Da. Cel mai mult se temea de evoluţia lui Staave. I-am arătat unde greşea.

— Cum adică?

— Cu toate că Gimma garanta pentru voi amândoi..., încheie el, de parcă nu mă auzise.

— Ce? am exclamat ridicându-mă din scaun. Gimma?

— Bineînţeles, nu ştia nimic, urmă Thurber, şi mi-a şi spus-o.

— Atunci de ce dracu a garantat pentru noi? am răbufnit, derutat.

— Aşa simţea că trebuia să facă, explică laconic Thurber. Că şeful unei expediţii ar trebui să-şi cunoască oamenii...

— Prostii.

— Eu repet ce i-a spus lui Oswamm.

— Da? Şi de ce anume se temea Oswamm? C-o să ne revoltăm?

— Şi n-ai simţit niciodată pornirea? mă întrebă încetişor.

Am căzut pe gânduri.

— Nu, am răspuns în cele din urmă. Niciodată în mod serios.

— Ti-ai lăsa copiii să fie betrizati?

— Dar tu?

Zâmbi pentru prima dată, zvâcnindu-şi buzele palide. Nu răspunse.

— Thurber... ţii minte noapte-aia, după ultimul zbor peste Beta... când ţi-am spus...

Încuviinţă indiferent. Brusc calmul mi-a dispărut.

— Nu ţi-am spus totul atunci, să ştii. Am fost toţi împreună acolo dar nu pe picior de egalitate. Eu luam ordinele de la voi doi — de la tine şi de la Gimma — aşa am vrut eu. Cu toţii eram de acord. Venturi, Thomas, Ennesson şi Arder, care n-a căpătat un rezervor suplimentar pentru că Gimma îl păstra pentru o ocazie mai bună. Perfect. Dar ce-ţi dă acum dreptul de a-mi

vorbi de parcă ai fi de când lumea în scaunul ăsta? Tu ai fost cel care l-ai trimis pe Arder pe Kereneia în numele ştiinţei, Thurber, şi eu l-am scos de-acolo în numele fundului lui nenorocit, şi ne-am întors, şi-acum se dovedeşte că fundul e chestia care contează, nu cealaltă. Deci poate că ar trebui să te întreb cum te simţi şi să garantez pentru tine, nu invers? Ce crezi? Ştiu ce crezi. Te-ai întors cu un maldăr de date şi te poţi îngropa în ele până la sfârşitul zilelor tale, ştiind că niciunul din oamenii ăştia politicoşi n-o să te-ntrebe: "Cât a costat analiza asta spectrală? Un om, doi oameni? N-aţi zice, domnule profesor Thurber, că preţul a fost puţin cam mare?" Nimeni nu-ţi va spune aşa ceva, pentru că ei n-au conturi cu noi. Dar Venturi are. Şi Arder, şi Ennesson. Şi Thomas. Ce-o să foloseşti drept plată, Thurber? O să-i explici totul despre mine lui Oswamm? — Şi Gimma — o să garanteze pentru Olaf şi mine? Prima dată când te-am văzut, făceai aceleaşi lucruri pe care le faci şi azi. Asta era în Apprenous. Stăteai în mijlocul hârtiilor tale şi priveai, ca acum: făcând o pauză de la alte probleme mai importante, în numele ştiinţei...

M-am ridicat.

— Mulţumeşte-i lui Gimma că ne-a ţinut partea...

Thurber se ridică şi el. Pentru vreo secundă ne-am privit în ochi. Era mai scund, dar nu-ţi dădeai seama. Statura lui nu conta. Calmul privirii era mai presus de cuvinte.

— Mi se permite să vorbesc, sau sentinţa a fost definitivă? întrebă el

Am bolborosit ceva neinteligibil.

— Atunci, stai jos, continuă şi, fără să aştepte, se lăsă greoi în scaun.

M-am aşezat.

— Totuşi ai făcut câte ceva, rosti pe un ton ce sugera că discutasem despre vreme. L-ai citit pe Starck, l-ai crezut, te-ai simţit înşelat, şi acum cauţi pe cineva să dai vina. Dacă înseamnă atât de mult pentru tine, pot accepta vina. Dar nu asta-i problema. Starck te-a convins — după acei zece ani? Bregg, ştiam că eşti un tip care se înfierbântă uşor, dar niciodată nu te-am considerat prost.

Se opri pentru un moment, şi, în mod straniu, am încercat ceva ca o uşurare — şi o speranţă de eliberare. N-am avut vreme să-mi analizez impresia, deoarece continuă:

— Contact cu civilizaţii galactice? Cine a pomenit ceva despre asta? Niciunul dintre noi, şi nici vreun savant, nici Merquier, nici Simoniadi, nici Rag Ngamieli — nici unul; nici o expediţie n-a contat pe vreun asemenea contact, şi de aceea toate discuţiile alea despre fosile zburând prin spaţiu şi veşnic întârziata poştă galactică sunt dezminţirile unor afirmaţii ce n-au fost niciodată făcute. Ce poţi obţine de la stele? Şi la ce-a slujit expediţia lui Amundsen? Sau a lui Andree? La nimic. Singurul beneficiu clar este faptul că au dovedit o posibilitate. Că se poate face. Sau, mai pre-, cis, că a fost, o perioadă determinată, lucrul cel mai dificil de atins. Nu ştiu dacă noi am făcut măcar atât, Bregg. Pe cuvânt că nu ştiu. Dar am fost acolo.

Tăceam. Acum Thurber nu mă mai privea. Îşi aşezase pumnii strânşi pe tăblia biroului.

— Ce ţi-a dovedit Starck — inutilitatea cosmodromiei? Parcă noi n-am fi ştiut-o! Şi polii! Ce era la poli? Cei care i-au cucerit ştiau că acolo nu se găseşte nimic. Sau Luna? Ce-a căutat grupul lui Ross în craterul Eratostene? Diamante? Bart şi Jegonin de ce l-au traversat pe Mercur — ca să se bronzeze? Sau Kellen şi Offshagg — singurul lucru de care erau siguri când au zburat spre norul rece din Cerber, era că acolo puteau muri. Nu ştii ce spune Starck de fapt? Că o fiinţă omenească trebuie să mănânce, să bea şi să se îmbrace; iar restul e nebunie. Orice om are Starck-ul lui, Bregg. Fiecare epocă din istorie a avut unul. De ce Gimma te-a trimis pe tine şi pe Arder? Ca să recoltaţi mostre din corona. Cine l-a trimis pe Gimma? Ştiinţa. Scurt pe doi, da? Studiul stelelor. Bregg, tu crezi că dacă n-ar fî existat stele, noi nu ne-am fi dus? Eu zic că ne-am fi dus. Am fi dorit să examinăm pustiul acela, să-i găsim o explicaţie, Geonides sau altcineva ne-ar fî spus ce măsurători şi experimente valoroase am fi putut face. Nu mă înţelege greşit. Nu spun că stelele reprezintă doar o scuză. Nici cu polul n-a fost aşa; Nansen şi Andree aveau nevoie de el... Everestul a însemnat pentru Mallory şi Irving mai mult decât însuşi aerul. Spui că ţi-am ordonat "în numele ştiinţei"? Ştii că nu-i adevărat. Îmi puneai memoria la încercare. Să fac şi eu acelaşi lucru cu tine? Îţi aminteşti asteroidul lui Thomas?

Am tresărit.

— Ne-ai minţit atunci. Ai coborât pentru a doua oară, ştiind că el era mort. Adevărat?

Am tăcut.
— Am ghicit imediat. N-am discutat niciodată cu Gimma despre asta, dar cred că a ghicit şi el. De ce-ai făcut-o, Bregg? Acolo nu era Arcturus sau Kereneia, şi n-aveai pe cine salva. Ce gând ai avut, omule?
Continuam să tac. Thurber surâse uşor.
— Ştii care-i problema noastră, Bregg? Faptul că am reuşit, şi stăm aici. Întotdeauna, omul se întoarce cu mâinile goale...
Se opri. Zâmbetul său deveni un rânjet aproape lipsit de sens. Pentru un moment răsuflă zgomotos, strângând tăblia biroului cu ambele mâini. L-am privit, de parcă-l vedeam pentru întâia oară; mă izbi faptul că era bătrân, şi m-am simţit chiar şocat. Niciodată nu mă gândisem la el în felul acesta, ca şi cum ar fi fost lipsit de vârstă...
— Thurber, am rostit încetişor, ascultă... asta-i, mă rog... doar o elegie pe mormintele... nesătuilor. Acum nu mai există din ăştia. Şi nu vor mai exista. Deci — la urma urmei — Starck câştigă...
Îşi arătă dinţii lătăreţi şi gălbui, dar nu era un zâmbet.
— Bregg, dă-mi cuvântul că nu vei repeta nimănui ceea ce o să-ţi spun.
Am ezitat.
— Nimănui, repetă apăsat.
— Bine.
Se sculă, se îndreptă spre un colţ, luă un tub cu hârtii, şi reveni cu el la birou.
Hârtiile foşniră când i se desfăcură sub degete. Am văzut ceva ce semăna cu un peşte curăţat de solzi, cu linii roşii, precum sângele.
— Thurber!
— Da, replică încetişor, rulând hârtia cu ambele mâini.
— O nouă expediţie?
— Da, repetă el. Se întoarse în colţ şi rezemă tubul de perete, ca pe o puşcă.
— Când? Unde?
— Nu prea curând. Spre Centru.
— Săgetătorul..., am şoptit.
— Da. Pregătirile vor dura mult. Dar graţie anabiozei...
Continuă, dar am distins numai cuvinte sau expresii izolate — "zbor în buclă", "acceleraţie nongravitaţională" — şi atât avea

simţită la vederea desenului uriaşei rachete lăsă loc unei neaşteptate toropeli, dinapoia căreia, ca printr-un amurg, îmi priveam palmele care mi se odihneau pe genunchi. Thurber se opri, mă privi, merse la birou şi începu să strângă hârtiile, parcă oferindu-mi timp să diger veştile. Ar fi trebuit să-l asaltez cu întrebări — care dintre noi, vechea gardă, urma să zburăm; câţi ani urma să dureze expediţia; obiectivele ei — dar n-am întrebat nimic. Nici măcar de ce totul era ţinut secret. I-am privit mâinile uriaşe, groase, ce-i trădau vârsta mai clar decât o făcea chipul lui, şi am încercat o senzaţie de satisfacţie, pe atât de neaşteptată pe cât era de reală — că, oricum, el n-avea să plece. N-aveam să trăiesc într-atât încât să le văd întoarcerea, nici chiar dacă aş fi depăşit recordul lui Matusalem. Nu conta. Era lipsit de importanţă. M-am sculat. Thurber şi-a foşnit hârtiile.

— Bregg, rosti fără să ridice ochii, mai am nişte treabă. Dacă vrei, putem cina împreună. Poţi rămâne peste noapte în dormitor; e pustiu acum.

— Bine, am mormăit şi am pornit către uşă.

El se întorsese la lucru de parcă nici nu mai eram acolo. Am rămas o vreme în prag, apoi am ieşit. Nu-mi dădeam seama exact unde mă aflam, până ce n-am auzit ţăcănitul monoton al propriilor mei paşi. M-am oprit. Mă aflam în mijlocul coridorului cel lung, între două şiruri de uşi identice. Încă mai răsuna ecoul paşilor. Oiluzie? Mă urmărea cineva? M-am întors şi am zărit o siluetă înaltă dispărând printr-o uşă din capătul coridorului. Dispăruse atât de repede, încât n-am putut distinge mare lucru, văzusem doar o mişcare, un spate şi uşa închizându-se. Aici n-aveam ce face. N-avea rost să merg mai departe — coridorul se termina. M-am întors, am trecut pe lângă o fereastră enormă prin care am putut zări strălucirea oraşului pe fundalul uriaşului parc întunecat, şi m-am oprit iarăşi în faţa uşii cu biletul "Aici, Bregg", unde lucra Thurber. Nu mai doream să-l văd. N-aveam nimic să-i spun, şi nici el mie. De fapt, de ce venisem? Brusc, mi-am adus aminte. Aveam să intru şi să întreb de Olaf — dar nu acum. Nu încă. Nu eram obosit, mă simţeam perfect, dar mi se întâmpla, ceva ce nu înţelegeam. Ammers spre scară. În faţa ei se afla ultima uşă, cea pe unde dispăruse persoana necunoscută, acum câteva clipe. Ţineam minte că intrasem în odaia aceea la început, când pătrunsesem în clădire. Recunoşteam jupuitura vopselei. Camera fusese absolut goală.

Oare ce-ar fi putut căuta persoana necunoscută?

Eram convins că nu căuta nimic, că doar se ascundea de mine, şi am rămas o vreme, nehotărât, înaintea scării, a treptelor pustii, albe şi nemişcate. Încet, foarte încet, m-am întors, simţeam o stânjeneală ciudată; nu chiar o stânjeneală, nu-mi era teamă de nimic; mă simţeam parcă după o injecţie cu anestezic — încordat, totuşi calm. Am făcut doi paşi şi-am ciulit urechile; mi se păruse că auzisem — de cealaltă parte a uşii — zgomotul unei respiraţii. Imposibil. Hotărâsem să plec, dar nu puteam, dădusem prea multă atenţie acelei uşi ridicole pentru a pleca. Am deschis-o şi am privit înăuntru. În mijlocul camerei, sub o plafonieră micuţă, stătea Olaf. În aceleaşi haine vechi, şi cu mânecile suflecate, de parcă abia lăsase sculele.

Ne-am privit. Văzând că tăceam, vorbi el.

— Ce mai faci, Hal?

Glasul nu-i era chiar atât de sigur.

Nu doream să par interesat, pur şi simplu eram surprins de această întâlnire neaşteptată, şi poate, de asemenea, încă eram şocat de cuvintele lui Thurber; oricum, nu i-am răspuns. Am mers către fereastră, văzui aceeaşi panoramă, parcul negru şi scânteierea oraşului, m-am întors şi m-am aşezat pe pervaz. Olaf nu se clinti. Stătea în mijlocul odăii; din cartea pe care o ţinea în mână, o foaie de hârtie se desprinse şi pluti spre podea. Ne-am aplecat în acelaşi timp; am ridicat foaia şi am văzut pe ea schiţa de rachetă arătată de Thurber cu puţin înainte. În partea de jos erau comentarii scrise de Olaf, Deci asta era, mi-am spus. Nu-mi scrisese pentru că avea să zboare, şi nu voia să ştiu. Îi puteam spune că greşea, că nu-mi păsa de expediţie. Mă săturasem de stele, şi oricum aflasem totul de la Thur-ber, aşa încât îmi putea vorbi cu conştiinţa curată.

Am examinat atent desenul din mână, de parcă apreciam forma zveltă a navei, dar n-am zis nimic; i-am întins hârtia, iar el a luat-o cu o anumită reţinere, a îndoit-o în două, şi a pus-o în carte. Toate astea s-au petrecut în tăcere absolută, nu intenţionat, sunt sigur, dar pentru că nu s-a rostit nici un cuvânt scena căpătă o semnificaţie simbolică, de parcă aflasem de participarea lui la expediţie şi, înapoindu-i schiţa, acceptasem acest pas, fără entuziasm, dar şi fără regrete. Când am încercat să-l privesc în ochi îşi feri privirea, doar ca s-o ridice peste o clipă — imaginea nesiguranţei şi confuziei. Chiar şi acum, când

ştiam totul? Tăcerea din odăiţă deveni insuportabilă. L-am auzit răsuflând puţin mai repede. Era tras la faţă şi ochii nu-i erau atât de strălucitori pe cât îi văzusem ultima oară, de parcă lucrase din greu şi dormise puţin, totuşi distingeam în ei şi o altă expresie, ura pe care n-o cunoşteam.

— Sunt bine..., am rostit încetişor. Şi tu?

În clipa în care am spus cuvintele, mi-am dat seama că momentul lor trecuse; ar fi fost potrivite atunci când intrasem, însă acum sunau aproape ostil, sau chiar sarcastic.

— L-ai văzut pe Thurber? mă întrebă.

— Da.

— Studenţii au plecat... Acum nu mai e niciunul, ne-au dat toată clădirea..., începu stângaci.

— Ca să puteţi pune la punct planul expediţiei? am continuat, iar el răspunse imediat:

— Da, Hal. Bun, dar ştii ce fel de muncă este. Deocamdată suntem numai o mână de oameni, însă avem nişte maşini fantastice, roboţii ăştia, ştii...

— E bine-atunci.

Totuşi, după aceste cuvinte urmă o altă tăcere... Şi, destul de ciudat, cu cât dura mai mult, cu atâta creştea tulburarea lui Olaf, rigiditatea lui exagerată, deoarece stătea nemişcat în mijlocul încăperii, parcă ţintuit de podea, sub lumină, pregătit pentru ce-i mai rău. Am hotărât să pun sfârşit situaţiei.

— Ascultă, am spus. De fapt ce ţi-ai închipuit? Laşitatea nu merge, să ştii... Chiar ai crezut că n-o să aflu dacă n-o să-mi spui tu?

M-am oprit, şi el rămase tăcut, cu capul lăsat într-o parte. Fără îndoială, mersesem prea departe, deoarece nu trebuia învinuit — probabil că în locul lui aş fi făcut la fel. Nici nu-l acuzam pentru tăcerea lungă de-o lună; fusese încercarea lui de-a scăpa, de-a se ascunde de mine în această cameră pustie, când mă văzuse ieşind din biroul lui Thurber — totuşi nu-i puteam spune asta în mod direct, era prea stupid şi ridicol. Am ridicat vocea, l-am denumit prost nenorocit, însă nici atunci nu s-a apărat.

— Deci crezi că n-a mai rămas nimic de discutat? am izbucnit.

— Depinde de tine...

— Cum aşa, de mine?

— De tine, repetă încăpăţânat. Era important, cine să-ţi spună...

— Chiar crezi aşa ceva?

— Aşa mi s-a părut...

— Nu contează, am murmurat.

— Ce-ai de gând să faci? întrebă încet.

— Nimic.

Mă privi bănuitor.

— Uite, Hal, eu...

Nu termină. Simţeam că-l torturam cu prezenţa mea, totuşi nu-l puteam ierta că dăduse bir cu fugiţii; iar să pleci aşa, în momentul acela, fără nici un cuvânt, ar fi fost mai rău decât nesiguranţa ce mă adusese acolo. Nu ştiam ce să spun; tot ceea ce ne unise era interzis. L-am privit în aceeaşi clipă în care se uita la mine — chiar şi acum, fiecare dintre noi conta pe ajutorul celuilalt.

M-am ridicat de pe pervaz.

— Olaf... e târziu. Plec. Să nu crezi că-s supărat pe tine; nici gând. Oricum, o să ne mai întâlnim, poate că ne faci o vizită. Am spus asta cu greutate; fiecare cuvânt era artificial, iar el o ştia.

— Ce... nu rămâi peste noapte?

— Nu pot, ştii, am promis...

Nu i-am rostit numele.

— Cum vrei, mormăi Olaf. Să te conduc.

Am ieşit împreună din odaie şi am coborât scara; afară era complet întuneric. Olaf mergea lângă mine fără un cuvânt; brusc se opri. M-am oprit şi eu.

— Râmâi, şopti, parcă ruşinat. Întrezăream doar pata vagă a chipului său.

— Bine, am încuviinţat în mod neaşteptat şi m-am întors. Nu se aşteptase la asta. Rămase locului o clipă, apoi mă apucă de braţ şi mă conduse spre altă clădire, mai scundă. Într-o odaie goală, unde ardeau câteva lumini, am cinat pe o tejghea, fără măcar să stăm jos. În tot acest timp am schimbat poate zece cuvinte. Apoi am suit la etaj.

Camera în care mă conduse era aproape perfect pătrată, de un alb şters, cu o fereastră largă, pesemne altfel orientată în raport cu parcul deoarece nu puteam zări nici urmă din strălucirea oraşului deasupra copacilor; exista un pat cu aşternuturi curate, două scaune, şi un al treilea, mai mare,

lângă fereastră. Faianţa unei băi sclipea prin deschiderea îngustă a unei uşi. Olaf rămase în uşă cu braţele atârnând, parcă aşteptându-mă să vorbesc, dar n-am spus nimic, doar am ocolit încăperea şi am atins mobilierul în mod mecanic, ca şi cum l-aş fi acceptat în mod temporar; întrebă încetişor:

— Pot să... fac ceva pentru tine?

— Da, i-am spus. Pleacă.

Rămase locului, nemişcat. Se înroşi la faţă, apoi păli, şi deodată zâmbi — zâmbi ca să ascundă insulta, deoarece sunase ca o insultă. Ceva din mine se sfâşie înaintea acelui zâmbet neajutorat, patetic; într-un efort convulsiv de a smulge masca indiferenţei ce o purtam, neavând o alta, m-am grăbit spre el când se întoarse să plece, i-am prins mâna, şi i-am strâns-o, parcă cerându-i iertare prin încleştarea aceea violentă, iar el fără să mă privească, răspunse cu o strângere similară şi ieşi. Strângerea lui fermă continua să-mi furnice mâna atunci când închise uşa după el, precaut şi încetişor, ca şi cum ieşea din dormitorul unui bolnav. Am fost lăsat singur, aşa cum dorisem.

Clădirea era scufundată într-o tăcere absolută. Nu auzeam nici măcar paşii lui Olaf; în sticla geamului, propria mea siluetă masivă se reflecta slab; dintr-o sursă necunoscută se degaja aer cald; prin conturul reflexiei mele întrezăream liziera, acum acoperită de o beznă totală. Din nou am privit în jurul camerei, apoi m-am apropiat de scaunul mare de lângă fereastră.

O noapte de toamnă. Nici măcar nu mă puteam gândi la somn. Stăteam la geam. Întunericul de dincolo de sticlă era pesemne răcoros şi străbătut de şoapta ramurilor desfrunzite ce se atingeau una de cealaltă. Brusc mi-am dorit să fiu acolo, în parc, rătăcind prin beznă, prin haosul ei nepremeditat. Fără nici un alt gând, am părăsit odaia. Coridorul era pustiu. Am mers în vârful picioarelor până la scară — o precauţiune inutilă, deoarece Olaf trebuie să se fi culcat, iar Thurber, dacă lucra, se găsea la alt etaj, întro aripă îndepărtată a clădirii. Am fugit pe trepte, fără să mai am grija zgomotului, am ieşit, şi am început să merg rapid. Nu alesesem vreo direcţie anume, pur şi simplu mergeam, evitând pe cât se poate strălucirea oraşului. În curând aleile parcului mă purtară dincolo de limitele lui, marcate printr-un gard viu; m-am pomenit pe drum, şi după o vreme m-am oprit. Nu mai voiam drumuri; drumurile duc la case, la oameni, şi eu voiam să fiu singur. Mi-am amintit: în Clevestra,

Olaf îmi povestise despre Malledan, noul oraş din munţi, construit după plecarea noastră; puţinii kilometri de şosea pe care-i parcursesem păruseră într-adevăr plini de curbe, fără îndoială serpentine tăiate pe pante, dar în întuneric nu-mi puteam da seama dacă acesta era chiar adevărul. În mod tipic, şoseaua nu era iluminată, suprafaţa în sine strălucea cu o fosforescenţă slabă, prea slabă pentru a se zări vegetaţia din părţi. Astfel încât am părăsit drumul, bâjbâind prin beznă, şi m-am pomenit în mijlocul unor tufişuri scunde, dese ce urcau pe o colină fără arbori — fără arbori, deoarece aici vântul bătea în rafale. De câteva ori am întrezărit, hăt sub mine, fragmente palide, şerpuitoare ale şoselei pe care o abandonasem, apoi şi această ultimă lumină dispăru; m-am oprit pentru a doua oară; nu atât de mult cu ochii, inutili acum, cât cu întregul trup, întorcându-mi faţa către vânt, am încercat să reuşesc o cunoaştere a regiunii, străină mie precum o altă planetă; doream să ajung la unul din piscurile ce înconjurau valea unde se găsea oraşul, dar cum să găsesc direcţia exactă? Brusc, când toată acţiunea păru lipsită de speranţă, am auzit un muget îndepărtat, înfundat, precum acela al talazurilor, şi totuşi diferit, venind de undeva de sus şi din dreapta — zgomot de vânt urlând printr-o pădure, o pădure aflată mult mai sus decât poziţia mea. O pantă acoperită de o iarbă înaltă mă duse până la primii copaci. Mi-am croit drum printre aceste fantome, ridicând braţele ca să-mi apăr faţa de crengi. În curând panta deveni mai puţin abruptă, copacii se răriră, şi iarăşi a trebuit să aleg o direcţie; ascultând concentrat în beznă, am aşteptat cu răbdare următoarea rafală puternică. Şi vântul nu întârzie, de pe terenul mai înalt din depărtare i-am auzit şuieratul prelung; da, vântul acelei nopţi era aliatul meu; am mers drept, neglijând faptul că acum coboram, pătrundeam într-o râpă neagră. Din fundul acesteia pornea o pantă abruptă; am început să urc treptat, un pârâiaş indicându-mi drumul. La un moment dat nu l-am mai zărit; oricum probabil trecea pe sub un strat de roci; zgomotul apei scădea în intensitate pe măsură ce suiam, până dispăru complet, şi pădurea mă înconjură din nou, copaci înalţi, pini, solul fiind aproape total lipsit de vegetaţie. Exista doar un strat, moale precum o saltea, de ace de pini, iar pe alocuri petece alunecoase de muşchi. Rătăcirea aceasta oarbă continuă vreme de peste trei ore; rădăcinile de care mă împiedicam erau

tot mai des răsucite în jurul unor bolovani care răsăreau prin solul subţire. Mi-era teamă că piscul se va dovedi a fi împădurit, şi că în labirintul acela urma să-mi închei de-abia începuta mea excursie montană, dar am fost norocos — printr-o trecătoare micuţă, strimtă, am ajuns la o zonă de grohotiş, devenind tot mai abruptă. În cele din urmă de abia mi-am putut păstra echilibrul, pietrele începură să-mi lunece zgomotos de sub tălpi; ţopăind de pe un picior pe celălalt, nu fără a rătăci în mod repetat, am reuşit să ajung la versantul unui făgaş îngust, iar acum puteam sui mai repede. Mă opream din când în când, încercând să disting împrejurimile, însă întunericul total făcea imposibilă strădania. N-am zărit nici oraşul, nici strălucirea lui, nici vreo urmă a şoselei lucitoare pe care o părăsisem. Făgaşul mă conduse într-o zonă stearpă, cu doar câteva petece de iarbă uscată; faptul că mă aflam acum sus de tot îl ştiam după cerul înstelat care sporea permanent, iar celelalte coame muntoase începură să se ridice la altitudinea celei pe care o escaladam. Alte câteva sute de paşi, şi am ajuns la primele pâlcuri de pini pitici.

Dacă cineva din beznă m-ar fi oprit brusc, şi m-ar fi întrebat unde mergeam, şi de ce, n-aş fi fost capabil să-i răspund; nu era însă nimeni, şi singurătatea acestui marş nocturn îmi oferea o senzaţie, fie ea şi temporară, de uşurare. Înclinarea pantei crescu, suişul deveni tot mai dificil, dar m-am străduit în continuare, încercând doar să păstrez aceeaşi direcţie, de parcă aveam un ţel limpede. Inima îmi zvâcnea, plămânii îmi erau solicitaţi din greu, şi luptam să înaintez cu frenezie, simţind instinctiv că acest efort epuizant era exact ceea ce-mi trebuia. Am împins în lături crengile strâmbe ale pinilor pitici, uneori mă agăţam, dar mă smulgeam şi continuam mai departe. Smocuri de ace îmi atingeau faţa, pieptul, se prindeau de haine; degetele mi se lipeau de răşină. Ieşind într-un loc deschis, o rafală neaş-teptată de vânt mă izbi; năpustindu-se din beznă, făcu un zgomot, şuierând undeva pe sus, unde bănuiam că exista o trecătoare. Apoi următorul pâlc de copăcei mă înghiţi; în interiorul lui se aflau insule de aer cald, nemişcat, impregnate de aroma pătrunzătoare a pinilor. Obstacole neclare mi se ridicau în cale, stânci neaşteptate, bolovani mişcându-se sub tălpi. Probabil că umblam de mai multe ore, şi totuşi simţeam în mine un rezervor de energie, suficient de-a mă duce la

disperare; făgaşul, ce ducea spre vreun pas, probabil spre vârf, se îngusta, astfel, încât îi puteam zări ambele margini, sus, pe fundalul cerului, acoperind stelele cu formele lor întunecate.

Regiunea ceţurilor era jos de tot, însă noaptea rece era fără lună, iar stelele dădeau puţină lumină. Am fost surprins, de aceea, la apariţia, în jurul şi deasupra mea, a unor forme alburii, alungite. Stăteau în beznă fără să lumineze, de parcă absorbiseră radiaţia în decursul zilei; primul scârţâit de sub tălpi mi-a spus că mă găseam pe zăpadă.

Un strat subţire acoperea restul pantei abrupte. Aşa subţire îmbrăcat cum eram, aş fi îngheţat de tot, însă vântul încetă în mod neaşteptat, şi acum puteam auzi clar zgomotul zăpezii strivite cu fiecare pas.

La trecătoare nu prea era zăpadă. Stânci uriaşe şfichiuite de vânt se profilau desupra grohotişului. M-am oprit, cu inima zvâcnind, şi am privit în direcţia oraşului. Era ascuns înapoia pantei; doar o pată roş-cenuşie, datorită luminilor, îi trăda poziţia în vale. Deasupra mea tremurau stelele, perfect vizibile. Am continuat câţiva paşi, şi m-am aşezat pe un pietroi cu forma unei şei. Acum strălucirea dispăruse. În faţa mea, în beznă, se aflau munţi, aidoma unor spectre, cu piscurile albite de nea. Privind scrutător spre marginea estică a orizontului, puteam distinge primele licăriri ale zorilor. Pe fundalul lor, silueta unei coame fracturate. Şi imediat, în imobilitatea mea, ceva începu să se întâmple; umbre difuze în jurul meu — sau în interiorul meu? — se mişcau, se retrăgeau, îşi modificau dimensiunile. Eram atât de preocupat cu acest fenomen, încât pentru un moment parcă mi-am pierdut vederea, iar când am recâştigat-o, totul era diferit. Orizontul estic, de-abia cenuşiu deasupra văii invizibile, contura şi mai puternic negrul stâncilor, totuşi aş fi putut arăta fiecare scobitură, fiecare neregularitate; cunoşteam în amănunt scena pe care urma să mi-o dezvăluie ziua, pentru că fusese înscrisă în mine pentru totdeauna, şi nu în zadar. Aici se afla imuabilitatea pe care o dorisem, care rămăsese neatinsă în vreme ce lumea mi se fărâmase şi pierise într-o prăpastie temporală de un secol şi jumătate. În valea aceasta îmi petrecusem anii adolescenţei — în vechea cabană din lemn de pe panta ierboasă, opusă, a Capcanei Norilor. Din clădirea aceea nu mai rămăseseră nici măcar pietrele fundaţiei, ultimele scânduri trebuie să fi putrezit de mult, însă creasta stâncoasă

rămăsese neschimbată, parcă aşteptând această întâlnire — s-ar fi putut ca o vagă memorie subconştientă să mă fi călăuzit prin noapte până în acest loc?

Şocul identificării mă eliberă instantaneu de toate slăbiciunile mele, atât de disperat mascate, mascate iniţial cu pretenţia de calm, apoi prin frenezia intenţionată a ascensiunii mele. M-am aplecat şi, fără să mă ruşinez de tremurul degetelor, am cules puţină zăpadă şi am introdus-o în gură. Răceala care mi se topi pe limbă nu-mi astâmpără setea, dar mă trezi. Stăteam şi mâncam zăpadă, în continuare fără să cred, aşteptând acum ca primele raze ale soarelui să-mi confirme presupunerile. Cu mult înainte de răsărit, de undeva de deasupra stelelor ce păleau încetişor, veni o pasăre, ce-şi strânse aripile, se făcu mai mică, şi, poposind pe faţa înclinată a unei stânci, porni spre mine. Am încremenit, temându-mă să n-o sperii. Pasărea mă ocoli şi zbură mai departe, şi tocmai când mă gândeam că nu mă observase, se întoarse şi ocoli bolovanul pe care stăteam. Ne-am privit o vreme, până ce eu am şoptit:

— Şi tu de unde-ai mai venit?

Văzând că nu se temea de mine, am continuat să mănânc zăpadă. Pasărea înclină din cap, mă privi cu mărgelele negre ale ochişorilor ei, apoi brusc, de parcă se plictisise de mine, îşi deschise aripile şi zbură. Iar eu, rezemat de stânca zgrunţuroasă, ghemuit, cu mâinile îngheţate din cauza zăpezii, aşteptam răsăritul, şi întreaga noapte îmi reveni într-un rezumat violent şi incomplet — Thurber şi vorbele sale, tăcerea dintre Olaf şi mine, panorama oraşului, pâcla roşietică şi spărturile făcute în ea de pâlniile de lumină, rafale de aer fierbinte, înspirarea şi expirarea unui milion, pieţele suspendate, aleile, bulevardele, zgârie-norii cu aripi de foc, diferitele niveluri cu diferite culori, conversaţia lipsită de inspiraţie cu pasărea în trecătoare, şi felul cum mâncasem zăpadă — iar toate aceste imagini erau şi nu erau ele însele, aşa cum se petrece uneori în vise, erau atât un memento cât şi o evitare a lucrului pe care nu îndrăznisem să-l ating. Doarece, pretutindeni, încercasem să găsesc în mine o acceptare a ceea ce nu putusem accepta. Însă asta fusese înainte, aidoma unui vis. Acum, cu mintea limpede şi cu ochii în patru, aşteptând ziua, în văzduhul aproape argintiu, în prezenţa pantelor muntoase treptat dezvăluite, făgaşurile, grohotişul, ce ieşeau din noapte confirmând în tăcere

realitatea întoarcerii mele, pentru prima dată — singur, dar nu un străin pentru Pământ — acum supus lui şi legilor sale — pentru prima dată am putut, fără să protestez, fără să regret, să mă gândesc la aceia ce aveau să plece după lâna de aur a stelelor...

Omătul piscului s-a înflăcărat în aur şi alb; deasupra umbrelor purpurii ale văii, stătea puternic şi etern, iar eu, fără să-mi închid ochii împăienjeniţi de lacrimi, m-am sculat încetişor şi am pornit peste bolovani, spre sud, spre casă mea.

Zakopane — Cracovia, 1960